

Text

J. Willmot.

THE GOSPELS

ACCORDING TO

ST. MATTHEW, ST. MARK, ST. LUKE,

AND

ST. JOHN,

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE

OF

THE ESQUIMAUX INDIANS,

ON THE COAST OF

LABRADOR;

BY THE

MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM; or, UNITED BRETHREN.

RESIDING

AT NAIN, OKKAK, AND HOPEDALE.

PRINTED

For the use of the Mission,

BY

The British and Foreign Bible Society.

London:

PRINTED BY W. M'DOWALL, PEMBERTON ROW, GOUGH SQUARE.

1813.

MATTHÆUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Kristusib Sivorlingit.

Aglait Jesusib Kristusib sivorlingınnik, tamna Davidib erngninga, tamna Abrahab erngninga.

2. Abrahab erngneriva Isaak. Isaab erngneriva Jako. Jakob erngneriva Juda kattangutingillo.

3. Judab erngneriva Farez, Zaralo Tamaremit. Farezib erngneriva Hezero. Hezerub erngneriva Ramme.

4. Ram̄ib erngneriva Aminada. Aminadab erngneriva Nahase. Nahasub erngneriva Salmo.

5. Salmub erngneriva Boase Rahabemit.

B

Boasib erngneriva Obede, Rudemit. Obedib erngneriva Jesse.

6. Jessib erngneriva Attañek Davide. Attanniub Davidib erngneriva Salomo, Uriab nulliarilauktanginit.

7. Salomub erngneriva Roboa. Roboab erngneriva Abia. Abiab erngneriva Assa.

8. Assab erngneriva Josapha. Josaphab erngneriva Jora. Jorab erngneriva Osia.

9. Osiab erngneriva Jota. Jotab erngneriva Achase. Achasib erngneriva Ezechia.

10. Ezechiab erngneriva Manasse. Manassib erngneriva Amone. Amonib erngneriva Josia.

11. Josiab erngneriva Jechonia, kattangutingillo, taipsomane Babilonemut aulaurutsautillutik.

12. Babilonemit utteramik kingorngagut, Jechoniab erngneriva Sealtiel. Sealtielib erngneriva Zorobabel.

13. Zorobabelib erngneriva Abiude. Abiudib erngneriva Eliachi. Eliachib erngneriva Assor.

14. Assorib erngneriva Zadok. Zadob erngneriva Achi. Achib erngneriva Eliud.

15. Eliub erngneriva Eliasere. Eliaserib

erngneriva Matha. Mathab erngneriva Jako.

16. Jakob erngneriva Josefe, Mariab uiksanga. Tapsoma Mariab erngneriva Jesuse Kristusemik attelik.

17. Erngnerēt tamaita Abrahamit Davidomut tikkidlugit arkangemit sittamarput. Davidemillo Babilonemut aularutsautinatik. Erngnerēt arkangemit sittimarivut. Babilonemit utteramik Kristusemut, erngnerēt arkangemit sittamarivut.

18. Kristuse erngniangolermet imaipok. Arngna Maria, Josefemut angersimalerame, sulle kattitinagik: Mallungnarsivok, Singailerdlune Añernermut ojunginermut.

19. Josefe uiksanga idluartogame, kangusuktitsomangila (Iñungnut) okarane issumalerpok kam̃agijungnērlugo.

20. Taimagle issumalermet, Ahak, Nalekam Engelinget sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: Josefe, Davidim Erngninga! sivõranæk, Maria nulliekset illingnut pilugo; singainga Anernermit ajunginermit pingmet.

21. Erngnermik erngniomãrpok, tamna Jesusemik atseraromavet, iñutitañe piulijomãrmagit ajorninginit.

22. Tamedsa tamat taimailerpok, Nalekam okausingit nellautaijokut nellautsekovlugit, imak okartok:

23. Ahak! uigasuk singaijomărpok, erngnermik erngniomărlune, Imanuelemik atseraromărpæt, attinget tukkinga imaipok Gudim illagivătigut.

24. Josefe siñingminit tuppakarne, taimailivok, Nalekam Engelinget okautimaga, nullieksane aivlugo;

25. Aktungilale, erngniliaminik erngnerkărtinago; atserarlugolo piva Jesusemik.

KAPITELEMIK II.

Angutit illissimajut Kristuse tuksiarvigivæt.

Jesuse ernguiangŏngmet Bethleheme Judæametome, Herodese attañiotillugo, ahak, illisimajut unanget (nellojut nuñanginit) Jerusalemut pivut, okarlutik.

2. Erngniăngokamertok Judikut attanningit naneka? Uvlorianga uñane tækkogaptigo tuksiarvigisartorpavut.

3. Attangub Herodesib tamaña tussaramiuk, koaksarpok, Jerusalemiullo illunatik;

4. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut iñungnetut tamaita kattikoleramigit; kiglissiniarpeit Kristusim innulerviksanganik.

5. Ipkoa okautivæt: Bethleheme Judæametome. Taimak aglaksimangmet nellautaijunut.

6. Igvit Bethleheme Judæab nuñangane, mingnerungilatit assieñit iglugasengnit Judæametuñit; illingnit piomãrmet Nalegak, iñutitamnut Israelib kinguvãnginut attañiokovlugo.

7. Illissimajut Herodesim ingmikut kaikoveit angegutsivlune: apperiniarlugit uvloritsamik kanga tækkotitomik.

8. Bethlehemut aikoveit okarlune: Aileritse nutarãrsuk apperkotigejartorlugo neñigupsiuk okautigissinga uvangataук tuksiarvigijartoromagivara.

9. Attañek tussaramitsuk, aularput. Ahak, uvlòriak uñane tækkojattik sivorlerivæt, nutarãrsum iñinget kollãnut pigame nokarpok.

10. Uvloriak tækkolermigamitsuk kuviasuvaksoadlarput.

11. Iglomut itterlutik, nutarărsuglo arngnălo Maria naipipakit: pămangavlutik nutarărsuk tuksiarvigivæt: iklervittiglo mattueramikit, pillipæt kĕnaujeksamik aupaluktamik, tippegiksaumiglo.

12. Siñektomagamik Gudim qkaumagit Herodesemut utterkonagit, apkotemik assiagut nuñamingnut angerarput.

13. Aularmetta, ahak, Nalekam Engeliñget Josefe sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: makkitit, nutararsuglo arngnălò pikik, nunnamullo Egiptenmut kemalerit, tavanelaulutit uvamnut okautsaulerkărtinæk, nutarărsuk Herodesib tokkuniaromangmago.

14. Makkipok tagva, nutarărsuglo arngnălo unuame ingminut pivæk, nuñamut Egiptenmut kemăvok.

15. Tavanelerlune Herodese tokkotsearivlugo. Nalekam okausingit nellautsekovlugit, nellautaijokut imak okartok: Erngnera kaikolauktara Egiptenmit.

16. Herodese kausimalerame illissimajunnut tappagijaugame, kanningajadlalerpok,

nutarărsuit tamaita Bethlehemetut erkanetullo okkiuggit marruugnik nukkaklillo tokkotsartokoveit, illissimajut kiglissitsialauramigit sivorngagut (innulervianik.)

17. Nellautaijub Jeremiasim okausingit nellautsimalerput, imak okartok:

18. Kakkeune nippersoak tussartaujok, ogguadlarnerlo, keavaksoadlarnerlo, kaggudlarnerlo; Rahelib kittorngañe keagiveit, mañigortitaujomañanello nunguutaungmetta.

19. Herodese tokkungmet, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo nuñame Egiptenme,

20. Okarluñe: makkitit, nutarărsuglo arngnălo illingnut pikik, Israelib nunnanganut uttilerit; tokkungmetta nutarărsuugmik tokkotsijomalauktut.

21. Makkipok tagva nutarărsuglo arngnălo neksardlugik, Israelib nuñanganut pivlune.

22. Tussaumagamiugle, Archilause attanniolertok Judæame, angume Herodeseolauktum attañioninga kingormgutileramiuk, taikungapinek sivŏralerpok. Siñektomatillugo Gudib perkungmago, Galilæam erkănut aularpok.

23. Iglugasengnut Nazaretemik attelingnut pivlune, tamaña uuñagilerpa. Nellautaijut okausingit nellautsekovlugit, imak okartut: Nazaremiomik attekaromãrpok.

KAPITELEMIK III.

Johannesib Babtiterijub ajokertuininganik.

Taipsomane Johannese Babtiterijok ajokertuijartortok iñukangitome Judæame.
2. Okarlune: kakkialeritse, (issumataritse) Killaub nalegauninga palligutingmet.
3. Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga, okarame: Ajokertuijub nippinga iñukangitome, Nalekam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.
4. Johañese añoralik nergsutsub kamelib merkunginik, tapsekalarmelo amivinermik, piglertaujartullo igupsajartullo orksungit nerkigiveit.
5. Jerusalemiut añivigivæt, Judæamiullo, Jordanim erkanetut illunatik:

6. Babtitaujomavlutik tapsomunga Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

7. Farisæerillo Saduzæerillo uñuktut babtisivinganut tikkimatsuk tækkogamigit, okautiveit: Kuglugiãngojartose illipse! kia kemakovãse ningautsimit piomãrtomit?

8. Atle kiglilingmik sãgiarluse, ablapsamik issumakaritse.

9. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse ujarkeñit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

10. Ullimaut napartub miñernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok, kippijauniartok ikkomamut egilugo.

11. Uvanga iñermut Babtipapse nutãmik issumakarkovluse; kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma ittigagutinginnik tigumiarnæk; tapsoma Babtitsomãrpãse Añernermut ajunginermut ikkomamullo.

12. Tapsoma poagit tigumiarpa, keñatullivingme nettinga sañeromãrpa, kakojeksariktullo keñatullivingminut kattitsomãrpeit;

piungitulle õtsomãrpeit ikkom̃amut kamitsuitomut.

13. Taipsomane Jesuse-Gallilæamit Jordanemut Johañesemut pivok, Babtitaujomavlune tapsomunga.

14. Johañesible iñerterpa, okarlune: Babtitaujariakaralloarpunga illingnut, igville tikkiparma.

15. Jesusible kiova, okautivlugo: Mañå taimailerlanga; idluarnernik tamainik namaksijuksauvoguk. Perkova tava.

16. Jesuse Babtitaugame, tuavidlune timuarpok, ahak, killak kollãne angmalerpok. Gudim Añerninga Johannesib tækkova tingmiatut taubetut, akkartok, (Jesusib) kãnganut pivok.

17. Ahak, nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Tagva Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib nerringininganik, õktorluktauninganiglo.

Jesuse Annernerum aitipa iñukangitomut, õktortaukovlugo Satanasemut.

2. Uvlunik marrungnik ungniakattartut nerringiname, kalerpok kingorngagút.

3. Oktortub Satanasib tikkipa, okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, ujarket ukkoa okautikit kakkojarorlerkovlugit.

4. Kiova okarlune: Aglait imaiput: kakkojatuinak iñum iñotigingila; Gudible okausingit tamaita kaninganit annijut (innotigiveit.)

5. Satanasim aularutiva iglugaseksoarnut ivsornaituñut, ãtilalo kattimaviub nuvugusinganut.

6. Okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, akkarit, aglaksimangmet: pivlutit Engeline perkojomãrpeit, erkisimiartaukovlutit sapputilutillo, ittikkettit apõrkonnagit ujarkeñut.

7. Jesusim okautiva: Taimaktauk aglak-
simagivok: Gude Naleket õktorniarnago.
8. Ama Satanasim aitipa kakkaksoarmut
kingiktorsoarmut, Sillarsum attannioningit
tamaita änanauningillo tapsomunga kemergo-
jautipeit.
9. Okautivlugo: makkoa tamaita illingnut
tuñijomavakka, pãmangavigijomagumga tuk-
siarvigilunga.
10. Jesusib tava okautiva: Satanase uvam-
nit aularit, aglaksimangmet: Gude Naleket
tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniarpet.
11. Satanasib tava kemekpa; ahak, Enge-
lit tikkipæt kivgartorlugo.
12. Johañese pititaujok (parngnanẽrsima-
vingmut) Jesusib tussaramiuk, Galilæamut
pivok.
13. Iglugaseksuit Nazaretemik attiggit
kemmekpeit, Kapernaumut imarbiub siñane-
tomut pivok, Zabuloniblo Naftaliblo erkæng-
ne, tagyanelerdlune.
14. Taimak pivlugo nellautaijum Jesaiasim
okausingit nellausimavut, imak okartok:
15. Zabuloniblo Naftaliblo nunagik,
imarbingmut sãngmijuk, Jordanim akkiane,
Galilæablo nellojulik.

16. Iñuit tãrmiut, kaumajorsoak tækkovæt, tokkublo tachãnetunnut kaumajok nuisimavok.

17. Taimanget Jesuse ajokertuilerlune (okautsiñik tussarnertuñik) imak okarlune: kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) Killaub nalegauninga kaglilerpok.

18. Jesuse Galilæam im̃arbinget sinane pissukaine, angutik nukkarĕk tækkovak, Simon, Petrusemik attibsalik, nukkangalo Andrease; nullutsettik kivitipakit im̃anut mingeriarniarteogamik.

19. Tapkungnunga okarpok: malliktinga, ñungnik aulasariartitsongovaptik.

20. Tuavilutik nullutsettik kemekpeit malliglugolo.

21. Tagvanget sivorliolerame, assiæk nukkarĕk tækkogivæk, Jakobuse, Zebedæusim erngninga, nukkãlo Johañese, atãtatik illagællugo, umiakotometut, nullutsettik killaijardlugit; kaikogivak.

22. Tuavilutik umiakotok atãtatiglo kemmekpakit malliglugolo.

23. Jesusib Galilæab nuñanga tamãt aulava, illiñiarvinginelo ajokertorlugit, Nalegau-

nermiglo okautsinnik tussarnertuñik okautilerpeit, sunatuinarnik kañimasiggit iñungnetut innulilugit.

24. Tussaumavættauk Siriamiut illunatik. Ajulertullo suñatuinarnik ãniagit, Satanaseggillo, illissimailingajullo, tumaujullo tapsomunga ãtipeit, tamaita iñuliveit.

24. Iñugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit, iglugaseksuiñillo tellimaujortunit, Jerusaleñillo, Judæamillo, Jordanim akkianillo.

KAPITELEMIK V.

Pilloridlartunnik.

Innugiartorsuit tækkogamigit, kakkamut majorarpok, ingilerame illiñiartingita tikkipæt.

2. Okalerlune imak ajokertorpeit:

3. Pilloridlarput aglujut añernerme; Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

4. Pilloridlarput kiksartut: mannigortaujomãrmetta.

5. Pilloridlarput keñuĕtnt: Nuña pigileramitsuk.

6. Pilloridlarput kăktnt iñeruktullo Gudim idluarijanganut; Illummertaujomărmetta.

7. Pilloridlarput năpkiniktnt: năpkigijaujomărmetta.

8. Pilloridlarput ivspornaituñik omættiggit: Gude tækkojomăramitsuk.

9. Pilloridlarput ullapirsaijut: Gudib kittorngangiñik taijaujomărmetta.

10. Pilloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pigællugo: Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

11. Pilloridlarpose iñuit suadlarppasse uvanga pivlunga unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerluvigikpasse, sæglulutik.

12. Alliatitse, mañigoritsele, akkiksasse angidlaromărmet killangmе. Taimaktauk nellautaijut sivorlisse unangmigiveit.

13. Nuñab tarriogivăse. Tarriok pitsartujokarĕrpet, sumut ama pitsartutitauneijarpa? Attoreksaujungnĕrpok, egiteksauvlune iñungnut tullereksauvok.

14. Sillarsoarmiut kaumanerivăse. Iglu-

al
et.
Ne
t ill
etu
Tai
nut,
Atāt
. Pej
nellau
ka, n
3. Aha
gukārt
ārsuglo
atik na
19. Ma
rmik na
t, tamna
ub naleg
jokertuijo
ok Killau
20. Ol
aglangnik
laub naleg
21. Tus

KAPITTELEMIK X

J[illegible] kaneib illiniartingit ta
Kristusemut.

O[illegible] nĭic perkojene (tamak
[illegible] gamigit illiniartimin
[illegible] ut: tagvanget aulaler
[illegible] okausijartorpok ig
[illegible]
[illegible] tusib piñiarninginik
2. [illegible] rugnanērsimavingme
[illegible] livak,
[illegible] apperijankovlugo:
3. [illegible] assigivātillonēt neri
[illegible] sib kiovak, okantivl
4. [illegible] tsertortikko, tække
[illegible] iglo;
[illegible] angitut tautulerp
5. I[illegible] alladlartullo piun
[illegible] lerput, tokkungaj
[illegible] atsauvut okan
[illegible]

nidlarporlo sinaungalungitok u-

magnik, Jesuse okalerpok iñungnut
ik: Iñukangitomut suna tækko-
? Iviksoak añorib aulatanga su-
?

aniguet aniviuse tækkojartorpissiuk?
riktok? Ahak, añorariktut, attan-
giño itsongovut.

aniviuse tækkojartorpissiuk?
(nellautsitiksenik okartok) tæk-
? Illa okautivapse, nellautsijo-
jok.

aujok, aglait okautigijangat:
liga sivunernut tillivara, apko-
ne akiksorkovlugo.

rik, okautivapse: Arngne
kangilak, Johañesemit Babt
inerõjomik; mingnerle Gu
e, anginerõvok taipsomang
ib Babtiterijub uvlungita ki
le tagvunga, killaub nalega
akadlarpok, tapsomingalo pi
ivæt.

gaseit kakkab kãnganetut tækkuksausuertuksaungilet.

15. Nennergoak ikkinginivæt, kattaujam attãnut illivlugo, nenneroarvingmullé pivok, Iglometut tamaita kaumartipeit tagva.

16. Taimaktauk nennergoasse kaumarille iñungnut, ajungitulliarnipsingnik tækkokovlugit Atãtasse killangmetok nakorekovlugo.

17. Pejaijartorasugingilapsinga perkojennik, nellautaijullonẽt aglangimik. Pejartungillakka, namaksilugit piñiarpakka.

18. Ahamerik okautivapse: Killaglo nuñalo nungukãrtiñagik, perkojet aglangit mingnek, tittãrsuglonẽt nunguniængilak, tamakkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

19. Maña perkojet ukkoa illanganik mingnermik nalengitok, iñuit taimak ajokertorlugit, tamna mingnermik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane. Nalektorle taimaglo ajokertuijok, tamna angijomik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane.

20. Okautivapsele: Idluarnerungikupse aglangnik illissimajuñit Farisæeriñillo, Killaub nalegauninganut piñiatsengilase.

21. Tussalauktose sivorlise okautsaung-

metta: Iñuarniarnæk; iñuartorle erkartorvingmut pijeksauvok.

22. Uvangale okautivapse: Kattangumi-nut ningaitok, erkartorvingmut pijeksauvok; kattanguminulle Racha (unăluk) okartok, kaggimiovingmut pijeksauvok; sillaitomigle okartok, egiteksauvok korkomut ikkomalingmut.

23. Tamaña pivlugo tunergotit illijomagungne altaremut, tagvanelo erkaiguit, kattanguvit passivatit;

24. Tuñergotit altab sănganekălarle, kattangutillo saimarsarijartorlugo; tuñergotit tava tunijartorlugo piuk.

25. Illingnut akkerartortok saimaniaruk, aiparilutit sulle apkome; akkerartortingnut uñertojaukoñæk kiglissiñiartomut, kiglissinniartublo pitiniaratit kivgamimut, tapsoma parngnanĕrsimavingmut egilutit.

26. Ahammerik okautivagit. Tagvanget añititauniængilatit, kĕnaujet naggatiksanget akkillerkărtiñagit.

27. Tussalauktose sivorlisse okautsaungmetta: Arnarniarnæk anguniarnæglonĕt.

28. Uvangale okautivapse: Arnamik tæk-

konãrtub arngnarniaromavlugo, tapsoma arngnarniarẽriva omamine.

29. Tallerpiub ĩsivit asserorniarpattit, peruk egilugolo, ajunginersauvok illingnut, timivit illanga asserorpet, timit tamat perkonnago ãniatitsivingmut.

30. Tallerpilonẽt aggakpit asserorniarpattit, nakkarkit egilugillo. Ajunginersauvok illingnut avativit illanget asserorpet, timit tamat perkoñago ãniatitsivingmut.

31. Taimaktauk okarsimagivok: Nulliaminik avitsijub, tuñinajarpa aglangnik avitsitiminik.

32. Uvangale okautivapse: Nulliaminik avitsijub, (anguniartokangipet) nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

33. Ama tussarmijose, sivorlisse okautsaungmetta: Angãlungniarnek, Gudemulle angãleruvit malligeksarivettit okausitit.

34. Uvangale okautivapse: Angãlungniatsengilase, (Gudim attinga taivlugo) killangmiglonet, Gudim iksivautaringmago;

35. Nuñamiglonet ittigangita ikovragingmatsuk; Jerusalemiglonẽt, Attañersum iglugaseksoaringmagit.

26. Niakorniktauk angãlungniarnæk, nujak attauserlonẽt kakkorsinginangne kernersin͂ginangnelonẽt.

37. Okausisse imailarlit ahaila ahaila, aukak, aukak: Tappiket idluitomit pivut.

38. Tussałauktose okausekartomik: ĭse ĭsemik, kigut kigumik (akkiksakalarpok).

39. Uvangale okautivapse, idluitulliarvigikpasse akkivigiuiarasigik; ullutsekut tallerpikut erksãrtauguvit, igloatauk manilermigiuk.

40. An͂orarniglo aksãrtauguvit, ulliksuittauk pigiliuk.

41. Meiłemik attautsemik aipaujomaguvit marrungnik aipariuk.

42. Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; allarniarnagolo attartoromajok illingnit.

43. Tussalauktose okausekartomik: In͂ukattit nægłigiuk, omigijit omigiuk.

44. Uvangale okautivapse: omigijisse nægligissigik; illipsingnut okausiluktut saimartissigik; Illipsingnik omisuktut ajungivigiuiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmijisselo tuksiarutissigik.

45. Kittorngarilerkovluse Atãtapse killangmetub. Tapsoma sekkeñine nuekova ajortuñullo ajungituñullo, sillalukojigivok idluartuñullo idluangituñullo.

46. Illipsingnik nægliktut kisseta nægligigupsigik, kanoëtomik akkiksakaromãrkise tagga? Zoelnerillo taimailiunginivet?

47. Kattangutisse kisseta illæñãrnerigupsigik, sumik pijarialingmik pivise? Zoelnerillo taimailiunginivet?

48. Tamaña pivlugo namaksileritse, sorlo Atãtasse killangmetok namatsainarpok.

KAPITELEMIK VI.

Tunnijehsennik tuksiarnermiglo.

Ipaksiniarsigik tuñijeksasse, tuñiniarasigik inungnut nakorijaujomalluse; taimaipet akkiksakangilase Atãtapsingnit killangmetomit.

2. Taimak pivlugo tuñijiguvit tuñijekseñik nipsautsiarkoñæk sivunerne takkormortotu

illiniarvingne iglullo akorngane, nakorijaujomavlutik iñungmut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

3. Tuñijekseñik tuñijiguvit, saumit aggaktit nellolaulit tallerpit aggakpit tuñerguttănik.

4. Tuñijeksettit sagvartaukoñagit, Atatavit sagvangitomik tautuktub, akkilleromărpătit sagvartome.

5. Tuksiarlutit tækkornortutun ïniarnæk, taipkoa nængerlutik tuksiarlutiglo pivut illiñiarvingnelo, iglullo sãngine, tautugaujomavlutik iñungnut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

6. Igville tuksiaromaguvit iñiksarnut itterina, upkuangalo parngnanẽrlugo, Atãtet sagvangitome tuksiarvigiuk: Atãtavillo sagvangitomik tautuktum, akkilleromărpătit sagvartome.

7. Tuksiarupse okausisse amisuliniarasigik nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik amisunik.

8. Tamanna pivlugo taipotitunæk-ituksaungilase: Atãtapse attoriakartasse kausimava tuksiarvigekărtinago.

9. Taimak pivlugo imak tuksiaritse: Atā-
tavut killangme! akkit nakorijaule,
10. Nalegaunı̃t kaigiarle, perkojettit mal-
liktaulit nuñame sorlo killangme;
11. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.
12. Ajornivut issumagijungnĕrkit, sorlo
uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnĕr-
pavut;
13. Oktorlungnartomut pitinata; piulitti-
gulle ajortuñit. Nalegaunek, pitsartunerlo,
ānanaunerlo, pigigangne issokangitomut.
Amen!
14. Innuit tam̃arninginit issumagijung-
nĕrupsigik, Atātapsetauk killangmetum is-
sumagijungnĕromārpāse tam̃arnipsingnit.
15. Iñuille tamarningiñit issumagijung-
nĕrniængikupsigik, Atatepsetauk issumagi-
jungnĕrniænginivāse tam̃arnipsingnit.
16. Neringitaraigupse añuniarase tækkor-
mortotut, kĕnatik tautorlertipeit nerringita-
rangamik, iñungnut tautugaukovlutik. A-
kam̃erik, okautivapse: Akkiksatik piarĕr-
pæt.
17. Nerringitaralguit, niakut mingoaruk
ermiklutillo.

18. Nerringinernik tækkoterkonnæk innungnut, Atãtangnulle sagvangitometomut; Atãtaville sagvangitomik tautuktub, akkilleromarpãtit sagvartome.

19. Perkutiñik pikuminartunik kattersijuksaungiluse nuñame, kaurulillo marngertornerublo asseroreksangiñik, tigliktullo piomajeksangiñik tigliklugit.

20. Perkutinigle pikuminartuñik kattersoiniaritse killangme, kaurulillonet marngertornerublonẽt asserojuigeksanginik, tigligajuktullo piomasoreksangiñik, tiglingneræt ajuerlugit.

21. Perkutisse neijormattigik omættipse.

22. Ise timib kaumarninga-ipok. Isit idluarune, timit illunane kaumaromärpok.

23. Isit nellangaikune, timit illunane tãromarpok. Kaumajorle illungñetok tãksikpet, tãksoak ingminik kañok angitigiva?

24. Angajokængnut marrungnut kivgartortokarniængilak, aipa omigilãrpalonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipa ungagilãrpa, aipanga nachogilugo. Gudelo nunnab pingillo attautsekut kivgartorlugit sapperpose.

25. Tamaña pivlugo okautivapse: Iñosisse

pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonĕt im̃iksapsingnilonĕt; timipselonĕt añoraksanginik. Iñosisse ajungiinerõngilet nerkikseñit? Timisselo ajunginerõngilet añoratseñit?

26. Tingmitset killaub attanetut nautsertorissigik. Karngãtitsingilet, perorsejeksennik kattersinatiglo kem̃atullivingmut; Atãtapselo killangmetub nerritipeit. Taipkonanget ajunginerõngilase?

27. Kina illasse ingminik tapperungnarka tallitut attautsetut takkitigijomik, taimak siarklerutigigalloarpa?

28. Sogle añoratset siarklerotigivissigik? Paunaujaujartut, nuñab merkungit kañok perortut tækkunarsigik, señangilet, peraingilellonĕt.

29. Okautivapsele: Salomolonĕt piñarnadlartok añorariksimangitok taipkoa illangettitut.

30. Iviksuket nuñametut, uvlome perortut, kaukpelle kieksaumut egiteksaujut, Gudib taimak piñernartinamigit: añorartitsomangiinersarivasse? Okpernekitose tagva!

31. Taimak pivlugo issumanerlugaselo

imak okarase: Sumik nerrijomărkita? Sumiglo imeromărpita? Sumiglonĕt añoraksakaromărkita?

32. Makkoa tamaita nellojut piñasuarpeit; Atătapsele killangmetub kausimavăse, taimaitomik ajorsartose.

33. Gudib nalegauninga idluarningalo pinniarkărsigik, tava tunnitsiviajomărpose tamakkoninga tamainik.

34. Taimaimet kauksak issumaginasiuk, kauksak piksaminik piñialermet. Namakpok uvlut illunatik ingmikut pinniarviojarangeta koksesungnartomik.

KAPITELEMIK VII.

Kristusib ajokertuivlune-okalaninga sorĕrpa.

Erkartuiniarase, erkartuiviojomăngilasetauk.

2. Kanoĕtomik passiklerpose, taimak passijaujomărposetauk; ŏktutipsingnut ŏktorviojomărivose.

3. Kattanguvit ĭsinget sarmiktavininga sŏg tækkoviuk, auvek ĭsingnetok mallugingilet?

4. Kaňorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga sarmiktaverngĭt isingnit pĕromavara? Ahak, auvek ĭsingnepok.

5. Takkormortotit, auvek ĭsingnit pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktavininga pĕrasuarlugo piuk.

6. Ivsornaitok tuňiniarasiuk kingminut, sappangasselo eginasigik kuingĕngiňut, ittigangiňut tullerartaukoňagit, sabvigiluselo alliktoromavluse.

7. Tuksiaritse, tuňijaujomărpose, keňilauritse, neňilijomărpose tagva; aviloritse, upkuerutsaujomărpose tagva;

8. Tuksiartok, pilărpok keňertorlo; nennisilarpok, avilortorlo upkuĕrutsaulărpok.

9. Innub kia illapse, erngninget tuksiarvigippago kakkojamik, ujarkamik tuňitsivigiuiarpauk?

10. Aulasagamiglonĕt tuksiarvigippago, kuglugiangojartomik tuňitsĭviginiarpauk?

11. Illipse, ajoralloartose, kittorngasse tu-

nitsivigigapsigik tunnergutiñik ajungitunik; anginersamigle Atãtapse killangmetub tuksiarvigijiñe tuñitsiviginiarpeit ajungitunik?

12. Taimaimet, innuit kanoĉtomik pinniarkogupsigik illipsingnut taimaktauk pigissigik; tamedsa perkojet nullautaijullo aglangit.

13. Ittervikitokut itteritse: Ittervik ńerotõngmet, apkosinerlo sillingmet ãuiatitsivingmut sãngmijok, uñuktorsuit tamana attorpæt.

14. Ittervigle nerokipok, apkosinerlo amipok, innogumut sãngmijok, ikkitullo nagvarivæt.

15. Kamatitse nellautainarluktuñik, taipkoa sauket aminginik añorakardlutik tikkipãse, illumikulle kẽsuktorsõvut sorlo amerkut.

16. Sullininginit illitarinajarpasse. Paunget Dornenit pẽjarajarpattigik, Feigillonnet Distelinit kattersorajarpattigik?

17. Taimaktauk napartogiktut illunatik Paungakarput ajungituñik: Napartorle ajortok paungakarpok ajortuñik.

18. Napartok ajungitok ajortuñik paung-

akarviojungnængerpok, napartorlo ajortok panngakarviojungnænginivok ajungituñik.

19. Napartok tamaita ajortuñik paungakartut, kibloromărpeit ikkomamullo egilugit.

20. Tamaña pivlugo sullijanginit illitarinajarpasse.

21. Illunatik itterniængilet killaub nalegauninganut uvamnut okartut, Nalegak, Nalegak; Atătamale killangmetub perkojanginik nallektut kissimik.

22. Uvloksame nellíutsomărtome unnuktut imak okautijomărpănga: Nalegak, Nalegak, atterne nellautsitikseñik okalaungitogut? Añernekulluit atternut añitilaungilavut? Unnuktuñiglo tattaminiarnartullingitogut atternut?

23. Tava akkijomarpakka: Sulle illitaringitsainarpapse, tamapse kemeksingà ajortulliartose.

24. Tamaña pivlugo okautsimnik makkoringa tussartok, malliktorlo, adsigektipara angumik sillatojomik igluliortomik, tapsoma tungavilerpa kairtomut.

25. Sillaluksoalermet, kussermello, año-

rersuillo akkunadlarlutik, akkingmidlarmago, iglo orrungilak, kairtomut tuńgalerame.

26. Makkoningale okautsimnik tussartub, mallingitublo, adsigiva angut sillaitok, iglulliortok siorkeñut.

27. Sillaluksoalermet, kussermello, añorersuillo akkunadlaramik akkingmidlarmago, iglo orrovok, serkorpalludlarlune.

28. Okausillo tamakkoa Jesusib nãgamigit, innuit ajokertuiningit tattamminiariveit.

29. Kimnadlartomik okarmet, aglangnik illissimajotun ajokertuingimet.

KAPITELEMIK VIII.

Kristusib tattamminiarnartulliang ñik.

Kakkamit attersarmet, iñugiartorsuit mallikpæt.

2. Ahak, angut kallaktok aggerpok, tuk-

siarvigiva okarlune: Nalegak piomagnvit kallagungnaititsomavarma.

3. Jesusible aggañe issaktipeit aktorlãlo okarlune: Piomavunga, kallagungnẽrit. Tagvainak kallagungnẽrsrãpok.

4. Jesusib okautiva: Udsertolerit assingnut taimak okarniarnæk: ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergatiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnẽravit nellojungnerkovlugit.

5. Jesuse Kapernaumut aingmet, Sorsuktukset kappitangeta tikkipa, tapsoma tuksiarpa.

6. Okarlune: Nalegak, kivgara iglumne nellavok, kuglualãjovaksogame ãnilekteradlartok.

7: Jesusib okautiva: Innulijartoromavara.

8. Sorsuktukset kappitanget kiovlune, okarpok: Nalegak nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut; okarille okautsemut attautsemut kivgara piungnailãrpok.

9. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivgakalarmalo sorsuktukseñik, illangenut okaruma: Ailerit, aigivok; ama illangenut:

Kait, kaigivok: kivgamnullo: Señalaurnk una, señava tagva.

10. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattaimniariva; malliktiñe okautiveit: Ahamerik okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nagvalaungitunga Israelittinne.

11. Okautivapsele: Unnugiartorsuit unanget pängello kaijomärput, Abrahalo Isaglo Jakolo iksivakattigëleromärpeit killaub nalegauningane.

12. Nalegauniuble kittorngangit ajektaujomärput tärtorsoarmut, keavaksoarlutiglo agleruladlaromärput.

10. Sorsuktukset kappitanget Jesusib okautiva: Ailerit, okperijarnik pilarpok. Kivganga nellunaikutäne taipsomane piungnërpok.

14. Petrusib iglunganut Jesuse pivok: Nulliangët arugnä nellajok kañimanartomut kannimavlune tækkova.

15. Aggangittigut tiguva, kañimanartub kemengmago, makkipok kivgartorvigællugit.

16. Uñulermet uñuktut satanasiggit pi-

tipeit tapsomunga, añernekulluit okausẽnarnut añitipeit, suñatuinarniglo kañimassiggit piungnẽrtipeit.

17. Nellautaijub Jesaiasim okausingit nellautsilerput, imak okartok: Sangẽnivut ingminut pitidlugo, kanimałungnivullo nangmarpeit.

18. Jesusim iñugaseksuit illumajiñe tækkogamigit, iñam akkianut ikkãrkojivok.

19. Aglangnik illissimajub tikkipa okautivlugo: Ajokertuijok, mallijomavagit aiviksarnut tamainut.

20. Jesusible okautiva: Terriañitset sittekarput, tingmitsełło killaub attanetut ublokarivut; Iñuble erngninga iñangaviksakangilarlonẽt.

21. Assiet illiñiartime illangeta okautiva: Nalegak, aikãrlaulanga atãtaga illuverlugo.

22. Jesusible kiova: mallinga, tokkuugajut tokkungatittik illuveriartorlittigik.

23. Umiakotomut ikkivok, illiñiartingillo mallikpæt.

24. Ullajujarsoarlo iñarbingme, maggillo uñiakotok itibsuavlugo pivæt, Jesusele sinniktok.

25. Illinniartingita tikkipæt, tuppardlugo okantivæt: Nalegak piulittigut, umiolerapta.

26. Okantiveit: Illipse okpernekitose, sõg nangiarkise? Makkipok, añorelo imarbiglo iñerterpæk; añorekarungnĕrpok tava ikkoblialilarmelo.

27. Iñuille tattaminiarput, okarlutik: Kîna una angut, iñertermagik añoriblo immarbiublo nalekpæk.

28. Imarbium akkiannut, Gergesenerit erkanut pivok. Satanasenik pitalak nellaupak, illuvernit añijuk: Erksinartorsõmeñik, apkut tamaña attordlugo sappernartok.

29. Ahak, nipliadlarlutik okarpuk: Sunniarpaptigit Jesuse, Gudib Erngninga? nelliutekãrtinago kappiaisuktitsartorpittiguk?

30. Kañingitangiñe kiungĕngigaseksuinitut nerrijut.

31. Añernekulluit tuksiarvigivæt, okarlutik: Añititsomaguptigut, kuingĕngigaseksoarnut tapkonunga pullarkottigut.

32. Okarpok tava: Aularitse. Añigamik kuingĕngigaseksoarnut pullavut. Ahak, kuingĕngigaseksuit illunatik ingminik ejukadlarput imãnut, ippivlutik imãne.

33. (Kuingĕngiñik) mianersijut keñavu
iglugaseksoarnut aivlutik, tamaña okautig
jartorpæt, kañorlo satanaselæk illijuk.
34. Ahak, iglugaseksoarmiut illunati
añivigivæt, Jesuse tikkilugo. Tautukami
suk tuksiarvigivæt, erkamingnit aularkovlug

KAPITELEMIK IX.

Apostele Matthæus anerimaningañik.

Umiakotomut ikkivok, ama uttimut ikărd
lune, iglugaseksoarminut pivlune.
2. Ahak, tapsomunga ătsivut tumaksajc
mik, aumitiñe nellajomik. Okperusingit Je
susib kausimagamigit tumaksajok okautiva
Erngnera mañigolermit ajornitit issumagijat
jungnĕrput.
3. Aglangnigle illissimajut illangit illumi
kut imak okarput: una akkerartorpok Gude
mut.
4. Jesusim issumangit kausimagamigi

okarpok: Sõgle omættipsingne issumalukise?

5. Sumik okariak ajornænginerova: Ajornitit issumagijaujungnĕrput; imaglonĕt: makkitit, arvertarlutillo?

6. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok: Makkitit aumititit pikit angerarlutillo.

7. Makkilune tava, iglominut angerarpok.

8. Iñuit tamaña tækkogamitsuk, tattamiarput, Gudelo nakoridlarpæt, iñuit taimaitunnik pitsartudlartuñik tuñilaungmagit.

9. Tamaña kemekkamiuk, iñuk tækkova tuñiorkaivingme iksivajok, Matthæusemik attelik, mallinga okautileramiuk. Nikkovilune mallikpa.

10. Iglome nerrimavingme iksivatillugo: Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut tikkipæt Jesuselo illiñiartingillo ikterkattigivlugit nerrimavingmut.

11. Farisæerille tækkogamitsuk, illiñiartingit okautiveit: Sõg ajokertortipse Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigivagit?

12. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Atsuilit iñulijikariakangilet, kannimajut kissimik.

13. Tamattomale tukkinga illiñiarijartorsiuk: Napkiginek kuviagivara, tuñergutille idluarinagit. Idluartut kaikojartulaungilakka, ablapsamik issumakarkovlugit ajorniggille kisseta.

14. Johañesib illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagullo Farisæerillo nerringipakkita uñuktunik, illiñiartittille agleratik nerriniarket?

15. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut kiksartuksauvet, uiksak neijortigingmatsuk? Nelliutsomãrporle uiksamik aksartaularput, tagva agleromãrput nerrinuiaratiglo.

16. Añoratokak illarniængilæt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok. alliktornerlo pivalliarpok.

17. Weinelo nutãk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutãb alliktoromangmagit imerkautit nutaungitut, Weinelo kovituinaromãrpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutãmik imerkautiñut

nutãnut iñertutijeksauvok tamarmik tava asserojuikattigēkpuk.

18. Taimak okautingmagit, angajokangita illanget, Jesusim ittigangiñut pamangajartorpok okarlune: Nalegak, pañiga maña tokkovok; aggangnulle aktorijartoruk, iñuniarpok tava.

19. Jesuse nikkogivok, malliklugolo, illiñiartine illagivlugit.

20. Arngnarlo okkiut arkangemit aggartut aunãtsainartok, añoranget siñãgut aktorijartorpa tuñuanit.

21. Illumigut okarame: Añorangalonēt aktorupko, piungnailarpunga.

22. Jasusible keviarlune tækkova, okarlune: Pañiga kuviaisugit, okpernivit piungnertipãtit. Arngnak taimna tagvainak piungnērpok.

23. Jesuse angajokam iglunganut itterame, nipsartut iñuillo aulajaludlartut tækkogamigit,

24. Okautiveit: Aularitse, niviarsiak uña tokkungilak, siñituinarporle. Ĩjoridlarpæt.

25. Iñuille añisimangmetta: Itterlune ag

gangittigut tiguva; niviarsiak tava makkipok.

26. Tamaña tussaumajaulertok, nuñanit taipsomane tamaine.

27. Tamaña Jesusib keñiengmago, tautungituk mallikpæk, nippekortovlutik okartuk: Igvit Davidim Erngninga nãpkigittiguk.

28. Iglomut ittermet, tautungituk tikkipæk. Jesusible okautivak: okperivikko imaitunik piñiaraptik? Kiovæk: Ahaila, Nalegak.

29. Ĩsikikut aktorpak okautivlugik. Okperaptik taimaileritik.

30. Tautulerpuk tagva. Jesusib unipkarkongilak tamattominga okarlune: mianeritik, tamaña iñungnut kausijaukoñago.

31. Tapkoale uñipkarijartorpuk nuñenut taipsomane tamaiñut.

32. Tapkoa añimenik, ahak, iñuk Satanaselik okarungnængitok tapsomunga ãtipæt.

33. Añernek idluitok añititaungmet, okarungnængitok okalerpok. Innuille tattami-

nialerput okarlutik: Taimaitomik tækkungitsainarpogut Israelitiñe.

34. Farisæerille okarput: Añernerit idluitut añitipeit, taipkoa attañingeta pitsartuningaut.

35. Jesuse arvertarpok iglugaseksoarne niuverviugnelo illunaitigut, ajokertuivlune illiñiarvingiñe, okautsillo tussarnertut nalegaunermik okautigivlugit, iñungnelo atsuiliolungitut kaunimajullo suñatuinait iñuliveit.

36. Iñugaseksuit tækkogamigit näpkigiveit; perlermetta siamadlarlutiglo, sorlo sauket mianerijikangitut.

37. Illiñiartiñe okautiveit: Kattersivik angijovok senajuksellc ikkidlarput.

38. Tamaña pivlugo kattersivium angajokanga tuksiarvigissiuk señajuksennik tillikkerkovlugo kattersivingminut.

KAPITELEMIK X.

Apostelit tillijaulerput tattamminiarnartulliartorkovlugit.

Illinniartiñe arkangemit aggartut kaikoveit, añernernut makkojungnartuñut pitsartojomik tuñitsivigiveit añitekovlugit, äniajullo tamaita kañimajullo tamaita iñulidlarkovlugit.

2. Arkangemit aggartut Apostelit attingit tamedsa: Simon, Petrusemik taijak, nukkälo Andrease; Jakobuselo, Zebedeusim erngninga, nukkälo Johañese;

3. Fillipuselo, Bartolomeuselo; Tomaselo, Matthæuselo, Zoelneriojok; Jakobuselo, Alfeusim erngninga, Lebbeus, Tadeusemik atibsalik,

4. Simonelo kanamiok, Judaselo Ischariote (Jesusib) pititigijomärtanga.

5. Tapkoa arkangemit aggartut, Jesusib tilliveit, innertilaitalo okautiveit: Nellojut

ıpkosiningiñut ainiarase, Samarittillo iglugaseksoanginut itterniarase.

6. Aititsele saukenut tamarsimajunnut Israelim iglunganit pijuñut.

7. Ajokertuijartorluse, imak okaritse: Killaub nalegauninga kañipok.

8. Kanimajut iñulidlarsigik, kalladlartut kallagungnĕrtissigik, tokkojullo omartissigik, añernerillo idluitut añitissigik. Akkillernago pigapsiuk, akkillernagolo tuñissiuk.

9. Kĕnaujeñik kakkortaniglonĕt, aupaluktenigloneт kañujeñiglonĕt tapserusiarasse;

10. Takkoarvekaraselo ingerartilluse, anoratsængnik marrungnik attorniarasetauk, ittigagusiaraselo, ajaupiaraselo: Señajok nerkiksaminik piariakarmet.

11. Iglugaseksoarnut iglugasengnullonĕt itterupse; kiglissiniaritse tagvane ittervigijariakartomik, taipsomanetsainaritse aulakărase.

12. Iglomut itterupse, iglub tamattoma iñungit sallutikissigik.

13. Tamattoma iglub iñungit pillorikpetta, ullapirsautisse taipkonunga piomărpok. Pil-

loringipetta, ullapirsautipse uttervigiomãrpãse.

14. Illangita illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: Añititse tagvanget iglomit iglugaseksoarnillonẽt, ittikkapse señerkarningit señẽjarsigik.

15. Ahamerik, okautivapse: Sodomiblo Gomorablo nuñagik pidlartaunikinersaujomãrpuk erkartuvium uvluksangane, iglugaseksoarnit ukkouanget.

16. Ahak, sauketut tillivapse amerkut akkorngañut; tamaña pivlugo sillatutsiaritse kuglugiangojartuttitut; añerpanarkititsele taubitut (akkigiojartuttut).

17. Iñungnigle illimasuleritse, Kiglissiniarvingmingnut taipkoa ãtitsomãngmasse, ipperartordluselo illiñiarvingmingne.

18. Attañernullo Attañersoarnullo ãtitsomãrpãse pivlunga: Taipkoa, nellojullo nellojungnẽrotiksangiñut.

19. Ãtippasele sivoraniarase, kañoẽtomik sumiglonẽt okausiksakarapse; tavanetualerupse tuñitsiviojomãrpose kigosiksapsingnik.

20. Illipsingnik okangitose, Atãtapsele añerninget okartipãse.

21. Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomãrpa, erngninelo angutæt, angajokattiglo kittorngangita illaratsautilarpeit tokkokovlugillo.

22. Illunatik õmigijomãrpãse, attera pivlugo. Sokkosijuitorle naggatiksamut pilloriktitaujomãrpok.

23. Iglugaseksoarne tagvane kappiaisuktippasse, assieñut kemãtitse. Ahamerik, okautivapse: Israellittit iglugaseksoangit ingerajarẽrvigingilasse, Iñum Erngninga tikkekãrtinago.

24. Illiñiartok illiñiartitsijiminit ajungine rungilak, kivgarlonẽt nalekaminit anginerunginivok.

25. Illiñiartok illiñiartitsijimitun-ĭkune, kivgarlo nalekamitun-ĭkune, namaksivok. Iglum angajokanga Beelzebumik taigamittuk; iglomiokattingillo taimaktainajarpeit.

26. Tamaña pivlugo erksiginiarasigik. Sagvangitut illunatik sakkertitaujomãrput, angigutsutillo illunatik nellunatsengilet.

27. Taktome uvamnit tussartasse, okauti-

gissigik kaumajome: Ĩsipjutaujut tussàrtasse okautigissigik iglut kangiñe.

28. Erksiginiarassigik, timinik tokkotsijut, tarngninigle tokkotsinek ajormetta. Anginersamigle taimna erksigissiuk, timiniglo tarngniniglo asserortitsinek sappingitok ãnianartovingme.

29. Kutsertæk marruk kĉnaujarãrsungmik attautsemik akkekarpangilæk? Ukkoa illangellõnet nuñamut kattangniængilak Atãtapse perkungippago.

30 Nutsesse illunatik kitsitaumavut.

31. Tamaña pivlugo erksiniaruse: Kutsertavaksoarnit ajungineroĝapse.

32. Tamaña pivlugo uvamnik okausilik iñungnut, okautigijomavara Atãtamnut killangmetomut.

33. Uvamnigle missiutilik iñungnut, missiutigijomãrparatauk Atãtamnut killangmetomut.

34. Ullapirsaijartorasugingilapsinga nuñamut. Ullapirsaijartungitunga saviksoarmigle pititsivlunga.

35. Tikkinama, erngnek illumiotidlugo angutãnut, pañiglo arngnãnut, okkoarlo sakkianut.

36. Iñub omigijingit iglomiokattingita.

37. Anguminik arngnãminiglonẽt uvamnit nægling-nersak, illakarniængilak uvamnik. Ernerminiglo pañiminiglo uvamnit nægling-nersak, illakarniængilak uvamnik.

38. Señingajuksaminik (kappiaisutiksamini-glonẽt) nangmagomangitok, uvamniglo malligomangitok, illakarniængilak uvamnik.

39. Iñoserminik ivlertsijub, taipsoma assi-ujijomãrpa, iñoserminik assiujijub uvanga pivlunga, nachvaromãrpa.

40. Illipsingnik illelliortub, illelliorivãnga, uvamnigle illelliortub, tilliklertok uvamnik illellioriva.

41. Nellautaijomik illeliortok, nellautaijo-tut akkiksakalãrpok. Idluartomiglo illellior-tok, idluartongmet, idluartotut akkisakalãr-pok.

42. Ukkoarãrsuit illanganik imertitsijok erngusiarsum imanganik niglinartomik, il-liñiartigigapko: Ahamerik, okautivapse, ak-kẽngartauuiængilak.

KAPITELEMIK XI.

Johanesib illiniartingit tillijauvut Kristusemut.

Okautsiñe perkojene (tamakkoa) Jesusib ñagámigit illiniartiminut arkangemit aggartuñut: tagvanget aulalerpok, ajokertuivluuelo okausijartorpok iglugaseksoangiñut.

2. Kristusib piñiarninginik Johañese tussarame parngnanërsimavingme, illiñiartingine marruk tillivàk,

3. Imak apperijaukovlugo: Tikkitsomärniálaukpit assigivätillonët neriugijapta?

4. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo;

5. Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo piungnërput tussilartullo tussalerput, tokkungajut omarput, aglujullo okautsauvut okautsiñik tussarnertuñik.

6. Pilloridlarporlo sinaungalungitok uvamnik.

7. Uttermeñik, Jesuse okalerpok iñungnut Johañesemik: Iñukangitomut suna tækkojartorpissiuk? Iviksoak añorib aulatanga sunatuinarnut?

8. Sunaloñēt añivluse tækkojartorpissiuk? Iñuk añorariktok? Ahak, añorariktut, attannersuit iglungiñe itsongovut.

9. Suñaloñēt añivluse tækkojartorpissiuk? Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tækkojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijomit angnerojok.

10. Taimnaujok, aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotikset sivunerne akiksorkovlugo.

11. Ahamerik, okautivapse: Arngneñit erngniangojokangilak, Johañesemit Babtiterijomit anginerõjomik; mingnerle Gudib nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

12. Johañesib Babtiterijub uvlungita kingorngagut, sulle tagvunga, killaub nalegauninga nujariakadlarpok, tapsomingalo piñiartut amuniarivæt.

13. Perkojet nellautaijullo illunatik nellautsilaukput Johañesemut tikkidlugo.

14. Tamañalo okperijomagupsiuk, tagva Eliase tikkituksak.

15. Tussajungnik siutelik tussarle.

16. Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut,

17. Okarlutik: Nipsausiarvigilauktape, okigẽseromangitosele; kiksarnartomiglo okautilauralloarpapse, keajomañaselo.

18. Johañese tikkitok, nerrinanelo im̃ingimet anernekullukartok okarput.

19. Iñum Erngninga tamaungartok, nerrilarmelo im̃ilarmelo, okarput: Iñuk una nerr̃ẽnartorsoak, Weinemiglo im̃ẽnartorsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illænarijanget. Gudible illissimajusia idluartitaujomãrpok kittorngaminut.

20. Iglugaseksuit iñungit suadlalerpeit, tattam̃iniarnartulliviginersarilauktañe, ajorungnængimettalo.

21. Kappianamek Korazina! Kappianamek Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo imai-

tut tattam̃iniarnartut pikpetta, sorlo illipsingne pijut; kakkialernermut põksatuinarnik añorakamerungnẽrajalauktut arsameniarlutik.

22. Okaupapsele: Tiruselo Sidonelo pidlartaunikinersaujomãrput illipsingnit, erkartorvium uvluksangane.

23. Igvillo Kapernaume, kangattarsimajotit killak tikkillugo, ittinersoarmut kanunga ajektortaujomãrpotit. Sodomeme taimak angitigijut tattam̃iniarnartut pilaukpetta, sorlo illingnut pijut; sulle tamedsa uvlome asserortautailinajalaukput.

24. Okaupapsele: Sodomik nuñanga pidlartaunikinersaujomãrpok illingnit, erkartorvium uvluksangane.

25. Taipsomane Jesuse imak okalerpok: Atãtak, killaublo nuñablo nalegangæk, nakorivagit, illissimajuñut sillatojuñullo tamaña angigutsutigigangne, nuttakketitun-ĩtuñut nellojungnẽrtijutigigangne.

26. Aham̃erik, Atãtak, taimak sãngne idluakolerangne.

27. Tamaita Atãtab tuñilaukpeit uvamnut. Erngnermiglo illitarsijokangilak, Atãtab kis-

sime, Atătamiglo illitarsijokanginivok, I
nerub kissime, Erngnerublo. nellojunga
soinajangita illitarivæt.

28. Kaititse uvamnut tamapse, ajule
kappiaisuktullo, mañigortitsomavapse.

29. Nangmautara illipsingnut pigis
illinniarvigilusingalo; kenuĕnama omæ
netauk piujoringinama; merngoĕrserviks
neñissijomărpose tarngnipsingnut.

30. Nangmautara idluarmet, nangn
ralo okkipok.

KAPITELEMIK XII.

Patsitiksennik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jes
apkotigiveit Sabbateme: Illiñiart
kăleramik, singailingit nutsulerpeit, nerr
git.

2. Farisæerille tækkogamikit, okauti
Ahak, illiñiartitit Sabbateme pijeksaun
mik piñiarput.

3. Okautiveille: Attualaungilase kañok Davide illiortok kãlerame illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, ḳakkojet tækkojekset nerriveit, nauk nerrilugit perkojaungilak, illakattingilloñẽt, ajokertuijut kissimik?

5. Perkojeñelonẽt attualaungilasse, kañok ajokertuijut sabbategalloartome kattimavingme sabbate issumagingilæt, passidlartaunatiglo?

6. Okanpapsele, tamanepok kattimavingmit angiuerõjok.

7. Tamañale kausimagupsiuk: Nãpkiginek kuviagivara, tuñergutille kuviaginagit; patsieksaungitut patsidlarajalaungilasse.

8. Iñum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

9. Tavanget pissulermigame, illiñiarvingmut itterpok.

10. Ahak, iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpit tokkungajut. Api ersorpæt okarlutik: Sabbateõngmet iñulikleriak idluarka? Patsitiksarsiorlutik tapsomunga (taimak appersorpæt).

11. Okautiveille: Kia illapse saugatuamik

pigub, ittersamut kattekpet; sabbateme kag-
vertinasuængilauk?

12. Kañok angitigijomik iñuk ajunginer-
sauva saukamit? Tamaña pivlugo ajungitul-
liariak sabbateme idluingilak.

13. Iñuk tamna okautiva: Aggaktit is-
saktikit. Issaktipeit tagva, aggangit ãkik-
taulerput, iglungititut illivlugit.

14. Farisæerille añivut, okarkattigẽlerlu-
tik kanoẽlerlutik iñuaromagalloarpæt.

15. Jesusible kausimaleramigit, tamanna
keñekpa. Iñugaseksuille mallingmatsuk,
tamaita iñuliveit.

16. Iñerterpeille okautaujomañane iñung-
nut.

17. Nellautsimalerkovlugit, nellautaijub
Jesaiasim okausingit, imak okalauktok:

18. Ahak, tagva kivgara, añerilauktara,
nægligijaralo, tamna tarngnima kuviagi-
janga. Añernimnik illivigiomavara, nello-
jullo unipkausomãrpeit idluarnermik;

12. Aivajomañanelo kaggudlaromãngilak,
nippingalo tussartauniængilak iglut akkorng-
ane;

20. Iviksoak suvlulik naviksimajok serko-

miniængila, mañerlo aumalik kamitsomang-iniva, idluarnek ajugakangitilerkărtinago;

21. Attingalo nellojut neriugiomărpæt.

22. Taipsomane Satanaselik tautungitok, okarnermiglo ajortok tapsomunga ătipæt: Piungnĕrtimago, tautungitok okarnermiglo ajorsartok okălalerlune tautulerpok.

23. Iñuit illunatik tattamiuiarput okarlu-tik: Tamna Davidim Erngneringila?

24. Farisæerille tamaña tussaramitsuk, o-karput: Añernekulluit añituinaralloarpeit Beelzebub añernekulluit attaningeta pitsartu-ninganut.

25. Issumangit Jesusib kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungine illunatik, ingmingnut illagĕgungnĕrtut, nunguniarput; iglugaseillo, iglullonĕt illunatik ingmingnut uivĕlerunik, sŏngojungnĕrput.

26. Satanasib Satanasipsăne añitikuniuk, ingmingnut akkerartorpok; kanorle attañio-ninga sŏngonajarka.

27. Uvangalo añernekulluit añitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse añerne-kulliut añitipătigik? Tamaña pivlugo taipkoa erkartortigijomărpăse..

28. Añernekulluit Gudim agganginut Añerninganullo añitikupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavãse.

29. Kañorlonẽt sangijorsub iglunganut (innuk) itterajarka, perkutingiñik aksardlugo: Sangijorsoak kellersorkãruniuk kissiane kingorngagut tava iglunget perkutitangit aksanigarillugit?

30. Uvamnik illakaromangitub akkerartorpãnga, kattersorkattigingitaralo siamartitsivok.

31. Tamana pivlugo okaupapse: Iñuit ajortulliarninginit tamainit mittautiksarninginnillo issumagijaujungnẽromãrput; Añernermulle mittautiksarninginit iñuit issumagijaujungnẽrniatsengilet.

32. Iñublo Erngninganik okarnerluktok, issumagijaujungnẽrniarpok: Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnerniængilak, tamattomane nuñamelonẽt, sillamelonẽt tikkituksame.

33. Napartok ajungitok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajungitunik: Napartorle ajortok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajortunik. Paungaminit napartok illitarijaulãrpok.

34. Illipse kuglugiängojartut ivajangit, kannoilivluse ajungitunik okaromavise ajorapse? Omættib ullipkittarninganik kañek okajõngovok.

35. Iñub ajungitub añitipeit ajungitut omame pinganit ajungituñit: Iñuble ajortub añitipeit ajortut omame pinganit ajortuñit.

36. Okaupapsele, erkartuivium uvluksanga nellintikpet, iñuit kiojuksaujomãrput okausitik piungitut tamaita pivlugit.

37. Okausivit idluartitsomãrivãtit, okausivittauk sutertitsomãrivãtit.

38. Aglangnik illissimajut Farisæerillo illangita kiovæt, okarlutik. Ajokertuijok, nellunaikutamik killangmit tækkojomadlarpogut illingnit.

39. Kioveille, okautivlugit: Ukkorãlnit assiniartut nellunaikutaksamik tækkojomavut, assianigle nellunaikutamik tuñijauniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

40. Sorlo Jonase uvlut pingasut uñuello pingasut arverub nãnganetok; taimaktauk Iñum Erngninga uvlut pingasut uñuello pingasut nuñam illuanetsomãrpok.

41. Ninivemiut erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit sakkeromãrput, erkartorlugillo: Jonasim ajokertormagit, assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerojok.

42. Erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit Attaniub nullia ãnget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugillo: Nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamãnepok Salomonenut anginerojok.

43. Añernek idluitok iñungnit añijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoẽrserviksarsiorlune, nachvarnagolo.

44. Okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga. Tikkinamiuk, pẽjarsimajok sañersimajorlo piñarnarsimajok tikkipa.

45. Tava ailerpok, añernernik assiminik ingminit ajornerõjunik arvengemit aggartunik illagẽlerlune, itteramik tagvanẽtualerput; kingorngagut iñuk taimua ajulualertok sivorlermit. Taimaktauk ĩtsomãrivut makkoãkulluit kinguvãngukattigẽt.

46. Sulle taimak iñungnut okartillugo, arngnălo kattangutingitalo angutit sillatanetut,'okantijomavlugo.

47. Illangeta okautiva: Ahak, anănavit kattangutivillo kănetut okautijomavătit.

48. Tamattomingale okautsine kiova: kina anănaga? Kikkullo kattangutigivik?

49. Aggañe issaklugit illiñiartiminut, okarpok: Ahak tagva, anănga kattangutikkalo.

50. Atătama killangmetub perkojanganik malliktok: Nukkarivara, neijagivaralo anănagivaralo.

KAPITELEMIK XIII.

Karngătitsijomik, perorsēeksamiglo.

Uvlok taimna Jesuse iglomit añigame, iñab kiglinganut ingitsartorpok.

2. Iñugaseksuittauk nellipsarmatsuk, umiakotomut ikkivok ingilarmelo: Iñugaseksuit illuñatik iñab kiglinganetut.

3. Suñatuinarnik okautiveit adsigẽnik, karlune: Ahak, karngãtitsijok karngãtitsia torlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo: Apkosinermut langit kattekput; tingmitset pukkumalukl git piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut ka tekput; perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkinerle nuingmet, kuñulersãrput: mãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautig akkornganut: Okpille kakkilautiggit per ramik, tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñ mut perorsẽeksakalerput: Illangit 100ni illangit 60nik, illangille 30nik.

9. Tussajungnik siutelik tussarle.

10. Illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Si adsigẽktuñut okautilerpigit?

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñits viovose, killaub nalegauninget nellonarnin kausimakovlugo; taipkoale tuñijaujokangil tamattominga.

12. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpol

pekkaluarkovlugo: Pekkangitorle aksartau-niarpok, pinganik.

13. Tamañа pivlugo adsigĕktuñut okautivakka. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutiñullo angmajuñut tussangimetta: Okausera tukkissingimatsuk.

14. Taipkonunga Jesaiasim okausingit nellautsimalerput, imaitut: Siutipsingnut tussaromärpasse, tukkisiuagolo; ĩsipsingnullo uitajuñut tækkojomärpasse illitarinagolo.

15. Iñuit ukkoa omættingit mangaidlarput, tussarnerlulutiglo siutimingnut, sikkungerlutiglo: Tækkojomañatik ĩssimingnut, tussaratiglo siutimingnut, tukkissinagolo omamingnut, sägiaratiglo, piulijaujomañatik uvamnut.

16. Pilloridlarpulle ĩsisse, tautuktut; siutisselo tussäjut.

17. Ahamerik, okaupapse: Nellautaijut idluartullo iñuit uñuktut tækkojasse tækkojomadlalaukpæt, tækkolaungnagolo; tussajasselo tussaromadlalaukpæt, tussalaungnagolo.

18. Maña adsigẽktok tussarsiuk karı sijomik.

19. Nalegaunermik okautsinik tus karpet, tukkisinagolo: Tava Satana kautsit pẽjarijartorpeit omættãnut karn gimajut; taimnauvok, apkoserngub seĩ karngautigimajok.

20. Karngautigimajut kairtomut luktomut: Taimnauvok, okautsinik t tok, kuviaisungnermut tuavi piomadlar

21. Amãkanginame illumine, nakkin vok; kappianartokaleranget unangmik kalerangellonẽt okausek pivlugo, sinaı salerpok.

22. Okpinut kakkilautilingnut karnga imajut: Taimnauvok, okautsinik tussa agluitsomagamele nuñablo mattoma pin kajungerangame,okautsit ippitipeit (illur sullugaineẽrodlunelo.

23. Ivsoriktomulle karngautigima Taimnauvok, okautsinik tussartok, tu kartilugillo, sullugainerkartilugillo: Illa 100 nik, ama illanget 60 nik, amalo illa 30 nik.

24. Assianiktauk adsigēktunik okautigiveit, okarlune: Killaub nalegauninga sorlo iñuk, perorsēeksamaringnik karngātitsijok perorsēvingminut.

25. Iñuille siñiktillugit: Ningarijinget karngātitsijartorpok perorsēeksakullungnik perorseēksamarit akkorngánut, aulalarmelo.

26. Perorsēeksamarit perormetta, singailikalilarmiglo: Perorsēeksakulluittauk tækkuksaulerput.

27. Kivget angajokamingnut okarijartorput: Nalegak, karngātitsilaungilatit perorsēeksamaringnik perorsēvingnut? nakit perornerluktuksakarnerka?

28. Kioveit: Ningartub āsit tamaña piva. Kivgangita okautivæt: Uvaptingnut tamakkoa nutsugiartorkovigit?

29. Kioveit: Aukak, perorsēeksamarit nutsukaseutiniarasigik, perornerluktuksakulluit nutsugiarupsigik.

30. Tamarmik perorkattigēkilit kattersivik nelliutitiñago, kattersivigle nelliutilerpet kippijut okautijomārpakka: perorsēeksakulluit katterkārsigik keplorlugillo ingmigolillugit, ikkomamut ikkoalaklugit; peror-

sẽeksariktulle kattersorsigik kemãtullivimnut.

31. Adsigẽktunik assianik piveit, okarlune: Killaub nalegauninga senfkornetun-ĩpok, tamna iñub piva, perorsẽvingminullo illivlugo.

32. Unãrsuk mingnerõvok perorsẽeksennit tamaiñit: perolerangamele, anginerõvok assiminit perorsẽekseñit kohlnit, napartolerdlune angijomik, tingmitset killaub attãnetut iñekarijartorlutik akkerungetta attãne.

33. Assianik adsigẽktunik okautiveit: Killaub nalegauninga imaipok, sorlo kakkojekset sẽrnautiksanget, arngnab tamna piva akkulugo õktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pitalingnut, kakkojekset tamaita sẽrnartillugit.

34. Tamakkoninga tamainik Jesuse okarpok iñungnut adsigẽktunik adsigẽngungitomigle okautingileit.

35. Nellautaijum okausingit nellausimalerkovlugit imak okartok: Adsigẽktunik okaromavunga, sillab kiglinganit nellonalauktut unipkautigivlugit.

36. Iñuit tava Jesusib aularkoveit, ange-

rarlunelo. Illiniartingita tikkipæt, okarlutik: Adsigěktomik mattominga nellojungnĕrtitigut perornerluktukset pivlugit perorsĕvingme.

37. Kioveit okautivlugit: Iñum Erngninga perornitsiariktunik karngătitsiotŏvok,

32. Sillarsoak perorsĕviovok. Nalegaunerub kittorngangit perornitsiariktuksatŏvut. Ningăluble kittorngangit perornerluktŏvut.

39. Ningartok ukkoninga karngătitsijok, Satanaseŏvok. Sillarsublo mattoma nagatiktanga kattersivĭovok. Kattersijulle Engeliovut.

40. Sorlo mana perornerluktut nutsujoriveit, ikkomamullo egipeit ikkoalaklugit: taimaktauk-ĭtsomarivok sillab mattoma nagatiksangane.

41. Iñum Erngninget Engeliñe tillijomărpeit; taipkoa siñaungajut tamaita ajortulliartullo nalegauninganetut kattitsomărpeit;

42. Kieksaumut ikkomalingmut egitsomărpeit: tavane keavaksoadlarlutiglo aglerularomărput.

43. Idluartulle sekkinertut kaumariktigio-

mãrput, Atãtamik nalegauningane. Tussajungnik siutelik tussarle.

44. Ama killaub nalegauninga sorlo perkotimarik ivlernartok, perorsẽvingme ĩjersimajok. Tamna iñub nachvaleramiuk, ĩjerpa; kuviaisungnermut perkotiñe tamaita niorvgotigilerpeit perorsẽvik taimna pissiarilugo.

45. Ama killaub nalegauninga sorlo niuvertok, sappangarsiortok ajungitunik.

46. Sappangak pivianartok nachvaramiuk: perkotiñe tamaita niorvgotigijartolerpeit, tamaña pissiarilugo.

47. Ama killaub nalegauninga adsigiva nullutset, imãnut kivitisimajut, sunatuinnarnik nulluarniarkovlugit.

48. Tættætarangettalle: (mingeritsenik) siksamut kakkitipeit ikterdlutik ajungitut kattilerpeit kattaujamut, ajortulle egipeit.

49. Taimaktauk-ĩtsomarivok sillarsub nagatiksangane. Engelit avitsartoromarpeit ajortut idluartuñit.

50. Egilugillo piveit kieksaumut ikkomalingmut: tavane keavaksoarlutiglo aglerularomarput.

51. Jesusib apperiveit: Tamakkoa tamaita tussăvissigik? Kiovæt: Ahaila, Nalegak.

52. Okautiveit: Tamaña pivlugo aglangnik illissimajok, killaub nalegauninganik illissimajok, angajokajetun-ĭpok, tapsoma sakkertipeit pingĭt nutælo nutaungitullo perkotiminit.

53. Adsigĕktut tamakkoa Jesusib năgamigit, tagvanget aularpok.

54. Iñungorvingminut pivlune, illiñiarvingiñe ajokertormagit tussaramitsuk, ajokertutingit tattamiñiariveit, okarlutik: Oma sillatunine nakit pivauk? taimaitunig1o tattamiñiarnartitsilune?

55. Igluliortib erngneringila? Arngnæt Mariamik attekangilak? Kattangutingillo Jako, Joseselo, Simonelo, Judaselo,

56. Neijangillo illunatik uvaptingne-ĭngilet! Nakime tamedsa tamat pivauk?

57. Sinaungasautigivæt tava. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuñakattingita iglomiokattingitalo nakoringinersarivæt assingiñit tamaiñit.

58. Tagvane uñuktunik tattamiñiarnartulliangilak, okpingimetta.

KAPITELEMIK XIV.

Herodesib issumangit Kristuse pivlugo.

Taipsomane Jesusemik Herodese nuñam illainangane Attanek, tusstumalerpok.

2. Kivgeñe okautiveit: tagva Johanese Babtiterijok; tokkungajuñit makkisimagame, taimaitomik tattamīniarnartulliarpok.

3. Johañese Herodesib tigulaukpa, kellersorlugolo parngnanĕrsimavingmullo ittertilaukpa, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo.

4. Johañesim okautilaungmago: illuangilak nulliarigangne.

5. Taimaitomik tokkotsomagalloarpa, iñuille erksigiveit: Nellautainasugingmatsuk.

6. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nellinatingmet, Herodiasib pañia okigĕsermet. Tamaña Herodesib kuviagiva.

7. Taimaitomik okautimariklugo okarpok: tunitsivigijomavlugo piomajanganik.

8. Arngname ajokertorlaungmago, okarpok: tunitsiviojomavunga Johañesib Babtiserinb niakoanik, pogutamut illimatillugo.

9. Attañek kiksalerĕrpok: Okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, tapsominga tuñekova.

10. Johañese parngnanĕrsimavingmetok niakoerijartorkova.

11. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupæt, niviarsiamut tuñilugo, niviarsiable arngnaminut pitipa:

12. Illiñiartingita tava, timinga illuvermut illijartorpæt, tamañalo okautigijartorpæt Jesusemut.

13. Jesusib tamaña tussaramiuk, aularpok tagvanget umiakotokut, iñukangitomut kissimĕtsomavlune. Allivaktok iñuit tussaramitsuk, kutterorlutik mallikpæt iglugaseksoarnit.

14. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækkogamigit; illapsugidlarpeit, kañiunalungningillo iñuliveit.

15. Uvloklilermet illiñiartingita tikkipæt,

okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet, uvloklilermello; iñuit makkoa aulartit, iglugasengnut nerkiksarsiniarijartorkovlugit nangminek.

16. Jesusible okautiveit: Aulariakangilet; illipse nerkiksanginik tuñitsivigissigik.

17. Kiovæt: Kakkojakarpogut tellimainarnik, aulasakængniglo marrungnik.

18. Okautiveille: kaitsigik.

19. Ivingnut kuñulingituñut iñuit ikterkoveit, ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit: killangmullo ãrlorpok kujalivlune, kakkojet avgorpeit illiñiartiminut tuñivlugit; illiñiartingitale iñungnut tuñiveit.

20. Illunatik tava nerrivut namaksivlutik; kattersoramikit amiakungit, amaksuit arkangemit aggartut illulertorpeit.

21. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut, arngnello sorutsillo kittinagit.

22. Illiñiartine Jesusib eriñigilerlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut, iñuit aularterkãrtinagit.

23. Iñuille aulartinamigit: kissiovlune

kakkamut majorarpok tuksiarijartorluñe. Uuulermet tagvàne kissimeojok.

24. Umiakotõt imarbiub kerkanepok, malliksuit pivlugit ajulerdlune; añore aggormatsuk.

25. Pigãrvietta sittamangane Jesusib tikkilerpeit, imab kãngagut pissuklune.

26. Imak pissuvigingmago illiñiartingita tækkogamitsuk, kakkilãdlarput, okarlutik: mittiliovok; erksinermut niplialerput.

27. Tuavilune Jesusib okautilerpeit, okantivlugit: mañigoleritse, uvangauvunga; erksiniarase.

28. Petrusible kiova, okarlune; Nalegak, igvioguvit, okautinga tikkerkovlunga imab kãngatut.

29. Okarpok: kailutit. Petruse umiakotomit akkarpok, imarbiglo pissukpa, Jesuse tikkitsomavlugo.

30. Akkonarsoak tækkogamiuk, nangialerpok, kivililarmelo niplialerpok, okarlune: Nalegak ikkajunga.

31. Jesusib tuavilune aggangit issækpa, tiguvlugolo okautiva: okpernekitotit, sõg iñertomavit?

32. Um̃iakotomut ikkingmeñik, kassumavok tava.

33. Um̃iakotometulle pãmangavigijartorpæt, okarlutik: Aham̃erik, Gudim Erngnerivãtit.

34. Ikkaramik Genezaremiut nuñanganut pivut.

35. Nuñab tapsoma iñungita illitarigamitsuk. tagvanget nuñamit tamainut tillikliler-put, kañimajut sunatuinait pitilerpeit tapsomunga.

36. Tuksiarvigilugo, añoranget sina aktortaukovlugo taipkonunga. Tapsom̃inga aktuijut illunatik piungnẽrput.

KAPITELEMIK XV.

Gudib perkojanginik.

Tagva aglangnik illissimajut Farisæerillo Jerusalemiut, tikkipæt, okarlutik:

2. Sõg illiniartivit mallingipattigik anga-

jokarmik illusingit? Sõg kakkojartorket aggangnut ubvarsimangituñut?

3. Kioveille, okautivlugit: Sõg illipse Gudib perkojangit nalengipissigik, illusekulluppsingnut?

4. Gude imak perkojijok: Atãtello anãnello nalekik; atãtaminulle ananãminullo okarnerluktok tokkoteksauvok.

5. Ajokertuivosele: Atãtaminut ananãminullonẽt okartok: pijeksaralloet uvammit, tuñijeksara tuñiartorvingmut, imna ajungitulliarpok okarpose.

6. Taimagle kingorngane anguminut arngnaminullonẽt nalektailitipasse: Taimak Gudim okausingit pijariakarungnẽrtipasse, illusekulluse pivlugit.

7. Illipse takkormortose, Jesaiasim okautigigallcarpãse, imak okarame:

8. Iñuit ukkoa kañerminingnut tikkipãnga, kardluminguullo nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga.

9. Sullinatik kivgartorpãngale; iñuit ajokertusituinangit ajokertuitigileramikit.

10. Iñugaseksuit kaikoveit, okautivlugit: Nalegitse omamigissiuglo:

11. Kañikut ittertub, iñuk sujuktingila; kannikulle añijub, iñuk sujuktipa.

12. Illiniartingita tikkipæt, okaudlugo: Kausimaviuk, okausek tamaña Farisæerit tussaramitsuk siñaungasãrutigingmatsuk?

13. Kioveit, okarlune: perortut illunatik, Atãtama killangmiub illilaungitangit, nutsugiakaromãrput.

14. Allarsigik, tautungitõvut tautungitullo tapkoa tessiortigiveit; tautungikattine tautungitub tessioruniuk, tamarmik tava ittersamut kattekpuk.

15. Petrusib kiova, okautivlugo: Adsigẽktomik mattominga nellojungnẽrtittigut.

16. Jesusible okautiveit: Illipsetauk sulle sillatunekangilasse?

17. Sulle tamaña nellovissiuk, Iñub kanningagut ittertut illunatik, netsangnut pivut, tagvanget añititaulerput, nerkemik tamainik añititsigame?

18. Kañermigulle añijut, omamit pivut, tamakkoa iñuk sujukivæt.

19. Omamit erkarsautekulluit añivut, iñuarnerlo assiniarnerlo tiglingnerlo, sæglutiginerlo, mittautiginerlo.

20. Tamakkoa iñuk sujutipæt, aggangnulle ubvarsimangituñut iñuk nerrigalloarpet, mattoma sujuktingila.

21. Jesuse tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok.

22. Arngnak kananemiok tagvanget erkãnit pivok, nipliutidlarlugo okautiva: Nalegak, Davidim Erngninga nãpkiginga; pauiga añernekullub ãniatidlarpa.

23. Kiungimarikpa okautsemut attautsemullonĕt. Illiñiartingita tikkipæt, keñuvigivlugo okarlutik: ĭkkajorung-una, nipliojormattigut.

24. Kioveille, okarlune: Tillijoumatuinartunga saukeñut tam̃arsimajuñut Israelim iglunganit pijuñut.

25. Taipsomale pãmangavigijartorpa okarlune: Nalegak, ikkajunga.

26. Kiovale, okarlune: Idluangilak kittorngaujut kakkojanginik aksarlugit, kingmimullo egilugit.

27. Arngnab kiova: Ahaila, Nalegak taimaikalloarpok; kingmiãrsuille nerrivut karngãnerlukunginik, angajokamik nerrimavingeñit kattektunik.

28. Jesusible kiova, okautivlugo: Arngnak, okpernerit angijõvok! piomajarnik pilãrpotit. Pañialo tagvainak piungaẽrpok.

29. Jesuse tagvanget aularame, Galilæam imarbiet señianut pivok, tagvanget kakkamut majorarpok, takpikkungalo ingidlune.

30. Iñugaseksuit nellipsarpæt; taipkoa illagit tussiætunik, tautungitunniglo, okarnermiglo ajorsartunik, illakongõrtunniglo ajulertuniglo uñuktunik assianik, taipkoa illiveit Jesusim ittiggangita sãnganut; tapsoma iñuliveit.

31. Iñuit tamaña pivlugo tattamiiniarpæt, tækkogamikit, okarnermik ojorsartut okalertut, illakongõrtullo piungnertut, tussiætullo pissulorilertut, tautungitullo tautulertut: Israelib Gudinga nakoridlarpæt.

32. Jesusim illiñiartine kaikoveit, okautivlugit: Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, nerkiksakaratik uvlut pingasut uvamnemetta; ẽsitinagit aularkojomangilakka, perlerkonagit angerarlutik apkome.

33. Illiñiartingita okautivæt: nakit kakkojaksiniarpita tamane iñukangitome, iñugaseksuit ukkoa kãgungnẽrotiksanginik?

34. Jesusim appersorpeit: kapsinik kakkojokarkise? Kiovæt: arvengemit aggartunik mingeritsello illanginik.

35. Iñngaseksuit ikterkoveit nunamut.

36. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut, mingeritsello tiguveit, kujalivlune avgorpeit, illiñiartiminullo tuñilugit, illiñiartingitale tuñiveit iñuungnut.

37. Illunatik nerrivut, kăkarungnĕrlutiglo; amiakullo kattilerpeit, amăksuit arvengemit aggartut tættædlugit illulerpeit.

38. Nerrilauktut 4000 diovut angutainait, arngnet sorrutsillo kittinagit.

39. Iñuit aulartinamigit umiakotomut ikkivok, Magdalab erkăuut pivlune.

KAPITELEMIK XVI.

Jonasib nellunaikuttanganik.

Farisæerillo Saduzæerillo tikkipæt; appersorlugo nautsertorpæt, nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

2. Kioveit okautivlugit: Uñuganget okarapse: Kaukpet sillakelãrpok, killak aupalulermet.

3. Kaujarangello okarapse: akkunaliomidlarniarpok, killak aupalulilarmelo nuvujalermet. Illipse takkormortose, killak kanoẽlijarianga kausimavasse, silla kanoẽtsomãrpok, sogle uvlut tapkoa nellunaikutangit kausimaneræt ajorpissigik?

4. Ukkoa uivẽtut assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut: assianik tunnijauniatsengilet, nellautaijub Jonasib nellunaikuttanganik tuñijaujomãrput. Tava kemekpeit, aularlune.

5. Illiñiartingille akkianut ikkãramik, kakkojet neksangileit puigoramik.

6. Jesusible okautiveit: Nalegitse! Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo.

7. Issumertorpæt ingmingnullo, okarlutik: taimak pivãtigut kakkojamik neksanginapta.

8. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse?

9. Sulle tukkisingilasse? erkaumangilasselo kakkojet tellimet iñugaseksoarnut 5000 dinnut, amãksuit kapsit (amiakovinernik) tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo?

10. Kakkojettauk arvengemit aggartut 4000 dinnut, amãksuit kapsit tættædlugit illulerpissigik? (amiakovinernik.)

11. Sõgle tukkisingilasse, kakkojamik okautinginapse, okarama: Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiñk udsertorluselo?

12. Tagva tukkisivæt, kakkojet sẽrnautiksanganik udsertorkolaungimagit, Farisæerille Saduzæerillo ajokertuiningit pivlugit iñertermagit.

13. Jesusele Zesariab Filippusim iglugaseksoangita erkãnut pivok, illiñiartiñe apperiveit, okarlune: Iñum Erngninga iñuit kañok okautigivassuk? kinaujorivassuklonẽt?

14. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañeseosugivãtit, Babtiterijok; illangitale Eliaseosugivãtit; ama illangita Jeremiaseosugivãtit, nellautaijullonẽt illanget.

15. Appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga?

16. Simonib Petrusib kiova, okarlune: Kristuseovotit, Gudib tokkosuitum Erngninga.

17. Jesusib kiova, okautivlugo: pillorikpotit, Simon, Jonasim erngninga; uvingub aublonĕt mattominga nellojungnĕrtingilătit, Atătamale killangmetub.

18. Okaupagittauk: Petruseŏvotit kairtomut mattomunga tungartitsomărpakka illagĕktitakka, tărtorsub pitsartuninget sălaginiængileit.

19. Tuñitsivigijomavagittauk killaub nalegauninganut perutinik. Nuñame kellersutattit illunatik, kellersorsimajomărput killangmetauk: kellerudsartatillo illunatik nuñame, kellerudsarsimajomărputtauk killangme.

20. Illiñiartiñe iñerterpeit, Jesuse Kristuseŏgame, unipkăngojomanane iñungnut.

21. Mattoma kingorngagut illiñiartiñe Jesusib okautilerpeit: Jerusalemut aijuksak, okarlune: Ăniatitauvlunelo angajokaijennut,

ajokertaijorsoarnullo, aglangniglo illissimajunut, tokkotitauvlunelo, uvlut pingajuane, omaromārivok.

22. Petrusib ingminut pitipa iñerterlugolo, okarlune: Nalegak, taimaitomut pijauniarnæk.

23. Keviardlune Petruse okautiva: Tuñummut pīt Satanase, siñaungasaramga; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta.

24. Jesusib illiñiartiñe okautiveit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajuksane kappiaisutiksanelonēt nangmageksariva malliklungalo.

25. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomārpok: iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromārpok.

26. Sillarsoarlonēt tamat iñub pigigalloaruniuk, tarngninelo asserolerunituk, suksarivauk? Sumiglonēt iñuk tuñitigijungnarka, targnine ama piuliniarlugo?

27. Iñum Erngninga tikkitsomārmet, Atātame ānanauningane, Engelit illagællugit: iñuit tamaita akkivigijomārpeit piñiarningi-nik.

28. Ahañerik okautivapse: tapkoa illangita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Iñub Erngninga nalegaunerminik aggertomik tækkokaratik.

KAPITELEMIK XVII.

Kristusim ãnanausijauninganik.

Uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Jakobuselo, nukkãlo Johañese Jesusim illagiveit, ingminullo pitilugit kakkamut kingiktomut.

2. Ãnanausijauvok sãngañe tækkonartillugit, kẽnanget sekkeñertut kaumariktigilerpok, añorangillo kakkorsidlalerput aputitut.

3. Ahak, Moseselo Eliaselo sakkerpuk, okãlavlutik tapsomunga.

4. Petruse Jesusemut okarpok: Nalegak, tamane ĭtsainarominarpok: piomaguvit, tagvane pingasunik iñillioromavogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik:

5. Sulle taimak okartillugo, ahak, nuvujab kaumajub ullikpeit, nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara, tamna naleksiuk.

6. Tamaña illiñiartingita tussaramitsuk, pamangalerput koaksarlutiglo.

7. Jesusible tikkipeit, aktorlugillo, okautiveit: makkititse erksiniarase.

8. Uitaleramik assianik iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersaramik, Jesusim iñerterpeit, okarlune: Tækkojasse taimna okautiginiarasiuk iñungnut, Inum Erngninga tokkungajuñit makkiterkãrtinago.

10. Illiniartingita apperivæt, okarlutik: Sõg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomãrtomik?

11. Jesusible kioveit, okautivlugit: Ahaila Eliase sivorliotivok, tamaitalo idluarsivlugit.

12. Okaupapselc: Eliase tikkisimajok, illitaringilælle, issumamingnut pidlarpæt; taimaktauk Iñum Erngninga taipkonauget kappiaisuktitaujomãrpok.

13. Tava illiniartingita tukkisivæt, Johañesemik, Babtiterijomik okautingmagit.

14. Iñugaseksuit tikkinamikit, iñub tikkipa, ittigangiñnllo pãmangavok,

15. Okarlune: Nalegak erngnera nãpkigiuk, illissimailingajok ãniadlarlune, ikkomamut orrokattarpok, imãnullo orrokattarivok.

16. Illiñiartingnut ãtautipara, ãkinek ajorpæt.

17. Jesusib kiova, okarlune: Tata ukkoa okpingitut mumiksimajut kinguvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse? kanorlo sivitutigijomik keñuginiæugilapse? kailauruk uvamnut.

18. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, añivok tava tapsomanget. Sorusek tamna tagvainak piungnẽrpok.

19. Illiñiartingita kissimik tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

20. Jesusible kioveit, okautivlugit: okpinginapse. Ahamẽrik okaupapse: Senfkornetut okpernekarupse, kakkamut omunga okartuinariakarpose: tagvanget nukterit taikunga; nukteromãrpok tava, ajugakaraselo,

21. Imaitulle añernerit añititaungilet, kis-
şiane tuksiarnermullo nerringinermullo.
22. Galilæamele-ĭtillutik Jesusib okauti-
veit: Innum Erngninga pititaujomărpok iñuit
agganginut;
23. Taipkoa tokkotsomărpæt, uvlut pinga-
juanne makkitsomărpok. Kiksadlalerput
tava.
24. Kapernaumut pingmetta, kĕnaujenik
kattersijut (kattimavingmut) Petruse tikkipæt
okarlutik: Ajokertortipse tuñivangila kĕnau-
jak (kattimavingmut)?
25. Okarpok: aukak. Iglomut ittermet,
Jesusim ingiarpa okarlune: Simon, kanok
issumavit? kikkunit attangit nuñametut tuñer-
gut kĕnaujet pivittigit? kittorngamingnit tæk-
korngarteñillonĕt?
26. Petrusib kiova: Tækkorngartennit.
Jesusib kiova: Kittorngct tava tuñijijariu-
kangilet.
27. Ningarkonagille imab sinănut aiuiarit,
ningitsijartorit, sivorlek aulasagak kakkitet:
aitartikungne, Statermik nachvalărpotit, tam-
na tuñiuk pivlungalo pivlutillo.

KAPITELEMIK XVIII.

Piujorinermik, Kristusim ajokertuining-anik.

Taipsomane illiñiartut Jesusemut pivut okarlutik: Kina anginerõva killaub nalegauningane?

2. Nutarak Jesusib kaikova, akkornganullo pitipa.

3. Okarlune: Ahamerik, okautivapse: utteromangikupse, nuttakkatullo-ĩngikupse, killaub nalegauninganut piomãngilase.

4. Ingminik otunak nutakkatut miklilertok, anginerõvok killaub ñalegauningane.

5. Imaitok nutakamik illelliortub attimne, illelliorivãnga.

6. Uvamnulle okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, imarbingmullo ittinersamut ippitilugo.

7. Kappianamek sillarsoarmiut asserortai-

pivlugit. Asserortaijokaromärpok: kappianamegle iñuk taimna asserorterijok.

8. Aggakpille ittikkavillonĕt asserorpattit, nakkarkit egilugillo: Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illakongõrlutillonĕt iñogutemut itteruvit; marrungnit aggakarnermit, ikkomamut kamitsuitomut egitaunermit.

9. Ĭsivittauk asserorpattit, pĕruk egilugolo: Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĭsekarlutit iñogutemut itteruvit, marrungnit ĭsekarnermit, ikkomamullo kamitsuitomut egitaunermit.

10. Ipaksileritse, makkoarärsuit illanget nachoginasiuk. Okaupapse: Engelingita killangmetut Atätama killangmiub kĕnanga tækkunätsainarpæt.

11. Iñum Erngninget piulijartorpeit tamaita tamarsimajut.

12. Kañok issumavise? Iñuk ungniakattartunik tellimertorlutik saugakutekarunno, tapkoalo illanget tamarpet: ungniakattartut sittamertorlutik arverterngemillo sittamartut kemmegajangileit kakkeñut, tamartok keñeriarajangila?

I

13. Neñiguniuk, ahamerik okautivapse, tamna kuviaisutigiluarpa, assingiñit ungnijakattartuñit sittamertorlutik arverterngemillo sittamartuñit, tamarsimangituñit.

14. Taimaktauk Atãtapse killangmiub tamarkonginiva ukkoarãrsuit illanget.

15. Kattanguvit idluivigiludlarpattit; kissivit nellipsaruk, iñerterlugolo kissipteolutik. Nalekunitit kattangutit ãkigẽrpok tava.

16. Tussangipattille, attautsemik marrungniglonẽt illakarlutit aingmigisse, okausisse okpernarkovlugit marrolutik pingasulusselonẽt okalerupse.

17. Tussangipasse, illagẽktuñut okarina: illagẽktulle nãlengippagit, nellojorællugo, Zoelnerijorællugolonẽt.

18. Ahamerik, okautivãpse: kellersotasse nuñame, kellersorsimajomãrputtauk killangme; kellerõdsartassele nuñame, kellerõdsaromãrputtauk killangme.

19. Ama okaupapse: marruk nuñame illagẽkunik, sumiglonẽt tuksiaromavlutik; piomajattik pilãrpæk Atãtamuit killangmetomit.

20. Marrnk pingasullonĕt attimne kattimajarangetta, akkornganetsomavunga.

21. Petrusib apperijartorpa, okarlune: Nalegak, kattangnma idluivigiludlarppanga, idluiningit kapsiarterlunga issumagijungnĕreksarivakka? arvengemit aggartunik namaka?

22. Jesusible kiova: okautingilagit arvengemit aggartunik, kissiane (ūnuktovaksoarnik) 490 nigle.

23. Tamaña pivlugo killaub nalegaunninga attañertun-ïpok, taipsoma kivgane kiglissinialerpeit.

24. Kiglissinialermagit: illanget sakkerpok, akkiliksalik attañerminut 10,000 denik kĕnaujeñik.

25. Akkiksakangimet, attañinget tamna pissiniutaukova, nullianiglo kittorganginniglo, perkotinginiglo tamainik, akkillertaujomavlune.

26. Kivgab tapsoma pāmangavigivlugo, mañigoerkovlugo okautiva: Attañek, ningarinanga, tamaita akkilleromārpakka illingnut.

27. Kivgak tamna attañinget nãpkigilerpa; aularkovlugo akkillerkojungnẽrpa akkiliksenik.

28. Kivgak tamna aularpok, añigame, kivgaukattime illanget naipipa, tamakisimajine kẽnaujenik ungnijakattartunik tellimertorlutik. Tiguva tagva, kiñilugolo okautiva: akkiliksettit uvamnut akkilikit.

29. Kivgaukattinget pãmangavlune tuksiarvigiva okarlune: ningarinanga, tamaita akkilleromarpakka illingnut.

30. Aipale piomangilak: parngnanẽrsimavingmut ittertitsartorpa: akkilieksangit tamaita akkillerkãrtinagit.

31. Kivgaukattingita tamaña tækkogamitsuk, kiksalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit attañermingnut.

32. Attañinget kaikova okautivlugo: Kivgakullovotit akkillieksettit uvamnut tamaita issumagijungnẽrpakka, tuksiarvigigamga:

33. Kivgaukattillo nãpkigijeksaringilet, sorlo nãpkigilaurapkit?

34. Attañinget kaningaumajarvigiva, ãnia-

titsijomut pitilugo; akkillieksangit tamaita akkillerkãrtinagit.

35. Taimaktauk Atãtama killangmiub piomarivãse: omættipsingne kattangutipse tammarningit issumagijungnẽrniængikupsigik.

KAPITELEMIK XIX.

Kanimajut Kristusib inuliveit.

Okautsit ukkoa Jesusib nãgamigit: Galilæamit aularpok, Judæab erkãnut pivlune, Jordanim igloanut.

2. Iñugiartorsuit mallingniktut iñulidlarpeit tagvane.

3. Farisæerille tikkinamitsuk õktorniarlugo, apperivæt: Nulle angutib, piutsit nellet pivlugit, avilugo idluarka?

4. Kioveit, okautivlugit: okautsit attuarpangilasse? Inungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut attausek arngnarlo attausek;

5. Okarlune: Tamaña pivlugo angune arngnălo angutib keñegomărpæk, nulle ungagimava, taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk.

6. Tamaña pivlugo marrojungnĕrlutik, uvinigik attausiksauvuk. Gudib kattititæk iñub avititeksaringilak.

7. Okautivæt: Sŏg Mosesib tuñijerkovătigut aglangnik avitsitiksenik, avikovlugo arngnak?

8. Kioveille: Mosesib iñertingilăse nulliasse avilugit, omættisse mangaidlarmetta; kiglinganit taimaingilak.

9. Okaupapsele: nulliaminik avitsijub (nulle angunialaungipet) assianiglo nullianiklune, nulliarĕngnek asserorpa tapsoma. Avtamiglo nulliektub nulliarĕngnek asseroriva.

10. Illiñiartingita okautivæt: Angut nulliaminut imailikpet, nulliarĕgiak idluangilak.

11. Okautiveille: Okausek tamaña iñuit illunatik tukkekartilungilæt taipkoale tuñitsiviojut kissimik tukkisivæt.

12. Aipaitokarpok illanginik, arngnamik

tunnganit imailutik erngniängõmajunnik: Aipaitokarivok illanginik, iñungnut aipaitokojaujunnik: Aipaitokarivok ama illanginik, pijarellutik aipaitsomajunnik, killaub nalegauninga pivlugo. Tukkekartitsijub tukkekartilink una.

13. Taipsomane nutakket ätipeit tapsomunga, agganginut pattiktaukovlugillo tuksiarutigilugit Gudemut, illiñiartingitale suadlalerpeit.

14. Jesuse okarpok: nutakket uvamnut pillit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Aggangminut pattiklugit tagvanget aularpok.

16. Ahak, iñub tikkilugo apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kanoëtomik ajungitomik pinniartuksauvik, piomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

17. Kiovale: Sõg ajunginerarpinga assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak. Iñogumulle itteromaguit, perkojet mallingniakit.

18. Tapsoma appersorpa suna? Jesusible kiova: Iñuarniarnæk; arngnarniarnæk; tig-

lingniarnæk; kiglilnktomik okautiginiarnago aipeit.

19. Atãtello anãnello' nalekik; inukattit illiktut nægligiuk.

20. Iñuosuktub kiova, okautivlngo: tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusioniminit: suna kissiet pingipigo.

21. Jesusible okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujunnullo pilliutigilugit; killangme perkutit siariksiniarpotit tagva mallingniakilãrlungalo.

22. Okausek tamana iñuosuktub tussaraminik, kiksarlune kemekpa: agluiname.

23. Illiñiartiñe Jesusib okautiveit: Ahamerik okaupapse, agluitok Gudib nalegauninganut pilune sappernakasekpok.

24. Okaupapsetauk: Ajornæuginerõvok, (nergsutsoak) kamele, merkutim issingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

25. Illiñiartingita tamaña tussaramitsuk, angijomik kakkilãrutigivæt, okarlutik: Kiname pilloridlarniarpa?

26. Jesusib tækkusarlugit okautiveit:

Inũngnut ajornarpok, Gudemulle tamaita, ajornængilet.

27. Petruse tava kiovlune, okantiva: Ahak, tamaita kemelaukpavut, mallilarpillo, sumik akkiksakalărpita?

28. Jesusib kioveit: Ahamerik, okanpapse, maña mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta, Inũblo Erngninga iksivautarmine ãnanaunerme iksivalerpet, illipsetauk iksivajomărpose iksivautañe arkangemit aggartuñe, erkartorlugillo piomărpasse Israelib kinguvăngit, arkangemit aggartut illagĕt.

29. Inũm iglune kemekuniuk, kattangutinnelonĕt angunelonĕt, arngnelonĕt, nullelonĕt, kittornganelonĕt, perorsĕvinelonĕt, attera pivlugo: ungnijakattartunik tellimertorlutik piomărivok, iñogumiglo nungusuitomik piomărpok.

30. Unuktulle sivorlĕt kingorliutsomărput: kingorlĕllo sivorliutsemărput.

KAPITELEMIK XX.

Weineliksame perorsēviksiortunik.

Killaub nalegauninget adsigiva iglum inua, uvlarortok seňajuksarsiniarlune perorsēvingminut weineliksamut.

2. Seňajukselle kēnaujamik attautsemik pilarmagit, uvlok nāvlugo seňakovlugit, tilliveit perorsēvingminut weineliksamut.

3. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet, annigame assingit tækkoveit niuvervingmetut sullieksakangitut,

4. Okautivlugit: illipsetauk aileritse weineliksamut perorsēvingmut; namaktomik akkilleromavapse.

5. Aivut tava. Aňa aňigivok, uvlub nellunaikutanga arverngilermet arverngemillo tellimalermet, taimailiorivok,

6. Uňukasalermelle, uvlub nellunaikutanga arkangalermet aňa aňigivok, assingittauk sullieksakangitut tikkiniveit, okautiv-

lugit: Sŏg uvlok nävlugo sulliaksakarase tagvanekise?

7. Kiovæt: tillijikanginapta. Okautiveit: illipsetauk aileritse perorsĕvingmut weineliksamut; idluartomik akkiksamik piñiarpapse.

8. Uñulermet, perorsĕviub weineliksab iñuet pimajine okautiva: Señajut kaikolugillo akkilikit, kingorlĕt sivorliutikit, ama sivorlĕt pigikit kingorliutigigit.

9. Uvlub nellunaikutanga arkangelermet señakojaujut sakkerput, illunatik adsigĕnik kĕnaujenik attautsemik pivut.

10. Sivorlĕt tikkinamik, uñunersenik pinniarasugællutik (illamingnit;) tapkoatauk illunatik adsigĕnik kĕnaujenik attautsemik pigivut.

11. Attautsemik pigamik, perorsĕviub iñua okarnerlotilerpæt,

12. Okarlutik: kingorlĕt makkoa uvlum illainangane señalauktut, uvaptingnulle adsiutipattit, nauk uvlub kisserninga okumainingalo tukkisijogut (señainalaukpavut).

13. Kioveille, tapkoa illanget okautiva: Illænnara, akkilernerleovigingilagit. Attautsemik kēnaujamik akkilleromavlutit okarama, angilaungilatit?

14. Kēnaujet piuk, aularlutit. Kingorlerle tamna illiktut akkilleromavara.

15. Perkutimniglonēt issumamnik piñiartuksaungilanga? kattarlungavit ajunginama.

16. Taimak kingorlēt sivorliutsomārput, sivorlēlo kingorliutsomārput. Kaikojaujut uñudlarput, āñerimajulle ikkidlarput.

17. Jesuse Jerusalemut majoarame, illiñiartine arkangemit aggartut ingminut pitilugit, ingeravlutik okautiveit:

18. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivogut, Iñum Erngninga pititaujomārpok ajokertuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut, taipkoa tokkoteksautitsomārpæt.

19. Nellojuñullo tuñiniarpæt, taipkoa mittautigijomārpæt, ipperartorlugolo kikkiektoromārpæt; uvlullo pingajuane omaromārivok.

20. Taipsomane Zebedæusib kittorngang-

itta arngnæta erngnængne illagivlutik tikkipa, pămangavigilugo sumik tuksiarvigiva.

21. (Jesusim) appersorpa: Sumik pioma-vit: Kiova: Erngnækka ukkoa iksivokokik nalegaunningne, aipa tallerpikpit tungāne, ai-pangale saumikpit tungāne.

22. Jesusible kiova: Tuksiartasse nello-vasse: Erngusiārsum (imanga) imigeksara imerungnarpitikko; Babtitautiksaralo Bab-titautiksarigalloarpitikko? Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpoguk.

23. Okautivak: Erngusiārsum (imanga) imigeksara imerniaralloarpattik, Babtitautik-samnullo Babtitaujuksaugalloarpotik; taller-pingmale tungāne, saumingmalonēt tungāne iksivakojomanek, uvamnut perkojeksaungi-lak (illiptingnut), Atātamale iksivakojangit taipkoa iksivajomārput.

24. Tellimaujortut assingit illiniartut ta-maña tussaramitsuk, añujutigilerpakit nuk-karĉk ukkoa.

25. Jesusible kaikoveit okautiniarlugit: Nuñam attañingit attañiojartortut kausima-vasse, taipkoa illangit sālaliksuit pitsartud-larput.

26. Illipsele taimailerniarase. Angnerojomajok, kivgarijomãrpàsse tamapse.

27. Attaniojomajub kivgartorvigijomãrpãse.

28. Innblo Erngninga tikinginivok, iñuagnut kivgartortanjomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune uñuktut piulijiksangañik.

29. Jerichomit añingmetta, iñugiartorsuit mallikpæt.

30. Ahak, tautungituk apkotãne iksivajuk. Jesuse kãngiutijok tussaramiko, nipliealerpuk, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

31. Iñuille iñerterpakit nippangerkovlugik. Niplialualerpugle, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

32. Jesuse nokkalerpok, kaikovlugik, appenvæk: kañok piomavitik uvamnut?

33. Kiovæk: Nalegak, tautulcromavluñuk.

34. Jesusib nãpkigilerpak, ĭsikikut aktorpak: Tagvainak tautulerpuk, malliklugolo.

KAPITELEMIK XXI.

Kristuse Jerusalemut aivok.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut tikkilutik, orksuktalingmut kakkamut, Jesusib illiñiartingne marruk tillivak,

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut, nergsut suitekoktujok pittuksimajok neñilărpatik nocharlo señiane; pitūdsarlugiglo, uvamnut kailugik.

3. Apperijauguptik, imak kiogittik: Nalekab attoromangmagik; tava neksartaukolărpak illiptingnut.

4. Tamakkoa illunatik imailiorput, nellautaijub okausingit nellautsekovlugit imak okarame:

5. Zionib pañia okautigissiuk, abak, Naleket kaivok illingnut siuaungaidlune nersumelune, nergsutiblo siutekoktujub nangmakpaktub nochanget kănganelune.

6. Illiñiartuk aularpuk, Jesusib okautimagik taimailiorpuk:

7. Siutekoktujok nocharlo ãtipakik Jesusemut, añoratik keñerloanut illivlugik, (Jesuse) kãnganut ingitipæt.

8. Iñugaseksuit añoratsetik issivilerpeit apkotãnut; assingillo napartut kẽsertutingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Iñugaseksuillo sivorlelo malliktingillo, kagudlarlutik okarput: Hosiana Davidim Erngninga; Nalekam attingane tikkitok! Hosiana kotsingnerme.

10. Jerusalemut ittermet, iglugaseksuit iñungit illunatik aulajalerput, okarlutik: kina una?

11. Iñuille okarput: Jesuse una, nellautaijok Nazaretemit Galilæametomit.

12. Jesuse Gudim iglunganut kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut añitilerpeit kẽnaujeniglò tauksẽjut ikpættingit, tingmitseniglo niorvkottigit iksivautangit orrotidlarpeit.

13. Okautivlugit: aglaksimavok, igluga taijaujomãrtok tuksiarvingmik: illipsele iñuarvigilauktasse.

14. Kattimavingmemet, tautungitullo tussiætullo tikkipæt, tamaita piungnĕrtipeit.

15. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut tattam̃iniarnartitangit tækkogamikit; Sorrutsillo kattimavingme kaggudlartut, tussaramikit: Hosiana Davidim Erngninga: sinaungalerput tagva.

16. Okautivlugo: ukkoa okartut tussarpigit? Jesusib okautiveit, ahaila: Aglait ukkoa attualaungilasse: Nutakket amamaktullo kańnermingnut nakudlartomik pitipattit?

17. Tava kem̃ekpeit, iglugaseksoarnit añivok Betaniamut, tagvanelerlune.

18. Uvlub aipangane uvlakut, ama iglugaseksoarnut ingeravlune kãlerpok,

19. Napartok Feigeliksak apkoserngub señiane tækkogamiuk, nellipsarpa merkutuinalik tækkogamiuk, okautiva: mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniatsengilak issokangitomut. Napartok tamna Feigeliksak tuavi pannilerpok.

20. Illiñiartingita tamana tækkogamit

suk, tattamīniarlutik okarput: Napartok una Feigeliksak kañok illingava pañidlalaunerpa?

21. Jesusible kiovlune, okautiveit: Ahamērik, okautivapse, iñertuiniarase okperupse, Feigeliksamut napartomut taimailiortuinaromãngilase; kakkamulle omunga imak okarupse, tagvauget kangattarit, imarbingmullo nakkarit tava taimailioromajok.

22. Tamaita tuksiutipsingnik tuksiartose, okperupse pilãrpasse tava.

23. Kattimavingmut ittermet ajokertortillugo, Ajokertuijorsuit iñuillo angajokangita tikkipæt, okautivlugo: Kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kialonẽt pitsartojomik mattominga tuñitsivigivãtit?

24. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperiomavapsetauk okautsemut attautsemut; mattominga okautijomagupsinga, okautijomavapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

25. Johañesib Babtisitinga nakit piva? Killangmillonẽt iñungnillonet? Erkarsaler-

put, ingminut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo, okautijomavãtigut; sõg okperilaungipissiuk?

26. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut; Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

27. Jesuselo kiovæt, okarlutik: nakit pingmanget nellovavut. Okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

28. Kañok issumavise? Angutekalauktok marrungnik erngnelingnik, sivorlermut tikkipok, okautivlugo: Erngnĭk, uvlome señajartorlaurit perorsĕvimnut weineliksamut kakkamut.

29. Tapsoma kiovlune, okautiva: aijomangilanga. Kingorngagut kakkialerame, aivok perorsĕvingmut.

30. Erngnerme aipanut tikkinivok, taimaktauk okautivlugo. Tapsoma kiovlune, okautiva: Akaila Nalegak; ainañele.

31. Taipkoa marruk nelliakita atãtamik perkojanga mallikpakko? Kiovæt: sivorliub. Jesusib okautiveit: Ahamerik, okautivapse; Zoelnerillo anguniarpaktullo Gudib nale-

gauminganut ittertuksaukŏrnersaujut illipsingnit.

32. Johañesib tikkipāse, ajokertorpāselo apkotiksamik idluártomik, illipse okperingilasse: Zoelnerille anguniarpaktullo okperivæt. Tagva tækkolaukārdluse kakkialinginivose kingorngagut okperluse.

33. Adsigēktunik assinginik tussaritse: Angajokakalauktok perorsēvilliudlartomik paungalingnik, avatā avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok; perorsēviksiortuñut attartortaukogamiuk nuñame assianut aularpok.

34. Paunget iñilerviet nelliutingmet: kivgane tilliveit perorsēviksiortuñut, perorsevinb paunganginik pijartorkovlugo.

35. Perorsēviksiortulle kivgangit tigudlarlugit, illanget unatarpæt, illanget tokkopæt, illangettauk ujarkeñut millorpæt.

36. Ama kivget assingit tilligiveit, uñunerset sivorlinginit: Tapkoatauk imailiorivoit.

37. Kingorliotilerlugo Erngne tilligiva

taipkonunga, okarlune: Ernguera illaragiomavæt.

38. Perorsēviksiortut erninga tækkogamitsuk, ingminguut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak; atte tokkoniarlavut kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

39. Tiguvæt tava, perorsēvingmillo pingujarlugo tokkopæt.

40. Perorsēviub angajokanga tikkikune, perorsēviksiortut ukkoa kañok piomavagit?

41. Kiovæt: ajortulliartorsuit ukkoa tokkotsomārpeit, perorsēvine perorseviksiortuñut assingiñut, paunganik kaitsijomārtuñut, iñerviet nelliutikpet, attartortaukojomārpa.

42. Jesusib okautiveit: Aglait attualaungilasse aglaksimajut imak: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok; tagva Nalekab pinniarninga, tattamiiniarnadlarpok isiptingnut.

43. Tamaña pivlugo okautivapse: Gudib nalegauninganik aksārtaujomārpose, nello-

juñut paungenik idluartunik kaitsiomărt tunnilugo.

44. Iñuk ujarkamut omunga tupvio serkomitaujomărpok: kattakvigijañele kam oma, serkomitsijomărpa.

45. Ajokertuijorsuit Farisæerillo gĕngningit tussaramikit: Mallugivæt ok gingmagit.

46. Killanalerlutik tigujomagalloa iñuille erksigiveit nellautaijoringmatsuk

KAPITELEMIK XXII.

Attañersub Engninget nullianilernin nik.

Jesusib ama okautilerpeit adsigĕktu imak okarlune:

2. Killaub nalegaunïnga sorlo attañe erngnine nullianerkolerpa.

3. Kivgene tilliveit, nulliarĕngnialertun

nerrijartortukset kaikovlugit: kaijomalungilello.

4. Ama kivget assingit tilligiveit, okarlune: Nerrijartortukset okautigissigik, ahak, nerrimãreksavut piarẽrpakka, tuktuvakotikkalo koiñijut tokkopakka, tamaitalo piarẽrpat; kaileritse nulliarẽngnialertungnut nerrekattigelaumilavut.

5. Nachogivælle, aularlutiglo, illanget perorsẽvingminut, illangello sullivingminut pivok.

6. Illangitale kivgangit tiguveit, mittautigivlugillo tokkopeit.

7. Tamaña attanersub tussaramiuk: ningajadlalerpok, sorsuktokutsoañe aikoveit, iñnartut taipkoa nungutsartorkoveit, iglugaseksoangit ikkilugit.

8. Kivgeñe okautiveit: Nerrimãrekset piarẽrsimagalloartut, kaikojaulauktulle pijuksaungilet.

9. Tamaña pivlugo apkosiniãlungnut aileritse, illunaita naipiñiartasse nerrijãrtorkogissigik nulliarẽngnialertungnut.

10. Kivget taipkoa apkosiniãlungnut aivut, naipitattik illunaita kattitipeit, ajor-

tullo ajungitullo: Nulliarĕngnialertuk iglungak nerrimăkattauniartuñut nimniolerpok.

11. Kaikojaujut attañersub tækkojartorpeit; tagvane iñuk añorărsimangitok nerrimakattaujuksetut tækkogamiuk,

12. Okautiva: Illanak, sŏg ovunga itterkit, añorărsimangitotit nerrimakattaujuksettut? Tamnale niplingilak.

13. Kivgeñe attañersub okautiveit: aggangillo ittiggangillo kellersorsigik, egilugolo tărtorsoarmut, keatsainaromărtomullo aglerulătsainaromărtomullo.

14. Kaikojaumajut uñukput, añerimajulle ikkiput;

15. Farisæerit kachimiolerput, ingmingnut okaromavlutik, kañok okausingánut uiverivlugo.

16. Illiñiartingit tapsomunga tilliveit, Herodesiblo kivgangit illagællugit, okarlutik: Ajokertuijok, okpernartŏjotit kausimavaptigit, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit iñuit sivŏragingilettit, illunaits nelligigangne.

17. Tamaña pivlugo okautittigut, kañok

sennavit, Attañivaksoak tuñitsivigilugo uñergutinik idluarka, idluangilalonēt?

18. Jesusible nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Takkormortose, sŏg uiveridlarkissinga?

19. Tækkulago kēnaujak tuñergutiksak. Kēnaujak tapsomunga sakkerpæt.

20. Appersorpeit: kia adsinga, kialo aglangit kollāne?

21. Kiovæt Attañivaksub. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk, Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

22. Tamana tussaramitsuk, tattamminiarput: kemeklugolo aularput.

23. Uvlok tamaña Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo.

24. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosese okartok, tokkojokarpet kittorngakangitomik, nukkanget (angajugilauktame) nullia nuliarijomārpa, angajune kinguvāksakarkovlugo.

25. Uvaptingnele nukkarēt arvengemit aggartut-īlauktut. Angajuklek nullianilau-

rame, kittornginane tokkovok: Nulle nukarminut kemekpa.

26. Taimaktauk aipanget, pingajuello, arvengemit aggartut kingorlerëklútik (pigivæt).

27. Illunatik kingorngattigut arngnak tokkogivok.

28. Makkitervingmele, taipkoa arvengemit aggartut nelliata nullianiktarijomärpauki illunatik nulliarilaungmatsuk.

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamarpose illa, aglait nellogapsigik, Gudim ajugakangijusialonët.

30. Tokkungajuñit makkitsomärtut nullianingniængilet, uininguiængilello: Gudible Engelingittitun-ïtsomärput killangme.

31. Tokkungajunik omaromärtuunik attualaungilasse, Gudim okautilaungmasse imäk:

32. Abrahab Gudigivänga, Isablo Gudigivänga, Jakoblo Gudigivänga? Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle (kissimik).

33. Iñuille tamaña tussaramitsuk, ajokertuininga tattaminiarivæt.

34. Farisæerit tussaramik, Saduzæerit o-

tausiksĕrotingmagit attautsimut kattilerput.

35. Taipkoa illangeta, aglangnik illisimajub ŏktorpa okarlune:

36. Ajokertuijok, perkojeñit tamaiñit nelliet anginerova?

37. Jesusible kiova: Gudit Naleket nægligink, omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumangnullo tamaiñut.

38. Tamaña pijariakarnerŏjok, angnerlo perkojak.

39. Aipangatauk tapsotunak-ĭpok: iñukattit illiktut nægligilugo.

40. Perkojængnut ukkungnunga marrungnut perkojet illunatik illagĕkput nellautaijullo (aglangit).

41. Farisæerille kattimangmetta, Jesusim apperiveit,

42. Imak okarlune: Kañok issumavise Kristuse pivlugo? Kia erngnerivauk? Kiovæt: Davidib.

43. Okautiveit: Sŏg Dăvidib (Gudim) añerminganut Nalekaminik taivauk? imak okarame:

44. Nalegak Nalekamnut okartok: Taller-

pingma tungãnut ingitit, ningarijittit u-
vanga illerkãrtinagit ittikkavit tullerartang-
añut.

45. Nalekaminik Davidib taigamiuk, kañok
erngnerivauk?

46. Kiolugo illunatik sappilerpæt, illuna-
tiglo uvlub tapsoma kingorngagut apperi-
lugo sapperivæt.

KAPITELEMIK XXIII.

*Farisæerit takkormorningita sakkertitau-
ninginik.*

Jesusib iñuillo, illiñiartingillo okautiveit
imãk:

2. Mosesim iksivautangane aglangnik il-
lissimajut Farisæerillo iksivavut.

3. Taipkoa attuarkojangit illipsingnut, ta-
maita naleklugillo mallingniarsigik; piñiar-
ningille mallingniarasigik, okaralloartut
piñiaratik.

Erksugeksenik okumaitunik erksuk-
gitunik kellersivut, iñuillo tuinginut il-
git piveit; nangminerle aktoromangileit
ngmut attautsemullonēt.
Sullijeksettik tamaita piveit, iñungnut
ugaukovlugit. Erkaumajeksettik sillik-
t, añoratsettiglo killungit angijororlugit
veit.
Nerrimavingme illiñiarvingmelo issuk-
mavlutik iksivajomavut.
'. Niuvervingmello sallutitaujomavut,
gnut taijaujomavlutik Rabbimik (ajoker-
mik).
Illipsele taijauniatsengilase Rabbimik:
atsemik ajokertortekarapse Kristusemik;
se tamapse kattangutigēkpose.
Atātamik taisiniarase nuñame: attausek
gigapsiuk killangmetok.
0. Ajokertuijunik taijauniatsengilase:
sek ajokertortigigapsiuk, Kristuse.
. Illasse anginerojok, kivgeksaujok il-
gnut.
. Ingminik angijojomajok, mikkiner-
mārpok: Ingminigle mikkinersaujorijok,
a angijorortitauniarpok.

13. Kappianamek okorse, aglangnik illi simajut, Farisæerillo takkormortose! Killar nalegaunninga parngnanẽrapsiuk, iñuit itte konnagit, illipse ittertuksaunase, itteromajul itterkòngilasse.

14. Kappianamek okorse, aglangnik illi simajut, Farisæerillo takkormortose? U garnerit pingit nungunapsigik, takkijuni tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okartos Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrpose.

15. Kappianamek okorse, aglangnik illi simajut, Farisæerillo takkormortose! Nuñ kullo iñakullo ingerarapse, illaksarsiorlu Judikukattiksapsingnik: illagikpassele, tã tomut kittorngautippase, illipsingnit marr erterdlune.

16. Kappianamek okorse, tautungitut te siortut, okarapse: Gudib iglunganik ange tok, tamaña pijariakangilak; Gudible iglun et piñarnarusianik (Goldemik) angerto tamna pitlareksauvok.

17. Sillaitose tautungitose: Suna angir rova, Golde, Gudim iglungalonẽt, ivlerns titsijok Goldemik.

18. Okarivose: Altaremik angertok,

maña pijariakangilak tuñergumigle altarib kãnganetomik angertok, tamna pitlareksauvok.

19. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, tuñergut altarelonẽt ivlernartitsijok tuñergumik.

20. Tamana pivlugo, altaremik angertub, kãnganetullo tamaita tappipeit.

21. Gudib iglunganik angertub, tapsomalo innua tappipa.

22. Killangmiglo angertok, tamna angerpoktauk Gudim iksivautanganik kãnganetomiglo.

23. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Minzelo, Tillelo, Kimello tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk: perkojeñetune pijariakarnerset tuñupasse, imaitut, idluarnerlo, nãpkiginerlo, okpernerlo. Makkoa (taimajut) piñiareksariwasse, ipkoa ipperarnagit.

24. Okorse tautungitose tessiortose! Millugiarãrsuit keñerapsigik, Kamelemigle ẽsivose.

25. Kappianamek okorse, aglangnik illis-

13. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Killaub nalegauninga parngnanĕrapsiuk, iñuit itterkonnagit, illipse ittertuksaunase, itteromajulle itterkòngilasse.

14. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose? Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okartose: Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrpose.

15. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nuñakullo iñakullo ingerarapse, illaksarsiorlusse Judikukattiksapsingnik: illagikpassele, tãrtomut kittorngautippase, illipsingnit marroerterdlune.

16. Kappianamek okorse, tautungitut tessiortut, okarapse: Gudib iglunganik angertok, tamaña pijariakangilak; Gudible iglunget piñarnarusianik (Goldemik) angertok, tamna pitlareksauvok.

17. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, Golde, Gudim iglungalonĕt, ivlernartitsijok Goldemik.

18. Okarivose: Altaremik angertok, ta-

maña pijariakangilak tuñergumigle altarib kãnganetomik angertok, tamna pitlareksauvok.

19. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, tuñergut altarelonēt ivlernartitsijok tuñergumik.

20. Tamana pivlugo, altaremik angertub, kãnganetullo tamaita tappipeit.

21. Gudib iglunganik angertub, tapsomalo innua tappipa.

22. Killangmiglo angertok, tamna angerpoktauk Gudim iksivautanganik kãnganetomiglo.

23. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Minzelo, Tillelo, Kim̃ello tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk: perkojeñetune pijariakarnerset tuñupasse, imaitut, idlnarnerlo, nãpkiginerlo, okpernerlo. Makkoa (taimajut) piñiareksarivasse, ipkoa ipperarnagit.

24. Okorse tautungitose tessiortose! Millugiarãrsuit keñerapsigik, Kamelemigle ẽsivose.

25. Kappianamek okorse, aglangnik illis-

simajut, Farisæerillo takkormortose! Erng-usiārsuillo pogutello sillatatigut keblariksa rapsigik, illungille tættæput piomatunermigl[o] nerritunermiglo.

26. Farisæerillo tautungitotit! Ērngusiār-sublo pogutablo illugik sallumarsarkārkik, sillatigik keblaridlarkovlugik.

27. Kappianamek okorse, aglangnik illis-simajut, Farisæerillo takkormortose! Illu-vertitut mingoarsimajutitun-m̃apse: silla-tingit ānanaujartut, illungille tættæput tok-kungajut sauninginik, mamaitualungniglo.

28. Taimainivosetauk, kallinipsigut idluar-tōjarpose, iñuit tautuktillugit, illupsigulle takkormornermiglo idluiluktomiglo tættæ-pose.

29. Kappianamek okorse, aglangnik illis-simajut, Farisæerillo takkormortose! Nellau-taijut illuvingit señagapsigik, idluartullo il-luvingit ānanausigapsigik,

30. Okarluselo: Atātagilauk tavutiñukat-tigilauruptigik, illagijomalaungilavut taipkoa kovisilauktut nellautaijut aunginik.

31. Tamattominga naugminek pivluse

angerpose, nellautaijunik tokkotsijut kittorngaringmasse.

32. Atte illipsetauk sivorlipse oktorvigilauktanget tættæniarsiuk.

33. Kuglugiarālujarpose, kañok illiluse kappianartovik kemājomavissiuk?

34. Taimaitomik ahak, illipsingnut tillivakka nellautaijullo, sillatojullo, aglangniglo illissimajut; taipkoa illangit tokkotsomārpasse, kejungmut seningajolingmut kikkiektorlugit, illangillo illiñiarvipsingne isakardlaromārpasse, unangmilugillo iglugaseksoarnit ama iglugaseksoarnut assingiñut;

35. Tikkitaukovluse idluartut aungiñut illunainut, nuñamut kovijaujuñut, idluartum Abelim aunganit, Zachariasib, Barachiasim erngninget aunga tikkilugo, tokkolauktasse kattimaviub altariblo akkorngangne.

36. Ahamerik, okaupapse, tamakkoa tamaita pivlugit kinguvāngukattigēt ukkoa akkiñiartaujomārput.

37. Jerusaleme, Jerusaleme, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijose, millorlugillo tijarkeñut illipsingnut tillijaujut! Kittorng-

asse kattitsomakattalauktakka, sorlo s
naungub kattipeit piakeńe issarkomi
piomalaungitosele.

38. Ahak, igluse iñukarungnĕromărp

39. Okaupapse: Mattoma kingorn
tækkojomĕrpapsinga, imak okarkărtin
Nakoridlartaule Nalekam attingane tikk

KAPITELEMIK XXIV.

Kattimaviub serkomitauninganik sivo vaksoangagut okautaujok.

Jesuse kattimavingmit añingmet illi
tingita tikkipæt, kattimaviub señ
ninganik keñergotiniarlugo.

2. Jesusible okautiveit: tamakkoa ta
tækkogalloarpissigik? Ahañerik okaup
ujarket ukkoa illunatik serkomitaunis
kallerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivale
illiñiartingita ingmikŏrlutik tikkipæt,

lutik: Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita piomärket; sunalo nullunaikutaksaujomärpa tikkiviksarnut, sillarsublo naggatiksanganut?

4. Jesusib kiovlune, okautiveit: Kamatitse, uiverijaukoñase.

5. Uñuktut tikkitsomärmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseõvunga: uñuktullo tamartiniarpeit.

6. Uñatadlartunik, uñatadlartut nippersoanginiglonět tussaromärpose: Kamatitse erksiniarase. Taimailiortokaromärmet sivorngagut; sillarsub naggatiksanga nelliutingilak sulle.

7. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulärniarput, attañionek attañionermut assimingnut; kängnartorsoarmiglo kañimalualungnartomiglo piokaromärpok. Nuñet sunatuinarme saijukpilugomärput.

8. Tamedsa kappianartok aularniksak.

9. Kappianartomut tava pititsomarpäse, tokkoluselo. Iñuillo illunatik omigidlaromärpäse attera pivlugo.

10. Iñuit uñuktut (ingmingnut) sinaunga-

sãromãrput, illatiglo kigortigællugit ingmingnullo omisutiomãrput.

11. Nellautainerluktut uñuktut sakkeromãrput, uñuktut tamartiniarlugit.

12. Idluitulliarnek pivallialermet, unuktut næglingningit niglinarsiomãrput.

13. Issuanulle sokkosijuitok, (okperlune) piulijaujomãrpok.

14. Okautsit tussarnertut Gudib nalegaaninganik okautaujomãrput iñungnut sillarsoarmetuñut tamaiñut, iñuit illunatik nellojungnẽrutiksangañut: Tava sillarsub naggatiksanga nelliutiomãrpok.

15. Kappianartok nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniel okartok, ivlernartome iñiminetok, (aglangnik) ukkoninga attuarsijub, kamagilerligit.

16. Uvlok taimna nelliutikpet, Judikut nuñanginetut, kemãlit kakkeñut.

17. Iglub kãnganetok akkarane, sumik iglominit aiklerlune.

18. Perorsevingmetublo utterniarane, añoratseñe pijartorlugit.

19. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo tamaña nelliutikpet.

20. Tuksiaritse kem̃äviksasse okiome sabbatemetonēt pilerkoñago.

21. Uvlune taipkonane iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik, sillab pigiarninganit tamaña tikkilugo, kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniængiuivok.

22. Uvlut taipkoa ikkiglijauniængipetta, iñuk attauserlonēt piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomärput.

23. Okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanepok, ikkanelonēt: tamaña okperiniarasiuk.

24. Kristuseõlutik okartut, nellautainarluktullo sæglojut sakkeromärput, nellunaikutaksoarnik tattam̃iniarnartunik piñiarlutik: Añerimajut tam̃artiniarlugit, (tam̃artitaujungnarpetta).

25. Ahak, makkoninga okautivapse nelliuterkärtinagit.

26. Tamaña pivlugo okautikpasse: A-

hak, iñukajuitomepok; ainiarase. (
lonĕt) Ahak, iñiminepok; okperini
gik.

27. Sorlo kaumalak pănget pijok u
kaumautivlugo: taimaitsomărpoktauk
Erngninget tikkiviksanga.

28. Nañe killŏgkarpet, nektoragit
vut.

29. Uvlut taipkoa kappianartut kin
attigut, Sekkeñerlo Takkerlo kaumaj
romărpuk, uvloritsello kattegomărpu
langmit, killaub pitsartuningit aulatau
metta.

30. Iñum Erngninget nellunaik
tava tækkuksaujomărpok killangme.
nuñametut illunatik keadlaromărput,
Erngninga tækkojomavaet killaub nuv
ittigut akkartok, pitsartudlărlune ăn
lartok.

31. Engeliñe tillijomărpeit nipsauti
pivaksoanganut: Añerijangit katti
añorenit sittamanit, killaum issuanit, is
aipanut.

32. Adsigĕktomik illiñiaritse, na

Feigeliksak pivlugo: Akkerungit iptekalerangetta, siggilerangettalo, aujajaruklilermet kausimavose.

33. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita tækkogupsigik, kaglilermet kausimaniarpasse.

34. Ahamerik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

35. Kiglaklo nuñalo uungutsomãrpuk, okautsikkale nungutsomãngilet.

36. Uvlomik taipsominga, uvlublo nellunaikutanganiglouẽt kausimajokangilak, Engelillonẽt killangmetut, Atãtama kissime nellungila.

37. Sorlo Noa iñotillugo-ĩlauktok, taimaktauk ĩtsomãrivok Iñum Erngninget tikkivikманga.

38. Sorlo uvluñe taipkonane, ullitornivaksub sivorngagut; nerrivut, imilarmiglo, nullianiktullo, uiniktullo, uvlok tamna tikkilugo, Noam ittervia umiarsoarmut;

39. Kamagingilælle, ullitornivaksub tava ullutidlarpeit, tamaita nungudlugit: Tai-

maktauk Iñum Erngninget tikkiviksanga itsomărivok.

40. Tamaña nelliutikpet marruk perorsĕvingmetsomărpuk: aipanga illelliortaujomărpok, aipale keñektaujomărpok.

41. Marruk kaivititsikattigĕgomărpuk: aipanga illelliortaujomărpok, aipale kemmektaujomărpok.

42. Taimak pivluga pigărutigissiuk: Nalegapse tikkiviksanga nellogapsiuk.

43. Tamañale nellojungnĕreksarivasse: Tigliktub tigligijartorvia iglub iñuet kausimaguniuk; pigăromavok, iglominut itterkoñago.

44. Tamaña pivlugo illipsetauk opalungĕrsimatsainaritse: Iñum Erngninget tikkitsomărmet neriuktinase.

45. Nelliak sukosijuidlune sillatŏvlunelo kivgauva, attañinget kivgaminut pitipa, piksanginik tuñitsivigekovlugit nerreviet nelliutileranget?

46. Kivgak tamna pilloridlarpok, imailiortok attañinget tikkippago.

47. Ahamerik okaupapse: Piminut tamainut pititsomărpa.

48. Kivgakullugle assia, omamigut imak okarune, attañerijara sulle tikkiniængilak:

49. Kivgankattiñe anauvlugit pivok, nerrilunelo imilarmelo tallatut illagivlugit.

50. Kivgab taipsoma attañerijanga tikkitsomărpok, uvlome taipsomane neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kivgab issumavigiugitangane;

51. Asserortiniarpa tagva, takkormortut illagællugit akkivigiomărpa, tavane keatsainaromărput aglerolătsainaromărpullo.

KAPITELEMIK XXV.

Adsigĕktomik uigasuit pivlugit.

Tamaña nelliutikpet, killaub nalegauninga ĭtsomărpok uigasuktitut tellimaujortutitut, kollitik neksarlugit, niksak pachrearlugo añivigivæt.

2. Tapkoale tellimæt sillaitut, tellimællo sillatojut.

3. Sillaitut kollitik neksarpeit, orksuk mingnigle neksaratik.

4. Sillatojut pogutamingne orksumig kollitiglo neksarput.

5. Uiksak mulludlarmet, illunatik nern leramik, siñilerput.

6. Uñuak keterarmet nippersoakalerp imak: Ahak, uiksak kaivok, pachrearl añivigissiuk.

7. Uigasuit taipkoa illunatik makki kollitik äkiklugit.

8. Sillaitulle okarput sillatojuñut: C supsingnit tuñittigut, kollivut kamingn ta.

9. Sillatojut kiovlutik okautiveit: N kagle; amigarkoñago uvaptingnullo il singnullo. Niuvertuñulle pissiñiarijarto piksapsingnik nangminiksapsingnik.

10. Pissiñiarijartortillugit, uiksak ti pok: oppalungërsimajut itterkattigivæt sab iglunganut nerrimakattiginiardlugo: kuak parngnanërtauvok tava.

11. Kingorngattigut uigasuit ipkoa (Si tut) kailaurivuttaak, okarput: Nalegak, legak, upkuërutittigut.

12. Kioveille, okarlunc: Ahamerik okaupapse, illitaringilapse.

13. Tamaña pivlugo pigãritse: Uvlok taimna uvlub nellunaikntangalonẽt nellogapsiuk, Iñum Erngninget tikkitsomãrvinga.

14. (Taimaïtsomãrpok) sorlo angutib nuñame assianut aularomajub, kivgeñe kaikoveït, perkotiñe tuñiveit taipkonunga:

15. Illanget tuñitsivigiva talentinik (kenaujenik) tellimanik, aipa marrungnik, pingajuet attautsemik, attunit namaksilerlugit tunnitsivigiveit; tuavilune aularpok.

16. Tellimanik talentinik pijok, niorvgotigijartoramigit, tellimanik assinginik talentinik illaveït.

17. Taimaktauk marrungnik talentingnik pijok, assiuginguiktauk marrungnik illagivæk.

18. Attautsemigle pijok, nuña itterselle-rijartorpa, attañerijame kẽnaujanga ĭjerpa.

19. Mattoma kingorngane kivget ukkoa attañinget tikkipok, kiglissiniaromavlugit.

20. Tágva sakkerpok, tellimanik talentinik pijok, assinginik talentinik tellimanik nek-

sarlune, okarpok: Attañek, talentinik tellimanik tuñilauramga; ahak, assinginik tellimanik talentinik illavakka.

21. Attañinget okautiva: Namagivagit issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomărpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

22. Sakkerivoktauk, marrungnik talentingnik pijok, okarlune: Attanek, marrungnik talentingnik tuñilauramga; ahak, assigingnik marrungnik illavakka.

23. Attañinget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomărpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

24. Sakkerivoktauk, attautsemik talentamik pijok, okarlune: Attañek, illitarigapkit, sivõranartotit angutausertotit; savijartotit karngărtilaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik;

25. Taimak pivlugo sivõragama, talentit nuñamut ïjerijartulauktara; ahak, pït piak.

26. Attaninget kiovlune, okautiva: Ajor-

otit erkeiasuktotillo kivgauvotit, illitari-
amga, savijartunga karngãrtliaungitamnik
attersijungalo illilaungitamnik;

27. Tamaña pivlugo kčnaujakotimnik
uñijijuksaulauktotit kčnaujenik tauksčjuñut,
ikkikuma perkotiga tiguniarajalauktara il-
akartillugo.

28. Tamaña pivlugo talentemik aksãrsiuk,
uñilugolo tellimaujortunik talentiuik piling-
nut.

29. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok
uñuktunik pekkarkovlugo; pekkangitorle
aksãrtaujomãrpok pinganik.

30. Kivgak piungitok egissiuk tãrtorsoar-
mut, keatsainartomut aglerulãtsainarto-
mullo.

31. Iñum Erngninga ãnanaunermine tik-
kikune, Engelillo ajungitut tamaita illa-
gællugit: iksivajomãrpok iksivautamine ãna-
name.

32. Iñuit illunamasiatik sãnganut kattiti-
taujomãrput. Tava avititsomãrpeit, sorlo
mianersijub saugakotine arnguet avitipeit
angutiñit.

33. Okpertut tallerpingme tungãnut pitit-

somãrpeit, okpingitulle saumingme tungãnut.

34. Nalekab tallerpingme tungãnetut imak okautijomãrpeit: Kaititse, Atãtama nægliktangit, nalegaunek kingorngutigissiuk, illipsingnut pijarẽrsimajok sillarsub kiglinganit.

35. Kãktillunga, neritilaukpapsinga. Im̃eruktillunga, im̃ertilaukpapsinga. Tujormitillunga, itterkolaukpapsinga.

36. Añorẽrsimatillunga, añorartilaukpapsinga. Kañimaluktillunga, tækkojartorlaukpapsinga. Parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaukpapsinga.

37. Idluartut kiojomavæt, okarlutik: Nalegak, kanga kãktotit tækkolaukpittigit, nerritilaukpittigillo? Im̃eruktillutillonẽt, im̃ertilaukpittigillo?

38. Kangalo tujormitillutit tækkolaukpittigit, itterkolaukpittigillo? Añorẽrsimatillutillonẽt, añorartilaukpittigillo?

39. Kangalonẽt tækkolaukpittigit kañimaluktillutit, parngnanẽrsimavingmetillutillonẽt, pullalaukpittigillo?

40. Nalekab kiojomaveit okaulugit: A-

usuitomut piomārput: Idluartulle iñoq
mut nājuksaungitonmt.

KAPITELEMIK XXVI.

Kristusib kippallijauninganik.

Jesusib okautsiñe tamakkoa tamaita n
migit, illiñiartiñe okautiveit:
2. Nellungilasse, uvluk marruk nākpe
añiviksiolārput; Iñum Erngninga pititaur
pok, kikkiektortaukovlugo. (Kejung
señiugajolingmut).
3. Taipsomane ajokertuijorsuit, agl
niglo illissimajut, iñuit angajokangillo k
lerput, ajokertuijorsub Kaifasemik atti
iglorsoanganut:
4. Ingmingnut okarput, kañok Jesuse
porsallugo, tigulugolo tokkokovlugo.
5. Okarpulle: añiviksiortillugo pin
innuit pikabladlarkoñagit.

6. Jesusele Betaniametillugo, Simonib kalakadlartub iglungane:

7. Arngnab tikkipa, erngusiãrsulijarlune pivianartovaksoarmik imalingmik; niakoanut koviva, nerrivingme iksivagame.

8. Illiniartingita tamaña tækkogamitsuk, idluaringilæt okarlutik: Tamna sõg kovijaunerka?

9. Mingoarutiksak tamna akketudlartomut pissiãngõnajalauktok, aglujumut tuñijeksenik.

10. Tamañale Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Arngnak una pinasiuk, sõg kiksartipissiuk? ajungitomik pingmanga.

11. Aglujunik illakatsainarpose, uvangale neijortigitsainarniængilapsinga.

12. Mingoarutiksak tamna timimnut kovigamiuk, mingoarivãnga, illijartortauviksamnut.

13. Ahamerik okautivapse: Ukkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiuñut taimaiñut, okartokaromãrivok, kañoẽtomik tapsoma pivãnga erkarlugo.

14. Arkaugemit aggartut illanget. Judase-

mik Ischariotemik attelik, aivok ajokertuijorsoarnut,

15. Okarlune: Sumik tuñijomavissinga? illipsingnut pititsomavara. Kẽnaujenik ungnijunik tellimaujôrtuniglo tuñitsivigijomavlugo okarput.

16. Mattoma kingornâgagut tapkonunga pitinásuarpa, nautsertorlune piutekarnermik.

17. Sẽrnakangitunik kakkojartoramik urlome sivorlerme, illiñiartut Jesuse tikkipæt, apperivlugo: Nane ãkiksorijartorkovittigut, añiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerriniartarnik?

18. Okantiveit: Iglugaseksoarnut aileritse, angut tagvanetok okautigissiuk. Ajokertuijub okauterkovãtit, piviksara nelliutingmet, añiviksioromavunga illingne, illiñiartikka illagillugit.

19. Illiñiartingita tagva illiorput Jesusib taimak okautimagit, añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæt.

20. Uñulermet arkangemit aggartut illagillugit nerrimãvingmut ingipok.

21. Nerritillugit okarpok: Ahamerik, okaupapse: illapse pititsomãrpãnga.

22. Angijomik kiksalerput, apperilerpæt nellekardlutik: Nalegak, uvangaunerpik?

23. Kioveit okarlune: Aggangminut pogutamut missukterekattima, pitilarpãnga.

24. Iñum Erngninga pititaulerniarpok sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tamna kappianamek, Iñub Erngninganik pititsijok. Iñungmut tapsomunga ajunginersauvok, erngniãngõugikune.

25. Judasib pititiginiartanget apperiva, okarlune: uvangaunerpik Rabbi? Jesusib kiova: sorlo okartotit.

26. Nerritillugit kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, illiñiartiminullo tuñiva, okarlunelo: Tigulugo nerrissiuk, tagva timiga.

27. Ernusiãrsuk tigugiva, kujalivlune tamna tuñiveit, okarlune: Tamapse tagvanget imeritse;

28. Tagva aunga, testamentitab (aunga) unnuktuñut kovijok, ajorningit pẽjarlugit.

29. Okaupapse: Mattoma kingorngagut

immerogungnĕrpunga napartub weinelik
iptinganik, uvlok tamna nelliutitinago, i
tautillugo iñilerupko illagiluse Atătama na
gauningane.
30. Nakudlartomik tuksiarutsit năgamil
añivut, orksuktalingmut kakkamut.
31. Jesusib okautiveit: Uñuak tamaña
mapse koaksăngautiginiarpapsĭnga. Agl
siinangmet: mianersijok uñatadlarpara, s
kello siamartidlarput;
32. Makkikumale, (tokkungajuñit) si
napsingne Galilæamut aijomavunga.
33. Petrusib kiova, okaudlugo: Illunan
siatik koaksăngautigikpattit, koaksănga
ængilanga.
34. Jesusib okautiva: Ahamerik, okau
git: uñuak tamaña, augutaunek niplerk
tinago, missiutigilărparma pingasuarter
tit.
35. Petrusible okautiva: Tokkokatti
gupkillonĕt, missiutigijomangilagit. T
maktauk illiñiartut illunatik okarivut.
36. Jesusib illiniartiñe illagivlugit iglor
armut avalluliorsimajomut tikkipok, Geth

nanernik attelingmut, illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiarijartortillunga.

37. Petruselo Zebedæusiblo erngnæk illagiveit, kiksalerlune kappiaktoadlalerpok.

38. Okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut; tagvanetitse pigãrkattigissinga.

39. Kanitomut aivok, pãmangavlune tuksialarmelo, okarpok: Atãtaga, ajornangipet erngusiãrsuk una pẽrle uvamnit; piomajamnigle pitsengilatit perkojėt pille.

40. Illiñiartut siñiktut tikkipeit, Petruse okautiva: Killamiãrsuk pigãrkattigijungnengilapsinga?

41. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkonase. Añernek piomagalloarpok, uvinigle saugẽpok.

42. Aipanik ama tuksiarijartorpok, okarlune: Atãtaga, erngusiãrsuk una uvamnit pẽreksaungikune, kissiane imilerupko; perkosernut pille.

43. Ama siñiktut tikkiniveit, isingillo serngarnermut okumaiput.

44. Tagvunga kemekpeit, pingajuanik

ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa tordlugit.

45. Illiñiartiñe ama tikkiniveit, okauti
git: Maña siñikluselo merngoĕrseromavi
Ahak, nelliusimavok, Iñum Erngninga]
taulărpok ajortulliartut agganginut.

46. Makkititse aularta; ahak, tamăne
uvamnik pititsijok.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, Ju(
arkangemit aggartut illanget tikkiler]
iñugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarl
ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit, i
illo angajokanginit pijut.

48. Pititsiniartuble nellunaikutamik tu
sivigiveit, okarlune: Kuñilărtara taimı
vok, tigusink.

49. Tuavidlune Jesusemut pivok, okarlı
Rabbi, ajokertuijok, sallutitauvotit: Kuñi
tagva.

50. Jesusible okautiva: Illænara, sŏg
maunga pivit? Jesuse tikkipæt, aktorl
tiguvæt.

51. Jesusim illagĭngita illanget saviks(
amuva: Ajokertuijorsub kivganga ullin
lugo siută nakkarpa.

52. Jesusible okautiva: Saviksuit kẽnailiv-anganut poleruk; saviksoarmik attortok, sa-viksoarmut pijaunajarivok.

53. Issumangilet, sulle maña Atãtaga tuk-siarvigigupko, tapsoma tilliklervigijomavãnga Engelinik Legioninik arkangemit aggartut annukejangiñik.

54. Aglait (uvamnik) kañok nellautsini-arpæt? Mañale taimaitsomavok.

55. Taipsomane iñugiartorsuit Jesusib o-kantiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, savik-soarlijarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautil-langa; uvlut tamaita iksivakattigilaurivapse, kattimavingme ajokertuivlunga aktulaungi-lapsinga;

56. Tamakkoa illunatik imailivut, nellau-taijut aglangit nellautsekovlugit. Tava il-liñiartingita illunatik keĩnekpæt, kemmãvlu-tiglo.

57. Jesusemigle tigusijut, ajokertuijor-soarmut Kaifasemut pitipæt, aglangnik il-lissimajut angajokaijello tagvane kattima-vut.

58. Petrusible kingornganit mallikpa ajo-kertuijorsub iglunganut, itterlunelo kivget

señiannt ingipok; tækkojomavlugo kañok illiortaungmanget.

59. Ajokertuijorsuit angajokaijello, kachimiojullo illunatik, sæglutiksarsiorput Jesuse, pivlugo, tokkotsomavlugo.

60. Nachvangilelle. Nauk uñuktut patssiklertut sakkeralloartut sæglovlutik, sokanginivut. Kingorliovlutik marruk sæglovlutik patssiklertuk sakkerpuk,

61. Okarlutik: imak una okalauktok, Gudim iglunga asserortitsungnartara, uvlune pingasune ama senavlugo.

62. Tagva ajokertuijorsoak nikkovilune, apperiva: Kiungilatit tamakkoa pivlugit passidlarmattit?

63. Jesusele niplingilak. Ajokertuijorsub ama okautiva: Tokkosuitub Gudib kẽnanget sãngane appersorpagit, okautittigut Kristuseomangarpit, Gudim Erngninga.

64. Jesusib kiova: okarpotit. Okautivapse, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

65. Tava ajokertuijorsub añoratseñe allik-

torpeit, okarlune: Gude okarnerlötigiva, okautsareakarungnĕrpogut; ahak, maña Gudiovlune okarnerlungninga tussarpasse,

66. Kañok issumavise? Kiovart, okarlutik: Tokkoteksauvok tagva.

67. Kĕnanga ketserarpart, tigluklugolo, illangitatauk kĕnangagut tiglukpaet,

68. Okarlutik: Kristuse, nellautalertigut kia tiglukpätit?

69. Petruscle avalut illuane iksivajok. Kivgab arngnab tikkipæ okarlune: Igvittauk Jesuse Galilæamiok illagivet.

70. Missiarporle illunatik tussartillugit, okarlune: Okausitit nellovakka.

71. Upknakulle añingmet, assiab arngnab kivgab tækkogiva, tagvanetullo okautiveit: Tamnatauk Jesusib Nazaremiub neijortigilaukpa.

72. Missiarivok ama, Gude taivlugo okausiluklune: Iñuk tamna illitaringilara.

73. Killamiojungnĕrmet tikkipæt tagvanetut, Petrusemullo okarput: Ahamerik, tapkoa illagivätit; okausivit nellunailivatit.

74. Ama missiarivok, okarnerluklune, Gude taivlugo, okartok: Iñuk tamna illi-

taringilara. Tagvainak angutaunek niplerpok.

75. Jesusim okausinga Petrusib erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkärtinago missiutigilärparma pingasuarterlutit. Añivok tava kcavaksoadlarlune.

KAPITELEMIK XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut.

Kaulermet ajokertuijorsuit iñuillo angajokangit kachimiolerput Jesuse pivlugo, ingmingnut okarlutik: tokkotsomarlugo.

2. Kellersorlugo aularutivæt, nuñab attanninganut Pontiuse Pilatusemut uñertorpæt.

3. Judasib pititinget tækkogamiuk, tokkomut perkungmatsuk, kakkialerpok, kēnaujet ipkoa ungnijut tellimaujortullo utterti-

peit, ajokertuijorsoarnut iñuillo angajokangiñut.

4. Okardlune: Ajortulliartunga, pijeksaungitok auk pitinapko.

5. Tapkoale okarput: Uvagut pingilagut igvit pivet. Kēnaujet ipkoa Gudim iglunganut eginamigit, keinăvok, nangminek kimitsartorpok.

6. Kēnaujet ipkoa ajokertuijorsuit tiguveit, okarlutik: idluangilak, ukkoa illilugit Gudim iglunget iklervinganut, aungmik akkekalaungmetta.

7. Tamaña pivlugo ingmingnut okarput, machalliortub perorsēvinga pissiarivæt kēnaujeñut tapkonunga, tujormitset illuviksangañik.

8. Tamaña pivlugo perorsēvik taimna taivæt aub (akkinganik) perorsevinganik sulle uvlome.

9. Nellautsimavut tagva, nellautaijub, (Jeremiasim) okausingit, imak okartok: Israelib kinguvănginit kēnaujet ipkoa ungnijut tellimaujortullo tiguveit, akkiksaukolauktanget, tapsoma akkinga;

10. Akkilliutigivlugit machalliortub rorsēvinganut, sorlo Nalekam okarkovān|

11. Jesusele nuñab attañinget sāng nængertok, nuñab attañinget appersorpa: dikut attañerivātit? Jesusib kiova: okar tit.

12. Ajokertuijorsuit angajokaijello pats| larmatsuk, kiungilak.

13. Pilatusib ama okautiva: tussangil angijomik passidlarmattit?

14. Kiungilale okautsemut attautsemu| nēt: Taimak pivlugo nunab attañinga | tam̄iniarivok angijomik.

15. Añiviksiolerangetta nuñab attañin illusekarpok, iñuit piomajanginik tokkot saugalloak, parngnanērsimavingmetut illa et, añitilugo.

16. Taipsomane assingiñit uivēluartoı parngnanērsimadsaujokarpok Barrabaseı attelik.

17. Kattimangmetta, Pilatusib okaı veit: Kina uvamnut añititaukovissiuk? B rabaselonēt Jesuselonēt, Kristusemik jak?

18: Keñugivlugo tagvunga pitilaukpæt nellunginamigit.

19. Kiglissiniarviub iksivautangane iksivalerame, nulliet imak okautsaujartorkova: Idlnártok una allaruk, ovætsiak siñektomavlunga, tamna pivlugo angijomik ikpigigama.

20. Ajokertuijorsuille angajokaijello iñuit okautilerpeit, Barrabasemik tuksiarkovlugit, Jesusele tokkokovlugo.

21. Nuñab attañinget appersorpeit: Ukkoa marruk nelliangnik añititsikovissinga illipsingnut? Okarput: Barrabasemik.

22. Pillatusib ama okautiveit: Kañok pinniartara Jesuse, Kristusemik taijak? Illunatik okarput: kikkiektortaule señingajolingmut.

23. Nuñab attañinget appersorpeit: Kañoētomik ajortullialauka? Nipliadlalualerput ama, okarlutik: kikkiektortaule.

24. Pilatusib kausimagamigit, ajulerpeit, nivēlivalliatuinarmetta; iñek piva, aggañelo upvarpeit, iñuit tautuktillugit okardlune: Illangutingilanga idluartub tapsoma aunganut; illipse pijase.

25. Iñugaseksuit illunatik kiovæt, okarlutik: Aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.

26. Barrabase tava añitipa tapkonunga: Jesusele aklunatsenut issakajaukova, uñertortilalo kikkiektortaukovlugo.

27. Nuñab attañinget sorsuktuksangita Jesuse ãtipæt iglomut kiglissiniarvingmut, sorsuktukset tamaita tagvunga attautsimut kaikoveit.

28. Añorẽrtipæt, ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt.

29. Niakotiksenik kẽnarjktunik kakkilaulinik peraivut, niakoanullo illivlugo, suvlulingmik ajaupiserpæt aggangittigut tallerpingittigut: Sẽrkortorvigællugo tuksiarvigivæt, mittautigællugo pivæt, okarlutik: Salutitaujotit Judikut attañinget.

30. Ketserarpællo, ajaupiarlo suvlulik tiguvæt, tapsomungalo niakoa añaulerpæt.

31. Kingorngagut mittautigilauramitsuk: ulliksoak pẽrpæt, nangmininganik añoranginik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

32. Ingerartillũtik iñuk naipipæt Zirene-

miok, Simonemik attelik: Tamna tiguvæt, kikkiektortauviksak erksuktaukovæt tapsomunga.

33. Iñiksamut Golgatamik attelingmut, imaipok niakoverngit iñinganik tikkinamik.

34. Imerpæt kassilinartomik sungarmut akkusimajomik; tamana Ŏlauramiuk, imeromangila.

35. Kikkiektulauramitsugle añorangit avipeit, imerarlutik; aglait nellaudlugit nelhutaijok imak okartok: Añoratsekka ingmingnut avipeit, ulliksoaralo imerautigivæt.

36. Tagvanelo iksivalerlutik udsertorpæt.

37. Niakoet kollãnut patssitiksatik tokkunganik nippitipeit. Aglait imaiput tagga Jesuse, Judikut attañinget.

38. Illagællugo iñuartuk kikkiektorpakik, aipanga tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

39. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik.

40. Okarput: Gudib iglunganik asseroijo-

tit; ama señalugo uvlune pingasune, illingnik piulidlarit; señingajolingmit akkarit, Gudim Erngnerikpattit.

41. Taimaktauk ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, angajokaijello mittautigivæt, okarlutik:

42. Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok: Israelitit attannerikpatsuk, señingajolingmit mana akkarle okperiomavavut.

43. Gude tettigingmago, piuliliuk mana kuviagikpago; Gudim Erngnerivãnga okartok.

44. Iñuartuktauk taimak mittautigivæt, kikkiektortaumakattæk.

45. Uvlub nelunaikutanga arvengilermet, nuñane tamaine tãrtosõlerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

46. Uvlub nellunaikutanga arvengemit, sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kemekpinga?

47. Tagvanetut illangita tamana tusaramitsuk, okarput: Eliase kaikova.

48. Erinesuklune taipkoa illanget akpang-

erpok, nipperkut kassilinartomut mitssukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, imertipa.

49. Assingit okarput: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib piulijartoromangmangago?

50. Jesusele ama nippekortõvlune pivok, anernengerdlune.

51. Ahak, kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget unnunga aglæt tikkidlune.

52. Nuña sajukpiladlarpok, kairtullo kopladlarput, illuvrillo angmarterput, uñuktorsuit idluartut siñiktut (tokkungajut) timingit omarput,

53. Illuvernillo añivut (Jesuse) makkinet kingorngagut, iglugaseksoarnut ivsornaituñut pivut, uñuktuñullo sakkerdlutik.

54. Kappitauble illangitalo neijorkattinne Jesusemik udsertortut, nuña saijukpilladlartok tækkogamitsuk, tattamininiarnartullo assingit, kakkilãngadlalerput, okarlutik: Ahammerik, tamna Gudim Erngneriva.

55. Arngnello uñuktut, Jesusemik mallikimajut Galilæamit, kivgartorlauktullo, kañitome tækkonärput.

56. Tapkoa illanget Maria Magdalenaun, jok, Marialo, Jakoblo Josesiblo arngnæk, Zebedæusib kittorngangita arngnællo.

57. Uñulermet angut agluitok tikkipok, Arimathiamit, Josefemik attelik, tamnatauk Jesusib illiñiartigiva.

58. Tapsoma Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva. Pilatusib tava timinga tuñijaukova tapsomunga.

59. Timinga Josefib piva, uvineruksamik imuserlugo.

60. Illuvermullo nutãmut illivlugo, kairtomut illulimajomut, ujarasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga perova, aulardlune.

61. Mariale Magdalena tagvanetok, Marialo assia illuvek sãdlugo ingipuk.

62. Oppalungaijaivingeta uvlunget aipangane, ajokertuijorsuit Farisæerillo illunatik, Pilatusemut pivut,

63. Okarlutik: Attañek, erkaivogut, uivẽrtok imna okartok sulle iñovlune, uvlut pingajuane makkitsomãrpunga;

64. Tamaña pivlugo illuvinga udsertortaukolerruk, uvlut pingajuet nautsertordlugo,

iartiminnut, tigligaukonago, iñungnullo rlutik, tokkungajuñit makkisimajomik; gorlerpäk niveriklernek tagva ajornerojopok sivorlerpämit.

5. Pilatusib okautiveit: udsertortuksapose tagva; ainiaritse issumapsingnik udortaukogissiuk.

6. Aivut tagva udsertortaukovæt udserunut, ujarasugsuglo nellunaikuserdlugo.

KAPITELEMIK XXVIII.

Kristusib makkivianik.

abbate kangermet, uvlorme Wochib sivorlerpäme uvlarärsukut, Maria Magdena, Marialo aipa illuvermut pivuk tækkorlugo.

Ahak, nuña saijukpiladlarpok. Nalea Engelinget killangmit akkardlune, ujaigsuk illuviub upkuanganit aksakärtitsarla, känganut ingidlune.

3. Tapsoma tautua sorlo kaumalak, am
rangalo aputitut kakkortigivok.

4. Udsertortulle erksinermut kukselal
put, tokkojutun illivlutik.

5. Engele arngneñut okarpok: Erksin
rase; Jesuse kikkiektorsimajok keñerapsi
nellungilapse;

6. Tamanĕngilak, makkisimavok, sorlo
kalauktok; kaileritse, Nalekam iñigilai
tanga tækkojartorsiuk;

7. Illiñiartingit tokkungajuñit makk
majomik tuaviluse okautsertorsigik; ahi
sivorlerilărpasse Galilæamut, tavane tækl
lărpasse: Tamedsa taimak okautivapse.

8. Illuvermit añisalerput, erksivlutik l
viaisuvaksoadlalarmiglo; akpangerlutik,
mattominga illiñiartingit okautijartor
git.

9. Illiñiartingnut mattominga okarijart
metta: Ahak, Jesusib părpeit, okaudlu
sallutitauvose. Tapkoa tikkipæt, ittiggai
it erkidlugit piveit, săngaunllo pămangav
t k.

10. Jesusib okautiveit: Erksiniarase, m
tominga kattangutikka okautsertorsig

łæamut ' aikolugit, tavane tækkolăr-
a. •

. Tavunga ainiartillugit, ahak, udser-
ıt illangit iglugaseksoarnut pivut, illut-
ıktut tamaita okautigiveit ajokertuijor-
ıut.

2. Tapkoa angajokaijello illagivlugit,
ıimiolerput, ingmingnut okarlutik; sor-
ıkseñut tuñilerpeit kĕnaujavaksuit,

3. Okarlutik: imak okaritse, illiñiarting-
igligijartorpæt uñuame, siñiktilluta;

4. Nuñab attañinget tussaumalerpago,
makqjomărpavut, pidlartaukonase tapso-
ga.

5. Kĕnaujet tapkoa piveit, piñiarlutik,
ajokertortaungmetta. Tamaña Judikut
ıserilerpæt illuserællugo, sulle uvlome.

6. Illiñiartut tapkoa arkangartut Galilæ-
t aivut kakkamut, tapsomunga Jesusib
ıungmagit.

7. Tækkogamitsuk, sănganut pămakput:
ıgille iñertuivut.

8. Jesusible tikkipeit okautivlugit, imak
rlune: Tuñijauvunga pitsartunernik ta-
ıik killangmelo nuñamelo.

19. Tamaña pivlugo ainiaritse, iñuit tamaita ajokertorniarsigik, Babtilugillo Atătab, Erngnerublo, Añernerublo ajunginerub attingannut;

20. Ajokertorsigiglo mallekovlugit tamaita perkojakka illipsingnut; ahak, uvlut tamaita neijutsainarpapse, sillarsub naggatănut. Amen.

MARKUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNIK.

KAPITELEMIK I.

Johañesib Babtisininganik.

Tamedsa okautsit tussarnertut pigiarning-
et Jesuse Kristusemik, Gudim Erng-
inganik.
2. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksima-
vok: Ahak, Engeliga tillivara sivunernut,
pkosiortaukovlutit.
3. Ajokertuijub nippinga iñukangitome:
imak pivok) Nalekam apkotiksanga ãniksor-
nik, apkoserngit narrotissigik.
4. Iñukajuitome Johañese babtisivok, ajo-
ertuivlune Babtijumik, ajortunit pẽjautiksa-
nik.

5. Judæamiut illunatik, Jerusalemiullo añivigivæt, babtitaujomavlutik tapsomunga, Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

6. Johañese añoralik nergsutsub kamelib merkunginik, tapsekalarmelo amivinermik: piglertaujartullo igupsajartullo orksungit nerkigiveit.

7. Ajokertuivlune okarpok: kingunipkut tikkituksak, pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma sãngane okkolunga, ittiggagutingit singẽjarlugik.

8. Imermut Babtipapse: tapsomale Babtitsomãrpãse Añernermut ajunginermut.

9. Uvlune taipsomane Jesuse Galilæamit Nazaretemit pivok, Babtitaulerlune Johannesemut Jordaneme.

10. Tuavilune timuarmet: Killak angmartok tækkova, Añernek ajunginek taubetut, (tingmiatut) akkartok (Jesusib) kãnganut pijok.

11. Nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Erngnerivagit nægliktagit kuviagijagit.

12. Erinigilerdlugo iñukangitomut (Gudim) Añerninget aitipa.

13. Tagva iñukangitometok uvlunik marrungnik ungniakattartut, Satanasib ŏktorpa, nergsutit akkorngametok Engelille kivgartorpæt.

14. Johañese parngnañĕrsimavingmut pititaumangmet, Jesuse Galilæamut pivok; ajokertuilerlune okautsinik tusarñertunik Gudib nalegaunninganik.

15. (Imak) Okarlune: Nelliutingmet, Gudib nalegaunninga kaglilerpok; kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) okautsit tussarnertut okperissigik.

16. Galilæam imarbinget sinãne pissukame, Simon tækkova, nukãlo Andrease, nullutsettik kivitipakit imãnut, mingeriarniarteoga mik.

17. Jesusib okautivak: Malliktinga, iñungnik aulasariatitsongovaptik.

18. Tuavilutik nullutsettik kemeklugit mallikpæk.

19. Tagvanget sivorliolerame: Jakobuse tækkova, Zebedæusim erngninga, nukãlo Jo-

hannese, umiakotometuk nullutsettik kil[l]
jardlugit; tuavi kaikovak.

20. Atatatik Zebedæuse umiakoton
kemmekpæk kivget illagivlugit, (Jesuse
mallikkivæk.

21. Kappernaumut pivut: erinesulerdl[i]
sābbateōngmet illiniarvingmut itterpok, [a]
kertorlugillo.

22. Ajokertuitingit tattamiuiariveit: [ ]
sartojomik okarmet, Anglangnik illissima
titut ajokertuingimet.

23. Tagva iñuk illiñiarvingmetok, ai
nermik makkojungnartomik illumiktok, t[a]
na nipliadlarlune,

24. Okarpok: uvaptingnut sugivit,
suse Nazaremiok? asserorijartorpittigut;
naujotit kansimagapkit, Gudib ajunginer
tit.

25. Jesusible iñerterpa, okarlune: oka[j]
rit, omanget (iñungmit) añit.

26. Añernerub makkojungnartub aul[a]
tidlarpa, nipliadlarlune, añivok tapsoma
et.

27. Illunamasiatik erksilerput, ingming

lutik, imak appersotilerput: Suna una?
. una ajokertuititak? Añeruerit makko-
narturt pitsartojomut okautingmagit, na-
æt.
8. Tagvainak piñiarningit tussaumaveit
ilæab erkãnetut illunatik.
9. Erinesnlerdlutik illiñiarvingmit añivut:
onib Andreasiblo igluængnut pivlutik,
olo Johañeselo illagællugik.
0. Simonib sakkia (arngnak) nellajok
nimanartomut kañimavlune: Tapsominga
vilutik okautivæt.
1. Tikkipa, aggangittigullo tiguva mak-
lãlo: Tagvainak kañimanartub kemeng-
go, kivgartorpeit.
12. Uñulermet, sekkenek nippimalermet,
atuinarnik kañimasiggit satanasiggillo pi-
it tapsomunga.
33. Iglugaseksoarmiut illunatik upkutsab
atãnut kattilerput.
34. Kañimajut uñuktut piungnẽrtipeit, su-
tuinarnik kañimasiggit: Satanasillo uñuk-
t añitipeit, Satanasit okarkongileit, illitari-
mitsuk.
35. Kaulermet sulle tãrtillugo, makkilune

añivok, (Jesuse) iñukangitomut aular
tagvane tuksiarpok.

36. Petrusiblo neijortingitalo katsung
tik mallikpæt.

37. Neñigamitsuk okautivæt: illu
keñerpătit.

38. Okautiveit: Iglugasengnut kañi
juñut aularta, tavanetauk ajokertuilu
taimak pivlugo tamaunga pijunga.

39. Galilæame tamaine illiñiarvingiñ
kertorlugillo, añernekulluit añitipeit.

40. Kallaktub tikkipa, sĕrkortorvigæ
tuksiarvigiva, okarlune: piomaguvit k
gungnaititsomavarma.

41. Jesusible năpkigiva, aggane issakt
aktorlălo okarlune: piomavunga, kallag
nĕrit.

42. Taimak okarmet: tagvainak k
gungnĕrsărpok tava.

43. Jesusib iñerterpa aulartisărlălo,

44. Okautivlugo: udsertolerit, assin
taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle a
rit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñerg
sarlo, Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, k
gungnĕravit, nellojungnerkovlugit.

45. Tamnale aṅigame okalualerpok, taimak okautigiva; kingorngane Jesuse sappilerpok iglugaseksoarnut itternermik tækkuksaulune; iṅukangitomelertok. Tavungale tikkipæt tamaiṅit.

KAPITELEMIK II.

Tumaksajomik Kristusib iṅuliklerninga nik.

Uvlut ikkitut kingorngane Kappernaumut ama pigivok: Iglometok tussaumagamitsuk,

2. Iṅugaseksuit kattisālerput, iṅiksērodsivlutik pānganelo aglæt: Ajokertorpeit.

3. Illangit tikkipæt, ātsivlutik tumaksajomik sittamet akkigarpæt.

4. Itterviksarsinginamitsuk iṅungnut; iglo kāngagut killerpæt, angmaramitsuk, tumaksajub iṅangavia aglæt ningitipæt.

5. Okperningit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Erngnera, ajornitit issumagijaujungnĕrput.

6. Aglangnigle illissimajut illangit tagvane iksivajut, issumalerput omættimingne:

7. Una kañoĕtunik okausekarpa akkerartortunik Gudemut?

8. Jesusim añernermine issumangit kausisăramigit, apperiveit: sŏgle omættipsingne taimak issumavise?

9. Tumaksajomut sumik okariak ajornænginerŏva, ajornitit issumagijaujungnĕrput; imaglonĕt okaudlugo: Makkitit, aumitit pikit, arvertarlutillo?

10. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok:

11. Okaupagit makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.

12. Tautuktillugit makkisărpok, aumittinelo neksarlugit añivok; illunatik tattamiñiarput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutik: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut.

13. Ama añigivok imarbiksub siñănut, in-

nuit illunatik tikkipæt, ajokertorlugit piveit.

14. Kangiutilerame Levise tækkova, Alfeusim ernguinga, tuñiorkaivingme iksivajok; mallinga okautileramiuk, nikkovilune mallikpa.

15. Iglungane nerchevingme iksivatillugo, Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut Jesuse illiñiartingillo ikterkattigiveit nerrimavingmut. Tapsominga malliktut uñungmetta.

16. Aglangnik illissimajut Farisæerillo tækkogamitsuk, Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigingmagit, illiñiartingiñut okarput: Sõg Zoenerillo ajortulliartullo nerrekattigivlugillo imerkattigivagit?

17. Tamaña Jesusib tussaramiuk okautiveit: Ãtsuilit iñulijikariakangilet, kañimajut kissimik. Idluartut kaikojartulaungilakka ablapsãmik issumakarkovlugit, ajorniggille.

18. Johañesiblo Farisæerillo illiñiartingit unuktunik nerringipaktut, illangita tikkipæt okarlutik: Sõg Johañesiblo Farisæerillo il-

liñiartingit uñuktunik nerringipakket, illiñiartitille aglingilet?

19. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut nerrijuksaungilet, niksak neijortigingmatsuk? Uiksak taipkoa neijortigitillugo, nerritailijungnengilet.

20. Nelliutsomãrporle, niksamik aksãrtaulãrput: tava agleromãrput nerriniaratiglo.

21. Añoratokak illarniængilæt nutãmik allãksamik; nutãb allingmago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.

22. Weinelo nutãk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutãb alliktoromangmagit imerkautit, Weinelo kovitutinaromãrpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutãmik imerkautiñut nutãnut imertuijariakarpok.

23. Taipsomane perortut kakkojekset apkotigiveit, sabbateme: Illiñiartingit ingerarlutik singailingit nutsulerpeit.

24. Farisæerit okautivæt: Ahak, illiñiartittit sabbateme pijeksaungitomik pivut?

25. Okautiveille: attualaungilase, kañok

kayide illiortok ajorsalerame, kãlerame illanelo?

26. Gudim iglunganut itterame, Abjatar jokertuinerõtillugo; kakkojet tækkojekset erriveit, tamakkoa ajokertuijut kissimik errilugit perkojauvut; illaminullo tuñivluit illangit.

27. Okautiveit: Iñuk pivlugo sabbate ingortisimavok, sabbate pivlugo iñuk pingrlitaungilak;

28. Iñum Erngninga sabbatemuttauk Na'gauvok.

KAPITELEMIK III.

postelit arkangemit aggartut annerimajanginik.

Illiñiarvingmut ama itterivok. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpït tokngajut.

2. Udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangıngago.

3. Iñungmut tokkungajunik aggaling-
okarpok: tamaunga pît.
4. Appersorpeit: Sabbateme sumik su-
niarpita? ajungitomiglonēt ajortomiglo-
Iñuk piulilugolonēt asserorlugolonēt? T-
koale niplingilet.
5. Ningarlune avaminetut tækkonā-
omættingit mangaidlarmetta kiksautigi-
iñuk tamna okautiva: aggaktit issakti-
Issaktipeit tagva: aggaugit ākiktaulerp-
lungititut illivlugit.
6. Farisæerille aññivut, okarkattigēler-
Herodesim illangit illagællugit iñuarom-
lugo.
7. Jesusele illiñiartiñe illagivlugit imarbi-
sinanut aivok: Iñugiartorsuittauk mallik-
Galilæamit Judæamillo.
8. Jerusalemillo, Idumæamillo, Jordan-
akkianillo, Tirusib Sidoniblo erkængnet-
iñugiartorsuit, tattaminiarnartitanginik t-
sartut, tikkipæt.
9. Illiñiartiñe okautiveit, umiaramik p-
kalerkovlugit, iñungnut nimniutitaujo-
nane.
10. Uñuktut iñulingmagit: aniajut i

natik tikkipæt arlialerdlugo, kappiaisuktitaujut aktoromavlugo.

11. Añernerit makkojungnartut tækkojarangamitsuk, pãmakvigivæt, niplerdlutik okarput: Gudim Erngnerivãtit.

12. Angijomik iñerterpeille nellojungnẽrtaujomanane.

13. Kakkamut majorarpok, kaikojivlune piomajaminik, kaikojangitalo tikkipæt.

14. Arkangemit aggartut añeriveit: neijortigẽnaromavlugit, okarijartortitsomavlugillo.

15. Pitsartutitsomavlugillo kañimanartunik pẽjarkovlugit, añernerniglo idluitunik añititsekovlugit. (Tamedsa attingit).

16. Simon, Petrusemik atserarpa:

17. Jakobuselo, Zebedæusim erngninga, nukãlo Johañese; tapkoa marruk atserarpæk Boanergermik, imaipok, kallub kittorngæk.

18. Andreaselo, Filippuselo, Bartolomeuselo, Matthæuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Tadeuselo, Simonelo kananiok.

19. Judasclo Ischariote, pititsijuksak (Jesusemik.)

20. Iglomut angerarmetta: iñugaseksuit kattilerivut, iñiksĕrotivlutik nerriñermik ajulerdlugit.

21. Neijortingita tamaña tussaramitsuk añivigivæt, iñerteromavlugo; issumanga assinetok okautigingmatsuk.

22. Aglangnik illissimajut Jerusalemit pijut, okarput: Beelzebubekarpok, tapsomungalo añernekulluit attañingenut, añitipeit añernekulluit.

23. Attautsimut kaikòveit, adsigĕgutiksàmik okautivlugit: Kañok illivlune Satanasib Satanasipsane añititsungnarpauk?

24. Attañiovium iñungine ingmingnut illagĕgunĕrtut, nunguniarput.

25. Iglublo iñungine ingmingnut uivĕlerunik, songojungnĕrput.

26. Satanasibtauk ingminut nakoringikune, ingminullo illagĕgungnĕrune: sõngojuksaungilak, ajulertuksatuinauvok.

27. Sangijorsub iglunganut itternek ajornàrpok, perkutinginik aksãrlugo: kissiane sangijorsoak kellersorkãruniuk, kingorng-

igut iglunget perkutitangit aksarnigarilugit.

28. Ahamerik okaupapse: iñuit ajortulliarningiñit tamainit issumagijaujungnĕromärput, Gudemut mittautiksarninginillo aglæt;

29. Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnĕrniængilak issokangitomut, pidlareksautsainaromärporle issokarniængitomut.

30. Makkojungnartomik añernekartok okautigingmago.

31. Arngnälo kattangutingitalo angutit kiunga pivlutik, kaikolerpæt.

32. Iñuille iksivajut illungmatsuk, okautivæt: Ahak, anänavit kattangutivillo känetut apperkotigivätit.

33. Kioveit, okarlune: kia anänaga, kikkullo kattangutigivik?

34. Avamine iksivajut illiñiartiñe tækkumärpeit, okarlune: Ahak, tagva anänaga kattangutikkalo.

35. Gudib perkojanganik malliktok, nukarivara, neijagivaralo, anänagivaralo.

KAPITELEMIK IV.

Adsigëktunik karngãtitsijomik.

Imab kiglingane ama ajokertuilerpok: Inugaseksuit kattilermetta umiakotomut imãnẽtomut ikkivok ingilarmelo; iñugasẽksuit illunatik imab kiglinganetut.

2. Uñuktunik ajokertorpeit adsigẽnik: ajokertuivlune okautiveit:

3. Nalegitse, ahak, karngãtitsijok karngãtitsijartorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo apkosinermut illangit kattekput: tingmitset killaub attãnetut pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput: perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkenerle nuingmet, kuñulersãrput amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: okpille kakkilautiggit pororamik tokkopeit, sullugainerkarkoñagit,

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nunnamut, nuilerlutik perorlarmiglo perorsĕeksakalerput: illangit 30 nik, illangit 60 nik, llangillo 100 nik.

9. Tava okautiveit: tussajungnik siutelik tussarle.

10. Kissimeolermet, neijortingita arkangemit aggartut illagivlugit appervæt, adsignub tamattoma tukkinganik,

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitliviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale uvaptingne-ĭngitut, adsigêktunik okautsaulerput.

12. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutinullo angmajuñut tussãngimetta; okausera tukkisingimatsuk: Sãgiaromanatiglo, ajornitik issumagijaujungnĕrkonagit (uvamnut).

13. Okautiveit: okausek adsigĕktok tamaña tussarnera ajorupsiuk, kañoĕlivluse assingit tamaita tukkisijomavissigik?

14. Okausek karngãtitsijub karngãtitsartorpa.

15. Apkoserngub señianut karngautigima-

jut, taipkoa (Gudim) okausinginik tussartut tussaraingmagit; satanasib tava okautsit pē-jarijartorpeit, omættinginut karngautigimajut.

16. Taimaktauk kairtomut ivsorluktomut karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussarnertut, kuviaisungnermut tuavi piomadleriveit;

17. Amãkanginamigle illumingne nakkimarnivut; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonẽt okausek pivlugo, sinaungasãrlerput.

18. Okpingnut kakkilautilingnut karngautigimajut, taipkoa okautsinik tussartut:

19. Nunable mattoma pinginik kajungeramik, agluitsomalarmiglo, assinginiglo unuktunik ikligularmiglo, okautsit ippitipeit illumingne, sullugaineẽrodlutiglo.

20. Ivsoriktomulle karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussartut, illelliorlaitalo nalekpeit, sullugainerkartillugillo; illangit 30 nik, ama illangit 60 nik, amalo illangit 100 nik.

21. Okautigiveit: Neñergoak ikkitauniarlᵏᵃ kattaujab, nerrimaviublonẽt attãnut il-

lilugo? Aukagle, neñergoab iñingañut illivæt.

22. Ĩjersimajokangilak, sakkijaromãngitomik; angejijokanginivok, tussaumajaujomãngitomik.

23. Tussajungnik siutelik, tussarle.

24. Okautiveilo: Tussareksasse naleluarsigik; kanoẽtomut õktotiksamut iñuit õktorniarpasse, oktoromãrivãsetauk; tappekaromãrluselo illipse tamàttominga tussartose:

25. Perkartok, (sumik) tuñitsiviojomãrpok; perkangitorle aksartauniarpok pinganik.

26. Okarivok ama: Gudib nalegauninga imaipok, sorlo iñuk perorsẽeksamaringnik karngãtitsijok nuñamut;

27. Siñiklunelo uñuganget, makkilarmelo kaulèranget; perorsẽeksamarit nuilerlutik perorput, nellovlugit kañok;

28. Nunab ingminik ivgit perorterkãrpeit, kingorngane singailingit, kingorngañelo singailit sullugainekarivut.

29. Sullugainemarit iñerangetta, iñueta kippijartorsãrpeit, kattersivik nellintingmet.

30. Okarivok: kimut Gudib nalegauninga adsigijomavittigo? kanoëtomullonët adsigēmut, nellonarungnërtitsomavavut?

31. Senfkornetun-ĭpok, tamna karngãtitaugame nuñamut, unãrsuk mingnerojok assiminit perorsëeksenit:

32. Karngãtitaujarangamele, perorpok angijorolerlune; akkerokalilarmelo angijunik tingmitset killaub attãnetut iñekalerlutik tachaliningane.

33. Taimaituñut adsigēnut uñuktuñut okautiveit, okautsemik nellojungnërtilugit, tussãlugit ajungitanginut.

34. Adsigēngungitomigle okautingileit: Illiñiartiminulle tamakkoa tamaita okautigiluarpeit kausititsiarlugit.

35. Uvlorme taipsomane uñuktome okautiveit: akkiannt ikkãrta.

36. Iñuit aulartinamikit, umiakotomut ikkitipæt, assingittauk umiarãrsuit illagigiveit.

37. Ullajutseradlalermet, maggit umiakok itibsuavlugo pivæt, ullipkitilugo.

38. Umiakotum akkoane akkime siñiktok.

Tuppärdlugo, okautivæt: Ajokertuijok, issumagingilet umiojariavut?

39. Makkilune añore iñerterpa, imarbiglo okautiva: Nippangerit nippagẽrotillutillo. Anorekarungnẽrpok tava, ikkoblialidlalarmelo.

40. Okautiveit: sõg nangiarkise? kañoẽnapse okpingilase?

41. Erksidlarput, ingmingnullo okarlutik: kina una? añoriblo imarbiublo nalengmakko.

KAPITELEMIK V.

Legionemik Satanasit añititauningi-nik.

Imarbium akkiaunt pivut, Gadarenerit erkãnut.

2. Umiakotomit niungmet: Iñub Satanasegub akpangerlune tikkisärpa, illuvernit añijok.

3. Illuverne iñekartok. Kellersornera ajorivæt, kellaumgujeñullonĕt

4. Unuktunik kellersortaugalloarangame parngnanĕrsutiñut kellaumgujeñullo, tapsoma kellaumgujet kiktoraveit, parngnanĕrsutit ulluktordlugit asserortipeit, nujuiserviksaulaungilak.

5. Uvlullo uñuello nungulugit, kakkenelarmelo illuvernetok, kaggudlartok, ujarkeñut ingminik tiglujartok.

6. Jesusele tapsoma tækkogamiuk kañingitomit akpangerlune pãmangavigijartorpa, nipliadlarlune okarpok:

7. Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erngninga? Keñuvigivagit, Gudeme okaupagit, kappiaisuktitaukonanga.

8. Okautivale: añĭt, añernek makkojungnartok iñungmit omanget.

9. (Jesusim) appersorpa: Kinauvit? kiova: Legionemik attekarpunga uñudlarapta.

10. Tuksiarvigiva angijomik, aulartitaukonnatik mattoma erkãnit.

11. Mattoma erkãne kuingĕngigaseksuinkakkame nerrijut.

12. Satanasit illunatik tuksiarvigivæt, okarlutik: kuingĕngigaseksoarnut tapkonunga pullarkotigit.

13. Jesusib tuvilune perkoveit. Añernerit makkojungnartut tava añivut kuingĕnginnut pullavlutik: kuingĕngigaseksuit kakkam innarsoanganit ijukkadlarput imãnut, taipkoa uñuktovaksuit 2000 diojut, ippivlutik imãne.

14. Kuingĕnginik mianersijut kemãvut, iglugaseksoarmiuñut, iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt. Taipkoa illusinget tamaña tækkojartorlugo añivigivæt.

15. Jesuse tikkilugo: añernevaksoakalauktok anoratsiartok, sillatõvlune iksivajok tækkovæt; erksivlutiglo.

16. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, añernekullungnik pitalingmik kañok illijomik, kuingĕnginiglo.

17. Tuksialerpæt, erkãmingnit aularkovlugo.

18. Umiakotomut ikkimet, añernekullulikSõlauktub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok.

19. Jesusible perkungila, okautivlugo: angerarit iglungnut illangnullo; okautilugillo, Nalekab kanoëtorsoarmik pingmattit näpkigivlutit.

20. Aularpok, iglugaseksoarne tellimaujortuñe okälalerpok, kañoëtomik angijomik pijariakartomik Jesusib pitimago. Tamattomingalo tussartut illunatik tattamiiniadlarput.

21. Jesuse umiakotomut uttimut ikkärmet: Iñugaseksuit kattisälerlutik tikkipæt, imab sinänetok.

22. Ahak, illiñiarvium angajokanga Jairusemik attelik tikkipok; tækkogamiuk ittigangiñut pämakterpok.

23. Angijomik tuksiarvigilugo okarpok: Pañiga tokkokasekpok; aggangnut aktorijartoruk, iñuliniarlugo iñokovlugo.

24. (Jesusib) tava aiparilerpa: Iñugaseksuillo mallikpæt nimniortidlugo.

25. Arngnak tagvanenivok, taimna okkiut arkangemit aggartut aunätsainartok:

26. Kappiaisudlarlune perkotine tamaita nungupeit äniarsiutilingnut, sokkoserane piluartuinartorle.

27. Taimna Jesusemik tussalerame, iñuit ikkorngattigut añoranga aktorijartorpa tunnmanit.

28. Okarame: añorangalonĕt aktorupko piungnailărpunga.

29. Tagvainak aunga koktok kigikpok: timimine missigilerpok, piungnĕrame kappiaisungnerminit.

30. Jesuselo ingminik missigilerivok pitsartojok ingminit aňingmet; iñuit keviarpeit okarlune: Añorakka kia aktorpagit?

31. Illiñiartingita okautivæt: Iñuit tettidlarpătit, okarpotit: kia aktorpănga?

32. Tava keviarpok, aktortine keñerlugo.

33. Arngnarle erksivlune saijukpok (kañotomik pigame kausimagame) pămangavigijartorpa, nellăgullo okautiva.

34. (Jesusible) okautiva: Paniga okpernivit piungnĕrtipătit; ullapirsautekartutillo aularit, kappiaisugungnĕrlutillo.

35. Sulle taimak okartillugo, illiñiarvium angajokanget kivgangita illangit tikkiput o-

karlutik: Pañït tokkovok, sõg Ajokertuijok pigiakattarpiuk?

36. Okausingit tamakkoa Jesusib tussarpeit, illiñiarvium angajokanganut okarpok: Erksiniarnæk okpertuinarit.

37. Aipakaromangilak assianik Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo, Jakobusib nukkã.

38. Illiñiarvium angajokanget iglunganut itterame: aulaijaludlartut tækkoveit, keadlartullo nipliadlartullo.

39. Itterame okautiveit: Sõg aulaijaludlarluse keadlarkise? Niviarsiak una tokkungilak siñituinarporle. Ijoridlarpæt.

40. Illunaita tava añitipeit, niviarsiam angutã, arngnãlo, illañelo illagivlugit itterpok, niviarsiab nellavianut.

41. Niviarsiak aggangittigut tiguva okautivlugolo: Talita kumi; imaipok: Niviarsiak okaupagit, makkitit.

42. Tagvainak niviarsiak makkisarpok, arvertarlilarmelo: okkiokarpok arkangemit aggartunik. Illunatik tattamiñiadlarput angijomik.

43. Iñerterpeille angijomik, tamaña o-
kautigekoñago iñungnut; okarlarmelo nerri-
titaukovlugo.

KAPITELEMIK VI.

*Imab kãngagut Jesusib pissungninga-
nik.*

Tagvanget aularpok, iñungorvingminut
pivlune, illiñiartingitalo mallikpæt.
2. Sabbate nelliutingmet, illiñiarvingme
tjokertuilerpok. Uñuktut tussaramitsuk
tjokertutingit tattaminiariveit, okarlutik:
Nakit omapivagit tamakkoa? kañok una sil-
latutitautsiartok? kañorlo taimaitunik tat-
taminiarnartitsivlune?
3. Igluliorteungitok? Mariab erngninga,
Jakoblo, Josesiblo, Judasiblo, Simoniblo kat-
tangutigingilæt? Neijangillo illunatik uvap-
tingne-ingilet? Illunatik siñaungasautigivæt
tava.
4. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuña-

kattingita illangitalo nakoringinersarivæt, assingiñit tamaiñit.

5. Tagvane tattamiñiarnartullijungnængilak (okpingimetta) illainangille kañimajut aggangminut aktorpeit, piungnērtilugillo.

6. Okpinginingit tattamiñiariva. Kingorngane arvertarpok iglugaseksoarne illunaitigut, ajokertuivlune.

7. Arkangemit aggartut kaikoveit, marrotidlugit aularkolerpeit, añernernut makkojungnartuñut pitsartojomik tuñitsivigiveit.

8. Okautilugillo, sumik neksarkoñagit ingerarlutik, ajaupiatuinarmik kissiane; ikpiärsuliaratigo, kakkojaliaratiglo, kēnaujaliaratiglo tapserutimingne:

9. Ittiggagusersimakovlugille; añoratsængnik marrungnik attorkoñagit,

10. Okautiveillo: Iglomut itterupse, taipsomanetsainaritse aularkärase taipsomangget.

11. Illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: añititse tagvanget, ittikkapselo señerkarningit señējarsigik, nellojungnērutiksangiñut. Ahamerik okautivapse,

Sodomiblo Gomorablo pidlartaunikinersau-omărpuk erkartorvium uvloksangane, iglu-jaseksoarnit ukkonanget.

12. Ajokertuijartorput, imak okarlutik: ussianik issumakaritse.

13. Añernerit idluitut uñuktut añitipeit, kañimajullo unuktut mingoarutiksamut mingoarpeit, iñulidlarlaitalo.

14. Tamattominga attañek Herodese tus-saumalerame (Jesusib attinga illitarijau-lermet) okarpok: Johañese Babtiterijok tokkungajuñit makkisimagame; tamaña piv-lugo taimaitomik tattaminiarnartullivok.

15. Illangita Eliase okautigivæt, illangi-talle nellautaijok okautigivæt, nellautaijotoka-verngillonĕt illanget.

16. Herodesele tamattominga tussaramo okarpok: Johañese niakocrilauktara taimna; tokkungajuñit makkipok.

17. (Iñuit) Herodesib tillilaukpeit, taip-konunga Johanese tigujaujartorkogamiuk, parngnanĕrsimavingmullo ittertitaukova, He-rodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo; tamna nullianikamiuk.

18. Herodese Johañesim okautilaungma-

go: idluangilak, nukkavit nullia pigigangne.

19. Herodiasib Johañese tokkuniaromagalloaramiuk, ajorpale.

20. Johañese Herodesim illaragiva, nellunginamiuk idluartõvlune issumagiktorsõngmet: Tamaña pivlugo sapputiva, kakkutikullo nalekpa, tussaromadlarlãlo.

21. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, tapsoma attañigaseit, sorsuktuksello kappitangit, Galilæametullo angajokaonerset nerrimãrtimagit.

22. Herodiasib pañia itterpok, okigẽserlarmelo: Tamaña Herodesib nerrekattingitalo kuviagivæt. Attañiub Herodesib niarsiakokautiva: issumangnik tuksiarviginga, piomajarnik pillitsomavagit.

23. Ama okautimariklugo okautiva: Sumik tuksiarvigigumga, illa pillitsomavagit, attañionima illanganiglonẽt.

24. Añivlune arngne imak appersorpa: sumik tuksiarlanga? Kiova: Johañesib Babtiteriub niakoanik.

25. Ittersãrivok attañermut, tuksiarlune

ikarpok: Tagvainak tuñijaujomavunga Johannesib Babtiterijub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

26. Attañek kiksalerĕrpok: okautsinele okamariagnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, aullinane tuksiarkojomalungila.

27. Tuavilnne kivgame illanget attañiub nijartorkova niakoa. Tapsoma parngnanĕrsimavingmut niakoĕrijartorpa:

28. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupa, niviarsiamut tuñilugo; niviarsiable arngnaminut pitipa.

29. Tamaña illiniartingita tussaramitsuk: tikkilerput timinga illuvermut illijartorput.

30. Apostelit Jesusemut kattilerput; tappsomunga tamaita okautigiveit, tattaminiarnartitettik ajokertuititiglo.

31. Okautiveit: Kissipta iñukangitomut illaurnitta, merngoĕrserluselo. Tikkitut uttertullo unnungmetta: nerrinermiglonĕt ajorsaramik.

32. Umiakotomut aularput iñokangitomut.

33. Allivaktut iñuit tækkoveit, uñuktullo

illitarivæt, akpangerlutik kutterorlutik
likpæt illagĕklutik iglugaseksoarnit tam
ingiarlugolo tikkipæt.

34. Jesuse niugame, iñugaseksuit tæ
gamigit: illapsugidlarpeit, saukettut mia
jikangitotun-ĭngmetta. Uñuktunik ok
lerpeit.

35. Uvloklilermet, illiniartingita tikk
okautivlugo: Tamaña piksakarviksaung
uvloklilermello;

36. Aularlit, mattoma erkăt iglug
soangiñut iglugasenginullo, kakkojarsi
jartorkovlugit; nerkiksakanginamik.

37. Jesusible kioveit, okautivlugit:
se nerkiksanginik tuñitsivigissigik. Ok
væt: kakkojarsiniarijartortuksauvita, kĕ
200 dit akkinginut, ukkoa nerkiks
nik?

38. Okautiveille: kapsinik kakkojak
tamăne? ullernĕrsijartoritse. Ullernai
ramikit, okarput: tellimanik, aulasal
niglo marrungnik.

39. Ikterkolerpeit, nerrimărtotitut ivi
kuñulingaituñut.

40. Tunulerĕkterdlutik tava ikterpu

migolivlútik, ungnijut tellimertorlutik, amalo ingmikut ungnijut marroērtordlutik tellimaujortullo.

41. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit, killangmullo ãrlorpok, kujalivlune kakkojet avgorpeit, illiñiartiminut tuñivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit: taimaktauk aulasakængnik tuñitsivigiveit, illunainut avgorlugik.

42. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo.

43. Amiakungit kattilerpeit, amãksuit arkangcmit aggartut tettædlugit, aulasakæglo illanginik.

44. Nerrilauktut anguntainait 5000 diojut.

45. Illiniartine erinigilerdlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut Betsaidamut, iñuit aularterkãrtiñagit.

46. Iñuit aulartinamigit, kakkamut majorarpok tuksiarijartorlune.

47. Unulermet umiakotut imarbiub kerkaneput, Jesusele kissime nuñametok.

48. Epunermik kappiaisungmetta, añore

aggormatsuk tækkogamigit: Unuab pigărv etta sittamangane tikkilerpeit, iñnab kangag pissuklune.

49. Kangerniarkordlugit. Iñnak pissuvi ingmago tækkogamitsuk: mittilionasugiva nipliadlarlutik.

50. Illunatik tækkogamitsuk kuksalavu Tuavi okautilerpeit, okautivlugit: mañigol ritse uvangauvunga, erksiniarase.

51. Umiakotomut ikkimavigilerpeit, ka sumivok tava, kuksalavlutiglo tattaminiadla put angijomik.

52. Kakkojenik tattaminiarnartulingm sillatusinersaulaungilet, omættitik mangai larmetta.

53. Ikkaramik: Genezaremiut nuñaag nut pivut, tavunga nuñaliput.

54. Umiakotomit niungmetta, iñuit illi rijarĕrpæt.

55. Akpangilerlutik nuñenut mattoma e kănetuñut tamainut, kañimajut sinnigvin mingne nellajut pitilerpeit, neijuganut ta saumajamingnut.

56. Niuvervingnut, iglugaseksoarnuilon iglugasengnullonĕt itteranget: kañimajeat

lliveit niuvervingnut, tuksiarvigilugo, año-
'anget siña aktortankovlugo taipkonnnga.
Tapsominga aktuijut, illunatik piuugnēr-
put.

KAPITELEMIK VII.

Iñuk nerkib sujuktingitanganik.

Farisæerille, aglangniglo illissimajut illang-
it Jerusalemit pijut tikkipæt.
2. Illiñiartingita illangit tækkogamikit
akkojartortut, ubvarsiniaungit aggattik, id-
arlugileit.
3. Farisæerillo Judikullo illunatik ner-
ingilet, aggattik ubvarsimatiñagit: angajo-
kamik illusingit attordlugit piveit.
4. Niuvervingmit tikkitarangamik, ner-
ingilet ubvaratik. Assingillo uñuktut imai-
at illuseriveit, erngutsillo, iñertautillo,
achaillo, pogutello, nerrimävillo sujungai-
lingit piveit.
5. Farisæerillo aglangniglo illissimajut

appersorpæt: Sõg illiñiartivit mallingipatti
augajokarmik illusingit; sõg kakkojartor
aggangnut ubvarsimangituñut?

6. Kioveille okautivlugit: Illipse takk
mortose, Jesaiasim okautigigalloarpãse, in
aglaksimangmet: Iñuit ukkoa kardlumi
nut nertorpãnga, omættingitale unga
pãnga;

7. Sullinatik kivgartorpãngale, iñuit
kertusituinangit ajokertuitigigamikit.

8. Gudib perkojangit keñekpasse, i
illusekullungit malliklugit pivasse, katt
erngusiãrsuillo keblariksivlugit: uñuktu
maitut attorpasse.

9. Ama okautiveit: Tagvale Gudib per
jangit issumagingitsainarpasse, illusekull
malligomavlugit.

10. Mosese imak okartok: Atãtello a
nello nalekik; atãtaminullo anãnaminull
karnerluktok, tokkoteksauvok.

11. Ajokertuivosele: Atãtaminut anãna
nullo okartok korbaniovok, imaipok: t
nergutiksauvok, pijeksaralloet uvamnit, t
jeksara tuñiartorvingmut; imna ajungitall
pok okarpose.

12. Kingorangane angmaminut arngnãmi-nullo ajungitulliartitsitailivose;

13. Taimak Gudim okausingit pijariaka-tangnãrtipasse illusekulluse pivlugit, imaili-tsainarapselo uñaktanik.

14. Iñuillo tamaita kaikoveit, okautiv-sigit: Tamapse naleksinga omamigissing-o.

15. Sunalonãt iñub sillatãnit illuanut pijut, sujuktingilæt: tapsomangelle añijut iñuk su-juktipæt.

16. Tussajungnik siutelik tussarle.

17. Iñuille kemekkamigit iglomut pingmet, ilinniartingita appersorpæt mattominga adsi-gektomik.

18. Okautiveit: Illipsetauk sillatunekang-ilaise? sulle nelloviasiuk? illunatik sillatãnit iñungmut pijut, sujuktingilæt?

19. Omattãnut pingibamik, netsangnulle pivut: tagvanget añititaulerput, nerkemik ilumainik anititsigame.

20. Okarivok ama: Iñungmit añijub iñuk sujuktipa;

21. Kamanget, iñuit omættingiñit erkar-

santekullnit añivut, assiniarnerlo, angunniarnerlo, arngnarniarnerlo, iñuarnerlo,

22. Tiglingnerlo, tokoinerlo, nellangainerlo, nipporsainerlo, tigsanerlo, igligungnerlo, Gudemik mittautiksarnerlo, piujorinerlo, sillainerlo;

23. Tamakkoa illunatik illuanit añivut, innuglo sujuktipæt.

24. Nikkovilune tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok: Iglomut itterdlune, iñuit angigutijomangmagit, terliartaujungnængilelle.

25. Arngnab tapsoma pañia añernerluktokulluk, tussaumagamiuk, tikkilugo, ittiggangiñut pãmangavigijartorpa.

26. (Grichit arngnanget Sirofenitseminb) tuksiarvigiva, Satanase añititaukovlugo panningminit.

27. Jesusible okautiva: Kittorngaujut kãgungnaikãrlit: idluangilak kittorngaujut kakkojanginik aksãrlugit kingminullo egilugit.

28. Kiovlune okautiva: Ahaila Nalegak taimaikalloarpok, kingmiãrsuille nerrimavinut

attãnetut nerrivut kittorngaujut karngãner-lukunginik.

29. Okautiva: okautsit tamaña pivlugo aularit; pañingnit añernekulluk añisima-vok.

30. Iglominut pigame: Satanase añisima-jok kingorarpa, pañinelo siñigvingme nellajok uaipipa.

31. Tirusiblo Sidoniblo erkængnit aula-rame: Galilæam iñarbiet señianut pivok, iglugaseksuit tellimaujortut erkãnut.

32. Tussilãrtok okarnermiglo ajorsartok pitipæt tápsomunga, keñuvigivællo, aggang-minut aktorkovlugo.

33. Iñuit akkorngamit ingminut pitipa, aggañelo siutingnut illiveit, keselarmelo, ok-kanga aktorpa.

34. Killangmullo ãrlorpok añersaumilar-melo okautiva: Hefata, imaipok, angmale-rit.

35. Siutik tagvainak angmarpak, okkang-alo okartitauvok, okalilarmelo.

36. Iñerterpeit, tamaña okautaukoñago ñungnut. Tagva iñerteralloarmagit angijo mik, anginersamigle okautigivæt.

37. Tattaminiarlutiglo okarput: idluartipeit; tussilärtut tussartilugit, o miglo ajorsartut okartipeit.

KAPITELEMIK VIII

4000 *dit tattaminiarnartomik nerr ninginik.*

Uvlut tapkoa iñuit nerkiksakangitu tut tagvanemetta; Jesusim illii kaikoveit, okautivlugit:

2. Iñuit ukkoa nægligidlarpakk kiksakaratik uvlut pingasut uvan ta;

3. Esitinagit aulartikupkit, perli metta angerarlutik apkome. Illangi siktomit pingmetta.

4. Illiñiartingita kiovæt: Nakit ka siniarpita tamãne iñukangitome, uk gungnërutiksanginik?

5. Appersorpeit: kapsinik kakkojal kiovæt: arvengemit aggartunik.

6. Innugaseksuit ikterkoveit nuñamut. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut tiguveit, kujalivlune avgorpeit; illiñiartiminut tunnivlugit, iñnit ukkoninga nerritilugit: Iñungnut tava pitipeit.

7. Mingeritseniktauk ikkitunik pekarivut: tapkoa pivlugit kujaligivok, tuñijaukogivlugillo (iñungnut).

8. Nerrivut tava, kãgungnẽrlutiglo: Amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættælugit illulerpeit.

9. Nerrilauktut 4000 diuvut; aularkolerpeit tava.

10. Tuavilune illiñiartiñe illagivlugit umiakotomut ikkivok, Dalmanutab erkãnut pivlune.

11. Farisæerit tikkipæt, appersorlugo nautsertorpæt: nellunaikutamiglo kiliangmit tækkojomavlutik okarput.

12. Añernermigut añersaumivlune, okarpok. Kinguvãngukattigẽt ukkoa sõg nellunaikutak tækkojomavassuk? Ahamerik,okautivapse: kinguvãngukattigẽt ukkoa nellunaikutamik tuñitsivinniatsengilet.

13. Tava kem̃ekpeit, umiakotomut ama ikkivok, ikardlune uttimut.

14. Kakkojet neksangileit puigoramik: umiakotome attautsemik kakkojakarput.

15. Imak okautiveit: Nalegitse, Farisæerit Herodesiblo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo.

16. Issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik: taimak pivãtigut, kakkojamik neksanginapta.

17. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse? sulle tukkisingilase sillatusinaselo? sullelo omættekarkise mangaitunik?

18. Ĩsekartose, tækkunek ajorkise? Siutekartoselo, tussarnek ajorkise? erkainerlonẽt ajorpissiuk imna?

19. Kakkojet tellimet avgorapkit iñugaseksoarnut 5000 diuñut, amãksuit kapsit amiakovinernik tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo? kiovæt: arkangemit aggartut.

20. Kakkojello arvengemit aggartut avgo-

-rapkit iñugaseksoarnut 4000 diuñut, amãksuit kapsit, tættædlugit illulerpissigik amiaksovinernik? Kiovæt: arvengemit aggartut.

21. Tava okautiveit: Sõgle tukkisingilasse?

22. Betsaidamut pivok: Tautungitok tapsomunga atipæt, aktorkovlugo tuksiarvigivæt.

23. Tautungitok aggangittigut tiguva, tessiorlugolo iglugaseit avatãnut: ĭsik ketsernlugik, aggañgminullo aktorlugo apperiva: Sumik tækkovit?

24. Uidlune, okarpok: iñuit pissuktut tækkovakka, sorlo napartut.

25. Ĭsik ama aktorivæk aggangminut, takolerminginago: Ãkiksoivok tava, tamaita tautulerpeit.

26. Angerarkovalo, okarlune: Iglugaseng-nut itterniarnæk, iglugasengmiuniglonẽt taimak okautsiniarnak.

27. Jesuse tava ailerpok, illiñiartiñelo Zesariab Filippusim iglugaseksuita erkãnut. Ingeravlutik illiñiartiñe apperiveit okarlune:

Iñuit kañok okautigivãnga kinausugivlunga?

28. Kiovæt okarlutik: illangita Johañeseõsugivãtit Babtiterijok; illangitale Eliaseõsugivãtit; ama illangita nellautaijutokaverngit illanget okautigivãtit.

29. Appersorpeit ama: Illipsele, kinausugivissinga? Petrusib kiova okarlune: Kristuseovotit.

30. Iñerterpeit, unipkangojomanane innungnut.

31. Ajokertulerpeit imak: Iñum Erngninga ãniatitaulãrtok angajokaijenut ajokertuijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut kisserngortatõniartok, tokkotaulunelo, uvlut pingajuane omaromãrivok.

32. Angigunagillo tamattominga okarpok. Petrusib ingminut pitipa, iñerterlugo taimailerkonago.

33. Keviardlune, illiñiartiñe tækkonãrpeit, Petruse iñerterpa, okarlune: Tuñumnut pĩt Satanase; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta issumagilerangne.

34. Iñuit kaikoveit illiñiartiñelo, okautiv-

lugit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajukseñe (kappiaisutiksañelonĕt) nangmageksariva, mallikiunga-lo.

35. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomărpok: iñoserminigle ivlersingitok uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit, iñoniaromărpok.

36. Sillarsoarlonĕt tamăt iñub pigigalloaruniuk; tarngninele asserolerunuik suksarivauk?

37. Sumiglonĕt iñuk tuñitigijungnarka, tarngnine ama piuliniarlugo?

38. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok taipkonane assujut ajortulliartullo kingnvăngukattingiñe: tamnatauk Iñum Erngninget kangugijomărpa, tikkikune Atătame Ilanaunningane, Engelit ajungitut illagællugit.

KAPITELEMIK IX.

Kristusib ãnanausijauninganik.

Okautiveillo: Ahamerik, okautivapse, tapkoa illangita mãnetut, tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik pitsartovlune aggertomik tækkokãratik.

2. Uvlut pingasujortulermetta, Petruse, Jakobuselo, Johaneselo Jesusim illagiveit: ingminullo pitilugit kakkamut kingiktomut, ãnanausijauvok sãngiñe tækkunãrtillugit.

3. Añorangit kaumaridlarlutik, kakkorsidlarpullo apputitut; kakkorsaijut nunnametut taimak kakkortigijomik sapperput.

4. Eliaselo Moseselo sakkerpuk tapknunga, Jesuselo okarkattigẽkput.

5. Petruse Jesusemut okarpok: Rab (Ajokertuijok) tamane-ĩtsainarominarp ngasunik iñiliorlerta, illingnut attautsen

Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

6. Okautsine kausimangileit, koaksaruermut.

7. Nuvujab ullikpeit. Nippelo nüvnjamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna naleksiuk.

8. Erinesuklutik keviaramik: assianik iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersăramik: Jesusim innerterpeït, tækkojettik okautigĕkoñago, Iñum Erngninga tokkungajuñit makkiterkărtiñago.

10. Okausek tamaña illumigivæt, ingmingnullo appersotivlutik: kanok tagva tokkungajuñit makkinek?

11. Appersolerpæt okarlutik: Sŏg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomărtomik?

12. Kioveille okautivlugit: Ahaila, Eliase sivorliotivok illa, tamaitalo idluarsivlugit; taimaktauk, sorlo aglaksimavok Iñum Erngninga angijomik kappiaisuktitaujomărpok tachogijaulunelo.

13. Okaupapsele: Eliase tikkisimavŏk, issumamingnullo pidlarpæt, sorlo taimna pivlugo aglaksimavok.

14. Illiñiartiñe tikkinamigit, iñngaseksui tækkoveit, aglangniglo illissimajut illumavei appersorniktut taipkoninga.

15. Iñuit illunatik tækkogamitsuk, kakki lădlarput, nellipsarlugolo sallutipæt.

16. Aglangnik illissimajut apperiveit: kan nok appersornikise taipkoninga?

17. Iungaseksuit illangeta kiovlune okai tiva: Ajokertuijok, ernera tamaunga ăpai illingnut, añernekullulik okajuitok,

18. Tigulerangago aulajartidlarpa koppo lidlalerpok, nerkolărlarmelo perlilerpok: I liñiartittit okautigalloarapkit añititaukovlu ajorpæt.

19. Kiova okarlune: Tăta ukkoa okping tut kinguvăngukattigĕt, kañok sivitutigij mik neijorniarpapse? kañorlo sivitutigij mik keñuginiængilapse? kaitisiuk uvai nut.

20. Ãpæt tapsomunga. Añernerub ok juitub tækkogamiuk, tuavi aulajartidlarp

nuñamut orrovok, aksakărlarmelo koppoalidlalilarmelo.

21. Anguta (Jesusim) apperiva: kanga imailerka? Okarpok: kigliminit.

22. Uñuktuniglo orrutipa ikkomamullo imănullo, tokkonasuarlugo: ajungikungne, năpkigilertigut piulilutalo.

23. Jesusim okautiva: okperungnaruvit; okpertuñe ajornartokangilak, tamaitale ajungileit.

24. Tuavilune sorrusib tapsoma angută nipliałerpok, kugviornermut okarlune: okperpunga, nægliktok Nalegak, okpingilusimnit piulinga.

25. Iñuit akpangerlutik nellipsarmatsuk, Jesusib tækkogamigit; añernek ivsornartok iñerterpa, okautivlugo: Okajuitok tussăngitorlo añernekulluk, okaupagit, aññt omanget, kingorngagut itterungnĕrlutillo omunga.

26. Niplialerpok tava, aulajartidlarmilălo añivok. Iñuk tamna tokkojutun-ĭlertok, unnuktullo tokkojok okautigivæt.

27. Jesusim aggangittigut tiguva, makkitilălo, makkipok tava.

28. Iġlomulle pingmet, illiñi
mikõrlutik appersorpæt: Sõg
lugo ajorpittigo?

29. Kioveit: taimaitut (añe
taungilet, kissiane tuksiarnerm
nermullo.

30. Tagvanget aularamik, G
givæt: iñuille kausimakojomaǹ.

31. Illiñiartiñe ajokertorlugi
Iñum Erngninga pititaujomãr
gangiñut, taipkoa tokkotsomãr
patsuk, uvlut pingajuane
vok.

32. Okautsille ukkoa nelloj
appersorlugo ajorpæt.

33. Kapernaumut pigivok.
apperiveit: Sumik illipsingnut
ingeravluse?

34. Niplingilelle. Ingeravlu
nut okaramik, kinakkiak illatik angi
mik?

35. Ingidlune, arkangemit aggartut
koveit, okautivlugit: Illase sivorliojom
kinguvaromãrpok, illunatiglo kivgarijo
pæt.

36. Nutarak tava akkornganut pitipa, kuñiklugolo okautiveit:

37. Imaitomik nutakkamik illelliortub attimne, illellioriwänga; uvamnigle illelliortub, kissima illelliungilänga, uvamnigle tilliklertok illelliova.

38. Johañesible okautilerpa okarlune: A-jokertuijok, angut tækkovavut, atterne añernekullungnik añititsijok, malligatalo: iñerterpavulle mallingimattigut.

39. Jesusele okarpok: Iñerterasiuk: Tattamminiarnartitsijokangilak attimne, tuavilunelo terliakattarlunga.

40. Uvaptingnik akkerartungitub illagivätigut.

41. Erngusiärsungmik imalingmik illipsingnik imertitsijok attimne, Kristusib pigingmasse: Ahañerik okautivapse, akkëngartauniængilak.

42. Uvamnullo okpertut ukkoarärsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongësingagut nivingaiviogune, imarbingmullo egilugo.

43. Aggakpille asserorpattit, nakkarkit.

Illingnut ajunginersauvok, illakkangorl iñogutemut itteruvit: marrungnik aggal nermik, ikkomamut kamitsuitomut egil nermit;

44. Taingane kuglugianget tokkoniæı lak, ikkomangello kaminiænginivok.

45. Ittikkavittauk asserorpattit, nakkaı Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit iño temut itteruvit: iglugẽnik ittiggakarnen ãniatitsivingmut egitaunermit, ikkomaı kamitsuitomut;

46. Taingane kuglugianget tokkoniæı lak, ikkomangillo kaminiæninivok.

47. Isivittauk asserorpattit, pẽruk eg golo. Illingnut ajunginersauvok, igloiı mik ĩsekarlutit Gudib nalegauninganut i ruvit: marrungnik ĩsekarnermit, ikkoi mullo kamitsuitomut egitaunermit;

48. Taingane kuglugianget tokkoniæı lak, ikkomangillo kaminiænginivok.

49. Illunatik ikkomamut tarretitaujon put, tuñijeksello illunatik tarriomut tarr taudlarput.

50. Tarriok ajungidlarpok: tarriorle

sautueropet, suamut pitsartailitaujomärpa? Illipsingne tarriokarneritse, ullapirsautekarkattigëklaselo illipsingnut.

KAPITELEMIK X.

Nulliarẽngnek avititsiningamik.

Tagvanget ama aularivok: Judæab erkãnut pivlune, Jordanim igloanut. Iñuit ama innugiartorsôvlutik tikkimatsuk, ajokertorpeit illusine attorlugo.

2. Fariseerit tikkinamitsuk apperivæt, nulle angutib avilugo idluarka? Õktorniarlugo.

3. Kiovlune okautiveit: Mosesib kañok perkovãse?

4. Okautivæt: Mosese aglakojijok aglaangnik avitsitiksenik, avikovlugolo. (arnagnak)

5. Jesusible kioveit: Omættisse mang-

aidlarmetta, aglaktok okautsemik tapsominga;

6. Kiglinganille Gudib angut attausek, arngnarlo attausek pingortipak;

7. Tamaña pivlugo angune arngnălo angutib kem̃egomărpak, nulle ungagimava,

8. Taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk; marrojungnĕrlutik uvinigik attausiksauvuk;

9. Taimaitomik Gudib kattititæk, iñub avititeksaringila.

10. Iglome ama illiñiartingita mattominga apperingmatsuk;

11. Okautiveit: Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarĕngnek asserorpa taipsoma;

12. Nulliablo uine kem̃ekkuniuk, assianiglo uiniklune, nulliarĕngnek asseroriva taipsoma.

13. Nutakket ătipeit tapsomunga, aggang-innut pattiktaukovlugit. Nutakkenigle ătsijut illiñiartingita suadlalerpeit.

14. Tamañale Jesusib tækkogamiuk id-

kasingila, okautivlugit: Nutalkeet uvamnut pilit, inerterasigiglo: tapkoa Gudib nalegauninga pilnaeringmatsuk.

15. Ahaäherik, okaurpapse: sutalkattut Gudib nalegauninganik pingitok, itterniaengilak.

16. Erkilugillo, aggangsminut pattikpeit, aimartilugillo.

17. Aningmet apkeesinerlo attorlugo, inub ikpangerlane tikkipa, sĕrkortorvigællugo mak apperiva: Ajungitotit Ajokertuijok, nanoštomik ajungitomik piniartuksauvik, sionavlunga inogutomik nungusuitomik?

18. Jesusible kiova: Sŏg ajungineraipinga? ussiamik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak.

19. Perkojet kausimagalloarpattit: Arnganiarnak. Inuarniarnæk. Tiglingniarnæk. Kigliluktomik okautiginiaruago aipait. Akkilånerlungaiarnæk. Atătello anănello nalekik.

20. Kiovale okautivlugo: Ajokertuijok amaita tamakkoa mallilaukpakka sorrusiokamnit

21. Jesusible tækkusarpa, nægligilugolo

okautiva: attausek sulle pingilet; perkutit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujuñullo pilliutigilugit, killangme perkutiksariksiniarpotit tagva; mallingnialilărlungalo kiksarnikset nangmaguk.

22. Tamañale okausek tussaramiuk, kakkilădlarpok, kiksarlarmelo kem̃ekpa: agluiname.

23. Jesusele keviarlune, illiñiartiñe okautiveit: Agluitok killaub nalegauninganut pilune sappernakasekpok?

24. Okausingille tamakkoa illiñiartingits kakkilărutigingmagit. Jesusim ama kioveit, okautivlugit: nægliktakka kittorngakka, Gudib nalegauninganut itteriak ajornarpok, perkutimingnik tettelingnut;

25. Ajornængineroyok, kamele, merkutim isingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Kakkilărnersaugivut ama, ingmingnullo okarlutik: kiname pilloridlarniarpa?

27. Jesusib tækkusarlugit, okautiveit: Iñungnut ajornarpok, Gudemulle ajornængilak; ajornartut tamaita Gudim ajungileit.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita
mmalaukpavut mallilarpillo.
29. Jesusib kioveit: Ahamerik, okaupapse:
um iglune kemekuniuk, kattangutinelonĕt,
gunelonĕt, arngnelonĕt, nullelonĕt, kit-
nganelonĕt, perorsĕvinelonĕt uvanga piv-
iga, okautsillo tussarnertut pivlugit;
30. Ungnijakattartunik tellimertorlutik
una mattomanelune pijomărivok igluñik,
ttangutiñiglo, anăneniglo, kittorngenniglo,
rorsĕvianiglo, mane omigijaunermine, sil-
nelo tikkitsomărtome iñogumik nungusui-
nik pijomărpok.
31. Uñuktulle sivorlĕt kingorliutsomăr-
t, uñuktullo kingorlĕt sivorliutsomăr-
t.
32. Takpaunga Jerusalemut aivlutik, Je-
se sivorlerivæt: Kakkilădlarpulle, erksivlu-
lo mallikpæt. Ingminut tapkoa arkauge-
t aggartut ama pitinamigit; okautiveit,
ñok pijauniarnerminik, okarlune:
33. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivo-
t, Iñum Erngninga pititaujomărpok ajoker-
jorsoarnut aglangniglo illissimajuñut; taip-

koa tokkoteksautitsomãrpæt, nellojuñullo tunniniarpæt.

34. Taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperartorlugo ketserarlugolo tokkotsomãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãrivok.

35. Jakobuselo Johañeselo, Zebedæusib erngnæk tikkipæk, okarlutik: Ajokertuijok perkojomagalloarpaptigik, pijomajaptingnik tunnitsiviojomavlunuk.

36. Apperivak: Uvamut kañok tuñitsiviojomavitik?

37. Kiovæk: perkogittiguk, aipara tallerpikpit tungãne, aiparalo saumikpit tungãne iksivakoluñuk, nalegauningne.

38. Jesusible kiovak: tuksiartatik nellovatik: Erngusiãrsum iñanga iñigeksara, iñmerungnarpittiko, Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpittiko?

39. Kiovæk: ahaila, ajungikalloarpoguk. Jesusib okautivak: Erngusiãrsum iñanga iñigeksara iñerniaralloarpattik, Babtitautiksamullo Babtitaujuksaugalloarpotik;

40. Tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivajomanek, uvamnut per-

kojeksaungilak illiptingnut, iksivakojaujut kissimik iksivajomărput.

41. Tellimaujortut assingit illiñiartut tamaña tussaramitsuk, añujutigilerpakit Jakobuselo Johañeselo.

42. Jesusible kaikoveit; okautiniarlugit: Nunuam attañingit attañiojartortut kausimavasse, taipkoa illangit sălaliksuit pitsartudlarput.

43. Illipsele taimailerniarase: angnerojomajok kivgarijomărpăse tamapse.

44. Illapselo attañiojomajub kivgartorvigijomarpăse.

45. Iñublo Erngninga tikkinginivok, kivgartortaujomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune, uñuktut piulijiksanganik.

46. Jerichomut pivut. Illiñiartiñe illagællugit, Jerichomit añingmet, iñugiartorsuit mallikpæt: Tautungitok apkotăne iksivajok, kennuvlune pivok, Bartimeusemik attelik, Timeusim erngninga.

47. Jesuse Nazaremiok kăngertok, tussaramiuk, niplialerpok okarlune: Jesuse Davidim Erngninga, napkiginga.

10. Atātapta Davidib nalegauninga
rijaule! Nalekam attingane tikkitōk, H
kotsingnerme!

11. Jesuse Jerusalemut itterpok, ka
vingmullo ittilarme; tamaita kemergol
unulermello añivok Betaniamut, arkai
aggartut illagællugit.

12. Uvlub aipangane, Betaniamit añ
kālerpok.

13. Napartok Feigeliksak kañitom
kolik tækkogamiuk: Nellipsarpa, pau
rasugællugo. Tikkinamiugle, merku
nik tækkovok: Paungalervinga sulle
tingimet.

14. Jesusib okautiva: Mattoma kin
agut illingnit paungartortokarniatse
issokangitomut. Illiñiartingita tama
sarpæt.

15. Jerusalemut pigamik: Jesuse
mavingmut itterpok; pissiniartut niuv
tullo kattimavingmetut añitilerpeit;
jeñiglo tausējut ikpættingit, tingmit
niorvkotiggit iksivautangit orrotidlarp

16. Kattimavikut perkutinik al
kongileit.

17. Ajokertuivlunelo, okautiveit: Aglaksimangilak: Igluga taijaujomārtok tuksiarvingmik iñungnut illunainut? illipsele iñuarvigilauktasse.

18. Aglangnik illissimajut ajokertuijorsuillo tamaña tusaumaleramitsuk: issumajalerput tokkotsomavlugo. Erksigilälle, iñuit illunatik ajokertuiningit tattaminiarivæt.

19. Uñungmet iglugaseksoarnit añivok.

20. Kaumingmet napartok imna Feigeliksak señerkuleramitsuk; pañertok tækkovæt, nimernarminut aglæt.

21. Petrusib erkaumagamiuk Jesusim okausinga, okautiva: Rabbi, (Ajokertuijok) ahak napartok Feigeliksak okautelulauktet, pannersärnerpok.

22. Jesusib kiovlune okautiveit: Gudemut okperitse.

23. Ahamerik, okautivapse, kakkamut omanga imak okartokarpet: Kangattarit, imarbingmullo nakkarit, omættimine iñertuinane, okperlune okarmet taimailivok; tuñitsiviolerlune okausinganut.

24. Taimak pivlugo okautivapse: Tamaita

tuksiutipsingnik tuksiartose, okperitse; pilăr-
passe tava.

25. Nængerluse tuksiarupse: assipsingnut
namangikupse, issumagijungnẽrsigik; Ată-
tapse killangmetub issumagijungnẽrkovlugit
tam̃arnisse.

26. Assipse tam̃arningit issumagijungnẽ-
romangikupsigik: Atătapsetauk killangme-
tub, issumagijungnẽrniatsengileit tam̃arnis-
se.

27. Jerusalemut ama uttterivut. Kattima-
vingmut tikkingmet, ajokertuijorsuit aglang-
niglo illissimajut iñuillo angajokangit tikki-
lugo.

28. Appersorpæt: Kimit perkojauvit i-
mailiorlutit? kialonẽt pitsartojomik mat-
tominga tuñitsivigivătit imailiokovlutit?

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperi-
jomavapsetauk okautsemut attautsemut;
mattominga kiogissinga, okautijomavapse-
tauk, kimit pitsartojokarpunga imailior-
lunga.

30. Johañesib Babtisitinga killangmit pi-
va, iñungnillonẽt? kiogissinga.

. Erkarsalerput, ingmingnut imak o-
tik: Killangmit pijok okautignptigo;
tijomavãtigut: Sõg okperilaungipis-
?
2. Iñungnille pijok okautignptigo; iñuit
givavut. Johañese iñuit illunatik nel-
ijoringmatsuk.
3. ' Jesuselo kiovæt okarlutik: Nakit
mangæt nellovavut. Jesusim okauti-
Taimaitomik okautijomangilapsetauk,
t pitsartojokarpunga imailiorlunga.

KAPITELEMIK XII.

igẽktomik Perorsẽvingmik Weinelingmik.

dsigẽktunik okautilerpeit, okarlune:
A Angut perorsẽvilliorpok weineliksamik,
ta avaluliudlarlugo, paunget iptinget seña-
anganik señalaurame, nuvuguseksoar-
lo señagivok, perorsẽviksiortuñut attar-

tortaukogamiuk; nuñame assianut aul pok.

2. Paunget iñilerviet nelliutingmet, k game illauget tilliva perorsëviksiortuñ perorsëviub paungauginik pijartorkovlugo.

3. Tapkoale tiguvæt, añaudlarlugo, neks tinagolo aulartipæt.

4. Ama kivgak assia tilligiva taipl nunga: tamna ujarkeñut millorpæt, nial killidlarlugo, mittautigivlugolo aulartipæt.

5. Ama kivgak assia tilligiva, tamnale ti kopæt: assingillo uñuktut, illangit ipper torpeit, illangillo tokkolugit.

6. Sulle erngnetuakarpok, nægligijamin tamna kingorliotilerlugo tilligiva taip nunga, okarłune: Erngnera illaragijor væt.

7. Weinemigle perorseviksiortut ingmi nut okarput: Tagva kingomgusijuksak; tokkolaumilavut, kingomgujeksangit uva pigilerlugit.

8. Tigulugo tokkopæt, perorsëviuble si tänut egilugo.

9. Perorsëviub angajokanga, kañok ta pijomärka? Tikkitsomärpok, perorsëviks

ukkoa tokkolugit, perorsēviglo assingiñut
tortaukojomārpa.
). Aglaït ukkoa attualaungilasse: Ujarak,
liortût egitanget, tamna iglub tèrrekkoa
ulerñertok;
. Tagva Nalekab piñiarninga, tattamini-
dlarpok ïsiptingnut.
!. Tigunasualerpæt, (iñuille erksigiveit;)
ugigamitsuk mattomunga adsigēktomut
itigíngmagit: keñeklugo, tava aular-

). Farisæerillo Herodesib kivgangita il-
it tilliveit tapsomunga, okausinganut ui-
ñarlugo.
. Tapkoa tikkinamitsuk, imak apperi-
Ajokertuijok, okpernartōjotit kausima-
igit, iñnit sivōragingilettit, illunaita nel-
angne, Gudemullo apkotiksamik ajoker-
iarpotit; attañivaksoak tuñitsivigilugo
gutinik idluarka? tuñijijuksauvita tuñi-
saungipitalonēt?
5. Takkormorningit tukkisileramigit,
tiveit: Sōg uiveridlarkissinga? kēnaujak
uk tækkulago.

16. Kĕnaujak sakkerpæt. Appersorpeit: kia adsinga kialo aglangit kollăue? kiovæt: Attañivaksub.

17. Jesusib tava okautiveit: Attañivaksoarmut tuñissiuk attañivaksub piksanga; Gudemullo Gudib piksanga. Tattaminiarivæt tagva.

18. Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo okarlutik:

19. Ajokertuijok, Mosesim aglagvigivătigut: Angutim angajoa tokkopet, nulle, kittorngakangitok keñekpago, nullia tava nukkanget pijomărpa, angajugilauktane kinguvăksakarkovlugo.

20. Tagva nukkarĕt arvengemit aggartutĭlauktut, angajuklek nullianilauktok; kittornginane tokkovok.

21. Tugliet nulliarilermigamiuk: tamnatauk tokkogivok kittorngingminane. Taimaktauk pingajueta pigiva.

22. Tapkoa arvengemit aggartut illunatik nulliarivæt; (kingorlerĕklutik) kittornginekaratik. Illunatik kingorngattigut arngnak tokkogivok.

23. Makkiterviagmele, makkiterunik, taipkoa arvengemit aggartut, nelliata nulliaŗniktarijomărpauk? illunatik nulliarilaungmatsak.

24. Jesusib kiovlune okautiveit: taimaingilak, tam̃arpose aglait nellogapsigik, Gudim ajungakangijusialonĕt.

25. Tokkungajuñit makkiterunik: nullianingniængilet niningniængilello, Engelitut killangmetutun-ītsomăramik.

26. Tokkungajunik omaromărtunik, Mosesim aglangit attualaungilasse, napartut señiane Gudim okautilaungmago: Abrahab Gudigivănga, Isablo Gudigivănga, Jakoblo Gudigivănga.

27. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojalle Gudigivæt. Taimak pivlugo tam̃arpose angijomik.

28. Aglangnik illissimajut illanget tikkipa, ingmingnut appersotilaungmetta, tussaramigit; idluartomiglo (Jesusib) kiongmagit tussaramiuk, appersorpa: Perkojeñit tamainit nelliet anginerova?

29. Jesusib kiova: perkojeñit tamainit ang-

inerojok imaipok, Ahak Israele, Nalegak Gudivut Gudetõvok.

30. Gudit Naleket nægligiuk omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumangnullo tamaiñut, pitsartunernullo tamaiñut. Tamna pijareakarnerõjok tamainit.

31. Aipangalo tapsotunak-ĭpok: Iñukattit illiktut nægligillugo. Assianik angiнerõjomik perkojakangilak ukkonanget.

32. Aglangnik illissimajub okautiva: Ajokertuijok, ahamerik miksekartomik okarpotit, Gude attausiõngmet, tapsoma assianik Gudekangimet.

33. Tamna nægligilugo omamut tamãnut, issumamullo tamaiñut, tarngnemullo tamãnut, pitsartunernullo tamaiñut, iñukattinelo ingmitut nægligilugo, tagva ajunginerõvok tuñergutikseñit ikkoalajeksennillo tamaiñit.

34. Sillatojomik kiolaungmet, Jesusib tussaramiuk, okautiva: Gudib nalegauninganut kañilerpotit. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

35. Jesuse okarpok, kattimavingme ajokertuivlune, apperiveit: Sõg aglangnik illis-

imajut, Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

36. Davide nangminek okarame, Añerner-nut ajunginermut: Nalegak Nalekamnut okarpok: Tallerpingma tungãnut ingitit, ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerar-tanganut;

37. Nalekaminik Davidib taigamiuk; sannok erngnerivauk? iñugaseksuille tussa-romadlarpæt.

38. Ajokertorpeit ama okautivlugit: Ag-langnik illissimajunik mianeritsiaritse, anno-ratsenik angijortanik attoromajut, niuver-vingmelo sallutitaujomavut.

39. Illiñiarvingme nerrimavingmelo issuk-liojomavlutik iksivajomavut;

40. Uigarnerit pingit nungusãrpeit, takki-junik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okar-put; tamaña pivlugo pidlartaunnersaujomãrput taipkoa.

41. Jesuse ingipok Gudim iklervinget ak-kianut: iñuit tækkunãrlugit, kẽnaujenik illi-jijut Gudim iklervinganut. Uñuktut agkui-togaseit uñuktunik illijivut.

42. Uigarnektauk aglujok, kenaŋjărsungnik marrungnik illijingmijok, hellertutĭpuk.

43. Illiñiartiñe kaikovlugit, okautiveit: Ahamerik okaupapse, uigarnek una aglujok Gudim iklervinganut uñunersenik illijilaukpok, illijilauktuñit tamaiñit;

44. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitaminguik illijilaukput; unale aglujok perkutituaminik illijivok, iñogutiksaminik tamainik.

KAPITELEMIK XIII.

Kattimavik asseroromărtok sivorngagut okautauninganik.

Jesuse kattimavingmit añingmet, illiñiartingita illanget okautiva: Ajokertuijok, tækkulaurit, ujarket tamakkoa kañok seña-majut?

2. Jesusib kiovlune okautiva: tamakkoa

amaita señamajorsuit tækkogalloarpigit? Jjarket ukkoa illunatik serkomitaujomărput, callerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivangmet, tattimavium akkiane, Petrusiblo, Jakobusib-o, Johañesiblo, Andreasiblo kissiovlutik ap-persorpæt:

4. Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita pijomărkæt? Sunalo nellunaikutaksaujomărpa, tamakkoa illunatik nellautsilerpetta?

5. Jesusib kioveit, okalerlune: kam̃atitse uiverijaukoñase.

6. Uñuktut tikkitsomărmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseovunga, uñuktullo tam̃artiniarpeit.

7. Uñatadlartunik uñatadlartut nippersoanginiglonĕt tussarupse; erksiniarase, taimailiortokaromărmet. Nagatiksarle nelliutingilak sulle.

8. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulărniarput, attañionek attañionermut assimingnut. Nuñet suñatuinarne saijukpilugomărput, kăngnartorsoarmiglo erksinartomiglo pijoka-

ramărpok. Tamedsa kappianartok aul niksak.

9. Illipsele nangminipsingnik udsertorit Erkartorvingmingnut illiñiarvingmingnu pititsomărpăse; ipperartordluselo, attai juñullo attañivaksoarnullo ătitsomărpăse, vanga pivlunga, erkartortautiksamingi taimailioromărpăse.

10. Sivorngagut okautsit tussarnertut kaatanjomărput iñungnut (sillarsoarmetun tamainut.

11. Aulartitipassele uñertotigiluse: si raniarase, kañoĕtomik sumigloaĕt okausik karmangapse, issumasimaniarase sivorngag tagvainak tuñerguşiasse okausseriasigik. Iipse okanginapse: Añernerle ajungiuek kartŏvok.

12. Kattangutib kattangutine tokkon pititsomărpa, atătablo erngnine; kittorng talo angajokatik akkerartorvigijomărpeit t tokkovlugillo.

13. Iñuit illuatik omigidlaromărpăse, vora pivlugo. Issuanulle sokkesijuitok (perlune) piulijanjomărpok.

14. Kappianartorle nungutsivik tækkoapsiuk, tamattominga nellautaijub Daniele kartok, iñigijeksaringitaminetok, (aglangik ukkoninga attuarsijub kam̃agilerligit!) iva Judikut nuñanganetut kem̃alit kakeñut.

15. Iglub kanganetok, akkarane igloiut, itterniaranelo iglominit sumik aiklerine.

16. Perorsēvingmetorlo: utterniarane añoitseñe pijartorlugit.

17. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo imañà ŋelliutikpet.

18. Tuksiaritsele kem̃aviksasse okiome ilerkoñago.

19. Uvlune taipkonañe iñuit kappiaisudirniarput nellekangitomik: sillab pigiaringanit, taimanget Gudib iñuit pingortiungmagit, tamaña tikkilugo; kingorngaullo' taimak angitigijomik kappianartokariænginivok.

20. Uvlut taipkoa Nalekab ikkigliniængipagit, iñuk attauserlonēt piulijauniatsengik: Añerimajulle pivlugit, tapsoma añeri-

lauktangit (pivlugit) uvlut taipkoa ikkigli-janjomãrput.

21. Uvlut taipkoa nelliutikpetta okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanẽpok, ikkanelonẽt; tamaña okperiniarasiuk;

22. Kristuseolutik okartut, nellautainarluktut sæglujut sakkeromãrput nellunaikutaksoarnik tattam̃iniarnartunik pilutik: annerimajut aglæt tam̃artiniarlugit, tam̃artitaujungnarpetta.

23. Illipsele kam̃atsiaritse. Ahak, makkoninga tamainik okautivapse nelliutekãrtiñagit.

24. Uvlut taipkoa kappianartut kingorngattigut, sekkeñerlo takkerlo kaumajungnẽromãrpuk.

25. Uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrput.

26. Iñum Erngninga tava tækkojomavæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

27. Engeline tillitsomãrpeit: añerijangit

kattitilugit añorenit sittamanit nuñam issuait killaub issnañut.

28. Napartome Feigeliksame adsigẽktomik illiñiaritse: Akkerungit iptekalerangetta, nigilerangettalo: aujajaraklilermet kausimavose.

29. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilãrniartut tækkogupsigik: kausimaniaritse kaglilermet.

30. Ahamerik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtinagit.

31. Killaglo nuñalo nungutsomãrpuk: okautsikkale nungutsomãngilet.

32. Uvlomigle taipsominga, uvlublo nellunaikutaksanganiglonẽt kausimajokangilak: Eugelillonẽt killangmetut, Erngnerublonẽt: Atãtama kissime nellungila.

33. Pigãritse tuksiarluse: kakkugo nelliutinajarmanget nellogapsiuk.

34. Sorlo angutib iglone kemekpa, nuñame assianut aulardlune: kivgeñe nalegangortilugit, tamajta tuñitsivigiveit sullijeksangiñik: itterviub udsertortinga okaupa, pigãrkovlugo.

35. Taimaitomik pigaritse, (iglub attañerijanget tikkilervia nellogapsiuk, uñukullonẽt, uñuak keterarpellonẽt, angutaunek nippilerpellonẽt, uvlãkullonẽt.)

36. Tuavitomut tikkitaukoñase, siñiktilluse opingartaukoñase.

37. Illipsingnulle okarama, tamaiñut okarpunga: pigãritse.

KAPITELEMIK XIV.

Kristusib pititauninganik.

Uvluk marruk nãkpeñik añiviksiolãrput, kakkojeñik sẽrnakangitunik nerrilutik nelliutingmet. Ajokertuijorsuit aglanguiglo illissimajut nipporsavlugo tigunasuarpæt tokkotsomavlugo.

2. Okarpulle: añiviksiortillugo pinago, iñuit pikabladlarkoñagit.

3. Betaniamemet Simonib kallakadlartub iglungane, nerrimavingme iksivatillugo;

arngnak tikkipok, publaujalijardlune tippigiktomik imalingmik pivianartovaksoarmik; publaujak serkomipa, imanga niakoanut koviva.

4. Illangille anulerput, okarlutik: Mingoarutiksak tamna sõg kovijaunerka?

5. Imek tamna pissiangogune akkekarajalauktok kēnaujēt 300 dit unukejanginut, aglujunut tunijeksenik. Okarnerlõtigivæt.

6. Jesusele okarpok: (Arngnak) una pinasiuk; sõg kiksartipissiuk? Ajungitomik pivãnga.

7. Aglujunik illakatsainarapse; ajungitulliarvigijomagupsigik pituinariakarpose; uvangale neijortigitsainarniængilapsinga.

8. Ajugaringitaminik pivok: sivorngagut timiga mingoarpa illijartortauviksamnut.

9. Ahamerik, okautivapse: Ukkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiutut tamainnut, okartokaromãrivok, kanoëtomik (arngnab) tapsoma mana pingmanga, erkarlugo.

10. Judase Ischariote, arkangemit aggartut illanget, ajokertuijorsoarnut aivok, tapkounga pititsomavlugo.

11. Tamaña tussaramitsuk: kuviaisulerput, kēnaujeniglo tuñitsivigijomavlugo okarput. (Taipkonunga) pitinasualerpa.

12. Sērnakangitunik kakkojartoramik, uvlome sivorlime, añiviksiorutiksak saugār-suk tokkoniaramitsuk, illiñiartingita apperivæt: Nane ãkiksoriartorkovittigut añiviksiorutiksamik saugãrsungmik, nerriniartarnik?

13. Illiñiartingne marruk tillivák,. okautivlugik: Iglugaseksoarnut aileritik, iñuk angut pārlãrpattik imertartok, tamna malliktiko.

14. Itterviet, iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovãtit: Iglo nauk, nerriviksara añiviksiorutiksamik saugãrsungmik illiñiartikka illagilugit?

15. Iñiksamik angijomik uñertotilãrpãtik, idluarsimajomik: tagvane piksaptingnik ãkiksoigitik.

16. Illiñiartuk aivuk, iglugaseksoarnut pivlutik: Okautilaungmagik naipipæk: añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

17. Uñulermet arkangemit aggartut illagivlugit tikkipok.

18. Nerrimãvingme iksivagamik nerritillu-

git, Jesuše okarpok: Ahamerik okaupapse, illapse nerrekattima pititsomărpănga.

19. Siarklileramik apperivæt nellekardlutik: uvangauniarpik? assialo: uvangauniarpik?

20. Kioveit okarlune: Arkangemit aggartut illangeta, pogutamut mitsukterekattiga;

21. Iñum Erngninga pititauřărpok, sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tamna kappianamek, Iñub Erngninganik pititsijok; innungmut tapsomănga ajungiuersauvok erngniangŏngikune.

22. Nerritillugit, kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonungalo tuiiiva okarlune: Tigusiluse nerrititse; tagva timiga.

23. Erngusiărsuk tigugiva, kujalivlune, tapkonunga tamna tuniva: illunatik tapsomanget imerput.

24. Okautiveit: tagva auga, testamentităb aunga, tamna uñuktuñut kovijok;

25. Ahamerik okaupapse, (mattoma) king orngagut imerogungnĕrpunga napartub weineliksab iptinganik, uvlok taimna nelliutitin-

nago, nutautillugo iĩmilerupko Gudib nalegauningane.

26. Nakudlartomik tuksiarutsit nãgamikit, aĩivut orksuktalingmut kakkamut.

27. Jesusib okautiveit: Uñuak tamaña tamapse koasãngautigilãrpapsinga. Aglaksimangmet: Mianersijok uñatadlarpara, saukello siamartidlarput.

28. Makkikumale, sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

29. Petrusible okautiva: Illunamasiatik koaksãngautigikpattit, koaksarniæugilanga.

30. Jesusib okautiva: Ahamerik, okaupagit, unnuak tamaña angutaunek niplerkãrtinago marroertorlune, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit.

31. Okarivok ama: Tokkokattigigupkillonẽt, missiarutigijomangilagit. Taimaktauk illunatik okarivut.

32. Iglorsoarmut avalluliorsimajomut pivut, Gethsemanemik attelingmut. Illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, tuksiarijartortillunga.

33. Petruselo, Jakobuselo, Johañeselo illagiveit; saijudlalerlune kappiaktoadlarpok.

34. Imak okautiveit: Tarniga kiksarpok
kkomut: tagvanetitse pigãrluse.
35. Averngoartotõlerdlune, nuñame pã-
ıngavok; tuksialarmelo, ajugakangipet
lliutok tamaña kãngerkovlugo.
36. Imak okarpok: Abba, Atãtaga, ajuga-
nginavit, erngusiãrsuk una pẽruk uvam-
; piomajamnigle pitsengilatit, perkojet
le.
37. Siñiktut tikkinamigit, Petruse okau-
a: Simone siñikpit? nellunaikutamik at-
ıtsemiglonẽt pigãrungnængilatit?
38. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnar-
nut pekkonase: Añernek piomugalloarpok,
inigle sangẽpok.
39. Ama tuksiarijartorpok, okautsit taip-
a attorlugit.
40. Ama uttermigame, siñiktut tikkiniveit;
ingillo okumaimetta uerngarnermut,) kig-
iksettiglo tapsomunga nellovlugit.
41. Pingajuanik tikkinamigit, okautiveit:
aña siñikluselo merngoẽrseromavise? Na-
ıksivok tagva, nelliusimavok: Ahak, Innum
ngninga pititaulãrpok ajortulliartut ag-
ıgiñut.

42. Makkititse aularta; ahak,
ititsiniartok kaglivok.
43. Sulle taimak okartillugo:
kangemit aggartut illanget, tikkiler
giartorsuit illagællugit, saviksoa
ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijors
langniglo illissimajuñit, iñuillo ar
iñit pijut.
44. Pititsiniartuble nellunaikut
nitsivigilaukpeit, okarlune: kuñilâ
nauvok, tigusiuk aulartaililugo.
45. Tikkiname, tuavilune nel
karlune: Rabbi, Rabbi! kuniklug
46. Aktolerpæt tava tigułælo.
47. Illangettale señianetut, sav
muva; ajokertuijorsub kivganga u
siutērpa.
48. Jesusible kiovlune, okaut
iñuartomut tikkitose, saviksoarlij
piarlijarlapselo, tigujautillunga.
49. Uvlut tamaita neijortig
kattimavingme, ajokertuivlunga,
lapsinga: Nellautaijulle aglangi
kovlugit.
50. Illiñiartingita illunatik
kemãvlutiglo.

12. Makkititse aularta; ahak,
itsiniartok kaglivok.
13. Sulle taimak okartillugo:
igemit aggartut illanget, tikkile
rtorsuit illagællugit, savikso
upialijarlarmiglo, ajokertuijor
gniglo illissimajuñit, iñuillo a
pijut.
14. Pititsiuiartuble nellunaiku
sivigilaukpeit, okarlune: kuñil
ivok, tigusiuk aulartaililugo.
15. Tikkiname, tuavilune ne
lune: Rabbi, Rabbi! kuniklu
16. Aktolerpæt tava tigulǣlo.
17. Illangettale señianetut, sa
va; ajokertuijorsub kivganga
tĕrpa.
18. Jesusible kiovlune, okau
artomut tikkitose, saviksoarli
rlijarlapselo, tigujautillunga.
49. Uvlut tamaita neijorti
timavingme, ajokertuivlunga,
singa: Nellautaijulle aglangi
vlugit.
50. Illiñiartingita illunatik
ñävlutiglo.

42. Makkititse aularta; ahak, uvamnik pititsiniartok kaglivok.

43. Sulle taimak okartillugo: Judase arkangemit aggartut illanget, tikkilerpok, innugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit aglangniglo illissimajuñit, iñuillo angajokängeinit pijut.

44. Pititsiniartuble nellunaikutamik tunnitsivigilaukpeit, okarlune: kuñilärtara taimnauvok, tigusiuk aulartaililugo.

45. Tikkiname, tuavilune nellipsarpa, okarlune: Rabbi, Rabbi! kuniklugolo.

46. Aktolerpæt tava tigulælo.

47. Illangettale señianetut, saviksoane aumuva; ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo siutĕrpa.

48. Jesusible kiovlune, okautivæt: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoarlijarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautillunga.

49. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, ajokertuivlunga, aktulaungilapsinga: Nellautaijulle aglangit nellautsekovlugit.

50. Illiñiartingita illunatik kemekpæt kemăvlutiglo.

51. Iñuosuktuble mallikpa, sãtomik añorak uvinerugub; iñuosuktulle tamna tigut.

52. Uvinerunele ipperarpa, anorẽrdlune ñãvok taipkoñanget.

53. Jesuse ajokertuijorsoarmut pitipæt; vunga ajokertuijorsuit, angajokaijello, agignik illissimajut illunatik kattimavut.

54. Petrusible kingornganit mallikpa, ajortuijorsub iglorsoanganut pivlune; tagvane rget iksivakattigællugit, ikkomamut kissajartok.

55. Ajokertuijorsuit kiglissiniarviublo gajokangit illunatik patssitiksarsiorput suse pivlugo, tokkotsomavlugo, nachvãngile.

56. Uñuktut okautigiludlarpæt sæglovlutik, ausingille adsigẽngilet.

57. Illangillo sæglovlutik patssiklertut kkerput, okarlutik:

58. Tussalaukpavut, imak okartok; kattiavik aggangnut señamajok, asserortitsomara, uvlune pingasune assiaŭik señajomãrnga, aggangnut señamangitomik.

59. Sulle okausingit adsigẽngilet.

60. Ajokertuijorsoak akkornganit nikkovipok, Jesuse apperiva, okarlune: Kiungilatit tamakkoa pivlugit, patssidlarmattit?

61. Niplerlune kiungilak. Ajokertuijorsub ama apperiva, okautivlugo: Kristuseovit nakorinadlartub erngninga?

62. Jesuse okarpok: Ahaila, uvangaujunga: Iñublo Erngninga tækkojomārpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungāne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

63. Tava ajokertuijorsub añoratseñe alliktorpeit, okarlune: Okautsareakarungnērpogut.

64. Okarnerlungninga Gudemik tussarpasse; kañok issumävise? Tapkoale illunatik erkartorpæt, tokkoteksaujok okautigællugo.

65. Illangita kēťseralerpæt, kēnangalo mattovlugo erksārpæt, okautivlugo: nellautalertigut. Kivgello kēnanga tiglukpæt.

66. Petrusele Iglorsub illuet paklerkametillugo, ajokertuijorsub kivgangita illanget arngnab ittertub,

67. Petruse kissakejartok tækkogamiuk, tækkonālerpa okarlune: Igvittauk Jesuse Nazaremiok illagivet.

68. Missiarpok, okarlune: Illitaringilara, okausitillo nellogivakka. Pāmut aningmet, angutaunek niplerpok.

69. Arngnab ama tækkogamiuk, seniane-tunnut okalerivok: Tamna taipkoa illang-et.

70. Missiarivok ama. Killamiojungnĕr-met, Petruse ama okautivæt tagvanetut: A-hamerik taipkoa illagivātit; Galilæamiogavit, okausivit nellunailivātit.

71. Ingminulle okarnerlulerlune (Gude taivlugo) okartok: Inuk tamna okautigijasse illitaringilara.

72. Angutaunek aipanik niplerpok. Je-susib okausinga Petrusib erkarpa, okauti-laungmago: Angutaunek marruertorlune nip-lerkārtinago, missiarutigilārparma pingasuar-terlutit. Tava keasilerpok.

KAPITELEMIK XV.

Kristusib kellersorsimatilługo Pilatuse ătauninganik.

Kaulermet errinasuklutik ajokertuijc illo angajokaijello, aglangniglo ill majut, kiglissiniartullo illunatik ingmin okaramik, Jesuse kellersorlugo aularut Pilatusemut uñertorpæt.

2. Pilatusib appersorpa: Judikut atta vătit? Kiova, okautivlugo: Okartotit.

3. Ajokertuijorsuit angijomik patssi pæt.

4. Pilatusib ama okautiva: Ahak, ai mik passidlarmattit, kimngilatit?

5. Jesusele kiojungnĕrpok: taimait Pilatuse aglæt tattaminiarpok.

6. Añiviksiolerangetta (Pilatuse) illus pok, iñuit pijomajanginik parngnanĕr vingmetut illanget (tokkoteksaugalloak tilugo.

7. Parngnanĕrsimadsaujokarpok, Ba

emik attelingmik, kippallijorsuit illagivlugit
igujaujomik, kippalijorsõvlutik innungmik
tokkotsigamik.

8. Iñugaseksuit kaggudlarlutik tuksiarvigivæt, illutsiminik attarkovlugo.

9. Pilatusib okautiveit: Judikut attañinget añititaukovissiuk uvamnut?

10. Ajokertuijorsuit keñugivlugo tagvunga pitilauktanget, nellunginamigit.

11. Ajokertuijorsuit iñuit okautilerpeit Barrabasemik tuksiarkovlugit añitekovlugo.

12. Pilatusible ama kioveit okautivlugit: Judikut attañinganik taijasse, kañok illiortaukovissiuk uvamnut?

13. Kaggudlarivut ama (okarlutik) kikkiektoruk.

14. Pilatusib ama appersorpeit: Kanoëtomik ajortullialauka? Niplialuarput: Kikkiektoruk.

15. Pilatusib tava iñuit satomakojomavlugit, Barrabase añitipa tapkonunga: Jesusele aklumatseñut issakajaukova uñertorlãlo kikkiektortaukovlugo señingajolingmut.

16. Sorsuktukselle Jesuse ãtipæt iglor-

soarmut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksello tamaita tagvunga attautsemut kaikoveit:

17. Ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt, niakotiksenik kẽnariktunik kakkilautilingnik peraivut, niakoanullo illilugo.

18. Sallutilerdlugo, imak okarput: sallutitaujotit, Judikut attañinget.

19. Niakoagut añaudlarpæt ajaupiamut suvlulingmut, ketserarlugo, sẽrkortorvigællugolo tuksiarvigivæt.

20. Mittautigijarẽramitsuk: ulliksoak aupaluktak pẽrpæt, naugminingamik añorangi-nik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

21. Iñuk pãrtigivæt, Simonemik attelik Zirenemiok, Perorsẽvingmit pijok, (Aleksandriblo, Ruffiblo angutæk) tapsomunga erksuktautipæt kikkiektortauviksanga.

22. Ãtipæt kakkamut Golgatamut, imaipok: niakoverngit iñinget.

23. Weinemik mirralingmik (kassilinartomik) imertinasuarpæt; pijomangilãle.

24. Kikkiektulauramitsuk: añorangit avikpeit, imerautigivlugillo kia piksariniarungagit.

25. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet kikkiektorpæt.

26. Kollãne aglaksimavok, kañok patssidlarmatsuk imak: Judikut attañinget.

27. Iñuartuk marruk kikkiektortaukattigællugik pivæk, aipa talkerpiet tungãnut, aipake saumiet tungãnut.

28. Okautsit aglaksimajut nellautsivut tagva, imak okartut: Ajortulliartut akkerngãnut piçitauvok.

29. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik okarput: Kominængnalukpotit, kattimavingmik asseroijotit, ama sennaktigo uvlune pingasune.

30. Illingnik piulidlarit, seningajolingmit maña akkarit.

31. Taimaktauk ajokertuijorsuit mittautigivæt ingmingnut, aglangnik illissimajut illagællugit, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingmininiglo ikkajornermik sapperpok;

32. Kristuseogune, Israelitit attañerikpatsuk, señingajolingmit maña akkarle tautuktilluta, okperkovlutalo. Kikkiektortaukattiksautaak mittautigivæk.

33. Uvlub nellunaikutanga arvengikermet,

nuñane tamaine tãrtorsõlerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

34. Uvlub nellunaikutanga arvengemit sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli, lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kem̃ekpinga?

35. Tagvanetut illangita tamaña tussaramitsuk, okarput: Ahak, Eliase kaikova.

36. Illanget akpangerpok, nipperkut kassilinartomut mitsukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, im̃ertipo, okarlune: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib akkartitsartorniarmangago.

37. Jesusele nippekortõvlune añernengerpok.

38. Kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget puñunga aglæt tikkilune.

39. Kappitauble nellãne nængertub, tækkogamiuk, tarngnengertok taimaitomut nippersoarmut, okarpok: Aham̃erik angut tamna Gudim Erngneriva.

40. Tagvanetauk arngnet kanitomit tamakkoñnga tækkonãrtut, tapkoa illanget Mari Magdalenaujok, Marialo, Jakob mikkinermik Josesiblo arngnæk, Salomelo.

41. Tapsominga malliksimajut Galilæamettillugo, kivgartortullo; assingillo uñuktut Jerusalemut kangivakattigilauktangit.

42. Uñulermet, uvlok oppalungaijaiviõngmet, sabbatib tuglia,

43. Josefe Arimathiamit tikkipok, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo, Gudib nalegauninganik neriungmijok: tapsoma sapperane Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva.

44. Tokkojarërtok Pilatusib tussaramiuk, tattam̃iniarpok: Kappitak kaikova, apperivlugo tokkokam̃ermanget?

45. Kappitangmit tussaumaleramĭuk, timinga tuñijaukova Josefemut.

46. Uvineruksarsiniarame, akkartitsartorpa, uvineruksamik im̃userlugo: illuvermullo illivlugo, kairtomut illulimajomut; ujarasuksuk aksakärtidlugo illuviub upkuanga perova.

47. Maria Magdalenable, Mariablo Josesim arngnæt, tækkonärpæk, namut illijauniarmanget

KAPITELEMIK XVI.

Kristusib makkiterningarnik.

Sabbate kãngermet: Maria Magdalena, Marialo Jakobusib arngnã, Salomelo tippigiksautisiniarpot, miingoarijartoromarlugo.

2. Uvlome wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, sekkeñek nailermet.

3. Ingmingnut okarput: Ujarasuksuk illuvinb upkuanganit kia aksakãrtiniarpauk?

4. Tækkogamitsuk, ujarasuksuk aksekãrtitavinek tækkovæt: angijovaksõngmet.

5. Illuvermut itteramik, angut iñuosuktok tallerpiet tungãne iksivajok tækkogamitsuk, angijortamik kakkortamik aññoralik: erksilerput.

6. Tapsomale okautiveit: Erksimiarase; Jesuse Nazaremiok kikkiektorsimajok keñertasse; makkisimavok, tamanẽngilak; tagvunga illilaukpæt, tækkoleritse;

7. Okarijartoritsele illiniartinginut, Petrusemullo, Galilæamnt sivorlerilărpasse; tavane tækkojomărpasse, taimak okautilaungmasse.

8. Tuavilutik anivut, illuvek kemekpæt: saijudlarlutik erksivut, okangilellonēt innungnut, erksidlaramik.

9. Jesusele uvlăkut makkiname, uvlome wochib sivorlerpăme: sakkerkarpok Maria Magdalenamut, tapsomanget añernekulluit arvengemit aggartut añitilaukpeit.

10. Tamna okarijartorpok illagilauktanginut, taipkoa kiksalarmiglo keajut.

11. Tapkoale omartok tussaramitsuk(Magdalenamullo) sakkertok, okperingilæt.

12. Mattoma kingorngane, tapkoa illakingnut marrungnut sakkerpok, assianik kallinerdlune, ingerartillugik nuñamut.

13. Tapkoatauk illamingnut okarijartorivuk tamattominga; tapkoatauk okperinginivakit.

14. Kingorngane arkangartut sakkerpeit, nerritillugit, okpingimetta snadlarpeit omættingillo mangaidlarmetta, tokkungajuñit makkisimajomik tækkolauktut okperingimagit.

15. Okautiveit: Sillarsoarmut tamainut

ainiaritse, okautsinik tussarnertunik okautigissigik iñungnut tamainut.

16. Okpertok Babtitaujorlo, piulijaujomärpok, okpingitorle erkartortaujomãrpok.

17. Tamakkoningale nellunaikutakaromãrput okpertut: Attimne añernekulluit añititsomãrpeit, nutãmut okarnut okaromãrput.

18. Kuglugiãngojartunik pẽjaijomãrput: Tokkonartomiglo imeralloarunik, sokkosernisengilet; kañimajut aggangmingnut pattiktorpattigik piungnẽromãrput.

19. Nalekab taimak okautilsaramigit: takpaunga kangattartitauvok killangmut, Gudiblo tallerpiet tungãnut ingitsartorlarme.

20. Tapkoale tamaiñut okarijartorput; Nalekablo piñiarkattigiveit, okausingit okpernartipeit tattamiñiarnartuñut malliktuñut.

LUKASIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Johannesib Babtiterijub innulerninganik Zachariase okautsaulerpok. Jesusib Kristusib innulerninganik, Maria okautsaulerpok. Elisabete Mariab nellipsarpa, nakoridlarningalo Gudemik.

Jnnuktut aglalaungmetta illutsinik uvaptingne,
2. Imak unipkautingmattigut tamakkoinga, nangminek kiglinganit tautulauktut, ingornganelo okautsinnik kivgartolertut.
3. Tamanna uvangatauk ajungitsugivara, umaita kiglinganit kiglissitigilualaurapkit, lingnut nægliktara Teofiluse aglaluarlugit.
4. Kiglilingmik piokalaunertunnik tussarovlutit, nellojungnĕralloaravit.

5. Nuname Judæame Herodese attannio-tillugo ajokertuijokarpok Abiab simertang-ita illanganik, Zachariasemik attelingmik, taipsoma nullia Aronib panningita illanget Elisabetemik attelik.

6. Tamarmik idluartuk Gudemut, Nale kablo perkojangit piomajangillo tamaita na-letsiarpakit.

7. Kittornga kangituk, Elisabete kittorng isuiname, innutokaulerdlutik tamarmik.

8. Taipsomane Zachariasib simmĕnlu nelliutingmet, ajokertuijotitut asingititut pin-niarame Gudemut.

9. Săkàttab pitimago ajokertuijub illusing innut, Nalekab iglunganut (ivsornaitomut itterlune tippigiktomik pujorame:

10. Innugaseksuit illunatik sillatanet (iglub păngane) tuksiarlutik pujortillugo.

11. Nalekab Engelingita illanget tækko pok tapsomunga, Altarib pujorviub tallerpi tungăne nængertok.

12. Tamna Zachariasib tækkogamik kvaksalarmelo erksilerpok.

13. Engelible okautiva: Zachariase! e

siæk tuksiarnitit tussartauvut: nulliet Elisabete erngnijomarpok erngniksarnik, taimna Johannesennik atseraromavet.

14. Kuviaisutigilugo alliagiomavet, uñuktuttauk innuit kuviaisutigiomavæt iñulerpet.

15. Nalekamut angidlaromärmet. Weinemik assianiglonēt iñiksamik pitsartudlartomik iñernæengilak anāname timinget illuanetillugo, Annernermik ajunginermik illumigijaulärpok.

16. Israelib kinguvangit unnuktut sätitsomarpeit Gudemut Nalegangannut.

17. Nalekab sivorlerijomärpa Eliasib annerningatut pitsartuningatullo, angajoket omættingit kittorngettik illagivlugit, sätitsomärpeit Nalekamut, okpingitullo pititsomärpeit idluartut illissimaningiñut, taimak Nalekamut innungnik oppalungērsimajuñik äkigomavlugit.

18. Zachariasib Engele okautiva; Suna nellunaikutaksarivigo? Itulerama nulliaralo ningiungogivok.

19. Engelib kiovlune okautiva: Gabrieliovunga Gudib säuganetsainartunga, tillijau-

vunga okanterkovlutit, mattominga nel
jungnĕrtitaukovlutit.

20. Ahak, okautsikka illingnut nellautsi
okperinginangne, okarnngnængilărpotit,
karnermik ajorsalerlutit, okautsima nelliuv
sangetta uvluksanget nelliutitiñago.

21. Zachariase kattimavingme mullu
met, iñuit sillatănetut uttakkivæt tattamini
lutik.

22. Añigame okaulugit ajorpeit mallu
væt tagva tekkojorællugo kattimavingme.

23. Piñiareksame sorĕrvinget nelliuti
met iglominut angerarpok.

24. Uvlulle taipkoa năngmetta, tapso
nullia Elisabete singailerpok, takkenik te
manik ĭjerartorkărdlune okarpok:

25. Taimak Nalekab pivănga, uvlut ta
konañe tækkunăraminga, kangusunera uva
nit pĕrlugo iñungne.

26. Takkit arverningane Engele, Gab
lemik attelik, Gudib tilliva iglugasengnut (
lilæametuñut, Nazaretemik attelingnut.

27. Uigasungmut angersimajomut Davi
kinguvangita illanganut, Josefemik atteli
mut uigasuk Mariamik attekartok.

28. Engelib ittervigiva okarlune: Salluti-
tauvotit saimartitaularpillo! Nalekab neijor-
pätit, pillorinerõvotit arngneñit tamaiñit!
29. Engele Mariab tækkogamiuk, okau-
singillo tussaramigit, kvaksarpok issumalilar-
melo: Kañok tagva sallutitauvik?
30. Engelible okautiva: Maria! erksinæk,
Gudib saimartilaungmattit.
31. Ahak! singailarpotit erngnermik erng-
niomãrlutit, Jesusemik atseraromavet.
32. Tamna angidlaromãrpok, kotsing-
nerub erngninganik taijaujomãrpok. Gudib
Nalekab tuñitsivigijomarpa angutæt Davidim
iksivautanganik.
33. Jacob iglungaunt attañiojomãrpok is-
sokarniængitomut, attannioninga issokarni-
ængilak.
34. Engele Mariab apperiva: kañok tagva
pilarka? Angumik kausimanginama?
35. Engelib kiovlune okautiva: Añernerub
ajunginerub kollangiaromãrpätit, takpikso-
malo pitsartuninget ulligomãrpätit. Ta-
maña pivlugo ajunginek erngnijekset Gudim
Erngninganik taijaujomãrpok.

36. Ahak! Elisabettauk illet singai erngnermik ningiutokaalerdlune, takk verningane, taimna kittorngisuitok illu okautigivæt.

37. Gude sappernartissingimet.

38. Mariale okarpok: Attauk, Na kivgarivînga okaravit taimailerlanga, I lib keñekpa tava.

39. Uvlune taipkonañe Maria aulale aisarlune kakkeñut iglugasengnut Ju nunnanganetunnut.

40. Zachariasim iglunganut itterdlu lisabemut okarpok: ullapirsautekarit.

41. Mariab okausinga tamaña Elisa tussarmago, timinget singainga nerrito pok, tagvainak Elisabete illummertaule Añernermut ajunginermut.

42. Nipliadlarlune Mariamut okar Pillorinerovotit arngnennit tamaiñit, ti singainga pillorikivok.

43. Kañok okarpik, nalekama anãn tikkimanga?

44. Ahak; ullapirsautekarit okaravit sarapkit, nutarak illumnetok kuviaisun mut nerritoralerpok.

45. Pillorikpotit okperavit, illingnut Nalekam okausingit illunatik nellautsilermetta.

46. Maria okarpok: Tarnguima Nalegak nakoridlarpa.

47. Gude Piulijiga añernerma kuviaisugngigiva.

48. Saimannerminut kivgakullune kamagilermago. Abak, mannamit innuit illunatik pillorineraromarpãnga.

49. Angijovaksoarmik pingmanga, ajuga kangitub; ajunginermiglo attiggub.

50. Năpkiminga nalektiminetsainarpok soraijunnanne.

51. Sõngõgame tallerminut siamartipeit omamingne piujorijut.

52. Pitsartojorsuit iksivautangannit orrutipeit, nellokotijorijut angijorortipeit.

53. Kăktut tunnitsivigiluarpeit piksaugiñik, agluitulle aulartipeit sokkartimagit.

54. Kivgeñe Israele Gudib piuliva issokangitomut, năpkiminga erkaumavlugo.

55. Okarame sivorliptingnut Abrahamut kinguvănginullo tamainnut.

56. Takket pingasut năvlugit, Elisabete

Mariab neijoramiuk, angerarivok igle nut.
57. Elisabetib erngnivikeane nelliatinga erngnermik erngnivok.
58. Nalekab năpkigingmago, nunnal tingita illangitalo tussaramitsuk, kuvia kattigivæt.
59. Uvlut sittamaujortut năngmetta, l pilugo (nutarărsuk) tikkipæt, angutănut chariasemit atteritipæt.
60. Arngnæt kioveit okarlune: Naaka Johannese attekalerpok.
61. Okautivæt: illakangilatille taima mik attelingmik.
62. Anguta Zachariase nullorarpæt, k noĕtomik atsererkojomavlugo?
63. Aglageksamik kaikojivok, aglakh okarporlo: Johannese attinga. Illuni tattaminialerput.
64. Tagvainak Zachariasib kanninga kangalo angmartitauvuk, okalerdlune G nakoridlarpa.
65. Nunnakattingit illunatik erksiler tamakkoa tamaita tussaumalerpeit kakkat illunatik Judæame.

66. Tussartullo tamaita omamigilerpeit okarlutik: kañok illingajomărasugiviuk nutarărsuk una, Nalekam aggangminut neijormago?

67. Angutalo Zachariase Añernermut ajunginermut illumertaulerpok nellautsilertunnik okarlune imak:

68. Nakoridlartaule Nalegak, Israelib Gudinga! iñutitane tikkidlugit piulingmagit,

69. Piulijorsoarmik pitingmattigut kivgame Davidim iglungane:

70. Itsarsoak taimak okarame idluartut nellautaijut kanningittigut:

71. Piulijomavluta keñugijiptingnit, omigijiptalo tamaita agganginnit,

72. Angajokavut năpkigilugit, anganine ajunginek erkaumavlugo.

73. Abrahamut atătaptingnut miksekartomik okarame:

74. Piulijaukovluta kennugijipta aggang-innit, kivgartorlugo Gude innotilluta erksinata,

75. Ivsornainermiglo idluarnermiglo kuviagijanganut.

76. Igvit nutarak, taijaujomărpetit kotsingnerub nellautaininganik; Nalekab siverlerijomărpătit apkotiksanga ăkiksorkovlago,

77. Innutitangit nellojungnĕrtilugit pialijiksamik, ajornerminguit isaumangnerungnĕrtomik,

78. Gudipta omættinget näpkininganut, tapsomanget nuijub kotsingnermit tikkipătigut;

79. Kaumarsărlugit tărsiortut tokkuble tachalininganetut ittikkavut torartilugit apkomut ullapirsartauvionartomut.

80. Nutarărsuk aglisilerpok, sangidlarlune annernerme, iñakangitomelunelo, takkerviksane Israelib kingavăngimut nellerkărtinnago.

KAPITELEMIK II.

Kristusim innulerninga Bethlehemo, kippiningalo attingalo. Nutarärsuk Jesuse pitipœt kattimavingmut Jerusalemetomut, Sakkijarningalo kattimavingme Jerusalemetome.

Taipsomane attañersub Augustusib attanniovingme iñuit tamaita aglaktaukoveit (attingit).

2. Tamedsa aglait sivorliojut, pivut, Zirenæuse attanniotillugo Siriame.

3. Illunatik iglugaseksoarmingnut aivut aglaktaukovlugit.

4. Josefetank aularivok Galilæamit, iglugasengmit Nazaretemit, Judæamut Davidim iglugaseksoanginut, Bethlehemik attelingnut, Davidim iglunganit kinguvänganillo pigame, aglaktaukovlugo.

5. Maria nullieksane aiparællugo, tamna singaijok.

6. Tagvanedlutik erngnisulerpok.

7. Erngniliaminik erngnivok. Imuserdlugolo añoravinermik, nersutit nerchevianut illiva, siñiktarvingme iñiksakanginamik assianik.

8. Taipsoma erkane mianersijun-ĭput, natĕrname nergsutitik avalulingmetut mianerivlugit pivut.

9. Ahak, Nalekam Engelinget tikkipeit, Nalekablo kaumasinget kaumartidlarmagit erksidlalerput.

10. Engelible okautiveit: Erksinase! Ahak, kuvianartorsoarmik okautivapse sillarsoarmiunnut tamaiñut pilãrniartomik:

11. Pivluse manna Piulijok, Nalegak Kristuse erngniangõngmet, Davidim iglugaseksoanginne.

12. Tagva nellunaikutarissiuk: Nutarãrsuk annoravinermik imusersimajok, Nersutillo nerchevianut illimajok naipilãrpasse.

13. Tagvainak Engeleme killangmiugaseksuin-ĭtut, Gude nakoridlarpæt okarlutik:

14. Gude kõtsingnermetok nakoridlartaule! ullapirsautekarle nunname! Inungnelo kuvianartokarle!

15. Engelit tãipkonanget killalliarmetta, mianersijut ingmingnut okalerput: Manna Bethlehemut ailaumitta, pijokalertomik tagvane tækkojartorluta Nalekam okautiserkojanganik uvaptingnut!

16. Tuavilutik tagvunga pivut, Marialo Josefelo tikkipakit, taimaktauk Nutarãrsuk nergsutit nercheviane illimajok.

17. Tekkogamitsuk, okautigijartorpæt tamainut, Engelib okausingit unïpkautigiveit Nutarãrsuk pivlugo.

18. Tussartullo illunatik mianersijut okauingit tattamiiniariveit.

19. Mariable tussartane tamaita puigoungnængerlugit omamine erkarpeit.

20. Mianersijut utterivut, Gude nakorilu;o kujagidlarpæt tussartattik tækkojattiglo pivlugit, taimak okautsaulauramik.

21. Uvlut sittamaujortolermetta, Nutarãrsuk kippijaungmet, atserarpæt Jesusemik, Engelib taimak taingmago, sulle arngnãme imingit illuane-ĩlerkãrtiñaga.

22. Uvlut nelliutingmetta, Maria sujungilnne, Mosesib perkojangit mallikiugit; nu-

tarãrsuk Jesuse takpaunga Jerusalemmut ai-
tipæt, Nalekamut pititsomavlugo;
23. (Aglait pivlugit Nalekab perkojang-
inne: Angutiãrsuit kittorngengautit anana-
minit sivorlerpæt annijut Nalekam̃ut per-
kojomãrpeit;)
24. Tunnergotiksettik tunnilugit, sorlo
Nalekab perkojanginne aglaksimavok; Tau-
biñik (Akigiojartungnik) piarkeñiglonẽt mar-
rungnik.
25. Ahak, taipsomane angut Jerusalem̃e-
tok, Simeonemik attelik; iñuk taimna idluar-
tok Gudelo naletsainarpa, Israelib mañigui-
niksanganik neriuklune uttakkijok, Añerne-
rum ajunginerum iñigiva.
26. Annernermut ajunginermut nellojung-
nẽrtitaulauktok, tokkoniængilak, Nalekab
Kristusinga tækkokãrtinnago.
27. Tamna Annernerum ajunginerub ka-
jungertim̃ago, kattimavingmut pivok: Nu-
tarãrsuk Jesuse angajokakita ãtim̃akko, per-
kojet naleklugit, aglaillo malliklugit nutar-
ãrsutik pivlugo,
28. Simeonib tiguva, erkisimiardlugo,
Gude nakoriva okarlune:

29. Nalegak, manna ullapirsarnartomut kivget angerarle, sorlo okalauktotit.

30. Isimnut piulijiksarekojet tækkogapko.

31. Tamnà iñuit illunarsoatik kẽnangit sãnginne piarẽrtinangne sakkertilalo.

32. Kaumajok nellojuñik kaumatsitiksak, iñutitavillo Israelitit nakorijanget.

33. Nutarãrsuk pivlugo tussartatik Josefib atateksanget arngnællo tattaminiarivakit.

34. Simeonib saimartipæk, arngnãnullo Mariamut okarlune: Ahak, una orrojutiksaujomãrpok, makkijutiksaujomarlarmelo unnuktuñut Israelib kinguvãnginnut, nellunaikutaksaujomãrlunelo akkerartugeksak.

35. (Tarngnikullo (Maria piva) kibliktaujomãrpotit saviksoarmut), uñuktut omættingita issumangit sagvartaukovlugit.

36. Arngnaktauk nellautaijok tagvanenivok Hannamik attelik, Fanuelib pañia, Aserib kinguvãngita illanget, ningiungolertok, uikalauktok okkiunnik arvengemit aggartunnik uigasulaukãrdlune kingorngane.

37. Mannale uigarniojok okkiungit ungnijakattartut sittamertorlutik, kattimaving-

metsainaramie, tuksiarnermullo nerringiñe
mullo Gude kivgartorpa uvlullo uunuel
tamaita.

38. Tapsomatauk tikkipeit, Nalegak n
koridlarpa, okautigilălo piulijiksamik utta
kijunnut tamaiñut Jerusalemetunnut.

39. Tamaita namaksigamikit Nalekab pe
kojangit pivlugit, ama Galilæamut utteriv
iglugasengmingnut Nazaretemut.

40. Nutarărsuk aglissikpok pitsartudlarlun
lo añeruerme, sillatovaksoadlalarmelo, Gud
saimaninget neijoriva.

41. Angajokakit opernget tamaita Jerus
lemut aivuk, añivium erkaumavia nelliuti
ranget.

42. Jesusib okkiungit arkangemit agga
lermetta illagællugo takpaunga Jerusalem
aivuk, illutsettik attordlugo.

43. Uvlut taipkoa năgamikit, angerarme
nik, nukapiak Jesuse Jerusaleme nokarpo
Josefiblo arngnællo nellovæk.

44. Illagilauktamingnut illausugigamil
uvlok attausek ingeraramik keñerijartorpa
apperkotigællugolo illamingnullo illitari
mingnullo.

45. Nenninginamiko, ama Jerusalemmut utterkpuk kenneriardlugo.

46. Uvlut pingasulermetta, naipipæk kattimavingme iksivajok ajokertuijorsuit akkorngane, tapkoa naleklugillo apperiveit.

47. Nalektullo illunatik tattamminiarivæt sillatuningalo kigosingalo.

48. Angajokækita tækkogamiko, kvaksarpuk, arngnæt okautiva: Erngnik, sõg imaikorpittiguk? Ahak, atateksavit uvangalo keñilaukpaptigit kiksarluñuk.

49. Jesusib kiovæk: Sõg kennerpittinga? nellovitik, Attatama pingit piñiariakarapkit?

50. Kañorle okautingmagik, okausinganik tukkissingilæk.

51. Illagællugik tava taunnunga Nazaretemut aivok, nalehuarlugiglo. Okausingille makkoa tamaita arngæt omamine torkorpeit.

52. Jesusele sillatulerpalliadlarpok, okkiangillo uñuksivalliadlarlutik, saimalerpalliadlalarmelo Gudemelo iñungnelo.

KAPITELEMIK III.

Johannese ajokertuilerpok. Jesusib Babtitauninga Jesusib Kristusib sivorlinginnik Arngnæt Mariam angajokanginnik.

Okkiut arkangemit tellimaulermetta, Attanersoak Tiberiuse Attanniotillugo; Pontiuse Pilatuse attanniokattaumet Judæame; Herodeselo nuñam illainangane attanniongmet Galilæame; nukkālo Fillippuse nuñam illainangane attanniongmet; Itturæame Trachonitisim erkāne; Lisaniaselo nunnam illainangane attañiõngmet Abileneme;
2. Hannaselo Kaifaselo ajokertuijorsutillugik; Johannese Zachariasim erngninga, Gudib kaikova iñukangitomit.
3. Jordanim erkānut tamaiñut pivok ajokertuivlune Babtijūmik ajortunnit pejautiksamik.
4. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksimavok: Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga okarame: Ajokertuijub nippinga innukangitome imak pivok: Nale-

kam apkotiksanga äkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

5. Korkut illunatik kipviartaujomärput, kakkello kakkärsuillo illunatik nakkiglijaujomärput, apkoserngillo niungajut narrotitaujomärput, apkoserngillo mañetut manniksidlaraujomärput.

6. Uvingit (sillarsoarmiut) illunatik Piulijok Gudemit pijok tækkojomärpæt.

7. Innuit añivigingmatsuk Babtitaujomavlutik, Johannesib okautiveit: ku.·lugiängojartose! kia kemakoväse ningautsib pijomärtub?

8. Atte, kiglilingmik sägiarluse ablapsamik issumakaritse. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atätagivavut. Okautivapse: ujarkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

9. Ullimaut napartub mimernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok kippijauniartok, ikkomamut egilugo.

10. Innuit apperivæt okarlutik: Kannok pinniarkita?

11. Kioveit okautivlugit: Marrungnik an-

noraggub aipanga tuñilugo pekkangitomut, nerkiksaliktauk taimaililugo.

12. Zoelnerritauk tikkipæt Babtitanjomavlutik, apperivlugolo: Ajokertuijok kannok uvagut piñiarkita?

13. Kioveit: uñunerseñik piomaniarase, perkojet kisseta pinniarlugit.

14. Sorsuktuksettauk appersorpæt okarlutik; Uvagulle kannok piñiarkita? Okantiveit: Iñuugnik akunaldlarniarase idluitulliaraseloñēt akkillertaunise namagissigik.

15. Innuille neriungmetta, illunatik omættimingne Johannese Kristuseosugingmatsuk;

16. Johañesib kioveit, tamaita okautivlugit: Uvanga imermut Babtipapse, nutämik issumakarkovluse; Kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellovkotivungalo. Tapsoma ittiggagutingit singējarlugik. Tapsoma Babtitsomärpäse Annernermut ajunginermut ikkomamullo.

17. Tapsoma poagit tigumiarpa, kematullivingme nettinga sanneromärpa, kakkojeksariktullo kematullivingminut kattitsomärpeit; piungitulle õtsomärpeit ikkomamut kamitsuitomut.

18. Assinginullo unuktuñut okautsinnut innuit innerterpeit, okautivlugillo.

19. Herodesele Attangit settamat illanget, Johañesib suadlarmago nukkæt Fillippusib nullia, Herodiase pivlugo, ajortulliarningillo tamaita pivlugit.

20. Tamakkoa tamaita illaveit mattominga Johannese parngnanërsimavingmut pitilugo.

21. Taipsomane innit illunatik Babtitaungmetta, Jesusetauk Babtitaungmet tuksialarmelo, killak angmalerpok.

22. Annernek ajunginek (tingmiatut) taubetut akkartok, (Jesusib) kãnganut pijok: nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Igvit Erngnerivagit nægliktara, tamna kuviagijara.

23. Jesusim okkiungit ungnijut tellimaujortullo pilermetta ajokertuilerlune piniarlerpok erngnionasugivælo Josefemut; Eli taipsoma erngninga.

24. Taimna Matatib erngnerilauktanga, taimna Levib erngnerilauktanga, taimna Melchib erngnerilauktanga, taimna Jañab erngnerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauktanga.

25. Taimna Mathat
tanga, taimna Amosib
taimna Nahub erngne
Eslib erngnerilauktang
erngnerilauktanga.
26. Taimna Matib
taimna Matatiasib erngn
Semeib erngnerilauktan
erngnerilauktanga, taim
lauktanga.
27. Taimna Johannal
taimna Resab erngnerilau
robabelib erngnerilaukta
lib erngnerilauktanga, ta
rilauktanga.
28. Taimna Melchib
taimna Addib erngnerila
sab erngnerilauktanga,
erngnerilăuktanga, taim
lauktanga.
29. Taimna Jesob
taimna Elieserib erngne
Joreb erngnerilauktang
erngnerilauktanga, taim
lauktanga.

30. Taimna Simeonib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauktanga, taimna Jonab erngnerilauktanga, taimna Eliakib erngnerilauktanga.

31. Taimna Melab erngnerilauktanga, taimna Mainab erngnerilauktanga, taimna Matatab erngnerilauktanga, taimna Nathab erngnerilauktanga, taimna Davidib erngnerilauktanga.

32. Taimna Jesib erngnerilauktanga, taimna Obedib erngnerilauktanga, taimna Boasib erngnerilauktanga, taimna Salmub erngnerilauktanga, taimna Nahasub erngnerilauktanga.

33. Taimna Aminadab erngnerilauktanga, taimna Arab erngnerilauktanga, taimna Esrob erngnerilauktanga, taimna Farezib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga.

34. Taimna Jakob erngnerilauktanga, taimna Isaab erngnerilauktanga, taimna Abrahab erngnerilauktanga, taimna Tarab erngnerilauktanga, taimna Nahorib erngnerilauktanga.

35. Taimna Saruchib erngnerilauktanga, taimna Ragahub erngnerilauktanga, taimna Falegib erngnerilauktanga, taimna Eberib erngnerilauktanga, taimna Salab erngnerilauktanga.

36. Taimna Kainab erngnerilauktanga, taimna Arfagsadib erngnerilauktanga, taimna Semib erngnerilauktanga, taimna Noab erngnerilauktanga, taimna Lamechib erngnerilauktanga.

37. Taimna Matusalab erngnerilauktanga, taimna Enochib erngnerilauktanga, taimna Jaredib erngnerilauktanga, taimma Maleleelib erngnerilauktanga, taimna Kainab erngnerilauktanga.

38. Taimna Enosib erngnerilauktanga, taimna Setib erngnerilauktanga, taimna Adamib erngnerilauktanga, taimna Gudib pinga.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib õktortauninganik, sãlakarninganiglo.

Jesuse Añernermik ajunginermik illumilik, ama Jordanemit utterivok, Añernerum itipa iñukangitomut.

2. Uvlunik marrungnik ungnijakattartut Satanasib õktorpa. Uvlullo taipkoa-ïtillugit nerringilak, (uvlullo) taipkoa nãngmetta, kãlerpok kingorngagut.

3. Satanasible okautiva: Gudim Erngnerikpattit, ujarak una okautiuk kakkojarorlerkovlugo.

4. Jesusible kiova, okarlune: Aglait imaiput: Kakkojatuinak iñum iñotigingila, Gudible okausingit tamaita (iñotigiveit).

5. Satanasib aitipa kakkamut kingiktorsarmut, sillarsum attañioningit tamaita ipsomunga attautsikut keñergojautipeit.

6. Okautivlugo: Makkoa attañioningit tamaita, ãnanauningillo illingnut tuñijoma-

vakka; uvamnut tuñijaungmetta, issumam niglo tuñivakka piomajamnut;

7. Maña tuksiarvigijomagumga, tamaita piksariniartattit.

8. Jesusib kiovlune; okautiva: Satanase, uvamnit aularit; aglaksimangmet: Gude Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniarpet.

9. Jerusalemut aularutiva, ãtilãlo kattimaviub nuvugusinganut, okautivlugo: Gudim Erngnerikpattit akkarit;

10. Aglaksimangmet: pivlutit Engeliñe perkojomãrpeit sapputilutit,

11. Erkisimiartaukovlutillo, ittikkettit apõrkoñagit ujarkamut.

12. Jesusib kiova, okarlunelo: Okautsit imaiput: Gude Naleket õktorniarnago.

13. Satanasim õktortiñe tamaita nãgamigit, manakut keññekpa.

14. Jesuselo añernerub pitsartuningaput ama Galilæamut utterpok, tapsomalo erkãnetut illunatik tussaumalerpæt.

15. Illiñiarvingiñelo ajokertuivok, iñuit illunatik nakorivæt.

16. Nazaretemullo pivok, perorvingminut:

Illutsimitut sabbatteongmet illiniarvingmut itterpok, nikkoviname aglait attuaromangimagit.

17. Tuñitsivigivæt nellautaijum Jesaiasim aglanginik. Makperamigit, okautsit ukkoa nellaupeit, imak aglaksimajut:

18. Nalekam añerninga kollimnepok, taimaitomik saimartipãnga; tillilarmalo okautsit tussarnertut okautigĕkovlugit aglujuñut, iñuliklerkovãngalo serkomisimajunik omættelingnik; parngnanĕrsimavingnetut añiviksanget okautigekovlugo, tautungitullo tautulerkovlugit, kappiaisuktullo kappiaisungungnĕrkovlugit ajorungnĕrkovlugillo.

19. Nalekablo uvlunga tussarominartok okautigekovlugo.

20. Aglait pattiktinamigit, kivgamullo tuñigamigit ingipok. Illiniarvingmetullo illunatik tækkunãrpæt.

21. Imagle okautilerpeit: Uvlome aglait ukkoa siutipsingnut nellautsijut tussarpatse.

22. Illunatiglo nertorpæt, okausingillo tussarnertut kañinganit añijut tattamminiari-

veit, okarlutik: Tamna Josefim erngneringila?

23. Okantiveillo: Illale mattominga okautijomărpapsinga: Iñulijok, illingnik pinlidlarit; tattamiiniarnartunik angijuñik tussalaukpognt Kapernaume? Taimaikorittauk tamane nunangne.

24. Okautiveit tagva: Ahamerik, okautivapse: Nellautaijok kujagingilæt nunnakattingita.

25. Nellăgulle okautivapse: Israelittiñe uigarnerit uñulaukput Eliase iñotillugo, killak parngnanĕrsimatillugo okkiut pingasut, takkillo pingasujortut, kăkavaksoadlalaungmet nuñarsoarme illunane;

26. Tapkoale illainangnut uigarnermut Sareptamiomut Sidonib nuñanganetomut, Eliase tillijauvok.

27. Kallakartullo uñuktut Israelittiñe taipsomane Elisa nellautaijok iñotillugo, assianik kallagungnĕrsimajokangilak, Naeman Siriamiok kissiene.

28. Illiniarvingmetut illunatik tamaña tussaramitsuk, kañingaumajadlalerput.

29. Nikkovilutik, iglugaseksoarnit anitipæt, kakkam iglugaseksoakarvingetta nuvuklinganut aitidlugo, tagvanget ejukartitsomavlugo.

30. Akkorngattigulle aularpok.

31. Kapernaumut pivok Galilæab iglugaseksoangannt, sabbateoleranget ajokertorlugit.

32. Ajokertutingit taipkoa tattaminiariveit, kimnadlartomik okarmet.

33. Tagvane ſinuk illiniarvingmetok Satanasemik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,

34. Okarpok: Flai uvaptingnut sugivit, Jesuse Nazaremiok? asserorijartorpaptigut; kinaujotit kausimagapkit, Gudim ajungineriväti.

35. Jesusible inerterpa, okarlune: Okajuĕrit, omanget inungmit anit. Satanasib tava orrotipa akkornganut, anilarmelo tapsomanget, akkonarnagolo.

36. Illunamasiatik erksilerput, ingmingnut okarlutik: Suna una? Anernerit makkojungnartut sugartomullo pitsartojomullo okautingmagit, najekpæt anilarmiglo.

37. Piñiarningit tussaumalerpeit nuñab tapsoma erkãnetut illunatik.

38. Nikkovilune illiñiarvingmit, (añivok) Simonib iglunganut pivok. Simonib sakkia (arngnak) kañimanartomut kañimajok, taimna pivlugo tuksiarvigivæt.

39. Tikkipa, kañimanartok iñerterpa, kañimanartub tava kem̃ekpa. Tagvainak makkipok kivgartorlugit.

40. Sekkeñek nippimalermet: sunatuinarnik kañimasiggit pitipeit tapsomunga. Aggàngminut tamaita pattikpeit, iñulivlugillo.

41. Satanasittauk uñuktuñit añivut, nipliadlarlutik okarput: Kristuseovotit Gudim Erngninga. Iñerterlugit okarkongileit; Kristuseõgame nellungimatsuk.

42. Kaulermet añivok, iñukangitomut aulardlune, iñuit keñerpæt, tikkinamitsuk, tagvanetilerpæt kem̃ektaujomañatik.

43. Okautiveille: Iglugaseksoarne assiane okariakarivungatauk okautsinik tussarnertunik, Gudib nalegauninganik; tamaña pivlugo tillijauvunga.

44. Galilæam illiñiarvingine ajokertuivok.

KAPITELEMIK V.

Tattam̃iniarnatomik mingeritsenik nulluarniartunik.

Iñugiartorsuit nimnniutimatsuk, Gudim okausingit tussaromavlugit; im̃ab Genezaretib señianetok.

2. Umiakotuk marruk tækkovak señianetuk, mingeriarniartút niumavut nullutsettik erortorlugit:

3. Aipanganut, Simonib pinganut ikkimagame okautiva, im̃arbikparialakovlugo. Ingidlune, iñuit ajokertorpeit umiakotomit.

4. Okãlavlune sorẽrame; Simonemut okarpok: Im̃arbikpalerit ittijomut, nullutsesse kivitissigik, mingeriarkovluse.

5. Simonib kiova okautivlugo: Ajokertuijok, uñuak nãvlugo pinasuaralloarpogut angẽnarlutalo; okautsille naleklugo nulltutset kivitiniarpakka.

6. Taimailioramik, mingeriavaksuit piveit, nulluangit alliktorlutik.

7. Umiakotomiut aipaitik kaikolerp
amuarkattikumavlugit. Tikkinamikit un
kototik ussilerpakit puklivlugik.

8. Tamaña Simonib Petrusib tækkoga
uk, Jesusib ittigangiñut pãmakterpok, ok
lune: Nalegak keĩnenga, iñuvunga ajo
lik.

9. Koaksarame, umiakattinelo illuna
mingeritset uñuksigamikit pijerkattigẽk
tik;

10. Taimaktauk Jakobuselo Johañes
Zebedæusim erngusæk, Simonib pinasuark
tik (koaksalerivuk). Jesuse Simonemut in
okarpok: Erksiniarnæk; mattoma ki
orngane iñungnik pilãrpotit.

11. Umiakototik nuñalitilugiglo, perk
tik tamaita keĩnekpakit, malliklugolo.

12. Iglugaseksoangita illanganetillu
Ahak, angut kallaktorsoak tagvanepok.
suse tækkogamiuk pãmangavigivlugo, t
siarvigiva, okarlune: Nalegak pijomagu
kallagungnaititsomavarma.

13. Aggane issaktipeit aktorlãlo, okarlu
Pijomavunga, kallagungnerit. Tagvait
kallagungnẽrsãrpok tava.

14. Iñerterpa okautivlugo: assingnut tainak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, ækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo Mosesib tuñerkojanga tnñilugo, kallagungnĕravit nellojungnĕrkoylugit.

15. Anginersamigle tussaumajaulerpok, ñugaseksuit tussaromavlugo tikkipæt, iñulianjomavlutiglo kañimalungnermingnit tapsomunga.

16. (Jesusele) kem̃eklugit iñukangitomut aivok, tuksiardlune.

17. Uvlut tapkoa illangane, ajokertuileramei Farisæerit aglanguiglo illissimajut igdlugasengnit tamaiñit, Galilæametuñit, Judæametuñillo Jerusalemillo pijut, tagvane iksimangmetta. Nalekab pitsartuninga tapsonanget añivok, tamaita iñulivlugit.

18. Ahàk, illangit ãtsivut tumaksajomik umittine nellajomik akigarpæt; tamnalo tertinasuarpæt, sãnganut illijomavlugo.

19. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut, igalib kanganut majoarput, angmajokut ningipæt iñangavialo aglæt; (iñuit) akkornganut, Jesusib sãnganut.

20. Okperusingit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Iñuk, ajornitit issu-
magijaujungnĕrput.

21. Aglangnigle illissimajut Farisæerilk
imak issumalerput, okarlutik: Kina una
okausekartok akkerartortunik Gudemut
kina ajortoĕrătsijok, Gude kissime?

22. Jesusib issumangit kausisăramigit
apperiveit: Kañok omættipsingne issumakar
pise?

23. Sumik okariak ajornænginerova: A
jornitit issumagijaujungnĕrput? imaglonĕ
okaudlugo: Makkitit, arvertarlutillo?

24. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erng
ninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsi
jomik, tumaksajomut imak okarpok: Okau
pagit makkitit, aumittititpikit, angemarli
tillo.

25. Tautuktilllugit makkisărpok, aumitti
nelo neksarlugit, iglominut angerarpok, Gu
delo nakoridlarpa.

26. Illunatik tattaminiarput, Gudelo na
koridlarpæt, erksidlalilarmiglo okarput: U
lome tattaminiarnartunik tækkolauktogut.

27. Mattoma kingorugane, añigame Zol
nere Levisemik attelik tækkova, tuñiorki

ne iksivajok, tamna okautiva: mal-
l.
. Nikkovipok, tamaita keñeklugit mal-
l.
. Levisib iglomine nerkikselliorpa uñuk-
. Nerchevingme iksivatillugo, Zoelne-
assingillo uñuktut iksivakattigivæt ner-
vingme.
0. Aglangnik illisimajut Farisæerillo,
niartingit avamudlarvigilerpeit, okau-
git: Sõg Zoelnerillo ajortulliartullo,
ekattigivissigik?
1. Jesusib kioveit, okautivlugit: Atsuilït
jikariakangilet, kañimajut kissimik;
2. Idluartut kaikojartulaungilakka ablap-
ik issumakarkovlugit, ajorniggille kis-
.
3. Okautivælle: Sõg Johañesim illiñiar-
it uñuktuñik nerringipakket, tuksiarlar-
lo uñuktunik, taimaktauk Farisæerit illi-
tingit; illiniartittille agleratik nerrilutiglo
rpakpet?
4. Okautiveit: Nullianiktomut tikkitut,
sak taipkoa neijortigitillugo, nerrititaililu-
ajorpesse;

35. Nelliutsomărpok, uiksamik aksartau lărput, tava agleromărput nerriniaratiglo.
36. Adsigektunik okautiveit: Añoratokal illarniængilæt nutămik illaksamik; nutăb allingmago nutaungitok, illartărlo idluanginivok nutaungitomut.
37. Weinelo nutăk imerkautinut nutaungitunut imertutingilæt; weinib nutăb alliktoromangmagit imerkautit, weinelo kovituinaromărpok, imerkautillo asserorlugit.
38. Weinemigle nutămik imerkautiñut nutănut imertutijeksauvok, tamarmik asserojuikattigĕkpuk.
39. Weinemik nutaungitomik imilauktok killanăngilak nutămik; okarame, nutaungitok mamarnerŏvok.

KAPITELEMIK VI.

Apōstelit arkangemit aggartut Kristusib aņerininganik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit, sabbateme sivorliub tugliane, illiniartingit singailingit nutsulerpeït, aggangmingnullo aksaliklugit nerriveit.

2. Farisæerille illangita okautiveit: Sōg imailiorpise, sabbateme pijeksaungitomik pigapse?

3. Jesusib kiroveit, okautivlugit: Attualaungilase, kañok Davide illiortok kālerame, illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, illaminullo tuñivlugit illangit, tamakkoa ajokertuijut kissimik nerrilugit perkojauvut.

5. Okautiveillo: Iñum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

6. Sabbateme assiāne illiniarvingmut it-

terpok, ajokertuiniardlune. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpït tokkungajut.

7. Aglangnik illissimajut Farisæerillo udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangmangago: Patssitiksarsiorlutik tapsomunga.

8. Issumangit kausimagamigit, iñungmut tokkungajunik aggalingmut okarpok: Nikkovilutit, tamaunga pït. Taimna nikkóvilune tagvunga pingmet.

9. Jesusim okautiveit: Apperivapse, sabbateme sumik sulliñiarpita, ajungitomiglonĕt ajortomiglonĕt, iñuk piulilugolonĕt asserorlugolonĕt?

10. Keviardlune avaminetut tamaita tækkunărpeit, iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikit. Taimailiorpok. Tagva aggangit ăkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

11. Tapkoale kĕvidlutik issumalulerput: okarkattigĕlerlutiglo kañok (Jesuse) piñiaromavlugo.

12. Uvlune tapkonane kakkamut majorarpok tuksiarijartordlune, uñuak năva Gudemut tuksiarlune.

13. Kaulermet, illiñiartiñe kaikoveit, tap-

nget arkangemit aggartut añeriveit, tap-
tailerlugillo Apostelinik:
. Tamedsa (attingit) Simon, Petrusemik
, nukkālo Andrease; Jakobuselo; Jo-
selo; Filippuselo, Bartolomeuselo; Mat-
selo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib
ninga, Simonelo Zelotesemik attelik.
. Judaselo, Jakobusib nukkā, Judaselo
ariote, pititsijomārtok (Jesusemik).
7. Taipkoa illagivlugit attersālerpok,
am illanganut pivlune, illiñiartigaseit,
giartorsuillo Judæab nuñanginetuñit ta-
it, Jerusalemillo, Tirusiblo Sidoniblo,
biub erkængnetuñit:
. Tagvane kattimajut tussaromavlugo,
jaujomavlutiglo tapsomunga kañima-
ingnit, añernernullo makkojungnar-
ut kappiaisuktisimajut piungnērtitau-

). Iñuit illunatik aktorasuarpæt; pitsar-
t tapsomanget añingmet, tamaita piung-
peit.
). Illiñiartiñe ĭsiminut tækkunālerpeit,
: okarlune: Pilloridlarpose aglujose,
ib nalegauninga pigilerapsiuk.

21. Pilloridlarpose kăktose (Gudim idluarninganut) illumertaujomărapse. Pilloridlarpose keajose, ĭjorpagomărapse.

22. Pilloridlarpose, iñuit omigikpasse, aviluselo, suadlarppasselo, attisselo tainerlukpattigik ningaktotitut, Iñum Erngninga pivlugo.

23. Kuviaisugitse, okigĕseritse; akkiksasse angidlaromărmet killangme. Sivorlingitatauk taimailioriveit nellautaijut.

24. Kiglermut, kappianamek agluitose: mañigorviojomĕrapse.

25. Kappianamek, pekalloartose: Kăgomărapse. Kappianamek illipse, tamattomanetilluse ĭjudlartose: keadlarluse uguadlaromărapse.

26. Kappianamek illipse, iñuit illunatik ănanămik okautigikpasse: taimaktauk sivorlingita imailiveit nellautaijioluktut.

27. Uvangale okautivapse, illipse nalektose: omigijisse nægligissigik; illipsingnik omisuktut, ajungiviginiarsigik;

28. Illipsingnut okausiluktut, saimartissigik; illipsingnik kiksartitsijut, tuksiarutissi-'k.

29. Ullûtsekut erksãrtauguvit, igloatauk mañilermigiuk, ulliksoarniglo aksãrtauguvit, añoratsettauk pigilink.

30. Illingnit sumik tuksiartok, tuñitsivigiuk, perkutingniglo aksãrtauguvit, utterkoniængilet.

31. Iñuit kañoẽtomik piñiarkogupsigik illipsingnut; taimaktauk pigissigik.

32. Illipsingnut nægliktut kisseta nægligigupsigik: kañoẽtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk nægligijittik nægligiveit.

33. Pitsiartipsingnut pitsiakattarupse: kannoẽtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk taimaitsainarivut.

34. Illipsingnut uttertitsijut attarsitikupsigik: kañoẽtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk attartortisingmetta ajortulliartuñut, taimaiknarẽnik uttertitsiviokovlugit.

35. Tamaña pivlugo omigijisse nælingniarsigik: pitsiarluselo, attarsiarkisititse uttertitsivioniarasuginasse: akkiksasse angidlaromãrpok tagva; kõtsingnerublo kittorngarijomãrpãse: tapsoma avagiveit kujalingitut ningaktullo.

36. Tamaña pivlugo năpkingnigitse, sorlo Atătase năpkingniktotŏvok.

37. Patsiklerniarase, patsijikatsengilasetauk. Erkartuiniarase, erkartuiviojomăngilasetauk. Issumagijungnĕritse, issumagijaujungnĕromărposetauk.

38. Tuñijititse, tuñitsiviojomărpose. Õktomik tættætomik, nakkittersimajomiglo, aulajomiglo ullipkittartomik săpsingnut tuñitsivigijomărpăse. Õktutipsingnut, õktortaujomărivose.

39. Okautsinik adsigĕktunik okautiveit: Tautungitok tautungitub apkotăgut tessiorajarpauk? Tamarmik kattangniængilæk ittersamut?

40. Illiñiartok ajokertortiminit anginerõngilak: namaksivorle, illiñiartok ajokertortimitun-ĭkune.

41. Kattanguvit ĭsinget sarmiktavininga sõg tækkoviuk, auvek ĭsingnetok mallugingilet?

42. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga, sarmiktaverngit ĭsingnit pĕromavara, auvek ĭsingnetok mallugingilet? Takkormortotit, auvek ĭsingnit

pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktavininga pĕrasuarlugo piuk.

43. Napartok ajungitok, ajortunik paungakarviojungnængerpok, napartorlo ajortok, paungakarviojungnænginivok ajungitunik.

44. Napartut illunatik nellonængilet paungamingnit. Feigit pĕjarniængileit Dornenit, paungillonĕt weiniggit kattersorniænginiveit okpingnit kakkilautilingnit.

45. Inub ajungitub ajungitut sagvarpeit omame pinganit ajungitomit; iñuble ajortub ajortut sagvartipeit omame pinganit ajortomit. Omættim ullipkittarninganik kañek okajŏngovok.

46. Sŏg Nalekamik, Nalekamik taivissinga, nalengnagillo okautsikka.

47. Uvamnut pijok, okautsikka tussarlugit naleklugillo: tapsoma adsigijunganik kausititsomavara:

48. Adsigiva, iñuk iglulliortok, tapsoma nuña itterselliorlugo illutujomik, tungavilerpa kairtomut. Iměk kussilermet; iglo koggub suppivigiva, aulatinagolo; kairtomut tungalerame.

49. Tussartuble mallingitublo: adsigiva innuk, iglulliortok nuñamut tunganekarane; koggub akkingmidlarmago, tuavilune orrovok, iglo tamna angijomik asserudlarlugo.

KAPITELEMIK VII.

Uigarnerub erngninganik Kristusib makkititsininganik.

Okautsit tamakkoa, iñuit tussartillugit nãgamigit, Kapernaumut aivok.

2. Sorsuktukset kappitangeta kivganga erdligijanga, kañimajok tokkokaseklune.

3. Tamnale Jesusemik tusaumalerame: Judikut angajokangit tuksiarijartorkoveit, (Jesusemut) kivgane iñulijaujartorkovlugo.

4. Ipkoa Jesuse tikkinamitsuk tuksiarvigivæt, okarlutik: tamaña pijariakarpok.

5. Inukattivut nægliugmagit, illiñiarvikpullo señalaungmago.

6. Jesusib tavunga illagiveit. Iglunga kaglilermatsuk, sorsuktukset kappitangeta illæñarijañe illangit okarijartorkoveit (Jesusemut) imak: Nalegak tagvungarasuarnæk; nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut.

7. Taimak pivlugo nellopkotivungalo illingnut kainermik; okarille okautsemut attautsemut, kivgara piungnailărpok.

8. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivgakarlarmalo sorsuktuksenik; illangenut okaruma: ailerit, aigivok; ama illangenut, kait, kaigivok; kivgamnullo, señalauruk una, señava tagva.

9. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattamminiariva, keviarlune iñuit malliktiñe okautiveit: Okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nachvălaungitunga Israelittiñe.

10. Tillilauktangit iglunganut tikkinamik, kivgak kañimalulauktok piungnĕrtok tikkipæt.

11. Mattoma kingorngane iglugasengnut Nainemik attelingnut aivok, illiñiartiñe uñuktut iñugaseksuillo illagællugit.

12. Iglugaseit ittervinget tikkimago: ahak,

tokkojok akkigarlugo añipæt. Taimı arnghæt erngnetuariva nigaruiolarmelo; iñ gaseksnittauk illagivæt iglugasengnit.

13. Nalekable tækkogamiuk illapsugi larpa okautivlugo: Arngnak, keanæk.

14. Iglervik tikkilugo aktorpa, tessikt nokkarput. (Jesuse) okarpok: Nukakpia okaupagit, makkitit.

15. Tokkojok tagva makkipok okallils melo; arnguãmut tuñiva.

16. Illunatik erksilerput, Gude nakori larpæt, okarlutik: Nellautaijorsub tikkipã gut, Gudiblo iñutitañe nellipsarpeit.

17. Okauserlo tamaña (Jesuse pivlug tussaumajaulerpok Judæame tamaine, erk netunnelo nuñeñe tamaiñe.

18. Tamakkoa tamaita Johañesemut illi niartingita unipkariveit. Illiñiartingne ma ruk kaikovak,

19. Taipkoa Jesusemut tillivak, imak-a perijaukovlugo: Tikkitsomãrnialaukpit, a sigivãtillonẽt neriugijapta?

20. Anguttik taipkoa (Jesuse) tikkinamikl okarpuk: Johañesib Babtiteriub tillivãtigı

nut, imak apperijaukovlutit: Tikkitso-
alaukpit, assigivãtillonẽt neriugijapta?
Taipsomane kañimajut ãniajullo un-
rsuit ïñuliveit, añernerillo idluitut añi-
tautungitullo uñuktut tautuktidlu-

Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese
okautsertortikko, tækkojaptingnik tus-
tingniglo: Tautungitut tautulerput,
tut pissulerput, kalladlartullo piung-
t, tussilãrtut tussalerput, tokkungajut
put, aglujullo okautsauvut okautsinik
nertunik.
Pilloridlarporlo sinaungalungitok u-
ik.
Johañesib tillijæk uttermeñik, Jesuse
rpok iñungnut Johañesemik, okarlune:
angitomut suna tækkojartorpissiuk?
ak añorib aulatanga sunatuinarnut?
Sunalonẽt tækkojartorpissiuk? Iñuk
riktok? Ahak, añorãriktut ikligijaming-
ñuniartut, attañersuit iglungine-ïtsõng-

Sunalonẽt añivluse tækkojartorpissiuk?
utaijok (nellautsitiksenik okartok) tæk-

kojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijomit angnerojok.

27. Taimnaujok aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotikset sivunerne ãkiksorkovlugo.

28. Aham̃erik okautivapse, arngneñit erngniãngojokangilak, Johañesemit angnerojomik, Johañesemit Babtiterijomit nellautaijokangilak anginerojomik; mingnerle Gudib nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

29. Iñuillo nalektingita illunatik, Zoelnerilo Gude nakoridlarpæt, Babtitauniardlutiglo Johañesib Babtijutãnut.

30. Farisæerille aglangnik illissimajullo Gudib perkosinga nachogivæt ingmingnut, Babtitaujomañatiglo tapsomunga.

31. Nalegak okarpok: Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? kimiglonẽt adsekarpæt?

32. Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut okarlutik: Nipsausiarvigilauktapse, okigẽseromangitosele; kiksanartomiglo okautilauralloarnapse, keajomañasele.

33. Johañase Babtiterijok tikkitok, kak-

kojartoranelo, weinemiglo imingimet, aner-nekullukartok okartose.

34. Inum Erngninga tamaungartok, ner-rilarmelo imilarmelo; okarpose: Ahak, innuk una nerrēnartorsoak weinemiglo immēnar-torsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illæñari-janget.

35. Gudible illissimajusia idluartitaujo-mãrpok kittorngaminut tamaiñut.

36. Farisæerille illangeta iñapa nerrekat-tikumavlugo. Farisæerim iglunganut itter-pok, nerrimãvingmullo ingipok.

37. Ahak, arngnak tagvane iglugaseksoar-netok, ajortuliartorsoak. Farisæerim ig-lungane Jesuse nerrimãvingmut ingimet tus-sarame, erngusiãrsuk mingoarutiksamik (tip-pegiktomik) imalik tikkiutiva,

38. Ittiggangitalo tuñuæñut pivok, kealar-melo; kugviminullo ittiggangit mitsuktiler-peit, nutseminullo allartilaita; ittiggangillo kunnikpeit, mingoarlugillo tippegiktomut.

39. Farisæerib nerrijartorkojinget tamaña tækkogamiuk, illumigut imak okalerpok: una nellautaijõgune, arngnak una aktortine kausimanajaralloarpa, ajortulliartorsõngmet.

40. Jesusib kiova, okautivlugo: Simone, okausiksakarpunga illingnut. Taimnale okarpok: Ajokertuijok, okarit.

41. (Jesusim imak okautiva:) Kēnaujenik taungniartok marrungnik tamakkisimajokarpok: illanga akkiliksakartok kēnaujenik 500 dinik, aipangale akkiliksakartok kēnaujeñik 50 ginik.

42. Akkiksakalungimeñik, akkillerkojungnērpak. Atte, okarit, taipkoa nelliakita nægliginersariomavauk?

43. Simonib kiova okarlune: Uvanga issumavunga, uñunersenik akkillerkojungnērtanget (nægliginersariva). Jesusible kiova: issumalorikpotit.

44. Arngnamullo sādlune, Simonemut okarpok: Arngnak una tækkoviuk? Iglungnut ittertunga, imermik ittikkama ubvautiksaunganik tuñitsivigilaungilarma; unale ittiggakka mitsuktitsainarpeit kugviminut, nutseminullo allarterlugit.

45. Igvit kuñilaungilarma; unale itterame, soraijuerpok ittiggakka kuñikpeit.

46. Igvittauk niakora napartum orksuanik mingoænginivet; omale ittiggakka mingoalaukpeit tippegiktomut.

47. Tamaña pivlugo okaupagit: uñuktunik ajortoërotekarpok, angijomik nægliaurame; ikkitunigle ajortoërotekarpok mikkijomik nægliktok.

48. Arngnamullo okarpok: Ajornitit issumagijaujungnërput.

49. Nerrekattingit illumikut imak okalerput: Kina una, ajortuniktauk issumangnerungnërtitsijok?

50. Arngnamulle okarpok: Okperavit pinlimavotit; ullapirsautekarlutillo aularit.

KAPITELEMIK VIII.

Adsigëktomik karngãtitsijomik.

Kingorngane arvertarpok iglugaseksoatigut niuverviktigullo, okautsit tussarnertut Gudib nalegauninganik okautigivlugit, ipkoalo arkangemit aggartut neij ori væt.

2. Arngnello illangit, piungnërtitangit

añernekullungnit kañimalungnernillo, taimna Maria, Magdalenamik taijak, añernekullučrotitaujok arvengemit aggartunik.

3. Johañalo, Kusab, Herodesib pimajinget nullia, Susañalo; assingillo unuktut, taipkoa perkotimingnit tuñitsivigivæt.

4. Iñugaseksuit kattilermetta iglugaseksoarnit tamainit nellipsarmatsuk, mattominga adsigêktomik okautiveit:

5. Karngâtitsijok karngâtitsijartorlune pijok perorsêeksaminik, karngâtitsitillugo, apkosinermut illangit kattekput tullerajarlugit, tingmitsello killaub attânetut pukkumaluklugit piveit.

6. Illangillo kairtomut (ivsorluktomut) kattekput, nuileramik kuñulersarput, iptekanginamik.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngañut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut, nuilerput perorlutiglo, perorsêeksakalerput, attunit 100 dinik. Taimak okarame, niplialerpok: Tussajungnik siutelik tussarle!

9. Illiñiartingitale appęrivæt, okarlutik: adsigĕktok una kañok tukkilik?

10. Kioveit: Illipse tuñitsiviovose killaub nalegaunninget nellonarninga kausimakovlugo; assisele okautsauvut adsigĕktuñut, tækkogalloarlugit tækkonatiglo, tussaralloarlugiłlo tussaratiglo.

11. Tamañale adsigĕktub tukkinga: Gudim okausingit perorsĕeksauvut.

12. Apkoserngub señianetut: taipkoa, tussartut; Satanasib tava okautsit pĕjarijartorpeit omættingiñit, okperkoñagit pilloridlartitaukoñagillo.

13. Kairtometut: taipkoa, okautsemik tussartut, kuviaisungnermut pijomadlarivæt; tamakkoale amăkanginamik, killamik okpikeralloarput, kappianartokalerangelle sorĕrput.

14. Okpit kakkilautiggit akkorngaunt kattektut: taipkoa, tussartut, aglqitsomagamigle, nuñablo mattoma pinginik kajungerangamik, (okautsit) ippitipeit (illumingnę) sullugainetrodlutiglo.

15. Ivsoriktomut pijut: taipkoa, okautsinik tussartut tukkekartilugillo, torkorlugiłlo

omamingne idluartome, sullugainerkartilugillo keñuǩlutik.

16. Neñergoak ikkitauniængilak kattaujab iksivautablonēt attãnut illilugo; neñergoable iñingaunt illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo neñergoak.

17. Ĩjersimajokangilak sakkijaromãngitomik, angejijokaranelo tussaumajaujomãngitomik, kaumajomullo pitsengitomik.

18. Tamaña pivlugo tussartasse tussãtsiarissigik. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekkangitorle aksartauniarpok pigerkortaminik.

19. Arngnætale kattangutingitalo nellipsarumitsuk, tungalárlugo ajorpt, iñungnut.

20. Illangita okautivæt: Anãnavit kattangutivillo kãnetut tækkojomavãtit.

21. Kiovlune okautiveit: Gudim okausinginik tussartut, malliklugillo, anãnagivara kattangutigivakkalo.

22. Uvlut illangiñe, illiñiartiñe illagællugit umiakotomut ikkivok, okautivlugit: Immarbiub akkiaunt ikarta. Avalekput tava.

23. Umiartortillugit (Jesuse) siñilerpok. Ullajutseradlalerpok imarbingme, maggillo umiakotok ittibsuavlugo pivæt, nangiadlalarmiglo.

24. Tikkipæt tuppãrdlugo okautivæt: Ajokertuijok, Ajokertuijok, umioniakodlalerpogut. Makkilune, añorelo maggillo iñerterpak; sorẽrpuk tava ikoblialilarmelo.

25. Okautiveille: okpernisse nauk? Tapkoale erksidlarput, tattaminiarlarmiglo ingmingnut okarput: Kina una? Iñertermagik añoriblo imarbiublo, nalekpak.

26. Umiakotokut ingeravut Gadarenerit erkãnut pivlutik, Galilæam akkiaņut.

27. Niungmet nuñamut, angutib nellaupa iglugaseksóarnit pijub, satanasenik illumiktub itsanit, añoramik attungilak; iglome kikkajuitok, illuverne kissiane.

28. Jesuse tækkogamiuk, nipliadlarpok, okarpok: Suñiarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erngninga? Tuksiarpagit kappiaisuktitaukoñanga.

29. Añernek makkojungnartok añekungmago iñungmit tapsomanget; akkunẽrtor-

soarmik kappiaisuktilaungmago. Kellersor taulaukpok kellaumgnjeñut, parngnanẽrsuti nullo, kellersutille kiktoraveit, Satanasibl aularutiva ĩñukangitomut.

30. Jesusib appersorpa, okarlune: Kinaviti Kiova: Legionemik; (attekarpunga) Satanasit uñuktut pullamavigilaungmatsuk.

31. Tuksiarvigivæt, ittijomut aularitaujomanatik.

32. Tagvane kuingẽngigaseksuin-ĩtut, kakkame nerrijut. Tuksiarvigivæt, tapkonunga pullarkojaujomavlutik. Perkoveit.

33. Satanasit tava añivut iñungmit tapsomanget, kuingẽngiñut pullavut; kuingẽngigaseksuit (kakkam) imnarsoanganit ijukadlarput, iññãnut ippivlutik.

34. Mianersijut tamaña tækkogamitsuk, kemãvut, iglugaseksoarmiuñut iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt.

35. Tækkojartoramitsuk tamaña; Jesuse tikkipæt, iñuglo satanaseẽrudsaujok naipipæt, añoratsiartok sillatõvlune iksivajok Jesusim ittiggangita sãngane tækkovæt; erksivlutiglo.

36. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, kañok satanasekalauktok piungnĕrpok.

37. Iñugaseksuit Gadarenerit illunamasiatik tamattomalo erkãnetut tuksiarpæt, kemmektigijomavlugo; erksidlaramik. Umiakotomut tava ikkivlune utterpok.

38. Angutible satanaseĕrudsaujub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok. Jesusible aularkova, okarlune:

39. Iglungnut angerarit, Gudib kanoĕtorsoarmik pingmattit okautigilugo. Aularpok iglugaseksoarne tamaiñe okalãlerpok, kannoĕtomik angijomik Jesusib pitiñago.

40. Jesuse uttermet, iñuit illelliorpæt; illunatik uttakkigamitsuk.

41. Ahak, angut Jairusemik attelik, illinniarvium angajokanga, Jesusim ittigganginut pãmangajartorpok, tuksiarvigivlugo, iglominut itterkova.

42. Pañetuakarame, (taipsoma) okkiungit arkangemit aggartut, taimna tokkokasengmet. Tavunga (Jesuse) ingerartillugo, iñugaseksuit nimniortidlarpæt.

43. Arngnak, okkiut arkangemit aggartut

aunãtsainartok; perkotiñe tamaita nungupei ãniarsiutilingnut, sokkoserane piungnaingi lak.

44. (Jesusib) añoranget siñagut ãktori jartorpa tuñuanit; tagvainak aunga kigil pok.

45. Jesuse okarpok: Kia ãktorpãnga? Il lunatik missiarmetta, Petruse neijortingil okarput: Ajokertuijok, iñuit tettidlalarpil nimniortipãtit, igvit okarpotit: kia ãktor panga?

46. Jesusele okarpok: Aktortauvunga missigigapko, pitsartojok uvamnit aniingmet.

47. Tamanale arungnab angigutigijun nenginamiuk, saijuklune pãmangavigijarto pa; nellãgullo okautiva, iñuit illunatik tu sartillugit uñipkarpok, suna pivlugo akt lauramiuk, kañorlo piungnẽrsarame.

48. (Jesusim) okautiva: Pañiga kuviais git, okpernivit piungnẽrtipãtit, ullapirsau karlutillo aularit.

49. Sulle taîmak okartillugo, illiñiarvi angajokanget (kivgangita) illanget tikkip okautiva: Pañït tokkovok, Ajokertuijok giarkattarnago.

50. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okauti-
ı: Erksiniarnæk; okpituinarit, piulijaulăr-
›k tava.

51. Iglunganut itterame, assingit itter-
›ngileit, Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo,
viarsiablo angută arngnălo, kisseta itterko-
it.

52. Illunatigle keavut, nggorivlugo. (Je-
›e). okarpok: Keanase: tokkungilak siñik-
rle.

53. Ĩjoridlarpæt, (niviarsiamik) tokkojo-
k nellunginamik.

54. Tamaitale añitinamigit, aggangittigut
›ava, nipliarlune okarpok: Niviarsiak
akkitit.

55. Añerninget uttervigiva tagva, makki-
rlune. Nerrititaukova.

56. Angajokæk tattamininiadlarpuk. Iñer-
rpagle, tamaña okautigekonago iñungnut.

KAPITELEMIK IX.

Aposteliñe Kristusib tilliklerninganik.

Illiniartiñe arkangemit aggartut kaikolerpeit: pitsartutilugillo, nalegautilaitalo satanasiñut tamaiñut, kañimajullo iñulidlarkovlugit.

2. Okarijartorkoveit Gudib nalegauninganik, kañimajuniglo piungnĕrtitsekovlugit.

3. Okautiveillo: Ingerarluse sumiglonĕt neksarniarase, ajaupiamik, ikpiărsungniglonĕt, kakkojeniglonĕt, kĕnaujeniglonĕt; añoratsængnik marrungnik attorniarasetauk.

4. Iglomut itterupse tagvanetitse, aulakărase tagvanget.

5. Illangita illellioromangippasse, añititse tagvanget iglugaseksoarnit, ittikkapse señerkarningit aglæt señĕjarsigik, nellojungnĕrutiksanginut.

6. Aularput tava, iglugaseittigut ingerar-

lutik okautsinik tussarnertunik òkautiveit, kanimajullo iñulidlarpeit illunane.

7. (Jesusib) piñiarninginik Herodese, nunnam illainangane attañek tussaumalerpok; issumamigut issumajälerpok, Johañese tokkungajuñit makkisimajok, illangita okautigingmatsuk;

8. Illangitale Eliase tækkotitok okautigivæt; ama illangita, nellautaijotokaverngit illanget makkisimajok okautigivæt.

9. Herodese okarpok: Johañese niakoẽr tantilaukpara; taimnale kinauva, tussaumajara imaitomik? Taimak pivlugo tækkojomadlariva.

10. Apostelit utteramik, tapsomunga okautigiveit tattamminiarnartitettik. Ingminut tava pitilugit aularpok iñukangitomut, iglugaseit Betsaidamik attiggit erkãnut.

11. Inuille tussaramik, mallikpæt; kaikovlugit okautiveit Gudib nalegauninganik, iñulijanjariakartullo iñuliveit. Uvlokliler-met,

12. Arkangemit aggartut tikkipæt, okautivlugo: Iñuit makkoa aularlit, mattoma erkãt iglugaseksoangiñut, iglugasengiñullo,

siñiktarviksarsiorlutiglo uerkiksarsiniarkovlugit.

13. Okautiveille: Illipse nerkiksanginik tunnitsivigissigik. Kiovæt: Tellimainarnik kakkojakarpogut, aulasakængniglo marrungnik; iñugaseksuit ukkoa nerkiksanginik pissiniarijartortuksaungupta kissiane.

14. (Iñuit 5000 diongmetta) Illiñiartiminut okarpok: Ingilit tuñulerēkterdlutik, ingmikordlutik 50 olutik, ama 50 okattarlutik.

15. Taimailiorput tava, illunatik ikterkoveit.

16. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo taipkoa tiguveit, killangmullo ãrlorpok, kujalivlune, avgorpeit illiniartiminut tunnivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit.

17. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo, amiakungillo kattersorpeit, amãksuit arkangemit aggartut tættællugit.

18. Kissimeolerlune tuksiarame, illiñiartingita kissimik neijormatsuk; apperiveit okarlune: Iñuit kinausugivãnga?

19. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañesceosugivãtit, Babtiterijok; illangitale Eliase-

osugivãtit; illangitatauk nellautaijut iñutokaverngit illanget makkisimajorivãtit.

20. Ama´ appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga? Petrusib kiovn, okarlune: Gudib Kristusingaõvotit.

21. Iñerterpeille, unipkangõjomanañe iñungnut.

22. Okarivok: Iñum Erngninga ãniatitaudlaromãrpok, angajokaijeñut ajokertuijorsoarnullo, aglangniglo illîssimajuñut kisserngortatõniardlune, tokkotaulunelo, uvlut pingajuane omaromãrivok.

23. Tamaita okautiveit: uvamnik malligomajok, issumaminik piniatsengilak, senningajuksane (kappiaisutiksanelonet) uvlut tamaita nangmageksariva, malliklungalo.

24. Iñoserminik ivlertsijok assiujijomãrpok; iñoserminigle ĭvlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromãrpok.

25. Sillarsoarlonẽt tamat pigigalloarunniuk, ingminik assiujigune asserortitsigunelonẽt, suksarivauk?

26. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok, tamnatauk Iñum Ernguinga kangugijo-

mãrpa, tikkikune ãnanaunermine, Atãtamelo, Engelillo ãnanauningañe.

27. Ahamerik okautivapse: tapkoa illangita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik tækkokãratik.

28. Taimak okarame, uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Johañeselo Jakobuselo ingminut pitilugit, kakkamut tuksiarijartorpok.

29. Tuksiartillugo, kẽnanget tautua ablapsaulerpok, añorãngalo kakkorsidlarlune kebbariktorsõlerpok.

30. Ahak, angutik marruk tapsomunga okarpuk, Moseselo Eliaselo.

31. Ãnanavaksõvlutik sakkerpuk, okãlavlutik, (Jesusemik) tokkojomãrtomik Jerusaleme.

32. Petrusele illanelo uerngarnermut siñilerput. Tuppakamik, kaumarninga tækkovæt, angutiglo tapkoa marruk señianetuk.

33. Tapkoa kemengmakko, Petruse Jesusemut okarpok: Ajokertuijok, tamãne-ĩtsainarominarpok, pingasunik iñiliorta, illing-

nut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsine kausimangileit.

34. Taimak okartillugo, nuvujab ullikpeit, koaksarput nuvujab ullingmagit.

35. Nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera, nægliktara, tamna naleksiuk.

36. Nippe tussaramitsuk, Jesuse kissiet tækkovæt. Angigutsilerput okaratik tækkojamingnik, uvlune taipkonane.

37. Uvlub aipangane, kakkamit attersãrmetta, iñugaseksuit pãrpeit.

38. Ahak, angut iñuit akkoruganit niplialerpok, okarlune: Ajokertuijok, tuksiarpagit, erngnera kemergolauruk, erngnetuarigapko.

39. Ahak, añernerub (ajortub) tigulerungago, tuavilune nipliaIerpok, aulajartidlalerangago koppoalidlarpakpok, aulajartidlalaurangainiuk, keta kemelerpakpa.

40. Illiñiartitit tuksialaukpakka añititaukovlugo, ajorpæt.

41. Jesusib kiova, okarlune: Tata! uk-

koa okpingitut mumiksimajut kinguvängu-kattigēt, kañok sivitutigijomik neijorniar-papse, keñuginiaraselo? Ernerit kailau-ruk.

42. Tikkilermago, Satanasib aulajartidlar-lugo akserotitidlarpa. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, sorusek piungnērtinamiuk angutänut tuñigiva.

43. Gudib pitsartudlarninga tattamiiniari-væt. Illuuatik tattaminiarmetta (Jesusib) tattamminiuiarnartulliangit tamaita pivlugit, illiuniartiminut okarpok:

44. Okautsit ukkoa tussajasse omamiuta-rissigik, Iñum Ernguinga pititaujomärpok iñuit aggangiñut.

45. Okautsille ukkoa nellojungnæingileit, nellovlugillo tukkekartingileit, appersorlu-golo ajorpæt okautsinik tamakkouinga.

46. Issumajalerpullo, kinakiak illatik ang-inerojomik.

47. Omættingita erkainingit Jesusib kau-sileramigit, nutarak señiminut pitipa,

48. Okautivlugit: Ominga nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivänga; uvam-nigle illelliortub, illellioriva uvamnik tillik-

lertok. Illipsingne tamapsingne mingnerojok, angijojomărpok.

49. Johañesib kiova, okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne satanasinik añititsijok; iñerterpavullc, illagælluta mallingimattit.

50. Jesusible okautiva: iñerterasiuk; uvaptingnik akkerartungitum, illagivătigut.

51. Kangattartauviksane nelliutilermet, kajusimalerpok Jerusalemut aijomavlune.

52. Sivorlikseñe tilliveit. Tapkoæle Samarittit iglugasengnut siñiktarviksarsioriarpæt.

53. Taipkoale siñiktarkojomangilæt, Jerusalemut ingeralermet.

54. Illiññiartigik Jakobusiblo Johañesiblo tamaña tussaramiko, okarpuk: Nalegak, piomaguvit, okaromavoguk sorlo Eliase, ikkoma killangmit kattekkovlugo, nungukovlugit.

55. Jesusible keviardlugik iñerterpak, okarlune: Añernerub nelliakita kittorngaringmattik kausimangilatik?

56. Iñum Erngninget asserorijartungileit iñuit tarngningit, piulijartorpeille.

57. Iglugaseognut assinginut aivut. geravlutik, illanget okautiva: Malligomava aiviksarnut tamainut.

58. Jesusible okautiva: Terrianitset si karput, tingmitsello killaub attanetut ublo rivut; Inuble Erngninga naagminermi iñangaviksakangilarlonĕt.

59. Assianulle okarpok: Mallinga. T soma kiova: Nalegak, aikărlaulanga atăt illuverlugo.

60. Jesusible okautiva: Tokkungajut t kungatittik illuverijartorlittigik; igville (dib nalegauninganik okariartorit.

61. Assiatauk okarivok: Nalegak, ma gomavagit; sivorlermik perkoginga, ig miukattikka sorĕrutiksamik okautijartork lugit.

62. Jesusible kiova: Aggangminut tigu jok señajeksaminik, keviarlunelo, idluangil Gudib nalegauninganut.

KAPITELEMIK X.

Illiñiartingit 70. nik aulartipeit.

Mattoma kingorngane Nalekab illiñiartingit assingit 70. nik añeriveit, marroterkattardlugit tilliveit, iglugaseksoarnut, nuñenullo nellipsaromajaminut sivorliotipeit;

2. Okautivlugit: Kattersivik angidlaralloarpok, kattersijulle ikkidlarput; taimak pivlugo kattersiviub naleganganut tuksiaritse, kattersijuksenik tilliklerkovlugo kattersivinganut.

3. Aileritse; ahak, sauketut tillivapse amarkut akkornganut.

4. Pokarase, ikpiarsulijaraselo, ittiggagusijaraselo; iñungniglo sallutitsiniarase ingeralluse.

5. Iglomut itteraigupse, imak okaritse Iglo una ullapirsautekarle.

6. Tagvane ullapirsautekaromajomik iñukarpet, okausisse ullapirsautelik taipsomane-

tuaromärpok: imaitokangipelle, ullapirsa
tipse uttervigiomäriväse.

7. Iglome taipsomanetsainaritse, nerk
sanginik nerriluselo imeritse. Señajok a
killeriakarmet. Nukterniarase iglunut
mainut.

8. Iglugaseksoarnut pigupse, illelli
passe; nerrititse tagvane nerkiksanginik.

9. Tagvanetullo kañimajut iñuliniarsig
okautigissigiglo: Gudib nalegauninget p
linvigiväse.

10. Iglugaseksoarnulle itterupse, illelli
gipasse; iglut akkorngattigut añititse, ok
luselo:

11. Sangit aglæt, pějarpavut illipsingn
iglugaseksoapsingnit aktoajut uvaptingn
nellutsengilasele, Gudib nalegauninget pal
uvigimalaukpäse.

12. Okaupapse: Sodomamiut uvlut nag
tiksangane pidlartaunikinersaujomärput i
lugaseksoarnit makkonanget.

13. Kappianamek, Korazin! Kappian
mek, Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo ta
mak angitigijunik tattaminiarnartitsigum
sorlo illipsingne; itsak kakkialernermut pö

ıatuinarnik añorakamerajalaungitut, arsameniarlutik.

14. Taimak pivlugo erkartuivingme ipkoa Tirusemiut Sidonemiullo pidlartaunikinerjomãrput, illipsingnit.

15. Kapernaume, kangattarsimajotit killak tikkilugo, nettekangitomut kanunga ajektbrtaujomãrpotit.

16. Illipsingnik tussartub, tussarivãnga; illipsingniglo nachojub, nachogivãnga; uvamnigle nachojub nachogivatauk tilliklertok uvamnik.

17. Ipkoa illiñiartut 70. git kuviaisuklutik tikkinamik, okarput: Nalegak, añernekullu-illo aglæt nalekpãtigut akkit pivlugo.

18. Okautiveit: Satanase tækkogalloarpara kattektok killangmit, sorlo kaumalak.

19. Ahak, pitsartutilaukpapse, kuglugiarãluit kẽsuktut, Scorpionillo tokkonartoggit tullerarkovlusigik, ningarosuktublo pitsartuninganullo tamaiñut nalegautipapse; suniatsengilãselo.

20. Añernerille idluiluktut nalengmasse. kuviaisutiginasiuk: Makkoale kuviaisutigi-

nersarissigik attisse aglaksimangmetta
langme.

21. Taipsomane Jesuse añernermigut
viaisukpok, okarlune: Atătak, killaublo r
blo nalegangæk nakorivagit, tamaña il
majuñut sillatojuñullo angigutsutigigai
nuttakkatitun-ĭtuñut nellojungnertijut
angne; ahamerik, Atătak, taimak săngu
luarijet.

22. Tamaita Atătama tuñiveit uvan
Erngnermik kimik kausimajokangilak,
tab kissime kausimava, Atătamiglonĕt k
kausimajokangilak, Erngnerub kiss
Erngnerublo nellojungnĕrtitsomajangita
lunginivæt.

23. Illiñiartiñe săbvigællugit okar
Pilloridlarput ĭsit, tautuktut tautuktaps
nik.

24. Okautivapse: Nellautaijut uñu
attanniojullo tautuktapsingnik tækkojc
laurivut, tækkonagolo; tussartapsingnik
saromalaurivut, tussarnagolo.

25. Ahak, aglangnik illissimajok nik
pok, ŏktorlugo okarlune: Ajokertuijok,
mik pinniarlunga iñogutemik nungusuito
kingormgusilunga?

26. Jesusible kiova: Perkojeñe kañok ag-
laksimava? kañorlo attuarpigit?

27. Kiova okarlune: Gude Naleket næg-
ligijeksarivet, Omættingnut tamãnut, tarng-
ningnullo tamãnut, pitsartunernullo tamai-
ñut, issumangnullo tamaiñut; iñukattillo il-
liktut nægligijeksarivet.

28. Jesusible kiova: Kiolorikpotit; imai-
lioritiñojomãrpotit.

29. Taimnale idluartorilerame, Jesuse ap-
periva: Kina tuglerivigo?

30. Jesusible kiova, okarlune: Iñuk Je-
rusalemit taunnunga Jerichomut attarpok,
iñuartut taimna opingarpæt; añorẽrdlugo
añaudlarlællo, tokkokaseklugo keñekpæt.

31. Illanget ajokertuijub taunnunga igera
jub, tækkogamiuk kangerpa.

32. Taimaktauk Lẽvitib, (ajokertuijut ik-
kajortingita illanget) tagvunga pijub, tikki-
namiuk tækkovlugo, kangeriva.

33. Samariamiuble ingerajub tikkilerpa;
tæknogamiuk nãpkoariva,

34. Nellipsarlugo, killingit mangipsertor-
peit, napartub orksoanik weinemiglo kuveriv-
lugit killingit; nergsutiblo kãuganut illiv-

lugo, iglomut siñiktarvingmut āpa, tagvane udsertorpa.

35. Kaulermet aularomagame, kēnaujæk marruk sakkerpak, tuñivlugiglo siñiktarvium iñuanut, okautivlugo: Udsertoriuk; uñuersenik illagungne, akkilleromārpagit, ama utteruma.

36. Kañok issumavit, pingasut taipkoa illanget kina iñuartut killertigilauktangita iñukattigællugolo tuglerivauk?

37. Kiova: Tapsominga nāpkigosuktok. Jesusim okautiva: Imailiorijartorit.

38. Tagvanget ingeravlutik, iglugaseng-nut niuverviktalingnut itterpok. Arngnak tagvanetok, Marthamik attelik, tapsoma itterkova iglominut.

39. Nukkakarivok Mariamik attelingmik; tamna Jesusim ittiggangita sānganut ingipok, okālatillugo nalegiarpa.

40. Marthale omaridlalerpok, kivgartoromavlugo. Jesuselo tikkipa, okarlune: Nalegak, adsigēktipiuk, nukkama kissima kivgartortimanga? okautiuk ikkajorlinga.

41. Jesusib kiova, okautivlugo: Martha, Martha, issumadsarikpotit omarikpotit;

42. Attausiojinak pijariakărpok Mariab ñerimava ajunginersak, tapsominga aksăr-taunniatsengilak.

KAPITELEMIK XI.

Kristusib illiniartingit ajokertorpeit tuksi-arutinik.

Iñime tikkitamine tuksiartok. Sorĕrmet, illiñiartingita illangeta okautiva: Naleg-ak tuksiarutiksamik ajokertortigut sorlo Johañesim illiñiartingit ajokertorpeit.

2. Okautiveit: Tuksiarupse, imak oka-ritse: Atătavut killangme, akkit nakorijaule; nalegaunït kaijiarle; perkojattit, malliktaulit nuñame, sorlo killangme.

3. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

4. Ajornivut issumagijungnĕrkit; sorlo uvagut uvaptingnüt ajortut issumagijung-nĕrpavut; õktorlunguartomut pitinata, piu-littigulle ajortuñit.

5. Okautiveittauk: Illapse kia, nægling-

niktomik illæñarnerijakarune, uñuab kerkane imak okautijartoruniuk: Nægliktara illæñarijara, taukteliksarsilaulanga niakojenik pingasunik;

6. Nægliktama illæñarijarma tikkimanga, nerkiksak ajorpara.

7. Illuanetub kamanget imak kioniarpauk: Siñiktailinanga; ubkuak parngnanẽrsimangmet, kittorngakka illagivlugit iñilangavunga; taimak pivlugo makkinermik sappersertorpunga, tuñitsivigivlutit.

8. Okaupapse, makkitsomangikune, tuñitsivigilugo illænarnerigamiuk; tava makkilãrpok, iktoritailune tuksiarvigingmago sorrẽrane, pijomajanganik ajortanganik tuñitsivigilãrpa.

9. Okaupapsetauk: tuksiaritse, tuñitsiviojomãrpose; keñeritse, neñissijomãrpose; sopalugitse, ubkuẽrutsaujomãrpose.

10. Keñujok pilãrpok, keñajok nachvãlãrpok; sopaluktorlo, ubkuẽrutsaulãrpok.

11. Kia illapse angune erngninget kakkojamik tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk ujarkamik? Mingeriavinermiglonẽt tuksiar-

vigikpago, kuglugitsamik tuñitsiviginiarpauk?

12. Mañingmiglonĕt tuksiarvigikpagò, tuñitsiviginiarpauk scorpionemik tokkonartomik?

13. Illipse nauk ajortose kittorngasse tuñergutinik ajungitunik tuñitsivigigapsigik, anginersamik Atătapse killangmetub tuñitsiviginiarpeit Añernermik ajunginermik tuksiartiñe?

14. Satanase okarungnængitok añitipa. Satanase añingmet, okarungnængitok okalerpok. Iñuille tattamininialerput.

15. Illangille okarput: Satanasit añitipeit Beelzebub, satanasit attañinget pitsartuninganut.

16. Assingita ŏktorpæt, nellunaikutamik killangmit tækkojomavlutik.

17. Erkainingit (Jesusib) kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungiñe illunatik ingmingnut illagĕgungnĕrtut, nunguniarput, iglublo iñungit ingmingnut akkerartortut, sŏngojungnĕrput.

18. Satanase ingminut akkerartorune.

kannok attañioninga-ĭtsomalerka? Okarapse, satanasit añititakka Beelzebumut.

19. Uvangale sątanasit añitikupkit Beelzebumut, kimut kittorngapse añitipatigik? Tamaña pivlugo erkartortigijomãrpasse.

20. Satanasit Gudim aggangiñut añitikupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavãse.

21. Sangijorsub sakkugub iglune sapputikpago, perkutingit pijauniatsengilet.

22. Sanginersable tikkikuniuk, sãlagiguniuglo, sakkunginik tettigijanginik aksãrdlarpa, aksarnigaverngit assingiñut tuñiokarlugit.

23. Uvamnik illakaromangitub akkerartorpãnga; kattersuerkattigingitaralo siamartitsivok.

24. Añernek makkojungnartok iñungmit annijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoĕrserviksarsiorlune, nachvãrnagolo; okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga.

25. Tikkinamiuk, pĕjarsimajok sañersimajorlo tikkipa.

26. Tava ailerpok, añernernik assiminik

ıinit ajornerojunik, arvengemit aggar-
ĸ illagilerlune: itteramik tagvanetnaler-
kingorngagut iñuk taimna ajulualertok,
·lermit.
'. (Jesuse) taimak okartillugo, arngnak
lulavok iñuit akkorngane, okautivlugo:
ıridlarpok illingnik singaijok, illingniglo
naktitsijok.
8. Kiovale: Illa pilloridlarput Gudim
ısinginik tussartut torkorlugillo.
). Iñuille kattilermetta, imak okalerpok:
)arãluit uivesartut nellunaikutamik tæk-
mavut; assianigle nellunaikutamik tun-
vioniatsengilet, nellautaijum Jonasib nel-
ikutanganik.
). Sorlo Jonase nellunaikutangame Nin-
ıiuñut, taimak Inuın Erngninga ĭtso-
ivok kinguvãngukattigẽnut ukkonunga.
l. Erkartuivium (uvluksangane) kingu-
;ukattigẽt ukkoa illagilugit Attañiub
ianga anget pijok sakkeromãrpok, erkar-
ıgit;. nuñamit ungasiktometomit pigame,
)monib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak,
ıanepok Salomomit anginerõjok.
ı2. Ninivemiut erkartuivium (uvluksang-

ane) kinguvăngukattigēt ukkoa illagilu
sakkeromărput, erkartorlugit, Jonasim a
kertormagit assianik issumakaleramik.
hak, tàmanepok Jonasemit anginersõjok.

33. Neñergoak ikkilugo ijerartuarinia
ilæt, kattaujab attãnullionēt; neñergoable
ningaaut illivæt, ittertañut tækkojaukovlu
neñergoak.

34. Ĩse timib kaumarninga-ĩpok. Ĩ
idluarune, timit illunane kaumajomărp
Ĩsit nellangaikune, timit illunane tãrom
pok.

35. Taimaitomik udsertorit, kaumajok
kingnetök tãrsekoñago.

36. Timit tamăt kaumărpet, tartomik
miglonēt pinane; tamăt tava kaumadlarp
sorlo neñergoab kaumarsarniarpătit.

37. Taimak okartillugo, Farisæerit illa
eta nerrijartorkova ingminut, uvlok kett
armet. Jesuse itterpok, nerrimăvingmut
gidlune.

38. Ubvarsimananñe nerrijomangmet, I
risæerib tækkogamiuk, tattamĩniarpok idlu
rinagolo.

39. Nalekable okăutiva: Illipse Farisæe

ernguslärsuillo pogutello sillatätigut sujungaitikalloarpasse, illusele ullipkittarput ajortunik pijomatunermiglo.

40. Sillaitose, sillata sujungaipet, illualo ivsornaitorivissiuk?

41. Ahak, perkotipsingnit tuñijiniaritse aglujuñut, illunatik sujungailärput illipsingnut.

42. Kappianamek okorse Farisæerit, Minzelo Rautelo, nuñab perortungit tamaita tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk attañiojuñut, idluarnerlo, Gudib nægliugningalo señerkopasse. (issumaginagiglo) Tamakkoale piñiarlugit pijeksarivasse, ipkoalo ippernagit.

43. Kappianamek okorse Farisæerit, illiñiarvingme ungalliujomavluse, iksivautet issungit attoromagapsigik, sallutitaujomavluselo iñungnut niuvervingme.

44. Kappianamek okorse aglaugnik illissimajut Farisæerillo takkormortose, illuvertitut saumajotun-ïnapse iñuit kängittigut pissuktut kausimañagit.

45. Tagva aglangnik illissimajut illangeta

kiova, okautivlugo: Ajokertuijok,
konunga okautsinut suadlarpaptigutta

46. Kiova: kappianamektauk illij
languik illissimajut; iñuit kappiaisu
sigik nangmagekseñut aktornartuñut, i
nangminek tamakkoa aktoromangila
gangnut attautsemullonēt.

47. Kappianamek illipse; nellauta
luvilliortasse, angajokapsele sivorlipse
tipeit.

48. Makkoninga nellunaijaivose, :
kapse piñiarningit mallikIugit pigive
koa nellautaijut tokkopeit, illipsele
liortasse.

49. Tamaña pivlugo Gudib sillai
imak okarpok: Nellautaijut Ap(
tillijomārpakka taipkonunga, taipk
langit tokkotsomārpeit illangillo un
lugit;

50. Nellautaijut illunarsoangita
kinguvāngukattigēnut taipkonunga al
taukovlugit, kovijangit sillarsub l
anit,

51. Abelim aunganit aglæt, Zacha

aunga tikkilugo, imna tokkotanget altarib kattimaviublo akkorngangne. Ahamerik, okaupapse: kinguvãugukattigẽnut ukkonunga akkiñiartaujomãrput.

52. Kappianamek okorse Aglangnik illissimajut, illisimanartub pẽrutãnik pekarapse. Illipse ittertuksaunase, itteromajullo itterkonginapsigik. (Gudib nalegauninganut)

53. Taimagle okautimagit, Aglangnik illissimajut Farisæerillo piñiarpalliadlarpæt, apperkosikseñullo sunatuinarnut okausiksẽrotsomavlugo;

54. Nautsertorpæt, okausinginit patsitiksarsioromavlutik tapsomunga.

KAPITELEMIK XII.

Illiniartingit mianerikoveit takkormornermik. Okpernerublo kañoẽninganik.

Tagvanetillugo, iñugiartorsuit tikkipæt, tausendekattartut kattimalerput, ingingnut tullerakattaulutik. Illiñiartiñe Je-

susib okauterkãrpeit: Farisæerit kakkojangita sẽrnautiksanginik, tamedsa takkormorningi-nik, illissimasugitse.

2. Ĩjerartortut illunatik sakkijaromãr-put, angigutsutillo illunatik nellonaromãngi-let.

3. Tamaña pivlugo tãrtome okauserilauk-tasse, kaumajome tussartaujomãrput iglomelo assipsingnut issivsutigilauktasse, okautaujo-mãrput iglut kãngine.

4. Okaupapsele nægliktakka: Erksigini-arasigik timinik tokkotsijut, kingorugagut sapperput.

5. Sivõragijeksapsingnigle okautijomavap-se: Tamna erksigissiuk, tokkotsigune, pitsar-tunekarpok ãnianartovingmut egitsinermik sappingitoktauk. Ahaila, okaupapse, tamna erksigissiuk.

6. Kutsertet tellimet akkekarpangilet kẽ-naujenik marrungnik? Sunaubva taipkoa il-langalonẽt Gudib puigungila.

7. Nutsessetauk illunatik kittissimagivut niakopsingne. Tamaña pivlugo erksiniarase, kutsertavaksoarnit ajunginerogapse.

8. Okaupapsele: Uvamnik okausilik

iñungnut, taimnatauk Iñub Erngninget o-kautigiuiarpa Gudim Engelingiñut.

9. Iñungnulle missiutilik uvamnik, taim-natauk missiutaujomărpok Gudim Engeling-iñut.

10. Okautsemik idluangitomik okautelik Iñum Erngninganik issumakarviojungnĕ-romărpok: Añernermigle ajunginermik o-kautelulik, issumakarviojungnĕrniængilak.

11. Illiñiarvingmingnulle, attañersoarnullo attañiojunullo ătikppasse: Sivŏraniarase kan-noĕtomik sumiglonĕt okausiksakarapse, ki-gusiksakarapselo.

12. Añernerum ajunginerum ajokertor-niarmasse nellunaikutame taipsomane okau-siksapsingnik.

13. Iñuit illangeta angutim okautiva: A-jokertuijok, angajuga okautiuk, kingormgu-jeksavuk avekovlugo uvaguk.

14. Okautivăle: Iñuk kia kiglissiniartuk-sautipănga illiptingnut, kingormgujeksatik avekovlugit?

15. Okautiveit tava: Agluitsomañermik udsertoritse; perkutivaksuit, iñub iñotiging-ileit.

16. Adsigēmik mattominga piveit, okarlune: Angumik agluitokalauktok, tapsoma perorsēvinga perorlorikviovok.

17. Illumigut imak issumalerpok, okarlune: Kañok piñiarlunga? Perorsēakka kattiteksakka iñiksakangimetta.

18. Imak pilaunga okarpok: Kemātulli vikka serkomilugit piñiarpakka, angijororiarlugit señajomavakka, perorsēakka tamaita perkotikkalo kattitsomavakka takkamunga.

19. Tarngnimnullo imak okaromavunga: Nægliktara tarngniga, piksakavaksoadlarpotit okkiut uñuktut; kikkalerit, nerrilutillo imerlutillo kuviaisugit.

20. Gudible okautiva: Sillaitoāluk, uñuak tamaña tarngningilārpotit; kia piksariniarpagit kattilauktattit?

21. Taimaktauk-ĭnivut perkotinik kattersijut, agluinatiglo Gudeme.

22. Iliñiartiñe okautiveit: Tamaña pivlugo okaupapse: Iñosisse pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonēt; timipselonēt añoraksanginik.

23. Iñosek ajunginerovok nerkiksenit; timelo ajunginerovok añoraksenit.

24. Tulluket nautsertorissigik; karngãtitsiugilet, perorsẽeksenik kattersinatiglo, kemãtullivikaratiglo illiorkavekangilet; taipkoa Gudib nerritipeit. Tingmitsenit kañok angitigijomik ajunginerovise?

25. Kina illasse ingminik uignksersijungnarka tallitut takkitigijomik attautsetut, nauk siarklerutigigalloarpa?

26. Mingnek ajorupsiuk, sõg assia siarklerutigivissiuk?

27. Paunaujartut tækknnãrsigik, kañok perortut; señangilet peraingilellonẽt. Okaupapsele, Salomolonẽt piñarnadlartok taipkoa illangatut añorariksimangitok.

28. Iviksuket nuñametut Gudib taimak pinnarnartinamigit, uvlome perortut, kaupello kieksaumut egiteksaungmetta; anginersamik illipse añorartitsomavãse, okpernekitose tagva?

29. Tamaña pivlugo illipse okarniarase, sumik nerkiksakaromãrpose, sumiglonẽt iñiksakaromãrpose; siarklerniarase.

30. Makkoa tamaita sillarsub iñungita okpingitut nellojullo piñasuagatuariveit; Atã-

tapse killangmetub kausimavãse, taimaitomik ajorsartose.

31. Gudible nalegauninga piñiarkãrsiuk, tamakkoa tamaita pilãrpasse.

32. Erksiniarase okorse illagẽktuarsuit: Atãtapse idluariva, tunitsivigiluse nalegaunerminik.

33. Perkutisse pissitigissigik, aglujuñut tuñilugit. Põksiniaritse pitokaungitunik, perkutitoniardluselo killangme asserojuitunik; tigliktit sappertanginik, kaurulillo asserojuẽreksanginik.

34. Perkutipse neijugangit, omættipsetauk neijorivæt.

35. Makkitipsigut tapserutsiaritse, neñergoaselo ikkingmilit.

36. Iñuit adsigissigik, Nalekamingnik neriuktut, nulliarẽlitainartut nerrimãrninganit aggilertomik, tikkipet soppalulerpello, upkuẽrutisãrlugo pilãrpæt tuavilutik.

37. Kivget imaitut pilloridlarput, Nalekab tikkipagit pigãrtut. Ahamerik okaupapse, nerrimãvingme iksivakojomãrpeit, sailitserlune, nangminerlo kivgartoromãrpeit.

38. Pigãrviub aipangane, pigãrviublonẽt pingajuane tikkipagit, imailiortut; kivget tapkoa pillorikput.

39. Tamañale kausilertssiuk, tigliktub tigligijartorvinga, iglum iñuet kausimaguniuk; pigãromavok, iglominut itterkoñago.

40. Tamaña pivlugo illipsetauk oppalungẽrsimatitse; Iñum Erngninga tikkitsomãrmet uvlub nellunaikutangane, neriuvigingitapsingne.

41. Petrusim okautiva: Nalegak, adsigẽktomik mattominga kissipta pivittigut, makkoalonẽt tamaita pivigit?

42. Nalekab kiova: pijariakarpok nertorpartomik sillatojomiglo pairsijomik, taimna kivgaminut Nalekab pairsisungotimago, piksanginik tuñitsiviokovlugit nelliutilerangget?

43. Kivgak taimna pillorikpok, imailiortok, Nalekame tikkippago.

44. Ahamerik, okautivapse, perkutiminut tamainut pititsomãrpa:

45. Kivgarle taimna omamigut imak issumalerune: Nalegara killamik tikkiniængilak;

kivgello angutit arngnello añaudlarlugit, nangminerlo nerrilune imilarmelo tallardlune:

46. Kivgab tapsoma naleganga tikkitsomärpok uvlome, ipsoma neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kausimangitangane; asserorlugo piñiarpa naleganget, sokkosingitut okpingitut illagillugit akkivigijomärpa.

47. Kivgarle Nalekame perkojanganik kausimajok, piñialaurane, perkojangalo mallingnago, uñuktunik añaujaujomärpok.

48. Perkojanganiglo kausimangitok, añaujariakartomik piñiarame, ikkitunik añaujaujomärpok. Uñuktunik tuñitsiviojok, tapsomanget uñutunik keñerviojomärpok; uñuktuniglo perkojaujok, tapsomanget uñuktunik uttakkiviojomärpok.

49. Ikkomamik ikkitsijartorpunga nuñamut: kañoktõk mañakut ikkoalajarërpet?

50. Babtijomulle Babtitaujariakarpunga; (angijomik) sivõravunga namaksekärtinago?

51. Nuñamut tikkinasugivissinga, iñuit illagëktiniarlugit? Okaupapse: Ankak, ingmingunt akkerartutijomärput.

52. Mattoma kingorngane tellimet iglome attautseme ingmingnut akkerartutijomãrput; pingasut marrungnut, marruglo pingasuñut.

53. Angutã akkerartoromãrpok erngnerminut, erngnerlo anguminut; arngnã paningminut, pañik arngnaminut; sakke ukkoaminut, ukkoarlo sakkiminut.

54. Ama iñungnut okarpok: Nuvujamik tækkojarangapse unanget nikovitomik; tuavilutse okarpose: Sillarnerludlarniarpok; taimailerpok.

55. Uarngneluaranget okarpose: Kissidlarniarpok; taimailerporlo.

56. Takkormortose, nuñalo killaglo kañoĉniarmanganik illissimavasse: Sõgle tamaña nelliutok illissimangipissiuk?

57. Illupsingnelonẽt sõg idluartok issumagingipissiuk?

58. Illingnut akkerartortok aiparingungne erkartuijomut; ingeralutik saimarsarniaruk, kiglissiniartomut pititaukonæk, kiglissiniartublo parngnanẽrsimavium udsertortingaunut unnertotaukonnæk, tapsomalo udsertortub parngnanẽrsimavingmut egippattit.

59. Okaupagit, tainganget añititauniæng-
ilatit akkillerkãrtiñagit kenaujet naggatik-
sanget.

KAPITELEMIK XIII.

*Kristusib inuit ajokertorpeit kakkialerner-
mik issumatarnermiglonẽt.*

Taipsomane neijutut illangita okautivæt
Galilæamiunik, taipkoa aungit Pilatu-
sim akkupeit tuñergutingiñut.
2. Jesusib kiòveit, okautivlugit: Galilæa-
miut ipkoa ajortulliarnerõnasugivissigik Ga-
lilæamiuñit assingiñit tamaiñit, taimak pidlar-
taungmetta?
3. Aukãrpunga; okaupapsele: Sãgiarni-
ængikupse, tamapsetauk taimak asseroromã-
rivose.
4. Arverterngemit pingajortut ìpkoa nu-
voguseksub Silloametub orrovigijangit tok-
kodlugit, ajornerõnasugivissigik iñungnit as-
singiñit tamaiñit, Jerusalemetuñit?

5. Aukärpunga; okaupapsele: Sägiarniængikupse, tamapsetauk taimak asseroromarivose.

6. Mattomingale adsigĕktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak iñub perortipa, Weinekarviksamut kakkaminut; paungarsioriaramiuk nachvängilarle.

7. Weineliksamik perorsĕviksiortomut okarpok: Ahak, aujet pingasut napartok tamna nellipsakattardlugo paungarsiorialauktara, nachvärnanga; kippiuk; sŏg iñekarpa sullinane tamane?

8. Taipsoma kiova, okautivlugo: Nalegak, taimailingalaule aujak tamaña, avata poagijarlugo, ivsunga ivsoromavara,

9. Kingorngagut paungakarniarmanget; pekkangipelle, tava kippiuk.

10. Ajokertuiniarpok illiñiarvit illangane, sabbatcŏngmet.

11. Ahak, arngnak tagvanetok añernelik kannimanartomik okkiut arverterngemit pingajoartut, okkungainarlune issivinermik sappertok.

12. Jesusible tækkogamiuk kaikova, okau-

tivlugo: Arngnak, kañimanerñit piungnerit.

13. Aggangminullo pattikpa; tagvainak issivilerpok tava, Gude nakoridlarpa.

14. Illiñiarvium angajokanga ningalerpok, Jesuse iñuliklermet sabbateme, iñuillo okautiveit: Uvlut arviniovut, señajariaggit; uvlune taipkonane iñulijaunialeritse, sabbateopelle piñase.

15. Nalekab kiova, okarlune: Takkormortok una, illipse tamapse nergsutisse tuktuvakotisselo siutekoktojullo pittũdsarpangilase nerchevinginit, alluktitsartorlugillo sabbateme?

16. Abrahamib pañia una, pittuksimajok satanasemut okkiut arverterngemit pingajoartut, pittuksimajungnẽriakangilak sabbateme?

17. Taimak okautingmagit, akkerartortingita illunatik kangugivæt; iñuit illunatik tattam̃iniarnartitangit tamaita, kuviaisutigiveit.

18. Jesusele okarpok: Suna Gudib nalegauninget adsigivauk, sumullonẽt adsigẽktitsomavigo?

19. Senfkornetun-īpok, tamna iñub piva,)erorsēvingminut egipa. Perolertok aglivune napartulerpok angijok, tingmitselo kilaub attānetut iñekalerput akkerungetta atāne.

20. Ama okarivok: Sumut Gudib nalegauninga adsigēktitsomavigo?

21. Kakkojekset sērnautiksetun-īpok, arngnab tamna piva, akkulugo ōktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pittalingnut, kakkojekset tamaita sērnartilugit.

22. Mattoma kingorngane iglugaseksoatigut niuverviktigullo ingeravok, ajokertuiniarlunelo ingeralarmelo Jerusalemut.

23. Iñuit illangeta okautiva: Nalegak, ikkitut iñuit piulijauniarasugivigit? Okautiveille:

24. Illungertoritse, ittervikitokut itterniaritse; okaupapse, uñuktut piñasuarniarput itteromavlutik, itternermik ajorsaromārput.

25. Iglum iñua nikkovilune itterviub ubkuanga parugnanērppago, kingorngane illipsetauk sillatānit ubkuak avilortarijartoromā-

rivasse, okarluse: Nalegak, Nalegak, ubkuč-
rutittigut. Kiojomãrpãse, okautivluse: Nakit
pingmangapse, illitaringilapse.

26. Okaromãrpose imak: Nerrekattigivlu-
tillo im̃erkattigivaptigit, iglut akkorngane
ajokertulaukpaptigut.

27. Kiojomãrpok: okaupapse, illitaringi-
lapse nakit pingmangapse, tamapse kem̃ek-
singa, ajortulliartose.

28. Tagvale kealuselo aglerulãromãrpose:
Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, nellautaijullo
tamaita Gudib nalegauningane tækkojomã-
rapsigik, illipsele sillatãnut pingujartauma-
jose.

29. Iñuittauk unanget, pãngello, ãngello,
avangello tikkitsomãrput, Gudib nalegau-
ningane nerrimãvingmut ingitsomãrput.

30. Ahak, kingorliojokarpok sivorliojo-
mãrtunik; sivorliojokarlarmelo kingorliojo-
mãrtunik.

31. Uvlok taimna Farisæerit illangita imak
okautijartorpæt: Aularit, tamaña kem̃eguk;
Herodesib tokkotsomangmattit.

32. Okautiveit: Terrianiak taimna imak

okautijartorsiuk: Ahak, satanasit añitipakka, iñulïklerijartorlarmalo uvlome kaukpello, uvlut pingajuane piarēlărpunga.

33. Uvlomele kaukpello, ungaliagolo arvertariakarpunga; nellautaijok Jerusalemib assiane tokkotauvangilak.

34. Jerusalem, Jerusalem, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujarkeñut millorangne, kapsersoarnik, kittorngatit kattitsomalaurivakka, sorlo arngnaaungub kattipeit ivaveit piarkeñe issarkominut; pijomalaungitosele?

35. Ahak, igluse (kattimaviksasse) iñuērutsaujomărpok. Okaupapse: Ama tækkuniængilapsinga, nelliutitiñago okakărase: Nakoridlartaule, Nalekab attingaue tikkitok!

KAPITELEMIK XIV.

Im̃ermik puvitok ajorungnẽrtipa Kristusib, ajokertorlunelo.

Mattoma kingórngane Farisæerit angajokangíta illangeta iglunganut nerrijartortok, sabbateme; taipkoalo udsertorpæt.

2. Ahak, angut tagvanetok, im̃ermut puvitok.

3. Aglangnik illissimajut Farisæerillo Jesusib sãngaveit, appersorlugit: Sabbateõngmet iñuliklernæk idluarka?

4. Tapkoale niplingilet. Tava tiguva, iñulilãlo, aularkova.

5. Sãngaveit okautivlugit: Illapse nergsut siutekoktujok tuktuvaklonẽt im̃ertarvingmut nakkarpet, kia sabbateme kakkinasuarniængipauk?

6. Aama kionermik sapperivut.

7. Adsigẽktomik nerrimãrtut okautiveit;

issuklernik iksivautakaromajut nerrimävingme tækkogamigit, okautivlugit:

8. Nulliarēlitainartuk nerrimärvinganut nerrijartorkojaujuvit, ungarlermut ingitsartorlängilatit, illingnit attañionersamik nerrijartorkojimajokarasugellugò;

9. Tapsomingalo illingniglo nerrimärtitsijuksab tikkipattit, okautikpattillo; tamna agvaēruk; kangusulerlutit ingitsartoromärpotit tuñulermut.

10. Nerrijartorkojauguville, tuñulermut ingitsartorina, illingnik nerrijartorkojijok tikkipet, okautikpattillo: Nægliktara, ungarlermut ingitsartungärit. Nerrekattivit illunatik tava nakorijomärpätit.

11. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomärpok; ingminigle miklilertok, taimna attañiotitauniarpok.

12. Nerrijartorkojiminnlle okarpok: Uvlub kerkane uñungmellonēt nerkiksamik äkiksoiguvit, illæñarijattit, kattangutittillonēt, illatillonēt, sillellitillonēt, nuñäkattitillonēt agluitut nerrijartorkonersarineijengilattit; taipkonunga ama akkiniarlutit nerrijartorkojaunajarasugellutit.

13. Nerkiksamigle ãkiksoiguvit; aglujut, tussiætullo, illakougõrtullo, tautungitullo nerrijartorkolaukit:

14. Pilloridlaromãrpotit tagva; illingnut akkiksakangimetta, akkillertaujomãrpotille idluartut makkiviane.

15. Nerrimãrtut illangeta tamaña tussaramiuk, okautiva: Pilloridlarpok kakkojaktortok Gudib nalegauningane.

16. Okautiva: Angut nerkiksarsoarmik ãkiksoijok uñungme, uñuktullo nerrijartorkoveit. Nerriviet nelliutingmet,

17. Kivgane imak okarijartorkova nerrijartortukseñut: Kaititse, illunatik piarẽrput.

18. Illunatik kingorlerẽklutik asserkotsiomalerlutik okarput. Sivorlium okautiva: Perorsẽviksilaurama, tækkojartoromagapko pijariakarmet; tuksiarpagit, passiniarnanga.

19. Aipanget imak okautiva: Tuktuvait tellimet kemuktukset pissiarigapkit, mañalo tækkojartorpakka; tuksiarpagit, passiniarnanga.

20. Pingajoet imak okautiva: Nullianikkama, tamaña pivlugo tikkiniængilanga.

21. Kivgab tapsoma angajokane okautijartorpa taipkoninga. Angajokak ningarpok tagva, kivgane okautiva: Katsungailutit ailerit iglugaseksuit akkorngeñut apkosinernullo, aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo tagvunga ittertikigit.

22. Kivgarle okarpok: Angajokak, okaravit taimaipok; sulle nimuiungilet.

23. Angajokab kivgane okautiva: Nuñam apkosiningiñut, avaluñullo ailerit, itterkolugit, igluga tættækovlugo.

24. Okaupapsele, angutit nerrijartorkojaugalloet, nerkiksakka õngniængileillonẽt.

25. Iñugiartorsuit illagijañe, keviarpeit okautivlugit:

26. Uvamnut pijok, angune, arngnelo, nullelo, kittorngañelo, kattangutiñelo, nangminerlo iñosine omigingipagit; illiñiartiginiængilara.

27. Señingajuksaminik (kappiaisuviksaminiglonẽt) nangmangitok, mallingnangalo; illiniartiginiængilara.

28. Kina illasse nuvoguseksoarlijomagune, sivorngagut erkaumaniatsengileit pikseñe, ajorniarmangago iñerianga?

29. Tunganiksanganik señagune, kalliksanginik ajoromanane, illunatik tamattominga tautuktut mittautiksakoñagit,

30. Okarlutik: Iñuk tamna señalaurallo-arpok iñerlugo ajorpa.

31. Attañerlonĕt kia sorsugijartoromañerpa attañermut assiminut, sivorugagut erkaumaniatsengileit, uñurningit sorsuktukset 10,000 dit sivõraginiarmangagit sorsuktukset nellipsarekset 20,000 dit?

32. Sivõragigunigille, imna sulle ungasiktometillugo, okautsaujertorkova kivgaminut, sorsugungnĕrkovlugit.

33. Taimaktauk illasse, perkutiminik tamainik issumajungnĕromangitok, illiñiartiginiængilara.

34. Tarriok ajungikalloarpok; pitsartojungnĕrpelle tarriok, sumut ama pitsartutitauneijarpa?

35. Nuñamullonĕt perorsaijomullonĕt suksaujungnĕrpok; egiteksatuinauvorle. Tussãjungnik siutelik tussarle.

KAPITELEMIK XV.

Adsigĕktunik, saukamik tam̃arsimajomik, kĕnaujamiglo tamaijaumajomik.

Taipsomane Zoelnerillo ajortulliartullo tikkipæt, tussaromavlugo.

2. Farisæerille Aglangniglo illissimajut avamudlarputt, imak okarlutik: Ajortuggit oma illasearivlugit, nerrekattigiveit.

3. Adsigĕktomik mattominga okautiveit:

4. Kia illapse saukenik pigub 100 dinik, taipkoalo illanget tamaiguuiuk, 99 nigle kemmengniængileit iñukangitomut, tamartorlo keñeriarkaugilak, neñerkărnago?

5. Neñiguniuk, kakkakpa kuviaisuklune.

6. Tikkilerame, illañelo nuñakattiñelo kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, saugara tam̃alauktok, neñigapko.

7. Okaupapse: Taimaktauk kuviaisugomărput killangmiut, ajortulliartok kakkialer-

pet, 99 nit idluartuñit kakkialeriakangitunnit.

8. Arngnablonĕt kia tellimaujortunik kĕnaujagub, tapkoa illanget tamaigunniuk, neñergomik ikkitsiniængilak, iglo sañerlugo, keñerajængilak, neñerkărnago?

9. Neñiguniuk, illañelo nuñakattinelo arnguet kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, kĕnaujara assiujilauktara neñigapko.

10. Okaupapse: Taimaktauk ajortulliartok kakkialeranget, Gudim Engelingita kuviaisutigivæt.

11. Ama okarpok: Angutekarpok marrungnik erngnelingmik;

12. Nukkardlium angune okautiva: Atătak, perkutingnit pijeksakka pilakka. Perkutiñe tava avikpeit, nukkarĕngnut tapkungnunga.

13. Uvlut ikkitut năngmetta, nukkardliub perkutiñe tamaita kattilerpeit, nuñamullo ungasiktumetomut aularpok; tagvanelo perkutiñe nungupeit ajortulliarnermut.

14. Perkutiñe tamaita nungumagit, kăk-

ioak pidlalermet nuñame tamane, tamnatauk ijorsalerpok;

15. Tamattoma nuñam iñungita illanget ikkipa, iñùb tapsoma kivgarilerlugo aulartipa nuñaminut, kuingĕngit pairekovlugit.

16. Esijomalauralloarpok Bialiornilukkungnik, kuingĕngit nerkiksangita illanginik; tuñitsivionanelo tapkonanget.

17. Issumamigut imak erkailerpok, okarlune: Uvlut tamaita unuktunik kivgakarpok atătaga, kakkojamik ajorsangitunik, uvangale tamăne perlilerpunga.

18. Atătamnut angeraromavunga, imaglo okautijomavara: Atătak, ajortullialaukpunga Gudemut killangmetomut, illingnullo;

19. Kingorngagut erngnermik taijaunek nellopkotivunga; kivgaulanga kivgettit illagilugit.

20. Tamaña tava keñekpa, atătaminullo angeralerpok. Sulle kañingitometillugo, angutæt tækkova, năpkoarivlugo, akpangerlune kongĕsingagut erkipa kuñiklălo.

21. Erngninget okautiva: Atãtak, ajortullialauktunga Gudemut killangmetomut illingnullo; mattoma kingorngagut, erngnermik taijaunek nellopkotivunga.

22. Angutãle kivgaminut okarpok: Añorak piñarnarnersak kaitsiuk, attitisiuk, aggangillo ketterdlermingnik pitartsersigik, ittiggaluarsungniglo attitilugo;

23. Nocharlo koinijok kaitsiuk, tokkodlugo, nerriluta kuviaisuktalo:

24. Erngnera tamna tokkolauralloarame, ama omarivok; tamalauralloarame nachvarmingmet. Kuviaisulerput tava.

25. Erngningale angajuklek peronẽvingme assinetok, angerarame iglo kaglileramiuk, imngertullo kachortullo tussarpeit;

26. Kivget illanget kaikova, appertsorlugolo tamattominga tussartaminik?

27. Tapsoma kiova: Nukket tikkipok, nocharlo koinijok anguvit tokkokova, erngnine kañoẽngitok ama pigamiuk. Angajoa añulerpok; itteromangimet angutã añivok itterkoniardlugo.

29. Angunele kiova, okautivlugo: Ahak, okkiut uñuktut kivgartulaukpagit, perkojettit illunaita nalelaukpakka; saukamiglonĕt angutsoarmik tuñitsivigingitsainarparma, kuviaisukovlunga illæñarijakka illagilugit.

30. Erngnerille tamna tikkimet, perkutiminik nungutsijok arngnarniarnermut, nochak koinijok tokkokovet tamna pivlugo.

31. Angutæt okautiva: Erngnera, neijutsainarparma, perkutikkalo tamaita pigivattit.

32. Serrilutillo kuviaisuktuksaugalloarpotit; nukket una tokkungalaungmet, ama omarmingmet; tamalaungmello neñijaumingmet.

KAPITELEMIK XVI.

Adsigĕktomik, pimaklertomik idluangitomik, agluitorsoarmiglo.

Illiñiartiñe okautiveit: Angut agluitok, pimajikartok perkutiminik; tamna unnertsionerlũtigivæt, angajokame perkutinginik nungutsijok.

2. Angajokanget kaikova, okautivlugo: Kañoĕtomik tussarpunga illiornernik? Piñajattit kittiniakit nellonaililugillo; mattoma kingorngane pimaklertuksaujungnĕrpotit perkotimnik.

3. Pimaklertok illumigut imak okalerpok: Kañok piñiarpik? Angajokama pimaklerkojungnĕrmanga; poagejarnermik ajorpunga, keñunermiglo kangusukpunga.

4. Sulliamnik nellungikalloarpunga, illelliortaukovlunga iglungiñut, pimaklerungnĕruma.

5. Angajokaminut tamakissimajijut ta-
naita kingorlerĕktillugit kaikoveit, sivorlek
nak apperiva: Kapsinik akkiliksakarkit
ngajokamnut?

6. Kiova: Kattaujenik 100 nik orksunik
ugnerotinik. Okautiva: Akkiliksavit ag-
angit pikit, ingilutit aglaksarit 50 nik.

7. Ama aipanganut okarpok: Igville, kap-
inik akkiliksakarkit? Kiova: 100 nik oktu-
nik kakkojeksenik pittalingnik. Okauti-
iva: Akkiliksavit aglangit pikit, aglaklutit
0 nik.

8. Pimaklertok tamna idluitok angajokab
akoriva, sillatojutut piñiarmet. Mattoma
illarsub kittorngangit illutsimingnik silla-
mersaungmetta, kaumajub kittorngang-
nit.

9. Maña okaupapse: Illæñarsarsiniaritse
uñab pingiñut idluangituñut, ajulerupse,
lelliortaukovluse iñimingnut nãksaungi-
nñut.

10. Mikkijomik pitsiartok, angijomiglo
itsiarivok; mikkijomigle piñiarnerluktok,
ngijomiktauk piñiarnerlukivok.

11. Nuñab pingit idluangitut pairitsiængi-

kupsigik, kia pimaklerkojomavãse pijarialingmik?

12. Attartonerlukupse, kia tuñitsivigijomavãse nangminiksapsingnik?

13. Angajokæk marruk kivgab kivgartorungnængilak: Aipanga omigilerpãlonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipanga ungagilãrpa, aipale nachogilugo. Gudelo nuñab pingillo attautsekut kivgartorvigijungnengilasse.

14. Tamaita makkoa Farisæerit agluitsomajut tussaramikit, mittautigivæt.

15. Okautiveit imak: Ajungitsomatõgalloarpose iñungnut, Gudible omættisse nellungileit; iñuit ajungitsuginingit, Gudib makkojugiveit.

16. Perkojello nellautaijullo nellautsitiksanik okarput Johañese tikkekãrtiñago; mattomale kingorngaue Gudib nalegauninga okautaulerpok okautsiñut tusarnertunnut, illunatiglo kerlãkaratik itterniarput.

17. Killaklo nuñalo nungunersauniarpuk, titaub attausib perkojeñetub pẽrninganit.

18. Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

19. Angumik agluitorsoakalauktok, aupalutsiariktunik sätuniglo pivianartovaksoarnik anoralik, uvlut tamaita iñunatsoridlarlune kuviaisuktok.

20. Anguttauk aglujok tagvanenivok Lazarusemik attelik, tamna ittervinget kiglingane nellajok, illunane kalladlartok,

21. Tuksiartok karngänekuvininginik, agluitub nerrimävianit kattektunik. Kingmille allüktorijartorpeit kallangit.

22. Aglujorle tokkungmet, Engelit ätipæt Abrahab sänganut. Agluitorsoaktauk tokkogivok, illuvertauvorlo.

23. Äniartorsoarme kappianartorsoarmedlune uitalerame, Abraha tækkova kañingitometok, Lazaruselo sänganetok,

24. Kaigarsulerpok okarlune: Atätak Abraha, näpkiginga, Lazaruse tilliuk, tikkime muvua imermut missukkärlugo, okkara nigliterliuk; mattomunga ikkomaksoarmut äniadlarama.

25. Abrahable kiova: Erngnek, erkarniaruk, iñotillutit ajungitunik pigilaurangne Lazarusele kappiaktoadlalauktok; mañale mannigortitauvok, igville äniatitauvotit.

26. Tamañalo tappilugo akkonaptingne uñungarsoarmik ittersarsoakarpok, tamãnget illipsingnut ikkãromajut ajorpæt, taimaktauk uvaptingnut ikkãromajut illipsingnit sapperivut.

27. Okarpok: Tamaña pivlugo tuksiarvigivagit, Atãtak, tillekovlugo Lazaruse atãtama iglunganut;

28. Sulle kattangutekarama tellimanik, okautsertorkovlugit, ãnianartovingmut tamattomunga pikoñagit.

29. Abrahab kiova, okautivlugo: Mosesiblo nellautaijullo aglanginik pekaramik; ipkoa nalekkiligit.

30. Kiova: Aukak, atãtak Abraha: tokkungajulle illangeta tikkipagit, sãgiaromalerput.

31. Ama kiova Abrahab: Moseselo nellautaijullo nalengikunikit, okperiniænginivættauk, tokkungajut illanget omardlune tikkikalloarpattigik.

KAPITELEMIK XVII.

Jesuse ajokertorpok, iñulivlunelo kallaktunik tellimaujortunik. Gudib nalegauninganik tikkiniartomik okalävok.

Illiñiartiñcle okautiveit: Asserornekanginek ajornarpok; kappianamegle taimna asserorterijok.

2. Tapsomunga idluarnersauvok, asserorterijum ujaraktanganik kongĕsingagut nivingaiviõgune, imarbingmullo egilugo, ukkoarãrsuit illangeta asserortauninganit.

3. Tamaña pivlugo udsertoritse. Kattanguvit idluivigilukpattit, teñersaruk; ajorungnĕrpet, idluiningit issumagijungnĕrkit.

4. Uvlorme attautseme arvengemillonĕt aggartunik idluilugvigigunitit, uvloĕnarlo arvengemit aggartunik tikkikunitit, kakkialerpungărpet; issumagijungnĕrkit tava tamarningit.

5. Apostelit Nalekamut okarput: Okpernivut nekkorsititsuk.

6. Nalekable okautiveit: Senfkornetun okpernekarupse; mattomunga napartomut imak okarupse: Tagvanget pẽrit, im̃arbingmullo pĩt; tava nalegomãrpãse.

7. Kia illapse kivgagub, perorsẽvingmik senajomik, nergsutiniglonẽt mianersijomik, perorsẽvingmit tikkileranget, imak okautiniarpauk: Tuavilutit nerrimãvingmut ingitsartorit?

8. Imak okautiniængila: Uñungme nerkiksalliniaringa, sailitserlutillo kivgartoringa, nerritillunga im̃ertillungalo; kingunipkut nerrilutit im̃erniarivotit?

9. Kivgak tamna kujaginiarpauk nalengmago? Taimak issumangilanga.

10. Taimaktauk illipse, malligeksasse tamaita namaksigupsigik, okaritse: Kivgakullovogut; piñiareksavut kisseta pigaptigik.

11. Jerusalemut ingeravlune, Samarialo Gallilæalo apkotigivak.

12. Iglugasengnut pingmet, angutit telli-

maujortut kallaktut pārpæt, tapkoa kañitome nangertut,

13. Nippekortŏvlutik okarput: Jesuse nægliktok ajokertuijok, nāpkigittigut.

14. Tækkogamigit, okautiveit: Ajokertuijuñut tækkotitsartoritse. Taingunga aivlutik kallakarungnĕrput.

15. Tapkoale illanget, kallagungnĕrnermik kausilerame; utterivok, Gudelo nakoridlarpa nippekortomut,

16. Ittigangita kiglingane pāmangavlune kujagiva. Tamnale Samariamiut illanget,

17. Jesusib kiova, okarlune: Kallakarungnĕrkattitit tellimaujungilet? Nauk taipkoa tellimello sittamello?

18. Assingnik uttertokangilak, Gude nakorilugo, takkorngartak una kissime utterka?

19. Okautiva: Makkilutillo aularit, okpernivit piulivātit.

20. Farisæerille apperingmatsuk: Kakkugo Gudib nalegauninga piomārpa? Kioveit, okarlune: Gudib nalegauninga tækkuksaulune piniængilak.

21. Imaglonẽt okatsengilet: Ahak, manepok, ikkanelonẽt. Ahak, Gudib naleganninga illupsingnut pimavok.

22. Illiñiartiminat okarpok: Uvlut nelliutsomãrput, Iñum Erngninget uvlungita illanget tækkojomadlarpasse; tækkonagolo.

23. Imak okautijomãrpãse: Ahak, tamãnepok, ikkanelonẽt. Taikunga ainiarase.

24. Sorlo kaumalaub killaub igloanit kaumaridlartok, killaub igloanut; taimaktauk Iñum Erngninga itsomãrivok uvluksamine.

25. Tamañale nelliutitiñago, ãniadlartitaujomãrpok, iñuit makkoa kisserngortariomãrpæt.

26. Sorlo Noah iñotillugo-ilauktok, taimaktauk Iñum Erngninget uvluksanganeĭtsomãrivok.

27. Ipkoa nerrivut, imilarmiglo, nulliaṅikput uiniglarmiglo, uvlok taimna tikkilugo Noam ittervia umiaksoarmut, ullitornivaksub tava tikkipeit nungulúgit tamaita.

28. Sorlo Lothe iñotillugo. Nerrivlutiglo

immerpat, pissiniarlutiglo, niuverlarmiglo, perorsĕvilliorput, iglulliorlarmiglo;

29. Uvlok taimna, Lothe aningmet Sodomamit, sillalulerpok killangmit ikkomamik orkseromiglo, tamaita nungupeit.

30. Taimaktauk-ĭtsomărivok Inum Erngninget uvluksangane, sakkerviksangane.

31. Uvlok taimna, iglub kănganetub pijartorniarnagit pine iglometut. Taimaktauk perorsĕvingmetub assine, utterviginiarnagit kemektane.

32. Lothib nullia erkarissiuk.

33. Inoserminik ivlertsinasuartok, assiujijomărpok; inoserminigle ivlertsingitok inoniaromărpok

34. Okaupapse: Unuak taimna angutik marruk sinigvingme attautseme inangakattigĕgomărpuk; aipanga illelliortaujomarpok, aipale kemektaujomărpok.

35. Arngnæk marruk kaivititsikattigĕgomărpuk; aipanga illelliortaujomărpok, aipale kemektaujomărpok.

36. Angutik marruk perorsĕvingmetsomărpuk; aipanga illelliortaujomărpok, aipale kemektaujomărpok.

37. Apperivæt, okautivlugo: Nalegak, nanētaimaitsomārpa? Kioveit: Killoktalingmut, nektoragit kattivakput.

KAPITELEMIK XVIII.

Adsigēktomik okarpok erkartuijomik idluangitomik, Farisæermiglo Zoelnermiglo.

Adsigēktomik okautiveit, soraijunata tuksiatsainarkovluta;

2. Okarlune: Erkartuijok iglugaseksoarnetok, Gude tapsoma erksigingila, iktoriakaranelo iñungmik.

3. Tagvanetauk iglugaseksoarne uigarnekïnivok, tapsoma imak okautijartorpa: Piulinga akkerartortimnit.

4. Akkunekāle tussājomangila. Kingornganele illumigut imak issumalerpok: Nauk Gude erksigingilara, iñuillo iktoringi'akka.

5. Uigarneruble tapsoma pachvisalermauga, piulijomavara, tussarnĕsugomangiuama kĕta.

6. Nalegak̆ okarpok: Ahak, idluangitub erkartuijum okausinga tussarsiuk.

7. Gudible añerijañe piuliniængileit, uvlullo uñuello năvlugit nipliavigingmatsuk; unĕt akkunĕralloarune?

8. Okaupapse: Piulisaromărpeit. Iñum Erngninga tikkitsomărpet, nuñame okpernermik nachvăromărasugiviuk?

9. Illangille ajungitsugijut, assimingniglo nachojut, mattominga adsigĕktomik okautiveit:

10. Angutik marruk takpaunga kattimavingmut tuksiarijartortuk; aipa Farisæeriojok, aipangale Zoelneriojok.

11. Farisæere ingmigut nængertok, illumigullo imak tuksiarame: Gude kujagivagit, assiptut iñuktun-ĭnginama, tigliguktitut, idluitulliartotullo, arngnarniartotullo, Zoelnertullonĕt otunak;

12. Uvlungnik marrungnik nerringitunga sabbatik akkorngangne, perkotimalo illuna-

tik tellimajoetta aipanga tuñivara attanniojuñut.

13. Zoelnere kañinane nængertok, killangmullonĕt ărloromangitok; sakvingminut pattiksimajok okarlune: Gude saimartilaunga! ajortorsojunga.

14. Okaupapse: Tamna aiparminit ajornerminit issumagijaujungnĕrnertsauvlune taununga angerarpok iglominut. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomărpok, ingminigle miklilertok, attañiotitaujomărpok.

15. Nutakkettauk ătipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugit. Ătsijut illiñiartingita tækkogamikit suadlalerpeit.

16. Jesusible kaikoveit, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

17. Ahañerik, okaupapse: Nutakkatut Gudib nalegauninganik pingitok itterniængilak.

18. Angajokaijet illanget apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kañoĕtomik piñiartuksauvik, pijomavlugo iñogutemik nungŭsuitomik?

19. Jesusible kiova: Sõg ajungginerarpinga; Assianik ajungitokangilak, Gude attausetojok, kissime.

20. Perkojet kausimagalloarpattit: Arngnarniarnæk, iñuarniarnæk, tiglingniarnæk; kigłiloktomik okautiginiarnago (aipait), atãtello anãnello nalekik.

21. Tamnale okarpok: Tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit.

22. Jesusib tamaña tussaramiuk, okautiva: Attausek sulle pingilet. Perkutitit tamaita niorvgotiginiarkit, aglujunnullo pilliutigilugit, killangmie perkutitsiariksiniarpotit tagva; mallingniarlungalo.

23. Tamaña tussaramiuk, kiksalerpok; agluiname.

24. Kiksalertok Jesusib tækkogamiuk, okarpok: Agluitut killaub nalegauninganut pilutik sappernekasekpok.

25. Ajornænginerovok, (nergsutsoak) kamele, merkutim isingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Tamattomingale tussartut, okarput: Kiname pilloridlarniarpa?

27. Kioveille: Iñungnut ajornartok, Gudemut ajornængilak.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita keñelaukpavut, mallilarpillo.

29. Tapsomale kioveit: Ahañerik okaupapse: Iñum iglune keñekuniuk, angunelonĕt, arngnelonĕt, kattangutinelonĕt, nullelonĕt, kittornganelonĕt, Gudib nalegauninga pivlugo.

30. Tamna mattomanelune uñuktunik piomărivok, sillamelo tikkitsomărtome iñogumik nungusuitomik.

31. Arkangemit aggartut ingminut pitinamigit, okautiveit: Ahak, takpaunga Jerusamut aivogut, nellautaijullo aglangit illunatik nellautsiomărput, Iñum Erngninga pivlugo.

32. Tamna pititaujomărpok nellojuñut; taipkoa mittautigijomărpæt, ketserarlugolo;

33. (Aklunatseñut) ipperartorniarpæt tokkolugolo; uvlut pingajuane omaromărivok.

34. (Okausingille) tamakoa tamaita tussăngileit, nellovlugillo tukkekartiñagit okauserilauktangit.

35. Jerichomut kaglilerame, tautungitok apkotane iksivajok, keñuvlune pijok.

36. Iñugiartorsuit señerkumago tussaramigit, appersorpeit mattominga.

37. Jesusemik Nazaremiomik kãngutijomik okautingmago;

38. Niplialerpok okarlune: Jesuse, Davidim Erngninga, nãpkiginga!

40. Jesuse nokkalerlune kaikova, tessiortaukovlugo señianut. Ãtingmatsuk apperiva,

41. Okarlune: Kañok piomavit uvamnut? Kiova: Nalegak, tautuleromavlunga.

42. Jesusib okautiva: Tautulerit; okpernivit piulivãtit.

43. Tagvainak tautulerpok, m[illegible]lugolo, Gudelo nakoridlarpa. Iñuillo [illegible] tamattominga tækkunãrtut, Gude nakor[illegible]pæt.

KAPITELEMIK XIX.

Zoelnermik Zacheusemik.

Mattoma kingorngagut Jerichomut pivut, iglugaseksuit apkotigigamigit.
2. Ahak, angut tagvanetok, Zacheusemik attelik, Zoelnerit kappitanget agluitorsövlune;
3. Jesuse taipsoma takkojomadlarpa, iñungnut ajorpok mikkigame.
4. Sivorliovlune akpangerpok. Napartomullo Feigeliksamut majoarpok, tækkojartorlugo; tagvona ingeralermet.
5. Jesuse tagvunga pigame, kungmut ärlorame, tækkogamiuk okautiva: Zacheuse, akkarsärit; iglungnut uvlome itteromagama.
6. Tava akkarsärpok, kuviaisuklune illelliorpa.
7. Illunatik tamaña tækkogamitsuk, oka-

ludlalerput, angumut ajortulliartomut itter-
met.

8. Zacheusible Nalegak tikkipa, okautilã-
lo: Nalegak, ahak, perkotikka marroilivlugit
tuñivakka aglujuñut, uiveriklerlunga pinnia-
lauktakka sittamanik uñukenersanginik ut-
tertitsivigiomavakka.

9. Jesusible okautiva: Uvlome iglo tamna
piulijiksarsivok, Abrahab kinguvãringmago
tamna; (iglub iñua)

10. Iñum Erngninga tamarsimajut keñeri-
jartorlugillo, pilloriktisartormagit.

11. Illunatik okausingit nalengmagit, ad-
sigẽktomik okautiveit, Jerusalemut kaglile-
rame, Gudiblo nalegauninga tuavilune sak-
kerniarasugingmatsuk.

12. Taimak pivlugo okarpok: Attañek
nunnamut ungasiktometomut aularpok, at-
tannionek piñiarlugo, angerarivlune ama.

13. Kivgeñe tellimaujortut kaikoveit, tun-
nitsivigivlaitalo kẽnaujenik tellimaujortunik,
okautiveit imak: Niorvgotigigissigik tikker-
kãrtiñanga.

14. Iñukattingitale nakoringinamitsuk,

imak okautsaujartorkovæt: Tamna attanniokongilavut uvaptingnut.

15. Tikkiname, attanionek pigamiuk; kivgeñe ipkoa kaikoveit, kẽnaujenik tuñitsiviñe, tussaromavlune niorvgotigingmangagit pijanginik.

16. Sivorlek sakkerpok, okarlune: Attannek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimaujortunik.

17. Okautiva: Kivgartorloriktotit, ikkituñut nertornarlutit piñiaravit, iglugasengnut tellimaujortuñut attañiotitsomavagit.

18. Aipangatauk sakkerivok, okarlune: Attanek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimanik.

19. Taimnatauk okautigiva: Igvittauk attañiojomãrpotit iglugasengnut tellimanut.

20. Pingajuak sakkerame, okarpok: Attañek, ahak tagga kẽnaujakuttit, torkorsimajok kakkigomut;

21. Erksigilaurapkit, angutanseravit; illilaungitattit tiguvattit, kattidlarlaitalo karngãtilaungitattit.

22. Kiova: Kivgaãluk una, okausernit er-
ırtorpagit. Angutausertunga kausimagam-
ı, illilaungitakka tiguvakka, karngãtilaung-
ıkkalo kattikapkit;

23. Sõg kẽnaujakutiga kẽnaujenik taugsẽ-
ıñut pingipiuk? Tikkikuma, tigujomalauk-
ra aiperlugo assianik.

24. Tava neijortine okautiveit: Tapso-
anget kẽnaujak aksarnigarissiuk tuñilugolo
llimaujortunik kẽnaujalingmut.

25. Kiovæt: Attañek, tamna tellimaujor-
ınik kẽnaujakarpok.

26. Okaupapsele: Pekartok sumik, tunit-
viojomãrpok; pekangitorle aksartaujomãr-
ok pinganik.

27. Ipkoale uvamnik keñugosuktut, u-
iglo attañiokojingitut, kaitissigik, tæku-
nga tokkotsigik.

28. Taimak okarame aularpok, takpa-
ɛrusalemut ailerlune.

29. Betfagemut Betaniamullo kagliler-
ısuktalingmut kakkamut tikkilune,
artingne marruk tillivak.

30. Okarlune: Aileritik iglugase-
lliptingnetuñut; itteruptik nochak p-

simajok neñilärpatik, kãnganut sulle iñungmik ingitokalaungitok. Pitõdsärlugo, kaitikko.

31. Apperijauguptik, sõg pitõdsãrmangaptiko, imak kiogittik: Nalekab attoromangmago.

32. Tillijaujuk aularpuk, sorlo okautingmagik naipipæk.

33. Nochak pitõdsärsitillugo, iñungita okautivakit: Sõg nochak pitõdsärpittiko?

34. Kioveit, okautivlugit: Nalekab attoromangmago.

35. Ãtipak tava Jesusemut, anoratik nochaub keñerloanut illivlugik, Jesuse kãnganut ingitipæt.

36. Ingeratillugo, añoratsetik issivilerpeit apkotãnut.

37. Kaglilermello, orksuktalingmit kakkamit attersãleimet; illiniartingita illunatik kuviaisuvaksoarnermullo nippersoarmullo Gude nakoridlarpæt, tattañiniarnadlartut tamaita, tækkojettik pivlugit,

38. Okarlutik: Nalekam attingane tikkitok, Attañersoak nakorijaule! Ullapirsautte-

karle killangme, nakudlartokarle kõtsingnerme!

39. Farisæerillo illangita illaungmijut okautivæt: Ajokertuijok, illiñiartittit innerterkit.

40. Kiovlune, okautiveit: Okaupapse, ukkoa nippangeromalerpetta, ujarket niplero-mãrput.

41. Iglugaseksoarnut (Jesuse) kaglilerame, tautukpeit, keagidlarlaitalo,

42. Okarpok: Kañoktõk sulle mãnakut kausimagupsiuk, issumasiniarajarpose ullapirsautiksapsingnik. Mañale ĭsipsingnut ĭjersimajok.

43. Nelliutsomãrpok, ningarijipse avallulioromãrpãse avatipsigut, kittorngasse illagillugit, illullose añekoñase, nanekupselo illunane kappiaisuktitsomãrpãse;

44. Nungutsomãrpãse (iglusselo) ujarkamik attautsemiglonẽt kallerẽktokarungnẽromãrput; piulijiksapse nelliuninga, kamagilaunginapsiuk.

45. Kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut, añitilerpeit.

46. Okautiveillo: Aglaksimavok: Iglugatuksiarviõvok; illipsele iñuarvigilauktasse.

47. Uvlut tamaita kattimavingme ajokertuivok. Ajokertuijorsuille Aglangniglo illissimajut, iñuillo angajokangit, issumajalerput tokkotsomavlugo:

48. Nachvăratiglo kañok illijarianga; iñuit illunatik ungagidlarlălo, tussaromadlarmatsuk.

KAPITELEMIK XX.

Pitsartunerminik Kristusib sakkertitsining anik ningarijine sălagidlarlugit.

Uvlullo taipkoa illangane, iñuit kattimavingme ajokertormagit, okautsini tussartunik okartillugo; Ajokertuijorsu Aglangniglo illissimajut tikkipæt, iñuit an ajokangit illagællugit,

2. Okautivæt, imăk okarlutik: Okautit gut, kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Ki

ɛ̃t pitsartojomik mattominga tunnitsivigi-
t?
. (Jesusib) kiovlune, okautiveit: Apperi-
ıavapsetauk okautsemut attautsemut kio-
ıinga:
:. Johañesib Babtisitinga killangmit iñung-
onẽt piva.
. Erkarsãlerput, ingmingnut imak okar-
k: Killangmit pijok okautiguptigo; o-
tijomavãtigut: Sõg okperilaungipissi-

. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñugi-
ırsuit milleromavãtigut ujarkeñut, Jo-
ese iñuit illunatik nellautaijoringmat-

. Kiovut: nakit pingmanget nellovlu-

. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okau-
mangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga
iliorlunga.
. Iñuit adsigẽktunik okautilerpeit, okar-
ɜ: Iñuk perorsẽvilliudlartok weinemik
ngalingmik, perorseviksiortuñut attartor-
ɛogamiuk, nuñame assianut aularpok mul-
arlune.

10. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsēviksiortuñut, perorsēviub paunganginik pijartorkovlugo. Perorsēviksiortulle kivgak tamna tiguvæt, añaudlarlugo neksartinagolo aulartipæt.

11. Ama kivgak assia tilligiva; tamnalo añaudlarlugo, mittautigivlugolo, neksartiminago aulartinivæt.

12. Ama kivgak pingajuak tilligiva; tamnatauk ikkilerpæt, (perorsēvingmillo) pingujarpæt.

13. Perorsēviub angajokanga tava okarpok: Kañok pilunga? Erngnera nægligidlartara tillijomavara; tamna tækkogunitsuk illaragijomavallukpæt.

14. Perorsēviksiortut erngninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak, atte tokkolaumilavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

15. Perorsēvingmit pingujarlugo tokkopæt. Perorsēviub angajokanga, perorsēviksiortut ukkoa kañok pijomavagit?

16. Tikkitsomārpok, tamakkoa perorsēviksiortut tokkollugit, perorsēvinelo assing-

iñut attartortaukojomava. Tamaña tussaramitsuk okarput: Taimailiornagole!

17. Tækkosărpeit okarlune: Aglait aglaksimajut kañoelingavæt: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok;

18. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune, serkomitaujomărpok, kattakvigijañele ujarkam oma serkomitsiomărpa?

19. Ajokertuijorsuit Aglangnik illisimajullo killanalerlutik, tigujomagalloarpæt; iñuille erksigiveit: Mallugigamitsuk adsigĕktomut mattomunga okautigingmagit.

20. Udsertorpællo, udsertortut tapsomunga tilliveit, ajungitojărlutik, okausinganit okausiksarsioromavlutik, pititsomavlugo nuñab attañinganut tapsomalo pitsartuninganut.

21. Tapkoa innak apperivæt: Ajokertuijok, okpernartŏjotit, ajokertuigavit okaravillo kausivaptigit, iñuit sivŏragingilattit, illunaita nellĕgigangne, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit.

22. Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonĕt?

23. Nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Sög niveridlarkissinga?

24. Kĕnaujak tækkulago, kia adsinga, kialo aglangit kollāne? Kiovæt okarlutik: Attañivaksub.

25. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

26. Iñuit pivlugit okausingit idluigingileit; kigusingalo tattaminiarivlugo nippangerput.

27. Saduzæerit illangita tikkipæt, omarviksakangitomik okartut, apperivællo,

28. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosesim imak aglagvigisigut: Angutim angajo[...] tokkokpet, nulle kittorngakangitok kemmekpago, nullia tava nukkanget piomārpa, angajugilauktane kinguvāksakarkovlugo.

29. Nukkaret arvengemit aggartut-ĭlauktut. Angajuklek nullianilauktok, kittorng[...] inane tokkovok.

30. Tugliet nulliarilermigamiuk, tamna tauk tokkogivok kittorngingminane.

31. Pingajueta pigigiva. Taimaktauk a[...]

vengemit aggartut illunatik, kittornginekaratik tokkovut.

32. Illunatik kingorngattigut, arngnak tokkogivok.

33. Makkittervingmele nelliata nullianiktariomărpank? Illunatik tapkoa arvengemit aggartut nulliarilàungmatsuk.

34. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamattoma sillab kittorngangit nullianijŏngovut, uinijŏngovullo.

35. Sillable aipănnt pijuksaujut, tokkungajunit makkitsomărtut; nullianingniængilet, uiningniængilello.

36. Kingorngagut tokkosuituksauleramik; ingelitun-ĭtsomăramik, Gudib kittorngarit, tokkungajuñit makkinamik.

37. Tokkungajunik omaromărtunik Moseb okautilankpăse, napărtune-ĭname, Nalegak taigamiuk, Abrahab Gudinga, Isablo Gudinga, Jakoblo Gudinga.

38. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñolille Gudigivæt; tapsomunga illunatik iñoliarput.

39. Aglangnik illissimajut illangita kiov-

lutik, okautivæt: Ajokertuijok okalorikpotit.

40. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

41. Okautiveillo: Sõg Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

42. Davidim aglangine tuksiarutsingine, nangminek okarmet: Nalegak Nalekamnut okartok: Tallerpingma tungãnut ingitit,

43. Ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerartangañut.

44. Nalekamik Davidib taigamiuk, kañok erngnerivauk?

45. Iñuit illunatik nalektillugit, illiñiartiñe okautiveit:

46. Aglangnik illissimajunik mianeritsiaritse, añoratsenik angijoktanik attoromadlarput, uiuvervingme sallutitaujomavut, illiñiarvingme nerrimãvingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut;

47. Uigarnerit pingit nungutipeit, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrput.

KAPITELEMIK XXI.

Kattimaviub serkomitaujomărninganik.

Tækkosarame aglnitut tautukpeit, tuñergutimingnik illijijut Gudim iklervinganut.

2. Uigarnektauk aglujok tækkogiva, kĕnaujărsungnik marrungnik illijingmijok.

3. Okarpok: Ahamĕ[illegible]okaupapse: Uigarnek una aglujok uñunersenik illijilaukpok ukkonanget tamainit.

4. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput tuñergutinut Gudib pinganut; unale aglujok perkutitnaminik illijivok.

5. Kattimavingmik illangit okarput, ujarkeñut ivlernartuñut mañiktuñullo ănanausijauvok, okautiveit:

6. Nelliutijomărpok, tamakkoa tamaita

tækkojesse, ujarkenik kallerĕktokarungnĕrlutik illunatik serkomitaŭjomãrput.

7. Appersorpæt, okarlutik: Ajokertuijok, kakkugo pijukset tamakkoa pijomãrket? Sunalo nellunaikutaksanga taimaitsomãrpet?

8. Kioveit: Kam̃atitse uiverijaukoñase. Uñuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo, (okarmilutik) Taipkoa mallingniarasigik.

9. Uñatadlartunik akkerartortorsoarniglo tussarupse, erksiniarase: Taimailiortokaromãrmet sivorngagut; naggatiksarle nelliutingilak sulle.

10. Ama okautiveit: Iñuit iñungnut assimingnut sorsugomãrput, attañionek attañionermut assimingnut.

11. Nuñet suñatuinarne angijomik saijukpillugomãrput, kãngnartorsoarmiglo kannimaluãlungnartomiglo; (pijokalerlune) erksinartunik nellunaikutaksoarnik sakkertokaromãrpok killangmit.

12. Tamakkoa tamaita perkãrtiñagit, ti-

ṛulnse kappiaisuktitsomārpāse, illiñiarvingningnullo parngnanērsimavingmiñgnullo piitsomārpāse, attañiojuñullo attañivaksoarnullo ātitsomārpāse, attera pivlugo.

13. Erkartortautiksamnt taimailioromārpāse.

14. Omættipsingne issumasimaniarase sivorngagut kanoētomik kigusiksakarmangnapse.

15. Kañermiglo illissimanermiglo tuñitsivigijomārpapse, omigijisse illunatik kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilerdlutik.

16. Angajokapse aglæt kattangutipselo, illapselo, illænarijapselo pititsomārpāse; illasse illangit tokkotsomārpeit.

17. Iñuillo illunatik omigidlaromārpāse, attera pivlugo.

18. Nujarlonēlle attausek niakupsingnit asserortauniatsengilak.

19. Keñuēluse tarngnisse pairissigik.

20. Jerusalemim avatā sorsuktuksarsoarnik illumajok tækkogupsiuk: kausimaniarpose, asserortauniarvia nellintilerpok.

21. Judikut nuñanginētut, kemālit kak-

kennut; tagvanetullo kerkanetut kemãgilitsuk assinetullo perorsẽvingme itterniaratik.

22. Uvlut taipkoa akkiñiartauviojomãrmetta, aglait tamaita nellãgut nellautsekovlugit.

23. Kappianamegle singaijut imugaktullo tamana nellintikpet; angijomik kappianartokaromârmet nuñane, iñuillo tapkoa ningarijaudlaromãrput.

24. Saviksoarnut ipiktuñut tokkotauniarput, nunalingnut tamaiñut ãtauniarput; Jerusaleme asserortauniarpok nellojuñut, nellojut nelliuninget namaksekãrtiñago.

25. Sekkeñerlo, takkerlo, uvloritsello nellunaikutakaromãrput; iñuillo nuñametut erksinermut sivõradlaromãrput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktullijaromãrput.

26. Iñuit erksinermut uttakkinermullo nukkingẽrotijomãrput, nuñamut pijomãrtukset pivlugit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrmetta.

27. Iñum Erngninga tava tækkojomavæt nuvujættigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

28. Tamakkoale pilerpetta; ărloritse, kungmullo tækkunărluse, piulijiksasse nelliutilermet.

29. Adsigĕktomik okautiveit: Napartok Feigéliksak, napartullo tamaita tækkunărsigik.

30. Sigilerangetta, anjajaraklilermet kausimavose.

31. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilărniartut tækkogupsigik; Gudib nalegauninga kaglilermet kausimaniarpasse.

32. Ahañerik, okaupapse: Kinguvăngukattigĕt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekărtiñagit.

33. Killaklo nuñalo nungutsomărpuk, okautsikkale nungutsomăngilet.

34. Illipse udsertoritse, omættisse okkumailerkoñagit nerritunermullo imertunermullo, nuñab pinginik piñasuarnermullonĕt, uvlomut taipsomunga kaningartaukoñase;

35. Nuñametut tamaita taipsoma tikkitsomărpeit, sorlo nigak.

36. Taimak pivlugo pigărutigissiuk, tuk-

siarluse, keĩnăjuksaukovluse tamakkoninga pijomărtunik illunainik, Iñum Erngninget săngane (illarasugase) sakkijartuksaukovluse.

37. Uvlojaranget ajokertuivok kattimavingne; uñugangello añivok, kakkamut orksuktalingmut, tagvanelerlune.

38. Kaungmet uvlăkut iñuit illunatik tikkipæt, kattimavingme nălegiarlugo.

KAPITELEMIK XXII.

Kristusemut pikabladlarnermik.

Sĕrnakangitunik kakkojaktorviksak kaglilermet, añiviksiorvingmik taijăuvok.

2. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut issumaliorput, kanoĕlilutik tokkotsomagamitsuk; iñuille erksigiveit.

3. Satanasele Judasemut Ischariotemik attelingmut pullamajarĕrpok, arkangemit aggartut illanganut.

4. Ajokertuijorsoarnut kappitainullo aivok ɔkarkattikumavlugit, kaňok illilune pititsonavlugo tapkonunga.

5. Kuviaisulerput tagva, kēnaujenik tunnitsivigijomavlugo okarput.

6. Angerpok tagva, (tapkonunga) pitinaɔuarpa, nautsertorlune, iňuit pikabladlarkoňagit.

7. Sērnakangitunik kakkojaktoramik uvlunga nelliutingmet, saugãrsuk aňiviksiorutiksak tokkuniarmitsuk.

8. Petruselo Johaňeselo tillivak, okautivlugik: Ãkiksuijartoritik aňiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerkiksaptingnik.

9. Appersorpæt: Nane ãkiksortaukoviuk uvaptingnut?

10. Okautivak: Ahak, iglugaseksoarnut itteruptik, iňuk pãrniarpatik ĩmertartok, tamna malliktikko itterviannt.

11. Iglum iňuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovãtit: Iňiksak'naněka, saugãrsungmik aňiviksiorutiksamik nerriviksara, illiňiartikka illagilugit?

12. Iniksamik angijomik uňertotilãrpãtik; tagvane ãkiksoritikko.

13. Aivuk tagva, sorlo okautingmagik naipipæk, aniviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

14. Nelliutingmet ingipok, Apostelit arkangemit aggartut illagivlugit.

15. Okautiveit: Killanãdlalaukpunga, aniviksiorutiksak saugãrsuk una nerrijomavlugo illagiluse, ãniakãrtinanga;

16. Okaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarungnẽrpunga, Gudib nalegauningane namaksekãrtinago.

17. Erngusiãrsuk tiguva, kujalivlune, okarpok: Pigissiuk illuẽngarluse; (imersiuk).

18. Okaupapse, imerniængilanga napartub weineliksab iptinganik, Gudib nalegauninga tikkekãrtinago.

19. Kakkojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonunga tunivlugo okarpok: Tagva timiga, tunijomãrtok illipsingnut; imailioritse erkarlunga.

20. Taimaktauk Erngusiãrsuk tigugiva, nerriarẽramik, okarlune: Tagva Erngusiãrsuk, Testamentitãb Aumnik, tamna illipsingnut kovijok.

21. Ahak, uvamnik pititsijomărtub aggangit illagivlunga nerrimăvimneput.

22. Iñum Erngninga pititaulerniarpok, taimak ƙajusimangmet. Iñugle taınna kappianamek, tapsominga pititsijok.

23. Ingmingnut appersotilerput, kinaumangæt taimailioromărtomik?

24. Akkirartutilerput ingmingnut, kina akkonermingne anginerŏmangæt;

25. Okautiveit: Nuñametut attañersuit attañiojartortut, pitsartudlartut taijauvut attannernik saimajunik:

26. Illipsele taimailerniarase; illassele angnek nukkardlitun-ĭniarpok, illaminillo attañionersak, kivgatun-ĭnivok.

27. Kina attañionersauva? Nerrimăvingme iksivajok, kivgartortorlonĕt? Taimnaungitok nerrimăvingme iksivajok? Uvangale akkonapsingne kivgatun-ĭpunga.

28. Illipsele neijutsainalaukpapsinga kappiaisuklunga.

29. Nalegaunek tuñijomărpara illipsingnut, sorlo Atătama kailaukpa uvamnut;

30. Nerriluselo iñeromărpose nerrimavimne nalegaunimnetome, iksivaluselo iksi-

vautañe, Israelib kinguvãngit arkangemit aggartut erkartorlugit.

31. Nalegarle okarpok: Simon, Simon, ahak, Satanasib pijomagalloarpãse, karngãtitsivigijomavluse, sorlo kakkojekset pinnerpeit.

32. Uvangale pivlutit tuksialaukpunga, okpernerit sorērkoñago. Kingorngagut ama sãgiaruvit, kattangutitit nækorsitilaumigit.

33. Okautiva: Nalegak, pijarērsimavunga, aiparillutit parngnanērsimavingmut tokkomullo.

34. Kiovale: Petruse, okaupagit, uvlome angutaunek niplerkãrtiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit, illitarinanga okarlutit.

35. Ama okautiveit: Tillijakattalaurapse põkkarase, ikpiãrsukaraselo, ittiggaguteka-raselo, taipsomane ajorsarkise? Kiovæt: Aukak.

36. Okautiveit: Mañale põkkartub neksarliuk, ikpiãrsuglo aglæt. Taimaitokangituble añoratsañe tuñiliuk, saviksoarsiniarlune pille.

37. Okaupapsele: Nellautsilerniarputtauk aglait uvamnik imaitut: Ajortulliartut akkornganut pititaujok. Uvamnik aglait aglaksimajut, namaksijomãrput.

38. Kiovæt: Nalegak, ahak, tagva saviksudsæk. Okautiveille: Namakpuk.

39. Illutsine attordlugo, orksuktalingmut kakkamut pivok. Illiñiartingitalo mallikpæt.

40. Tagvunga pigame, okautiveit: Tuksiaritse, ŏktorlungnartomut pekkoñasc.

41. Kem̃ekpeit tava millutib tupvingatun ungasiktigijomũt, sẽrkertorlune tuksiarpok.

42. Okarlune: Atãtak, pijomaguvit erngusiãrsuk una pẽruk uvamnit; pijomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

43. Engelible killañgmit sakkerpa, nækkorsititsartordlugo.

44. Tokkomut aulaumajartitaugame, tuksialualerpok. Kiægungningit kuttitut auktun-ĩtut, nunamut kattalerput.

45. Tuksiarnermit makkiname, illiñiartiñe kiksarnermut siñiktut tikkinamigit;

46. Okautiveit: Sŏg siñikpise? Makkititse tuksiarluselo, ŏktorlunguartomut pekkonnase.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, iñugiartorsuit aggerput, arkangemit aggartut illanget, Judasemik taijak sivorlerivæt, Jesuse tikkipa kuñigomavlugo.

48. Jesusible okautiva: Judase, Iñum Erugninga kuñiklugo nellonailivlugo piviuk?

49. Neijortingita, kañok illiortokalermet tækkogamik, okautivæt: Nalegak, saviksoarmik attortuksauvita?

50. Illangita,, ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo, suitā tallerpia nakkarpa.

51. Jesusiblé kioveit, okarlune: Issumamingnik pilit. Siutā aktorlugo mamitipa.

52. Ajokertuijorsuit, kattimaviub kappitangillo, angajokaijello tigujartortiñe, Jesusib okautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo.

53. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, aktulaungilapsinga aggangmut attautsemullonēt. Tamedsale nelliunisse, tārtublo pitsartuninga.

54. Tigulerpæt, aularutivlugo, ajokertui-

jorsub iglorsoanganut pitipæt. Petrusible kingornganit mallikpa.

55. Ikkomamik ikterdlutik avalut illuet kerkane, tagvane iksivalerput, (kissakejarlutik) Petruse akkornganut ingipok.

56. Kivgab arngnab kissakejartok tækkogamiuk, tækkonālerpa okarlune: Tamnataukaipariva.

57. Missiarporle okarlune: Omāt! illitaringilara.

58. Killamiārsuk kingorngane, kivgab assiet tækkogiva, okarlune: Igvittauk taipkoa illanget. Petrusib kiova: Omāt! taimnaungilanga.

59. Ama killamiojungnērmet, nellunaikutamik kingorngane, taipsoma assia okarivok: Ahamerik, tamnalo aiparilauriva; Galilæamiongmet.

60. Petruse okarpok: Omāt! Okautsitit nellovakka. Sulle taimak okartillugo, angutaunek niplerpok.

61. Nalekab keviarlune, Petruse tækkuserpa. Nalekab okausinga Petruse erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkār-

tiñago, missiarutigilārparma pingasuarterlutit.

62. Petruse tava añivok, keavaksoadlarlune.

63. Angutille Jesusemik tigusijut, mittautigivæt añaudlarlālo,

64. Mattovlugo, kēnangagut erksardlugo, appersorpæt: Nellautalertigut, kia erksarpātit?

65. Assinginuttauk uñuktuñut okausilungnut okautigivæt.

66. Kaulermet, iñuit angajokangit, Ajokertuijorsuillo Aglangniglo illissimajut kachimiolerput, kiglissiniarviksoarmingnut āpæt.

67. Okarlutik: Kristuseoguvit okautittigut. Okautiveille: Okautigupse, okperiniængilapsinga;

68. Apperigupsele, kioniængilapsinga, aularkoniængilapsingalonēt.

69. Taimaitomik, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga iksivajomārpok ajugakangitub Gudib tallerpiet tungāne.

70. Illunamassiatik okarput: Gudim Erng-

nerivãtit: Okautiveit: Okartose; taimnaujunga.

71. Tapkoale okarput: Okautsariakarungnĕrpogut, nangminek okartok tussaraptigo.

KAPITELEMIK XXIII.

Pilatusemut Kristuse kikkiektortaukojauninganik.

Illunatik kittimajut nikkovilutik, Pilatusemut ãtipæt;

2. Okautigiludlarpæt, okarlutik: Kausimavavut, tapsoma iñuit asserortipeit, attañivaksoarmut tuñergutikset tuñijaukolaungileit; Kristuseovlune attañersoak okartok.

3. Pilatusib appersorpa: Judikut attañerivãtit? Kiova, okarlune: Okartotit.

4. Pilatuse Ajokertuijorsoarnut iñungnullo okarpok: Iñung una pidlareksaussugingila-

5. Tapkoale sugardlutik, okarput: Iñui aulatidlalaukpeit, ajokertutiminut, Judæam illunane, Galilæamit pilerame, tamaung aglæt pivlune.

6. Pilatuse Galilæamik tussarame; appe rivok, Gallilæamiõagmanget.

7. Herodesib attañioninganit pijok, tussaramiuk; Herodesemut ãtaukova, uvluñe taipkonane taimna Jerusalemetok.

8. Jesuse Herodesib tækkogamiuk, kuviaisudlalerpok, akkunit tækkojomadlalauramiuk; uñuktuñik tussaumagamiuk, tattamiuiarnartomik tapsomanget tækkojomãrasugællune.

9. Sunatuinarnik appersorpa: (Jesusible) kiungila.

10. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tagvanetut okarnerlõtigivæt angijomik.

11. Herodesible sorsuktuksangitalo nachogivlugo mittautigivæt, añorãmik kakkortamik attitipæt, ama Pilatusemut uttertipæt.

12. Uvlok tamna Pilatuselo Herodeselo

illæñarēlerpuk; sivorngagut ingmingnut ningalauramik.

13. Pilatusib Ajokertuijorsuit, kappitailo, iñugaseksuillo attautsimut kaikoveit,

14. Okautivlugit: Iñuk una uvamnut ãtipasse, iñungnik asserorterijok okartose. Ahak, sãpsingne kiglissinialauktara, patsitiksapsingnik iñungmut omunga nachvalaungilanga;

15. Herodesetauk pinginivok: Tapsomunga tillilaurapse; ahak, patsitiksarsijokangilak tapsomane, tokkotsitiksangõuermik.

16. Tamaña pivlugo sugiarlugo aularkojomavara.

17. Illutsimitut parngnanērsimavingmetomik taipkonunga añititsijuksaungmet, añiviksiorvik nelliutingmet.

18. Illunamassiatik nippekortõvlutik okarput: Pēruk una, Barabbasemik tuñitsivigittigut.

19. Tamna parngnanērsimavingmut ittertisimajok, kippallijorsuit illagællugit, illugaseksoarne tokkotsigamik (iñungmik)

20. Pilatusib ama nippekortõvlune okautiveit, Jesuse aularkojomagamiuk.

21. Taipkoale kaggudlarlutik, okarput: Kikkiektoruk, kikkiektoruk

22. Pingajuanut appersorpeit: Kanoẽtomik ajortullialaukka? tokkoteksausugingilara; tamaña pivlugo issakadlarlugo aularkojomavara.

23. Nippersoarmulle perkotsainarpæt, kikkiektortaukovlugo. Tapkoalo ajokertuijorsuillo nippersoangit sugalulerpalliadlarput.

24. **Pilatusib tava perkova, taimak pijomangmetta.**

25. Piomajangiñut añitekova parngnanẽrsimavingmut ittertitaumajok, kippallijorsuit illagilauramigit iñungmik tokkotsijok; Jesusele uñertolerpa tapkoa issumangiñut (illiortaukovlugo).

26. Aularutigamitsuk, iñuk tiguvæt, Simonemik attelik, Zirenemiok, perorsẽvingmit pijok; tapsomunga kikkiektortauviksak erksuktaukovæt, Jesuse malliklugo.

27. Iñugaseksuillo, arngnagaseillo mallikpæt, uggurivlugo keagivæt.

28. Jesusible keviarpeit, okautivlugit: Jerusalemiut paningit, keanasinga, illipsingnigle, kittorngapsingniglo keatitse.

29. Ahak, uvlut nelliutsomãrput, imak okaromãrmetta: Pilloridlarput kittorngisuitut, timaillo erngnilaungitut, iviangimingniglo amãmagviulaungitut.

30. Kakkãlungnaut okaromalerput: Sittorvigidlartigut! kakkarsoarnullo: ulliktigut!

31. Napartok õmak imailiormatsuk, kannok pallermik pijokaromãrka?

32. Assigik marruk, ajortulliartuk ãtaukattaugivuk, tokkotaukovlugik.

33. Iniksamut, niakoverngit ininganik attelingmut tikkinamik; tagvane kikkiektorpæt, inuartuglo, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

34. Jesusele okarpok: Atãtak, issumagijungnẽrkit; sullijattik nellumagit. Anorangit tava avikpeit, imerautigivlutit.

35. Inugaseksuit tagvanetut tækkunãrpæt. Angajokaijello inuit illagivlugit mittautigivæt, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingmi

nik piulile, Kristuseõgune, Gudim añerijanga.

36. Sorsuktuksello mittautigivæt, kassilinartomik im̃ipæt,

37. Okarlutik: Judikut' attañerikpattit illingnik nangminek piulidlarit.

38. Aglaittauk nipitipeit kollãnut, Grichillo, Lateinerillo, Ebræillo okausinginik, imaitut: Judikut attañinget.

39. Ajortulliartugle aipanget nivingakattinget mittautigiva, okarlune: Kristuseõguvit illingnik nangminek piulidlarit, uvaguglo.

40. Aipanget suadlarlugo, imak okautiva: Igvittauk Gude erksigingilet, tapsotunak (tokkomut) pidlartaugavit?

41. Uvagugle pidlariakaramnuk, ajortullialauramnuk: tamnale idluitomik piñialaungilak.

42. Jesusem̃ullo okarpok: Nalegak, erkaringa nalegauningneleruvit.

43. Jesusib kiova: Aham̃erik, okaupagit, uvlome aiparilarapkit Paradiseme.

44. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaiñe tãrtorsõlerpok, nellunaikuttet arvengemit sittamartuñut tikkidlune,

45. Sekkeñek kaumajungnẽrpok, kattimavium uminga allikpok marrolivlune.

46. Jesuse nippekortõvlune, okarpok: Atãtak, añernera aggangnut perkovara. Taimak okarame añernengerpok.

47. Kappitauble illiortokalauktut tækkogamigit, Gude nakoridlarpa, okarlune: Ahamerik angut tamna ajungidlartok.

48. Iñuillo illunamassiatik tagvanetut, tamakkoninga tækkunãrtut, kanorlo illiortokalaungmet tækkogamikit; sagvittik pattiktordlugit utterput.

49. Illunatik illagilauktangit, arngnello tapsominga malliksimajut Gallilæamit, kanitome nangertut, tamakkoninga tamainik tækkunãrlutik.

50. Ahak, angut tagvanetok, Josefemik attelik, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo.

51. Tapsoma issumakattigilaungileit, (Jesuse tokkokovlugo) tamna Arimathiamit, Judikut iglugaseksoangita illanganit pijok, Gudib nalegauninganik nerriungmijok.

52. Tamna Pilatusemut aivlune, Jesusib timinga tuksiarpa.

53. Akkartipa tava, uvineruksamik im̃userdlugo, illuvermullo illiva, kairtomut illulimajomut, sulle tagvunga iñungmik illijiviolaungitomik.

54. Uvlok tamna oppalungaijarvia, sabbateolarmelo.

55. Arngnettauk illagællugo Galilæamit pijut, mallikput, illuvek kem̃ergojartordlugo, kañorlo timinga illijaulermanget.

56. Angerarlutik tava, mingoarutiksamik tippigiksaumiglo oppalungaijaijartorput, sabbateotillugo kikkarput, perkojittik malliklugo.

KAPITELEMIK XXIV.

Kristusib makkitervianik killalliarvianiglo.

Uvlorme wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, mingoarutikset idluarsilauktettik neksarpeit, assitiglo illagiveit.

2. Ujarasuksuk aksakärtitavinek illuvermit tækkovæt;

3. Itteramik, Nalekab Jesusib timinga neñingilæt.

4. Taimak pivlugo siarklileramik, ahak, angutik marruk señianut pivuk keblariktomik añoralak.

5. Erksilerdlutik kēnangit kattalungavut. Tapkoa okautiveit: Sõg omartok keñerpissiuk tokkungajuñe?

6. Tamanēngilak, makkisimavok. Erkarissiuk okautilaungmase, sulle Galilæameĭdlune.

7. Okarame: Iñum Erngninga iñuit ajortulliartut agganginut pititaujomärpok kikkiektortauvlune, uvlut pingajuane makkitsomärpok.

8. Okausingit tava erkarpeit.

9. Illuvermit aularput. tamakkoninga tamainik arkangartut, assingillo tamaita okautijartorlugit.

10. Maria Magdalena, Johañalo, Marialo Jakobusim, (arngnã) assingillo arngnet tamattominga okartut Apostelinut.

11. Okausingille tapkoa piungitsugiveit okperinagillo.

12. Petrusele nikkovilune illuvermut akpangerpok, illuanut itsuarame, uvinerukset kisseta tækkoveit, angerardlune; tattamminiarpok kaňok illiortokalaungmet.

13. Ahak, illagik marruk uvlok tamna iglugasengnut aivuk, Emausemik attelingmut, Jerusalemit ungasingitomut.

14. Ingmingnut makkoninga tamainik illutsinik okălavuk.

15. Taimak okartillugik, ingmingnut apperikattautivlutik; Jesusib anguvak, ingerarkattigivlugiglo.

16. Isigigle imailivuk, illitarsekoňagik.

17. Apperivak: Kaňok okălavitik illiptingnut ingeravlutik, kiksalaptiglo?

18. Aipăt kiova, Kleofasemik attiggub, okaudlugo: Tujormitseňit illunainit Jerusalemetuňit, uvlune tamakkonane illutsinik kausimangitotŏvit?

19. Appersorpak: Kanoĕtomik? Kiovæk: Jesuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijolauktok pitsartudlarlune, piňiarnerunt okautsinullo, Gudimelo iňungnelo tamaine;

20. Tamna Ajokertuijorsoapta kappitap talo unnertonerpæt tokkotaukovlugo, kik kiektortaukovlugolo (señingajoliugiınut).

21. Uvagulle Israelitit piulijauniarasugivavut tapsomunga. Uvlome, uvlut pingatserput, imailiormatsuk.

22. Arngnet illapta illangita, illuvermut uvlărulauktut koaksailaukpătiguttauk.

23. Timiuga neñinginamitsugŏk, okarijartorput, Engelingnik tækkolaukput, omartomik okartuk.

24. Illapta illuvek nellipsarpæt, arngnet okarmetta taimak naipipæt, (Jesusele) kingorarpæt.

25. Okautivak: Illissimaipotik, omættiptingne okpernek ajortotik, nellautaijut okausinginik;

26. Kristuse taimak angitigijomik ăniatiteksaulaungilak, ănanaunerminut itterlune?

27. Moseselo nellautaijullo tamaita okautigilerpeit tapkungnunga, aglangnik tamainik ingminik aglaksimajunik, ipaksitidlugik nellojungnĕrtipak.

28. Iglugaseit nellipsarniartatik kaglileramikit; sivunersimaniarkolaulerpok.

29. Uñiksarpæk, okarlutik: Uvaptingnelerina, ubloklilermet uñulermello. Itterkattigivak tapkunguangnenialerdlune.

30. Iksivakattigileramigik nerrivlutik; kakojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkungnunga tuñivlugo.

31. Ĩsigik tava uitalerpuk, illitarigamiko. Sãmingne nippaivak.

32. Ingmingnut tapkoa okalerpuk: Omættivuk illuptingne onarsiomilaungilæk, okautingmattiguk apkome, aglangnik nellojungnẽrtimattiguk?

33. Erinesulerdlutik nikkovipuk, aularlutik, Jerusalemut utteramik, arkangãrtut neijortingillo kattimajut tikkimagit,

34. Imak okarput: Nalegak ahamerik makkisimavok, Simonemut sakkilauktok.

35. Tapkoa (marruk) illamingnut okarpuk, apkome illuserilauktamingnik, kannorlo illitarsitigingmako, kakkojak avgormago.

36. Taimak okartillugit, Jesuse akkornganut pivlune, okautiveit: Ullapkotekaritse illipse!

37. Tapkoale koaksãngalerput erksililarniglo; añerneĩnak tækkunasugællugo.

38. Appersorpeit: Sõg koaksãngavise? Sõngme imaitunik issumakarkise omættipsingne?

39. Aggakalo ittikakkalo tækolersigik, uvangauvunga; aktorlungalo tækkõnãrsinga: Añernek uvinekangilak saunekarañelo, uvanga tækkogapsinga pekkartunga.

40. Taimak okarame, ägganelo ittigganelo kem̃ergokolerpeit.

41. Kuviasungnermut sulle okpernek ajormetta, tattam̃iniarmettalo, okautiveit: Ovane nerkiksakarkise?

42. Aulasagavinermik jarrasimajub illanganik tuñijivut.

43. Tamakkoa nerriveit tautuktillugit.

44. Okautiveit: Tamedsa okautsikka, okauserĩlauktakka illipsingnut, sulle neijorapse; pivlunga aglait illunamasiatik nellautsijuksaungmetta, Mosesiblo nellautaijullo aglangiñe, Davidib tuksiarusinelo.

45. Tagva ipaksitilerpeit, aglangnik nellojungnẽrtidlugit.

46. Okautiveillo: Imak aglaksimajok, taimaglo Kristuse ãniatiteksaulauktok, makkituksauvlunelo tokkungajuñit uvlut pingajuane.

47. Iñuugnut tamaiñut okarkojijok atterminut, kakkialerkovlugillo issumatärkovlugit, ajorningit issumagijaujungnĕrkovlugit, Jerusalemiut issukliulugit.

48. Illipsele makkoa tamaita okautigijomärpase (iñun gnut).

49. Ahak, Atätama okautigilauktanga illipsingnut tillijomärpara. Illipsele iglugaseksoarne Jerusalemetuarniarpose, pängei pitsartunermik tuñitsiviokärase.

50. Tagvanget Betaniamut aitipeit: Agganne kollangiutidlugit saimartipeit.

51. Imagle saimartikamigit kemekpeit, takpaunga killangmut kangattartitauvok.

52. Tapkoale tuksiarvigivæt, Jerusalemut kuviaisuvaksoadlarlutik utterivut;

53. Kattimavingmetsainalerput, Gude nakoridlarpæt kujagidlarlälo.

